

ಕರ್ನಾಟಕ

(ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸಥೆ)

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಂಗ, ನೈಜ ಮಾರ್ಪಾತ್ರ-ಎಂಟ್ರೋ,

పుష్టింజలి (బాలలకు నీతిబోధ)

ప్రకాశకులు
శ్రీరామకృష్ణ సేవా సమితి,
బాపట్ల - 522 101.

◎ సర్వహక్కులూ ప్రకాశకులవి

ప్రథమ ప్రచురణ:	జనవరి, 1984	5000 ప్రతులు
ద్వితీయ ప్రచురణ:	జనవరి, 2004	3000 ప్రతులు
పునర్వ్యవర్ధణలు	మార్చి, 2004	3000 ప్రతులు
	ఆగష్ట, 2004	3000 ప్రతులు
	నవంబరు, 2005	3000 ప్రతులు
	ఫిబ్రవరి, 2007	3000 ప్రతులు

ప్రతులకు
శ్రీరామకృష్ణ సేవా సమితి,
విజయలక్ష్మీపురం, బాపట్ల - 522 101
email : rksamithibapatla@gmail.com
visit us at : www.unworldliness.org

నివేదన

(మొదటి ప్రచురణకు ప్రకాశకుల మనవి)

చిన్నపిల్లలు వికసించబోతున్న పలురకముల నుండరపుష్టాలు. వారు పెరిగి, పెద్దవారై పుష్టిగల సుగంధములను నలువైపులా గుబాళించుటకు వారికి మంచి ఆస్తిక భావముల నివ్వపటెను. మంచి భావములవల్ల మంచి అలవాట్లు, మంచి అలవాట్లు వల్ల మంచి నడవడిక రూపొందుతాయి.

వికాసము వెలినుండిగాక లోనుండి రావాలి. వ్యుతిరేకభావాలకు చోటివ్వక ఆత్మవిశ్వాసాన్ని రేకెత్తించేవే ఇందు కూర్చుబడినవి. శ్రీరామకృష్ణ సేవాసమితిలో పిల్లలకు చెప్పామా అనేక సంవత్సరములుగా కూర్చుకొనుచు వచ్చిన భావ సంకలనమే ఈ “పుష్టింజలి”.

తేట తెనుగు మాటలు, పాటలు, పద్యాలు, శ్లోకాలు, మన సంస్కృతిని స్ఫురింపజేసే కథలు ఇందులో చేర్చబడ్డాయి.

విజ్ఞలు బహువిధాలుగా వచించిన ఒకే సత్యస్వరూపాన్ని పరమాత్మకు మేము అర్పించుచున్న ఈ “పుష్టింజలి” పారశాలలలోని చిన్నారులకు సమగ్రమైన నీతిబోధక గ్రంథముగా ఉపకరించి, చిన్న పిల్లలలో ఏ కొందరినైనా తన పూజా పుష్టాలుగా రూపొందిస్తే మా కృషి ఫలించినట్టే!

వివేకానంద జయంతి,
పుష్టి బహుళ సప్తమి,
రుధిరోద్ధారి, 24.01.1984.

ప్రకాశకులు

రెండవ ప్రచురణకు ప్రకాశకుల మనవి

“నాకు మీరు వద్దు, మీ కొడుకు వద్దు! మీ మనవదు కావాలి!” అని పూజ్య యతీశ్వరానంద స్వామి అనేవారని శ్రీ బి.యస్.ఆర్. అంజనేయులు గారు చెప్పేవారు. వారి నుంచి పొందిన స్వార్థితో ఆయన పుష్టింజలి’ పుస్తకాన్ని ముద్రించారు. భారతీయ సంస్కృతిని బాలలకు చేరువగా తీసుకురావడానికి ఆయన చేసిన కృపిలో ఒక భాగమే ఈ పుస్తకం.

శ్రీ బి.యస్.ఆర్. అంజనేయులుగారు సమితి కార్యక్రమాలలో ఒక ముఖ్యమైన భాగంగా బాలలకు శిక్షణనిచ్చే కార్యక్రమాన్ని “బాలవిహార్” పేరుతో నిర్వహించారు. అదే కార్యక్రమం సమితిలో సమధికోత్సాహంతో ఇప్పటికీ నిర్వహించబడుతున్నది. ‘పుష్టింజలి’ పాత ప్రచురణలోని విషయాలతోపాటు ఇప్పుడు బాలలకు క్రొత్తగా నేర్చబడుతున్న అనేక విషయాలు ఈ క్రొత్త ప్రచురణలో చేటు చేసుకున్నాయి.

ఈ పుస్తకం బాపట్లలో సమితి నిర్వహిస్తున్న పారశాలస్థాయి “వివేకానంద సాంస్కృతిక బహుమతుల పోటీల”లోని కొన్ని అంశాలకు పార్యపుస్తకంగా ఉపయోగించబడుతున్నది.

బాలలకు సరైన మార్గం ఏదో చక్కగా తెలియజేపే అనేక క్రొత్త కథలు; దారథి, శ్రీకాళహస్తీశ్వర, భాస్కర శతకాలలోని కొన్ని పద్యాలు; భర్తుహరి సుభాషితాలు, వాటికి తెలుగు అనువాదాలైన ఏనుగులక్ష్మణకవి పద్యాలు కొన్ని ఎంచి కూర్చబడ్డాయి. నీతిశ్లోకాలు కొన్ని అదనంగా చేర్చబడ్డాయి. వాటికి సరళమైన తెలుగులో భావం ఇవ్వబడింది. క్రొత్తగా భగవద్గీత నుండి మూడు అధ్యాయాలు చేర్చబడ్డాయి.

మొదటి ప్రచురణలో వివేకానంద స్వామి సూక్తులు గ్రాంథికభాషలో ఇవ్వబడ్డాయి. అవి యథాతథంగా ఈ ప్రచురణలో చేర్చబడ్డాయి. బాలల ఉపయోగార్థం మరికొన్ని వివేకానంద స్వామి సూక్తులు సరళభాషలో వాటికి చేర్చబడ్డాయి.

సమితి ఇంతకు ముందు చిరుపుస్తకాలుగా ప్రచురించిన ‘లేవండోయ్ లేవండి!', ‘మహావ్యక్తి కథ' అనేవి ఇదే పుస్తకంలో పొందుపరచబడ్డాయి. ‘లేవండోయ్ లేవండి!' అనే పుస్తకం శ్రీ బి.యస్.ఆర్. అంజనేయులుగారు స్వామి వివేకానందుల బోధనలను గీతాలుగా రచించిన పుస్తకం. ‘మహావ్యక్తి కథ'

శ్రీ నందూరి రామమోహనరావు గారిచేత రచించబడిన వివేకానంద స్వామి సంక్షిప్త జీవిత చరిత్ర.

బాలలకు మరింత ప్రయోజనాన్ని కలిగించే ఉద్దేశ్యంతో మరిన్ని క్రొత్త చిత్రాలు ఇందులో పొందుపరచబడ్డాయి. అంతేకాక ప్రతి కథకు నీతితోపాటు వీలైన చోట ఆయా కథలను మరింత చక్కగా వివరించడానికి, ప్రస్తుత కాలంలోని జీవనవిధానానికి అనుగుణంగా వాటిలోని నీతిని ఆకళింపు చేసుకోవడానికి శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస, స్వామి వివేకానందులు చెప్పిన బోధనలను చేర్చడం జరిగింది.

వివేకానంద జయంతి,

ప్రకాశకులు

పుష్టి బహుళ సప్తమి,

స్వభాను, 14-1-2004

కృతజ్ఞతలు

ఈ పుస్తకానికి తమ శుభాశీస్సులనిచ్చిన శ్రీరామకృష్ణ మర, మిషనుల అధ్యక్షులు పరమపూజ్య శ్రీమత్ స్వామి రంగనాథానందజీ మహాజ్వారికి మా హృదయ పూర్వక ప్రణామములు.

మొదటి ప్రచురణకు అత్యంత ఆకర్షణీయంగా ముఖచిత్రాన్ని తీర్చిదిద్ది ఇచ్చిన ప్రముఖకళాకారులు శ్రీ 'బాపు'గారికి మా కృతజ్ఞతలు. ఈ ప్రచురణలో ఆ చిత్రం మొదటిపేజీలో ఉన్నది.

ఈ పుస్తకంలో పొందుపరచబడిన కొన్ని పద్యాలను వివేకానంద సూక్తుల ఆధారంగా శ్రీ నెమ్మాని సీతారామయ్యగారు (బాపట్ల), శ్రీ చిరువోలు విజయ నరసింహరావుగారు (రాజమండ్రి) రచించి ఇచ్చారు. వారికి మా కృతజ్ఞతలు.

ప్రాతప్రతిని సరిమాసిన శ్రీ గట్టుపల్లి నారాయణగారికి, శ్రీ నెమ్మాని సీతారామయ్యగారికి, ఇతరులకు మా కృతజ్ఞతలు.

ఈ పుస్తకంలో ప్రచురించబడిన కొన్ని చిత్రాలను వేసి ఇచ్చిన శ్రీ వి.నాగేంద్రనాథ్ గారికి, శ్రీ వి.వి. రామారావుగారికి మా కృతజ్ఞతలు.

ఈ పుస్తకముద్రణ సందర్భముగా మాకు తోడ్పడిన మిత్రులందరికి మా కృతజ్ఞతలు. వీరందరికి అన్ని శైయస్సులనూ కలిగించాలని ఆ సర్వేశ్వరుణి ప్రార్థిస్తున్నాము.

ప్రకాశకులు

Phone : 040 2222
040 2220

RAMAKRISHNA MATH
Ramakrishna Math Marg
Domlur
Hyderabad-500 029
Gita Jayanti Day 1 & 2

Foreword

I am glad to find that Sri C. R. Jayaramulu of Sri Ramakrishna Bharat Sevam, Bangalore, has brought out the book Lushpangali, for inspiring our children in Andhra Pradesh with ethical, humanistic, and spiritual ideas. He had already brought out several inspiring books for children priced cheap. This Lushpangali now comes enriching that series, with a variety of themes expressed in Telugu poems, songs, and hymns, and in Sandhya with simple Telugu translations, including some verses from the Bhagavad-gītā. There are also those passages which include, among other items, some of the parables of Sri Ramakrishna.

I hope our children in Andhra Pradesh will enjoy reading this book and benefit from it; it has a message not only to our children but also to our youths and elders.

Swami Ranganathananda

Phone : 63936
63937

RAMAKRISHNA MATH

Ramakrishna Math Marg

Domalguda

Hyderabad-500 029

Sita Jayanti Day : 16.12.83

ముందుమాట

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మన పిల్లలను నైతిక, మానవీయ, ఆధ్యాత్మిక భావాలతో ఉత్సేజిపరచడం కోసం బాపట్ల శ్రీరామకృష్ణ సేవాసమితికి చెందిన శ్రీ బి.యస్.ఆర్. అంజనేయులు “పుష్టంజలి” అనే ఈ పుస్తకాన్ని వెలువరిస్తున్నందుకు నేనెంతో సంతోషిస్తున్నాను. చిన్న పిల్లలకోసం, వారిని ఉత్సేజిపరచే అనేక పుస్తకాలను ఆయన ఇంతకుమందే తక్కువ ఖరీదులో ప్రకటించారు. ఆ పుస్తకాల శ్రేణికి శోభను చేకూరుస్తూ ఇప్పుడు ఈ “పుష్టంజలి” వెలువదుతోంది.

తెలుగు పద్యాలు, పాటలు, గీయాలు, సరళమయిన తెలుగులోకి అనువదించబడ్డ సంస్కృత శ్లోకాలు, భగవద్గీతలోని కొన్ని అధ్యాయాలు ఇందులో పొందుపరచబడ్డాయి. వచనభాగంలో ఇతర విషయాలతో పాటు శ్రీరామకృష్ణులు చెప్పిన కథలు కూడా చోటు చేసుకున్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మన పిల్లలు దీనిని చదివి ఆనందిస్తారని, దీనివల్ల లాభం పొందగలరని నేను ఆశిస్తున్నాను. మన పిల్లలకు మాత్రమే గాక మన యువతకు, పెద్దవారికి కూడా ఈ పుస్తకంలో సందేశముంది.

Swami Ranganathananda

రామకృష్ణ మరం,
దోషులగూడా, హైదరాబాదు-29
గీతాజయంతి, 16.12.1983.

స్వామి రంగనాథానంద

విషయసూచిక

నుతి 10

బాలల కథలు 14

1. నచికేతుడు 14
2. చిరకారి 16
3. ఏకలవ్యుడు 17
4. ప్రువుడు 18
5. ప్రహోదుడు 20
6. మార్పుండెయుడు 22
7. అష్టావక్రుడు 23

మార్గదర్శక కథలు 25

1. ముందుకుసాగిపో! 25
2. బుసకొట్టు! కాటువెయ్యవడ్డు 26
3. తండ్రి ఉత్తరం 29
4. వద్దయ్యపూజ 30
5. కృష్ణుడు నీ అన్న! 31
6. ఇద్దరు టైతులు 33
7. నూతిలో కప్ప 34
8. బుద్ధుడు అవగింజలు 35
9. నీ పొరుగువారిని నీ వలె ప్రేమించు 36
10. మహామృదు ప్రవక్త-నీగ్రో బానిస 37
11. కార్తికేయుడు 39
12. గృహస్థ - సన్మాసి 39

పంచతంత్ర కథలు 43

1. కోతి - మేకు 43
2. నక్క - యుద్ధభేరి 44
3. కాకి - పాము 46
4. సింహం - కుందేలు 47
5. సీలిరంగులో పడిన నక్క 48
6. టిట్టిభపత్నుల కథ 50
7. పక్కి - కోతులు 51
8. ఎలుకలు తెన్న త్రాను 52
9. రాజగారి పెంపుడుకోతి 53
10. నక్క అత్యాశ 53
11. పిమ్మక - కుందేలు 54
12. మోసపోయిన బ్రాహ్మణుడు 55
13. నక్క - మాట్లాడి గుహ 56
14. కప్పులను మోసిన పాము 57
15. కోతి - మొసలి 58
16. పులితోలు కప్పుకున్న గాడిద 59
17. బ్రాహ్మణుడి భార్య - ముంగిస 60
18. నలుగురు సోదరులు-అస్థిపంజరం 61
19. మూడు చేపల కథ 62
20. బ్రాహ్మణుడు - పేలపిండి 64
21. పేను - నల్లి 65
22. రెండు హంసలు - తాబేలు 66
23. తండ్రి-నలుగురు కొడుకుల కథ 68
24. తెలివి తక్కువ నక్క 69
25. పాపురాల సంఘబలం 69

మహావ్యక్తి కథ 72

ఉద్దీష్టం 80

1. మానవనిలోని దివ్యత్వం 80
2. మన మహికలు 81
3. ఆత్మ విశ్వాసం 82
4. బలం, నిర్భయత్వం 83
5. నిజమైన విద్య 84
6. మంచి శీలం 85
7. భారతదేశం - మన జన్మభూమి 86
8. భారత యువజనులారా! లేవండి! 88
9. పనిచెయ్యడంలోని రహస్యం 89
10. మానవజ్ఞీ మాధవుడిగా సేవించండి! 90
11. నిజమైన మతం 91
12. ధ్యానం 92

వివేకానంద గర్జన 92

సూక్తి - పద్మరూపంలో

వివేకానంద సూక్తులు 96

- మానవదే మాధవుడు 96
 భారత యువజనులారా! లేవండి! 97
 శీలాన్ని నిర్మించేదో! 98
 సమ్మకము - శక్తి 99
 శ్రీ శారదాదేవి బోధనలు 101

గీతి 102

1. లేవండోయ్! లేవండి! 102
2. తేవాలీ! తేవాలీ! 102
3. మతములైనవి హస్యాస్పదములు 103
4. సత్యయుగంబే సంభవమౌను 103
5. ప్రతి యాత్ర దివ్యంబే! 104
6. రారండి! రారండి! 104
7. శక్తిమంతుడా లేవోయా! 105
8. వృద్ధపోడల విసర్జింపుము! 105
9. అడుగు, అడుగు 105

10. చెరువుకు నాలుగు గట్టులలో! 106

స్తుతి 108

- కృష్ణ శతకము 108
 దాశరథీ శతకము 114
 శ్రీ కాళహస్తీశ్వర శతకము 116

శీతి 119

- సుమతీ శతకము 119
 వేమన శతకము 125
 భాస్వర శతకము 128
 నీతి శోకములు (భావనహితము) 131
 నీతి శతకము 137
 (భర్తృహరి, ఏనుగు లక్ష్మణ కవి)
 వైరాగ్య శతకము 143
 (భర్తృహరి, ఏనుగు లక్ష్మణ కవి)

శ్రీమద్భగవట్లత 145

- రెండవ అధ్యాయము 146
 (స్థితప్రజ్ఞ లక్ష్మణాలు)
 మూడవ అధ్యాయము 148
 నాలుగవ అధ్యాయము 151
 తొమ్మిదవ అధ్యాయము 154
 పశ్చించవ అధ్యాయము 157
 పదిహేనవ అధ్యాయము 159
 మిగిలిన అధ్యాయాల
 నుండి కొన్ని ముఖ్యశోకాలు 161

తైత్తిలీయ ఉపనిషత్ నుండి కొన్ని శోకాలు 164

మంత్రముప్యం 166

నుతి

ఓం శుక్లాంబరథరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వ విష్ణువశాంతయేత్ ॥

(తెల్లని వస్త్రములు థరించినవాడు, అంతటా ఉండేవాడు, తెల్లని శరీరచ్ఛాయ కలిగినవాడు, ఎల్లప్పుడూ ప్రసన్నమైన వదనంతో ఉండేవాడు అయిన మహాగణపతికి నమస్కరించినంతనే సర్వ విఘ్నాలూ ఓపకమిస్తాయి.)

సరస్వతీ నమస్కృత్యం వరదే కామరూపిణీ ।

విద్యారంభం కరిష్మామి సిద్ధిర్ భవతు మే సదా ॥

(కోరికలన్నింటినీ తీర్చే తల్లివి, కోరికలకే రూపమైన ఓ సరస్వతీ! నీకు నమస్కరించి చదువు ప్రారంభిస్తున్నాను. దయచేసి ఎల్లవేళలా నా ప్రయత్నాన్ని ఫలింపచేయ్యి!

గురుర్ బ్రహ్మా గురుర్ విష్ణుః గురుర్ దేవో మహేశ్వరః ।

గురుస్మాక్తుత్ పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

(గురువే బ్రహ్మ. గురువే విష్ణువు. గురువే దైవం, గురువే మహేశ్వరుడు. గురువే సాక్షాత్తూ ఆ పరబ్రహ్మ. అటుపంచి శ్రీసద్గురువుకు నా నమస్కారములు.)

ఓం సహనావవతు | సహనాభునక్తు | సహవీర్యం కరవావహై |

తేజస్వినావధితమస్తు | మా విద్యిషావహై |

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ॥

(గురుశిష్యులమైన మన ఇద్దరినీ ఆ దైవం కాపాడాలి! ఆ దైవం మన ఇద్దరికీ పుష్టి కలిగించాలి. మనమిద్దరమూ గొప్పరక్తితో కలసి పనిచేయాలి! మన సాధన తేజోవంతమూ, ఘలవంతమూ కావాలి! మనమిద్దరమూ ఒకరినొకరు ద్వేషించుకోకుండా ఉండాలి! ముల్లోకాలలోనూ శాంతి విలసిల్లాలి!)

ఓం భూర్ భువః సువః తత్పవితుర్ వరేణ్యమ్ ।

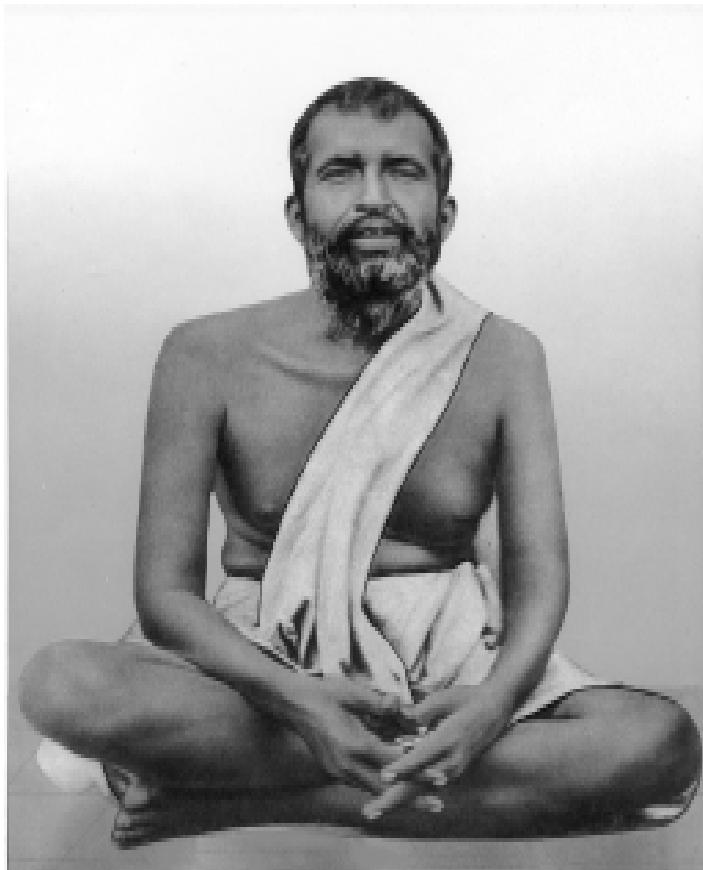
భర్త్ దేవస్య ధీమహి ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥

(అది గాయత్రీ మంత్రము. ఈ విశ్వాన్ని సృష్టించిన ఆ సద్గైశ్వరుణ్ణి మేము ధ్యానిస్తున్నాము. అతడు మా మనస్సులను వికసింపజేయు గాక!)

సర్వై భవంతు సుఖినః సర్వై సంతు నిరామయః ।

సర్వై భద్రాణి పశ్యంతు మా కఖీద్ దుఃఖభాగ్ భవేత్ ॥

(అందరూ సంతోషంగా ఉండాలి! అందరూ సంపూర్ణమైన ఆరోగ్యంతో జీవించాలి! మంచియేదో, సన్మార్గమేదో అందరూ తెలుసుకోవాలి! ఎవరూ బాధలకు గురికాకుండా ఉండాలి!)

శ్రీరామకృష్ణ పరిమహాంగ

దుర్జనః సజ్జనో భూయాత్ సజ్జనః శాంతిమాప్నుయాత్ ।

శాంతో ముచ్యేత బంధేభో ముక్తశ్వన్మాన్ విమోచయేత్ ॥

(చెడ్డవారు మంచివారు కావాలి! మంచివారు శాంతిని పొందాలి! శాంతిని పొందినవారు బంధాలనుండి విముక్తులు కావాలి! ముక్తిని పొందినవారు ఇతరులకు కూడా ముక్తిని కలిగించాలి!)

ఓం అసతో మా సద్గమయ । తమసో మా జ్యోతిర్గమయ ।

మృత్యోర్యా అమృతం గమయ ॥ ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ॥

(అసత్యం నుండి సత్యానికి నాకు త్రైవ చూపించు! చికచిలోనుండి వెలుతురులోనికి దారి చూపించు! మరణం నుంచి అమృతత్వానికి మార్గాన్ని చూపించు! ముల్లోకాలలోనూ శాంతి విలసిల్లు గాక!)

ఓం తేజో_సి తేజో మయి ధేహి ।

వీర్యమసి వీర్యం మయి ధేహి ।

బలమసి బలం మయి ధేహి ।

ఓజో_సి ఓజో మయి ధేహి ।

మన్మయసి మన్మయం మయి ధేహి ।

సహో_సి సహో మయి ధేహి॥

(ఓం! ఓ దేవా! నీవు అనంతశక్తి స్వరూపుడవు. ఆ శక్తిని నాలో నింపు! నీవు అనంత తేజోస్వరూపుడవు. ఆ తేజస్సును నాకు ఇవ్వు! నీవు అనంత బలస్వరూపుడవు. ఆ బలాన్ని నాకు అందించు! నీవు అనంతమైన ఓజశక్తి సంపన్ముడవు. ఆ ఓజస్సును నాకు ప్రసాదించు! నీవు అనంత దైర్యస్వరూపుడవు. ఆ దైర్యాన్ని నాలో కలిగించు! నీవు అనంతమైన ఓరిమి కలవాడివి. నన్ను ఆ ఓరిమితో నింపివెయ్యా!)

త్వమేవ మాతాచ పితాత్మమేవ త్వమేవ బంధుత్వ సభాత్మమేవ ।

త్వమేవ విద్యా ద్రవిణం త్వమేవ త్వమేవ సర్వం మమ దేవదేవ ॥

(నీవే తలివి, నీవే తండ్రివి, నీవే నా బంధువు, స్నేహితుడవు. నీవే నా విద్య, ధనం. ఓ దేవదేవా! నీవే నా సర్వస్వం!)

ఓం స్థాపకాయ చ ధర్మస్య సర్వధర్మ స్వరూపిణే

అవతార వరిష్ఠాయ రామకృష్ణయతే నమః ॥

(ఓ రామకృష్ణ! నీవు సర్వమత స్వరూపుడవు. ప్రపంచంలోని ప్రజలందరికి సరిపోయే విధంగా ధర్మాన్ని తిరిగి స్థాపించావు. అన్ని అవతారాలకన్నా గౌప్యవాడివైన నీకు నా నమస్కారములు.)

జననీం శారదాం దేవీం రామకృష్ణం జగద్గురుం ।

పాదపద్మే తయోః శ్రీత్వా ప్రణమామి ముహూర్మాహః ॥

(విశ్వమానవాళికి తల్లియైన శ్రీశారదాదేవి పాదపద్మాల దగ్గర, జగద్గురువైన శ్రీరామకృష్ణుల చరణకమలాల దగ్గర శరణు కోరుతూ, మాటిమాటికి నేను వారికి నమస్కరించుచున్నాను.)

పవిత్రం చరితం యస్యాః పవిత్రం జీవనం తథా ।

పవిత్రతా స్వరూపిష్టే తస్మై కుర్మో నమో నమః ॥

(పవిత్రతే తన చరిత్రగా కలిగి, పవిత్రతతే జీవించి, పవిత్రతే తానుగా రూపుదాల్చిన ఆ తల్లి శ్రీశారదా దేవికి నేను అనేక నమస్కారములు చేస్తున్నాను.)

నమః శ్రీయతిరాజాయ వివేకానంద సూరయే ।

సచ్చిత్ సుఖ స్వరూపాయ స్వామినే తాపహోరిణే ॥

(రాగదేషాలను సంపూర్ణంగా నియంత్రించి, యతులుండరికీ రాజువైన ఓ సచ్చిదానంద స్వరూపా! బుషిపరేణ్యా! దేశికోత్తమా! వివేకానంద స్వామీ! అన్ని భాధలనూ తొలగించేవాడివైన నీకు నా ప్రణామములు.)

అంజనానందనం వీరం జానకీ శోకనాశకం ।

కపీశం అక్ష హంతారం వందే లంకాభ్యంకరమ్ ॥

(అంజనాదేవి కుమారుడైన హనుమంతుడు సీతాదేవి శోకాన్ని నాశనం చేశాడు. అతడు వానరులకు నాయకుడు. అక్షకుమారుణ్ణి సంపరించి, లంకను భయంలో ముంచేత్తాడు! అంతువంటి కర్మాయిగి, కార్యాసాధకుడు, మహావీరుడు అయిన హనుమంతుడికి నేను నమస్కరిస్తున్నాను.)

బుధిర్భులం యశోదైర్యం నిర్భయత్వం అరోగతా ।

అజాఙ్ఘం వాక్పటుత్వం చ హనుమత్ స్వరంశార్వ భవేత్ ॥

(హనుమంతుడి పేరు తలుచుకుంచేనే బుధి, బలం, యశస్సి, దైర్యం, నిర్భయత్వం, అరోగ్యం కలుగుతాయి. అన్ని మానసిక రుగ్మతలూ పోయి, చక్కగా మాట్లాడేశక్తి అలవడుతుంది.)

ఓం పూర్వమధః పూర్వ మిదం పూర్వాత్ పూర్వ ముదచ్యతే ।

పూర్వస్య పూర్వ మాదాయ పూర్వ మేవావ శిష్యతే ॥

ఓం శాంతి శ్యాంతి శ్యాంతిః ॥

(ఓ! కంటికి గోచరించనిదంతా అనంతబ్రహ్మంతో నిండిపుంది. కంటికి కనపదేదంతా కూడా ఆ అనంతమైన బ్రహ్మంతో నిండి ఉంది. ఈ విశ్వమంతా ఆ అనంతబ్రహ్మంతో నుంచే వెలువడింది. ఈ అనంతవిశ్వం దానిలో సుండి వెలువడినా ఆ అనంతబ్రహ్మం అనంతమైనదిగానే ఉంటుంది. ముల్లోకాలలోనూ శాంతి విలసిల్లు గాక!)

బాలల కథలు

1. నచికేతుడు

భారతీయులమైన మనం ఎంతో గొప్పవాళ్ళం. మన దగ్గర చాలా గొప్ప సంపద ఉంది. ప్రపంచంలో అందరికి పంచిపెట్టినా అది తరగదు. కానీ అది ఎక్కడ ఉందో మనం తెలుసుకోవాలి. అటువంటి సంపదను చిన్నతనంలోనే సంపాదించినవాడు నచికేతుడు. వేదాలలోని కరోపనిషత్తులో ఇతణ్ణి గురించి చెప్పబడింది.

నచికేతుడి తండ్రి వాజుశ్రవసుడు. అతడు ఒకసారి విశ్వజిత్తు అనే యజ్ఞం చేశాడు. ఆ యజ్ఞం చేసేవారు తమకున్న ఆస్తి మొత్తాన్ని ఇతరులకు దానం చెయ్యాలి. ఆ నియమం ప్రకారం వాజుశ్రవసుడు దానాలు చేస్తున్నాడు. ఆ కాలంలో ముఖ్యమైన ఆస్తి గోవులు. ఆ గోసంపదనే వాజుశ్రవసుడు దానం చేస్తున్నాడు. అయితే, మంచి ఆపుల్ని దానం చెయ్యడం లేదు.

నచికేతుడు చాలా త్రద్ధగలవాడు. ధర్మంమీద అతడికి గొప్ప విశ్వాసం ఉండేది. తండ్రి పట్టిపోయి, చావడానికి సిఫ్టంగా ఉన్న అపుల్ని దానం చెయ్యడం గమనించాడు. అటువంటి దానాల వలన తన తండ్రికి చేటు కలుగుతుందని భావించాడు. తండ్రిని ఈ దోషం నుంచి తప్పించడం తన బాధ్యత అని అనుకున్నాడు. అందుకని తండ్రి దగ్గరికి చేరి, “తండ్రీ! నన్ను ఎవరికి దానమిస్తావు?” అని అడిగాడు. తండ్రి పట్టించుకోలేదు. నచికేతుడు రెండవసారి, మూడవసారి కూడా అదే విధంగా ప్రశ్నించాడు. తండ్రికి కోపం వచ్చి, “నిన్ను యముడికి దానమిస్తున్నాను, పో!” అని గద్దించాడు. వెంటనే నచికేతుడు, “తండ్రీ! మన పూర్వులు సత్యాన్ని పాటించి గొప్పవారయ్యారు. నుప్పు కూడా ఆడినమాట నిలబెట్టుకో!” అని కోరాడు. వాజుశ్రవసుడు తాను తొందరపాటుతో నోరుజారి అన్న మాటను గురించి బాధపడ్డాడు. అయినా ఆడినమాటను నిలబెట్టుకుని ఆ బాలుణ్ణి యముడి వద్దకు పంపాడు.

నచికేతుడు యముడి దగ్గరకు వెళ్ళినప్పుడు ఆయన ఇంటిలో లేదు. నచికేతుడు మూడురోజులపాటు ఆయన కోసం ఎదురుచూస్తూ కూర్చున్నాడు. నాల్గవ రోజు యమధర్మరాజు ఇంటికి రాగానే మంత్రులు, “స్తోమీ! అగ్నిహంత్రంలాగా వెలిగిపోతున్న ఒక బాలడు మూడురోజులుగా మీకోసం వేచి ఉన్నాడు” అని చెప్పారు.

వెంటనే యమధర్మరాజు అతడికి తగిన మర్యాదలు చేసి, “నాయనా! నీ రాకవల్ల నాకు శుభం కలుగుతుంది! నీవు మూడురోజులుగా ఉపవాసం చేస్తున్నావు. అందుచేత నీకు మూడు వరాలు ఇస్తాను, కోరుకో!” అన్నాడు.

మొదటి వరంగా నచికేతుడు, “నా తండ్రికి మనశ్శాంతి కలిగి, నేను తిరిగి వెళ్లినప్పుడు నన్ను ప్రేమించేలా చెయ్యమ”ని ప్రార్థించాడు. యమధర్మరాజు “సరే” అని రెండవ వరం కోరుకోమన్నాడు. “స్వ్యామీ! మనష్యుడు ఏ యజ్ఞం చెయ్యాడం వల్ల స్వద్ధసుఖాలు పొందుతాడో సెలవియ్యండి?” అని కోరాడు. యముడు వివరంగా అతనికి ఆ విధానాన్ని బోధించి, “కుమారా! నీ శ్రద్ధకు ఎంతో సంతోషించాను. ఇప్పుడు నేను వివరించిన ఈ యజ్ఞం ఇక నుండి నీ పేరుతో ‘నాచికేతయజ్ఞం’ అని పిలువబడుతుంది. అంతేకాదు, నా ప్రేమకు చిహ్నంగా ఎప్పటికీ కాంతి తగ్గని ఈ రత్నాల హోరాన్ని కూడా నీకు ఇస్తున్నాను, ఇక మూడవ వరాన్ని కోరుకో!” అన్నాడు.

అప్పుడు నచికేతుడు, “స్వామీ! మనిషి చనిపోయన తర్వాత విమవతాడు? కొందరు ఉండడని అంటారు, కొందరు ఉంటాడని అంటారు. దయతో నాకు ఈ రహస్యాన్ని బోధించండి!” అని కోరాడు. అప్పుడు యమధర్మరాజు, “నాయనా! ఇది దేవతలు ఆలోచించదగిన ప్రశ్న నీవు చిన్నవాడివి! అటువంటి విషయాలు నీకెందుకు? నువ్వు కోరినంతమంది కుమారుల్ని, మనుషుల్ని, లెక్కలేనంత ధనాన్ని, కావలసినంత భూమిని, అనుభవించడానికి కోరినంత ఆయువునూ, యోగవాన్ని ఇస్తాను, కోరుకో!” అన్నాడు. అప్పుడు నచికేతుడు, “స్వామీ! నేను కోరిన దానికి బదులు ఇన్ని ఇస్తానంటున్నారు కాబట్టి నేనడిగింది వీటన్నిచీకంటే గొప్పాదై ఉండాలి! కాబట్టి దాన్నే నాకు ఇవ్వండి!” అని ప్రార్థించాడు.

నచికేతుణ్ణి యముడు ఇంకా పరీక్షించదలచుకుని ప్రక్కనున్న తెర తొలగించి, “కుమారా! ఇటు చూడు! మహా సౌందర్యరాఘవైన స్త్రీలు ఉన్నారు. లెక్కలేనన్ని రథాలు, గుర్రాలు, ఇక్కడ ఉన్నాయి. వీటిలో నీకు కావలసినన్ని తీసుకుని, కోరినంతకాలం అనుభవించు!” అన్నాడు. అప్పుడు నచికేతుడు, “స్వామీ! ఇవన్నీ ఎంతోకొంత కాలానికి నశించేవే! పైగా వీటిని కావాలంటే నేనే సంపోదించుకోగలను. కాబట్టి వీటిని మీవద్దే ఉంచుకోండి! నచికేతుడు ఇంకోకటి కోరదు!” అన్నాడు.

నచికేతుడికి గల వైరాగ్యానికి, శ్రద్ధకు, చలించని బుద్ధికి సంతోషించి యమధర్మరాజు అతడికి పరతత్త్వాన్ని బోధించాడు. అదే వేదాలలో ‘కరోపనిషత్తు’ అనే పేరుతో ప్రసిద్ధికెక్కింది.

నచికేతుడు తన తండ్రికి మంచిచేశాడు. అతనివల్ల నాచికేత యజ్ఞం అనే క్రొత్త యజ్ఞం తయారయింది. బ్రహ్మవిద్య వలన ప్రపంచానికి మహాపకారం చేశాడు. నచికేతుడు చూపించినటువంటి శ్రద్ధను అవలంబించి, మన పెద్దలు మహాస్నుతమైన సంస్కృతి రూపంలో మనకు వారసత్వంగా అందించిన మహాభాగ్యాన్ని అనుభవించడానికి మనం కూడా ప్రయత్నించాలి!

2. చిరకారి

ఒక ఆశ్రమంలో మేధాతిథి అనే ముని ఉండేవాడు. ఆయనకు ఒక కుమారుడు ఉన్నాడు. ఆ బాలుడు ఏ పని చేసినా ఎంతో ఆలోచించి చేసేవాడు, తొందరపడేవాడు కాదు. అందుచేత అందరూ అతణ్ణి ‘చిరకారి’ అని పిలిచేవారు. ఒకరోజున ఆ మునికి భార్యామీద విపరీతమైన కోపం వచ్చింది. వెంటనే

చిరకారిని పిలిచి, “మీ తల్లి తల నరికివెయ్యి!” అని ఆజ్ఞాపించి బయటికి వెళ్లిపోయాడు.

చిరకారి ప్రతి విషయాన్ని ఎంతో ఆలోచించిగానీ చెయ్యడు కదా! తండ్రి ఆజ్ఞను గురించి ఆలోచిస్తూ, “తండ్రియే గురువు, దైవం! అందుచేత తండ్రి ఆజ్ఞను జవదాటకూడదు. దాన్ని పాటించడమే పరమధర్మం!” అనుకున్నాడు. మరొకవైపు తాను చంపవలసిన తల్లిని తలుచుకుని, “శాస్త్రాలు, ‘మాతృదేవో భవ’ అంటే ‘తల్లియే దైవం’ అని చెబుతున్నాయి కదా. తల్లి ఎన్నో బాధలు అనుభవించి, నవమాసాలు మోసి బిడ్డను కంటుంది. ఆ బిడ్డ పెరిగి పెద్దవాడయ్యే పరకూ ఎన్నో కష్టాలు పడుతుంది. తల్లి లేని వాడు అందరికీ అలుసు. తల్లి ఉంటే సమస్తమూ ఉన్నట్లు తోస్తుంది. తల్లి నిజంగా దైవం. అటువంటి తల్లిని చంపడం మహాపాపం కదా!” అనుకుంటూ లోతుగా ఆలోచిస్తున్నాడు. ఇలా ఒకసారి తండ్రిని గురించి, తండ్రి ఆజ్ఞను గురించి, మరొకసారి తల్లిని గురించి, తల్లి గొప్పతనాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు.

కొద్దిదూరం నడిచాడో లేదో మునికి కోపం తగ్గిపోయింది. తాను తొందరపడ్డానని గ్రహించాడు. “స్త్రీని, అందులోనూ భార్యను చంపమన్నాయే!” అని తన తప్పుకు విచారిస్తూ ఇంటికి పరుగుపరుగున చేరుకున్నాడు. “నా మాట ప్రకారం బాలుడు తొందరపడి తల్లిని చంపకుండా ఉంటే బాగుండును. ఏమైనా వాడు ‘చిరకారి’ కదా! తొందరపడి అటువంటి పని చెయ్యడులే!” అనుకుంటూ ఇల్లు చేరాడు.

తండ్రిని చూడగానే చిరకారి చేతనున్న కత్తిని జారవిడిచి విచారంతో ఆయన కాళ్ళమీద పడ్డాడు. భార్య కూడా అదే విధంగా పశ్చాత్తాపంతో ఆ ముని కాళ్ళమీద పడింది. ఆయన ఆ ఇద్దరినీ లేవనెత్తి ప్రేమతో, ఆదరంతో కౌగిలించి దీవించాడు.

చిరకారిలాగా తల్లిదంప్రుల మీద భక్తిని కలిగి, ఏ పనినైనా తొందరపడక బాగా ఆలోచించి చేసేవాడు ఎల్లప్పుడూ సుఖాన్నే పొందుతాడు.

3. ఏకలవ్యుడు

హిరణ్యధనువు అనే ఒక బోయరాజు ఉండేవాడు. అతడికి ఏకలవ్యుడు అనే ఒక కుమారుడు ఉన్నాడు. ఏకలవ్యుడు చాలా చురుకుదనం, పట్టుదల కలవాడు. అతడు విలువిద్య నేర్చుకోవాలని అనుకున్నాడు. ఆ కాలంలో ద్రోణాచార్యుడు

పాండవులకు, కౌరవులకు ధనుర్విద్య నేర్చించేవాడు. ఏకలవ్యుదు కూడా ద్రోణాచార్యుడి దగ్గరకు వెళ్లి, తనకు విలువిద్య నేర్చుని ప్రార్థించాడు. కానీ ద్రోణాచార్యుడు అతణ్ణి తన శిష్యుడిగా అంగీకరించలేదు.

ఏకలవ్యుదు ద్రోణాచార్యుడి వద్ద సెలవు తీసుకుని తానున్న అడవికి మరలిపోయాడు. గురువు దొరకలేదని అతడు నిరుత్సాహ పడలేదు. అతడి పట్టుదల మరింత పెరిగింది. అడవిలోనే ఒక గుడిసె నిర్మించాడు. స్వయంగా మట్టితో ద్రోణాచార్యుడి విగ్రహాన్ని చేశాడు. ఆ విగ్రహాన్ని తన గురువుగా భావించాడు. ప్రతి రోజు భక్తితో ఆ విగ్రహానికి ప్రదక్షిణ నమస్కారాలు చేసి, బాణాలు వేయడాన్ని అశ్చర్యించసాగాడు. తనంతటతానుగా, ఒంటరిగా, గంటల తరబడి రాక్షససాధన చేశాడు. రోజంతా ధనుర్విద్య గురించే ఆలోచించాడు. దాన్ని గురించే కలలు కన్నాడు. విలువిద్యను గురించిన ఆలోచనలతో అతడి మనస్సుంతా నిండిపోయింది. దానితో అతడి మనస్సే అతడికి గురువై, ధనుర్విద్యలోని మెలకువలనూ, గొప్పగొప్ప రహస్యాలన్నింటినీ బోధించింది. క్రమంగా తన గొప్ప సంకల్యశక్తి చేత, గురువుమీద ఉన్న అఖండమైన భక్తి చేత విలువిద్యలో ఏకలవ్యుదు గొప్ప ప్రాపీణ్యత సంపాదించాడు. ఘలితంగా అతడు ధనుర్విద్యలో అందరినీ, చివరకు తన గురువును కూడా మించిపోయాడు.

ఏ విద్య అయినా సరే, నేర్చుకోవాలని బలమైన ఆకాంక్ష ఉన్నవాడికి అతడి మనస్సే గురువై అన్ని నేర్చిస్తుందని శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస బోధించారు కదా!

4. ధ్రువుడు

ఉత్తానపాదుడు అనే రాజుకు ఇద్దరు భార్యలు ఉన్నారు. వారిలో పెద్ద భార్య సునీతి. చిన్న భార్య సురుచి. పెద్ద భార్యకు ధ్రువుడు, చిన్న భార్యకు ఉత్తముడు అనే కొడుకులు ఉన్నారు. ఉత్తానపాదుడు పెద్దభార్యను దాసికన్నా హీనంగానూ, చిన్న భార్యను ఎంతో ప్రేమతోనూ చూసేవాడు.

ఒకరోజు ఉత్తముడు తండ్రి తొడమీద కూర్చుని ఉండగా ధ్రువుడు అక్కడికి వచ్చాడు. తాను కూడా తండ్రి తొడమీద కూర్చోవాలని ఆయన దగ్గరకు చేరాడు. కానీ, తండ్రి అతనిని పట్టించుకోలేదు. కనీసం కన్నెత్తి అయినా చూడలేదు. ఇంతలో సురుచి, “ధ్రువా! నీ తండ్రి తొడ మీద కూర్చునే భాగ్యం నీకు లేదు. నా కడుపున పుట్టి ఉంటే అటువంటి భాగ్యం నీకు కలిగివుందేది. కాబట్టి దేవుళ్లి ప్రార్థించి నా కడుపున పుట్టు!” అని కటువుగా పలికింది. తండ్రి చూపిన

నిరాదరణ, పినతల్లి చేసిన అవమానం ద్రువుని లేతమనస్సును గాయపరిచాయి. అతడు ఆ బాధతో తల్లి దగ్గరకు వెళ్ళాడు. అమె కూడా కన్నీరు ముఖీరుగా విలపిస్తూ, “నాయనా! భగవంతుడే నీకు దిక్కు! అయసనే ప్రార్థించు!” అని చెప్పింది.

అప్పుడు ద్రువుడి రోపం పట్టుదలగా మారింది. ఐదు సంవత్సరాల బాలుడు తపస్సు చేయడానికి అడవికి బయలుదేరాడు. దారిలో నారదముని కనిపించి, “నాయనా ద్రువా! నీది ఆడుకునే వయస్సు. నీకు తపస్సు ఎందుకు?” అని నచ్చజెప్పాలని చూశాడు. కానీ ద్రువుడు తన పట్టుదలని విడిచి పెట్టలేదు. నారదముని సంతోషించి అతడికి నారాయణ మంత్రం ఉపదేశించి నర్మదానదీ తీరానికి వెళ్ళమని సలహా ఇచ్చాడు.

ద్రువుడు నర్మదానదీ తీరంలోని మధువనానికి వెళ్ళి అక్కడ స్వస్తికాసనంలో కూర్చుని తపస్సు చేయడం ప్రారంభించాడు. మూడు రోజులకు ఒకసారి వెలగ, రేగుపండ్లు తింటూ మొదటినెల గడిపాడు. రెండవనెలలో ఆరు రోజులకు ఒకసారి ఎండుటాకల్పి మాత్రమే తిన్నాడు. మూడవనెలలో తొమ్మిదిరోజులకు ఒకసారి మాత్రమే గాలి పీల్చి కరిసమైన తపస్సు కొనసాగించాడు. ఐదవనెలలో గాలి కూడా పీల్చలేదు. ఒంటికాలిమీద నిలబడి తపస్సు చేశాడు. ఆ తపోభారానికి భూమి త్రుంగింది. నారాయణుడు ప్రత్యుషించు, “నాయనా! నీ

తపస్సు ఇంక చాలు. నీ తండ్రి తర్వాత నీవు అరవై ఆరు వేల సంవత్సరాలు రాజ్యమేలుతావు. ఆ తర్వాత సప్తర్షి మండలానికన్నా ఉన్నతంగా క్రుషు నక్కతంగా వెలుగొందుతావు!” అని వరమిచ్చాడు. క్రుషుడు నేలమీద సాగిలపడి నారాయణుడికి మొక్కాడు.

బాలుడైన క్రుషుడు ప్రదర్శించిన పట్టుదల, భగవద్గృతీ మనకందరకూ ఎంతో ఆవసరం, ఆదర్శప్రాయం.

5. ప్రప్రశ్నదుడు

సనక, సనందన, సనత్కుమార, సనత్పుజాతులు అనబడే సలుగురు మహర్షులు బ్రహ్మమానసపుత్రులు. వారు మహా తపస్సంపన్నులు. ఒకసారి వారు విష్ణుమూర్తిని దర్శించామని వైకుంఠానికి వెళ్ళారు.

జయుడు, విజయుడు వైకుంఠ ద్వారపాలకులు. వాళ్ళు అహంకారంతో విద్రవీగుతూ, ఆ మహర్షులను వైకుంఠంలోనికి పోనివ్యక్తుండా అడ్డగించారు. అప్పుడు ఆ బుఘులు జయవిజయులను రాక్షసులుగా పుట్టుమని శపించారు. జయవిజయులు తమ తప్పు తెలుసుకుని వారి పాదాలమీద పడి ప్రార్థించడంతో, విష్ణువు యొక్క అవతారాల చేత చంపబడి శాపవిమోచనాన్ని పొందుతారని చెప్పారు.

జయవిజయులు భూలోకంలో కశ్యపుప్రజాపతి, దితి అనే దంపతులకు హిరణ్యకృష్ణ, హిరణ్యకశిష్టులుగా జన్మించారు. హిరణ్యకృష్ణుడు వేదాలను అపహరించి పౌత్రాలోకంలో దాక్షస్వప్నుడు విష్ణువు వరాహ (పంది) అపతారంలో అతణ్ణి సంహరించి వేదాలను రళ్లించాడు. దీనితో హిరణ్యకశిష్టుడు విష్ణువును ద్వేషించసాగాడు. ఆ కోపంతో భూలోకంలో విష్ణువును గురించి తపస్సు చేస్తున్న మునులను, సాధువులను హింసించి, వారి యజ్ఞయాగాదులను నాశనం చేయసాగాడు. ఘోరమైన తపస్సు చేసి బ్రహ్మాను ప్రత్యక్షం చేసుకున్నాడు. చావులేని వరాన్ని కోరాడు. కానీ బ్రహ్మ, “పుట్టిన ప్రతి జీవి చావక తప్పదు! కాబట్టి మరొక వరం కోరుకో!” అని అన్నాడు. అప్పుడు హిరణ్యకశిష్టుడు, “రాత్రి గానీ, పగలు గానీ, భూమి మీద గానీ, ఆకాశంలో గానీ, మానవుల వలన గానీ, జంతువుల వలన గానీ, ఆయుధాల వలన గానీ, సజీవుల వలన గానీ, నిర్దీషుల వలన గానీ, దేవతల వలన గానీ, రాక్షసుల వలన గానీ నాకు మరణం సంభవించకూడదు. అంతేగాక యంద్రంలో నాకు ఎదురులేని పరాక్రమాన్ని లోకపాలకుల మహిమలను మించిన మహోమహిమల్ని ప్రసాదించండి!” అని కోరాడు. బ్రహ్మ ఆ వరాన్ని ఇచ్చాడు. అటువంటి అర్థదైన శక్తిల్లిదురుపయోగం చెయ్యుకుండా బుద్ధి కుశలతతో జాగ్రత్తగా మసలుకోమని హితవు చెప్పాడు కూడా.

కానీ, హిరణ్యకశిష్టుడు వరగ్ర్యంతో అన్ని లోకాలను జయించి స్వర్గాధిపత్యాన్ని కూడా సాధించి అందరినీ హింసిస్తూ లోకకంటకుడుగా మారాడు. విష్ణువును కూడా జయిస్తే అందరికంటే తానే గొప్పవాణ్ణివుతూనని భావించి విష్ణువుకోసం వెతకసాగాడు. కానీ ఎంత వెతికినా అతడికి విష్ణువు దొరకలేదు.

హిరణ్యకశిష్టుడి భార్య లీలావతి. ప్రహోదుడు హిరణ్యకశిష్టుడి కుమారుడు. ప్రహోదుడు పుట్టుకతోనే గొప్ప విష్ణుభక్తుడై మెలగసాగాడు. ఇది హిరణ్యకశిష్టుడికి ఎంతమాత్రం నచ్చలేదు. అతణ్ణి తనకు తగిన పుత్రుడిగా, విష్ణుద్వేషిగా మార్చిమని శుక్రాచార్యుని కుమారులైన చండామార్చులకు అప్పగించాడు. వారు అతడికి అన్ని విద్యలనూ బోధించగలిగారు, కానీ విష్ణుద్వేషిగా మాత్రం మార్చలేకపోయారు. అప్పుడు హిరణ్యకశిష్టుడు ప్రహోదుడికి, ‘విష్ణుభక్తిని విడనాడమని నయానా, భయానా నచ్చచెప్పాడు. కానీ ఘలితం లేకపోయింది. కోపంతో హిరణ్యకశిష్టుడు ప్రహోదుణ్ణి అనేక హింసలకు గురిచేశాడు. ప్రహోదుడు

హరినామస్తరణ చేస్తూ అన్ని హింసలనూ భరించాడు. అతని శరీరం చెక్కుచెదరలేదు.

చివరకు హిరణ్యకశిపుడు కుమారుణ్ణి తన దగ్గరకు రప్పించి ఇలా అన్నాడు. “ఓరీ! నీవంటి కులద్రోహాని నేనే స్వయంగా చంపుతాను. ‘హరి!’ ‘హరి!’ అని వదరతున్నావు గదా! ఆ హరి ఎక్కడ ఉన్నాడో నాకు చూపించు!” అని హుంకరించాడు. అప్పుడు ప్రహ్లదుడు, “హరి సర్వాంతర్యామి. హరి ఒకచేట ఉండి వేరొకచోట లేకపోవడం లేదు. ఆయనను ఎక్కడ కావాలంటే అక్కడే చూడవచ్చు!” అని సమాధానం చెప్పాడు. హిరణ్యకశిపుడు, “అయితే హరిని ఈ స్తుంభంలో చూపగలవా?” అని ప్రశ్నించాడు. “నిస్సందేహంగా చూడవచ్చు!” అని ప్రహ్లదుడు సమాధానం చెప్పాడు. పట్టులేని కోపంతో హిరణ్యకశిపుడు ఆ స్తుంభాన్ని అరచేతితో చరిచి ముక్కలు చేశాడు. ఆ స్తుంభంలో నుంచి విష్ణువు ఘోరమైన నరసింహ అవతారంతో ఆవిర్భవించాడు. సింహం తలతో, మనిషి శరీరంతో, మనిషీ-జంతువూ కాని ఆ రూపంతో, పగలూ-రాత్రి కాని సాయంత్రం వేళ, సజీవం, నిర్మివం కాని చేతిగోళ్ళతో హిరణ్యకశిపుడి కడుపును చీల్చివేసి చంపాడు. అతిభీకరయాపంతో, కోపంతో జ్యులించిపోతున్న ఆ ఉగ్రసింహమూర్తిని ప్రహ్లదుడు ప్రార్థించి శాంతింపచేశాడు. ప్రహ్లదుడు ఆ తర్వాత గొప్ప హరిభక్తితో ప్రజారంజకంగా పాలన చేశాడు.

6. మార్గందేయుడు

పూర్వం మృకండుడు, మరుద్వుతి అనే దంపతులు ఉండేవారు. మృకండుడు అరణ్యంలో తపస్సు చేసేవాడు. వారికి సంతానం లేదు. సంతానం కోసం మృకండుడు వారణాసి వెళ్ళి శివుణ్ణి ప్రార్థించాడు. అప్పుడు పరమేశ్వరుడు ప్రత్యుషమై, “నీకు నూరు సంవత్సరాలు ఆయుర్దాయం గల తెలివితక్కువ కొడుకు కావాలా లేక పదహారు సంవత్సరాలు జీవించే అల్పాయుమ్ముడు, తెలివిగలవాడు, నాకు పరమభక్తుడు అయిన కుమారుడు కావాలా?” అని ప్రశ్నించాడు. అప్పుడు మృకండుడు, “స్వామీ! తెలివిగలవాడు, శివభక్తుడు అయిన కొడుకు నాకు కావాలి. వాడు ఎక్కువ సంవత్సరాలు జీవించకపోయినా ఫర్మాలేదు!” అని కోరుకున్నాడు. కొన్నాళ్ళకు వాళ్ళకు ఒక పుత్రుడు జన్మించాడు. అతడికి మార్గందేయుడు అని నామకరణం చేసి ఎంతో ముద్దగా పెంచారు. సంవత్సరాలు గడుస్తున్నాయి. మార్గందేయుడు చక్కగా విడ్య నేర్చాడు.

వినయవిధేయతలను కలిగి ఉన్నాడు. తల్లిదండ్రుల మనస్సులోని బాధను గ్రహించి వారిని అడిగి విషయం తెలుసుకున్నాడు. “వారణాసికి వెళ్లి, నా చివరిరోజులు శివుడి సన్మిధిలో గడుపుతాను”, అని తల్లిదండ్రులకు చెప్పి వారి అనుమతి తీసుకున్నాడు. వారణాసికి చేరి ఆక్కడ దీక్షతో శివప్పి అర్థించసాగాడు.

మార్గందేయుడికి పదహారేళ్ళు నిండగానే అతడి ప్రాణాలను తీసుకుపోవడానికి యమదూతలు వచ్చారు. కానీ మార్గందేయుడు శివదీక్షలో ఉన్నందున వారు అతణ్ణి సమీపించలేకపోయారు. అప్పుడు యముడే స్వయంగా వచ్చి మార్గందేయుణ్ణి తనతో రఘ్యున్నాడు. మార్గందేయుడు శివలింగాన్ని గట్టిగా కొగిలించుకుని ప్రార్థించసాగాడు. అయినప్పటికీ యముడు తన పాశంతో మార్గందేయుణ్ణి బంధించాలని ప్రయత్నించాడు. అప్పుడు శివుడు ప్రత్యుషమై యమధర్మరాజును మందలించి పంపివేశాడు. మార్గందేయుణ్ణి మరణం లేకుండా (చిరంజీవిగా) ఉండమని దీవించాడు.

బాలభక్తులలో మార్గందేయుడి చరిత్ర చాలా గొప్పది. అది అందరికీ అదర్పుప్రాయం.

7. అష్టవక్తుడు

పూర్వం యూజ్యువలుట్టుడు అనే గొప్ప బుఱి ఉండేవాడు. ఆయన అడవిలో ఒక ఆశ్రమాన్ని నిర్మించుకుని శిష్యులకు వేదవేదాంగాలను బోధించేవాడు. అతని వద్ద కహాడుడు అనే శిష్యుడు ఉన్నాడు. అతడు చాలా తెలివిగలవాడు, వినయవంతుడు. యూజ్యువలుట్టుడు కహాడుడికి తన కుమార్తె అయిన సుజాతను ఇచ్చి వివాహం చేశాడు. కహాడుడు యూజ్యువలుట్టుడి ఆశ్రమంలోనే ఉండి శిష్యులకు వేదాలను బోధించసాగాడు. కొన్ని రోజులకు సుజాత గర్భాన్ని ధరించింది. తనకు పుట్టబోయే కుమారుడు మహాపండితుడు కావాలని ఆమె కోరుకునేది. అందుచేత వేదాధ్యయనం జరిగేటప్పుడు ఆమె శ్రద్ధగా వింటూ ఉండేది. గర్భంలోని శిశువు వేదాలు నేర్చుకోసాగాడు. ఇలా నెలలు గడిచాయి. ఒకరోజు కహాడుడు శిష్యులకు బోధిస్తూ, ఒక శ్లోకాన్ని తప్పగా ఉచ్చరించాడు. వెంటనే గర్భంలో ఉన్న శిశువు తండ్రి తప్పను ఎత్తిచూపాడు. అది చూచి ఆక్కడ వారందరూ ఆశ్చర్యపోయారు. కహాడుడు కోపంతో మండిపడ్డాడు. “పుట్టకముందే ఇంత పొగరుతో నాకే వంకలు పెడుతున్నావు కాబట్టి నీ శరీరం

అష్టవంకరలతో ఉంటుంది, పో!” అని కహోడుడు గర్భంలో ఉన్న బిడ్డని శచించాడు.

కొద్దిరోజుల తర్వాత కహోడుడు జనక మహారాజును మెప్పించి ధనం సంపాదించడానికి మిథిలానగరానికి వెళ్ళాడు. అక్కడ ఒక యజ్ఞం జరుగుతోంది. ఆ సమయంలో దండి అనే పండితుడు అక్కడికి వచ్చాడు. అతడు మిథిలానగరంలోని పండితులతో వాదనకు దిగాడు. వాదనలో ఓడిపోయిన వారందరినీ నదిలోకి త్రోసి వెయ్యాలని నియమం పెట్టాడు. మిథిలానగరంలోని గొప్ప పండితులంతా దండితో వాదనకు దిగి ఓడిపోయి నదిపాలయ్యారు. కహోడుడు కూడా దండి చేతిలో ఓడిపోయి నదిలోకి త్రోసి వెయ్యబడ్డాడు.

ఆదే సమయంలో అక్కడ ఆత్రమంలో అష్టవక్రుడు పుట్టాడు. అతని శరీరం ఎనిమిది వంకరలతో వికారంగా ఉంది. అతడు క్రమంగా పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడు. తాతగారైన యాజ్ఞయల్యుడు అష్టవక్రుడికి తండ్రిలేని లోటులేకుండా పెంచుతూ విద్యాబుధులు నేర్చించాడు. అష్టవక్రుడు పన్నెండేళ్ళ వయస్సుకే మహాపండితుడయ్యాడు. తండ్రి, తాతలను మించినవాడయ్యాడు. అతడు తన తండ్రి నదిపాలైన సంగతి విన్నాడు. వాదనలో దండి పండితుళ్ళి ఓడించాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. మిథిలానగరానికి తన మిత్రుడైన శ్వేతకేతువుతో కలిసి ప్రయాణమయ్యాడు. జనకమహారాజు మొదట బాలుడైన అష్టవక్రుళ్ళి దండితో వాదించడానికి అనుమతించలేదు. కానీ అతడి పట్టదల, తేజస్సు, విద్వత్తు చూసి అబ్బిరపడ్డాడు. చివరికి మనస్సు మార్చుకుని, అతడికి దండికి వాదనను ఏర్పాటు చేశాడు. అష్టవక్రుడు దండిని అవలీలగా ఓడించి, అతళ్ళి నదిలోకి త్రోసివెయ్యమని జనకమహారాజును కోరాడు.

కానీ దండి, తాను వరుణదేవుడి కుమారుళ్ళనీ, నదిలోకి త్రోసివెయ్యబడిన పండితులందరూ క్షేమంగా ఉన్నారనీ, వరుణదేవుడు జరిపిస్తున్న యజ్ఞంలో పాల్గొనడానికి వారందరూ పంబజ్డురనీ చెప్పాడు. దండి సభలోని వారందరినీ నది దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళి నదిలోనికి త్రోసివెయబడిన పండితులందరినీ నదిలోనుంచి బయటకు తీసుకువచ్చాడు. అష్టవక్రుడు తన తండ్రి అయిన కహోడుడికి నమస్కరించి ఆశీస్సులు పొందాడు. మిథిలానగరంలోని వారందరూ అష్టవక్రుడే అందరి కన్నా గొప్ప పండితుడని వేయినోళ్ళతో ప్రశంసించారు.

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

మార్గదర్శక కథలు

1. ముందుకు సాగిపో!

కట్టెలు కొట్టుకని జీవించేవాడు ఒకడు ఉండేవాడు. అతడు అడవిలో కట్టెలు కొట్టి తీసుకువచ్చి ఊరిలో అమ్మేవాడు. వాడు ఒకసారి అడవిలో కట్టెలు కొడుతున్నాడు. అప్పుడు అతడికి ఒక సాధువు ఎదురుపడి, “సాయనా, ముందుకు సాగిపో!” అని సలహా ఇచ్చి తనదారిన తాను వెళ్లిపోయాడు. ఆ సలహా ఆ కట్టెలు కొట్టేవాడికి వెంటనే అర్థం కాలేదు. ఆ రోజుకు అమృగలిగినన్ని కట్టెలు కొట్టి తీసుకుపోయి, ఊరిలో అమ్మి, సాయంత్రానికి ఇంటికి చేరాడు. కానీ ఆ సాధువు చెప్పినమాట వాడి మనస్సులో మెదులుతూనే ఉంది.

“ఆ సాధువు నన్ను ఎందుకు ముందుకు సాగిపోమ్మన్నాడు?” అని ఆలోచించాడు. ఇలా ఆలోచిస్తూ ఉండగానే కొన్ని రోజులు గడిచిపోయాయి. ఒకరోజు వాడు, “ఆ సాధువు చెప్పినట్టు ఈ రోజు అడవిలో ముందుకు వెళ్లిచూడాలి”, అనుకున్నాడు. అడవిలో కొంతదూరం ముందుకు వెళ్లి ఆక్కడ ఏమందో చూశాడు. వాడికి అక్కడ లెక్కలేనన్ని మంచిగంధం చెట్లు కనిపించాయి. తన అద్భుత్సౌనికి వాడు ఎంతో సంతోషపడి బండ్లతో మంచిగంధపు చెక్కు తెచ్చి అమ్మి చాలా భాగ్యవంతుడయ్యాడు.

కాలం గడుస్తానే ఉంది. మరి కొంతకాలానికి సాధువు తనతో, “ముందుకు సాగిపో!” అని చెప్పిన మాటలు వాడికి మళ్ళీ గుర్తుకు వచ్చాయి. అడవిలో మరికొంత దూరం ముందుకు వెళ్లాడు. అక్కడ ఒక నది, దాని ఒడ్డున ఒక వెండి గని కనిపించాయి. వాడి ఆశ్చర్యానికి అంతలేదు. దానిలో నుంచి వెండిని త్రవ్యి తెచ్చి విక్రయించాడు. దానితో తన దగ్గర ఎంత ధనమందో తెలియనంత ధనవంతుడై పోయాడు.

కొంతకాలం గడిచింది. ఒకరోజు ఆ కట్టెలు కొట్టేవాడు ఆలోచిస్తూ, “ఆ సాధువు నన్ను ముందుకు సాగిపోమ్మన్నాడు కానీ అక్కడ గంధపుచెట్లు, వెండిగని ఉంటాయని చెప్పలేదు కదా! కాబట్టి అడవిలో ఇంకా ముందుకు పోయి, అక్కడ ఏమి ఉంటాయో చూస్తాను” అనుకున్నాడు. ఈసారి నదిని దాటి ఇంకా ముందుకు వెళ్లాడు. అక్కడ వాడికి ఒక బంగారు గని కనిపించింది. “అరె! చూశావా! ఇందు కోసమే సాధువు నన్ను ముందుకు పొమ్మన్నాడు” అని అనుకున్నాడు. ఆనందంతో గంతులు వేశాడు.

కొంతకాలం తర్వాత ఇంకా ముందుకువెళ్లి వజ్రాలు, వైధుర్యాలు పొందాడు. వాటితో కుబేరుడంతటి వాడైపోయాడు.

ఈ కథను శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస బోధించారు. ఆయన, “మీరు ఏ పని చేసినా దానిలో ఇంకా ఇంకా ముందుకు సాగిపోండి. దానివల్ల మీకు మరింత విలువైనవి లభిస్తాయి. ఉన్నచోటే ఉండిపోతే ఏమిటి ప్రయోజనం?” అని చెప్పారు. కాబట్టి మనం చదువులో గానీ, ఇంకేదైనా విద్యను, కళను నేర్చుకోవడంలో గానీ, నేర్చుకున్నదానితో తృప్తిపడి ఆగిపోకూడదు. ‘ఫర్మలేదులే! ఇది చాలులే!’ అనుకోకూడదు. మరింతగా నేర్చుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి. నేర్చుకున్న దాన్ని మరింతగా ‘అభ్యాసం’ చెయ్యాలి. అప్పుడు ఆ విద్యలో మరింత చక్కగా రాణించగలుగుతాము. గొప్పవాళ్ళం కాగలుగుతాము.

2. ఖుసుకొట్టు! కాటు వేయువద్ద!

అనగనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊరి బయట ఒక పచ్చిక బయలు, ఆ పచ్చిక బయలులో ఒక పాముపుట్ట ఉండేవి. ఆ పుట్టలో ఒక భయంకరమైన విషసర్పం ఉండేది. ఆ మైదానంలో పిల్లలు తమ పశువులను మేపేవారు. అయితే వాళ్ళు ఆ పుట్ట వైపుకు మాత్రం వెళ్లేవారు కాదు. ఎందుకంటే ఆ పుట్ట దరిదాపులలోకి వచ్చిన వారందరినీ ఆ పాము కాటువేసేది. అందువల్ల ఎవరూ దాని దగ్గరికి పోకుండా చాలా జాగ్రత్తగా మెలగుతూ ఉండేవారు.

ఒకరోజు ఒక సాధువు ఆ పచ్చికబయలులో నడుచుకుంటూ వెడుతున్నాడు. అతడు ఆ పాముపుట్ట వైపు నడవడం చూసి అక్కడ పశువులు కాస్తున్న పిల్లలు

అతడి దగ్గరికి పరుగుపరుగున వెళ్లి, “అయ్య! అక్కడ ఒక పెద్దపాము ఉంది. అది అందరినీ కరుస్తోంది! అటు వెళ్లువద్దు!” అని చెప్పారు. ఆ సాధువు నవ్వుతూ, “ఫర్మాలేదులే! నాకు చాలా మంత్రాలు తెలుసు!” అని ముందుకు సాగిపోయాడు. కానీ ఆ పిల్లలు ఆయనను అనుసరించకుండా భయంతో అక్కడే ఆగిపోయారు. ఆ సాధువు పుట్టను సమీపించగానే, ఆ పిల్లలు చెప్పినట్టుగా ఒక పెద్దపాము బుసలుకొడుతూ ఆ సాధువును కాటువెయ్యడానికి ముందుకు వచ్చింది. ఆ పామును చూసిన సాధువు కొంచెం మట్టి తీసి మంత్రించి దానిమీద చల్లాడు. వెంటనే ఆ పాములోని రుష్టత్వం మాయమయింది. అది ఏమీ చేయలేక ఆయన కాళ్ళమందు పడి నమస్కారం చేసింది.

సాధువు ఆ పాముతో, “ఎందుకు అందరినీ కాటువేస్తున్నావు? ఇతరులకు హని చెయ్యడం పాపం కదా! ఇక్కాలై వ్యాపినీ కాటువేయవద్దు. నీకొక మంత్రం నేర్చిస్తాను. దాన్ని జపించడం అలవాటు చేసుకో! దానివల్ల నీ క్రూరత్వం నశిస్తుంది. అంతేకాక నీ పాపాలన్నీ పోయి, భగవంతుణ్ణి కూడా చూడగలుగుతావు!” అని ఆ పాముకు ఒక మంత్రాన్ని ఉపదేశించాడు. తాను చెప్పినట్టు చేస్తూ ఉండమని, తాను మళ్ళీ వస్తానని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు.

కొంతకాలం గడిచింది. ఆ పాము శ్రద్ధగా మంత్రాన్ని జపిస్తూ జీవిస్తోంది. ఎవ్వరినీ కాటువెయ్యడం లేదు. అక్కడ పశువులు కాస్తున్న పిల్లలు ఆ పాము ఎవ్వరినీ కాటువేయడం లేదని కనిపెట్టారు. క్రమంగా భయం తగ్గి దాని మీద రాళ్ళు విసిరి చూశారు. రాళ్ళు తగిలినా అది ఏమీ చేయలేదు. ఆ పిల్లల్లో ఒకడు దైర్యం చేసి దాని తోకను పట్టుకుని లాగాడు. అయినా అది ఏమీ చేయలేదు. దానితో భయం పూర్తిగా పోయి, దాని తోకను పట్టుకుని గాలిలో గిరగిరా తిప్పి

రహిమని నేలకేసి కొట్టాడు. ఆ దెబ్బతో పాము రక్తం కక్కి స్ఫుర్తతప్పి పడిపోయింది. అది కదలకుండా పడి ఉండడం చూసి, చచ్చిపోయిందనుకుని ఆ పిల్లలు అనందంగా వెళ్లిపోయారు.

కానీ ఆ పాము చనిపోలేదు. కొంతనేపటి తర్వాత దానికి తెలివి వచ్చింది. ఎముకలు విరగడంతో చాలా నొపి కలిగి, కదలలేక పోయింది. అతికష్టం మీద పాకుతూ ఎలాగో తన పుట్టలోకి చేరింది. అప్పటి నుంచీ పగటి పూట బయటికి రావడం మాని వేసింది. రాత్రిపూట బయటికి వచ్చి ఆకులూ, రాలిన పక్కా తింటూ కాలం గడపసాగింది. అందువల్ల చిక్కిశల్యమైపోయి ఎముకల గూడులూ తయారయింది. కానీ మంత్రాన్ని జపించడం వల్ల దానికి ఆ పిల్లల మీద కోపం రాలేదు. వాళ్ళు తనకు హోని చేశారన్న విషయాన్ని కూడా క్రమంగా మర్చిపోయింది.

ఇలా ఒక సంవత్సరం గడిచింది. ఒకరోజు ఆ సాధువు మళ్ళీ వచ్చి ఆ పాము ఎక్కడ ఉండని ఆ పిల్లల్ని అడిగాడు. వాళ్ళు ఎంతో సంతోషంగా, ఆ పామును నేలకేసి కొట్టామనీ, అది చచ్చిపోయిందని చెప్పారు. కానీ ఆ సాధువు నమ్మలేదు. ఎందుకంటే తాను మంత్రం ఇచ్చాడు కదా! ఆ మంత్రం పూర్తిగా పనిచేసేంతవరకూ ఆ పాము చనిపోదని ఆయనకు తెలుసు. ఆయన పుట్ట దగ్గరికి వెళ్ళి, ఆ పామును పిలిచాడు. అది సాధువు గొంతు గుర్తుపట్టి, సంతోషంతో బయటికివచ్చి ఆయనకు నమస్కరించింది. “ఎలా ఉన్నావు?” అని ఆ సాధువు దాన్ని పలకరించాడు. తాను “హోయిగా ఉన్నాన”ని పాము బదులు చెప్పింది. “కానీ ఎందుకు ఇంత బలహీనంగా, సన్గుగా ఉన్నావు?” అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు. “మీరు ఇచ్చిన మంత్రాన్ని జపం చేస్తూ, ఎవ్వరినీ కాటువెయ్యకుండా, నేలమీద రాలిపడిన ఆకులు, పంట్లు మాత్రమే తింటూ ఉంటున్నాను. అందువల్ల కొద్దిగా చిక్కిసట్లు కనిపిస్తున్నానేమో!” అని ఆ పాము సమాధానం చెప్పింది.

ఎప్పరికీ హాని తల పెట్టుకుండా, మంత్రాన్ని జపిస్తూ రోజులు గదుపుతూ ఉండడం వలన ఆ పిల్లలు తనను కొట్టారన్న విషయాన్ని కూడా పాము మర్చిపోయింది. దాని మనస్సి మంచితనంతో నిండిపోయింది. కానీ ఆ సాధువు, “ఆహారంలో మార్పువల్ల నీవు ఇలా చికిపోవు! నీ శరీరానికి బలమైన దెబ్బలు తగిలినట్టున్నాయి. ఎముకలు కూడా విరిగినట్టున్నాయి. ఏదో జరిగి ఉండాలి. గుర్తు చేసుకో” అని మళ్ళీ అడిగాడు. అప్పుడు ఆ పాముకు ఆ పశువులుకాచే పిల్లలు తనను నేలకేసి కొట్టడం గుర్తుకు వచ్చింది. ఆ విషయాన్ని సాధువుతో చెప్పింది. అప్పుడు ఆ సాధువు ఆ పాముకు చీవాట్లు పెడుతూ, “నీ తెలివి తెల్లవారినట్టే ఉంది! నేను నీకు కాటువేయవద్దు అని చెప్పాను, కానీ బుసకొట్టి భయపెట్టవద్దని చెప్పలేదు కదా! నీ ఆహారపు అలవాట్లను మార్చుకోమనీ, ఎలుకలనూ, కప్పలనూ తినవద్దనీ, నేను చెప్పలేదు! నీ ధర్మానికి తగినట్టుగా నువ్వు నడుచుకో! ఇంతకు ముందు, నీకు ఎవరో హాని చెయ్యబోతున్నారని ఊహించుకుని ముందుగానే వారిని కాటువేసి హింసించేదానివి. అది తప్పు! కానీ నీకు ఎవరైనా హాని చెయ్యబోతే వారిని బుసకొట్టి భయపెట్టాలి!” అని చెప్పాడు.

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస ఈ కథ చెప్పి ఇలా బోధించారు: “దుష్టుల్ని బుసకొట్టి భయపెట్టాలి. అలా భయపెట్టి వారిని దూరంగా ఉంచాలి. లేకపోతే మనకు అపకారం చేస్తారు. అలాగని మనం భయపడి ముందుగానే వారికి హాని చెయ్యకూడదు కూడా!”

3. తండ్రి ఉత్తరం

ఒక పల్లెటూరిలో రామయ్య అనే రైతు ఉండేవాడు. అతడికి ముగ్గురు పిల్లలు. వారిలో పెద్దవాడు కృష్ణయ్య చెన్నపట్టుంలో (చెన్నె) కాలేజీలో చదువుతున్నాడు. ఒకసారి రామయ్య కుమారుడికి ఉత్తరం ప్రాస్తూ, “అబ్బాయా!

నీవు దసరా సెలవులకు వచ్చేటప్పుడు మీ తమ్ముడికి కొంత మిరాయి, మీ చెల్లిలికి రెండు బొమ్మలు తప్పక తీసుకురా” అని ప్రాశాదు.

కృష్ణయు సెలవులకు తన గ్రామానికి వచ్చాడు. కానీ మిరాయి, బొమ్మలు తీసుకురాలేదు. వచ్చిన వెంటనే తండ్రికి గౌరవంగా నమస్కరించి, చెల్లిల్చి తమ్ముడి ముద్దు చేశాడు. కొంతసేవయిన తర్వాత తండ్రి దగ్గరికి వచ్చి, “నాన్నా! మీరు ప్రాసిన ఉత్తరం అందింది. ఎంతో ప్రేమతో ప్రాశారు. చక్కని ఊదా రంగు సిరాను ఉపయోగించి, ఎంతో చక్కని దస్తారీతో ప్రాశారు. అందులో నలశైయారు అళ్ళరాలు ఉన్నాయి. ఆ ఉత్తరానికి రోజూ పూలు పెట్టి పూజ చేశాను. ఇదుగో చూడండి మీరు ప్రాసిన ఉత్తరం!” అని ఆ ఉత్తరాన్ని తీసి చూపించాడు. అప్పుడు తండ్రి, “అంతా బాగానే ఉంది కానీ, నేను తెమ్మన్న బొమ్మలు, మిరాయిలు ఏవి?” అని అడిగాడు. కృష్ణయు తేలేదని చెప్పాడు. అది విన్న తండ్రి సంతోషపడలేదు. ఎందుకంటే తాను చెప్పిన పనిని కుమారుడు ఏమాత్రం చెయ్యలేదు.

అందుచేత ఎవ్వరికైనా పనిచెయ్యడం ముఖ్యం కానీ ఆర్ఘాటంగా మాటలు చెప్పడం కాదు. పెద్దలు, మహాత్ములు చెప్పిన విషయాలను చిలకపలుకులలాగా వల్ల వేయడం వల్ల ఎంతమాత్రం ఉపయోగం లేదు. వివేకానంద స్వామి “ఒక గ్రాము ఆచరణ ఇరవైవేల టన్నుల బడాయి మాటల కన్నా గొప్పది” అని చెప్పారు. ప్రవక్తలైన మహాముదు, ఏసుక్రీస్తు, బుద్ధుడు, శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన బోధలను ఆచరణలో పెట్టి చూపాలి కానీ, వారి గొప్పతనాన్ని స్తుతించడం వలన ప్రపంచానికి మంచి జరగదు.

4. పద్మయు పూజ

ఈ పట్టెటూరిలో పద్మలోచనుడు అనే బాలుడు ఉండేవాడు. ఆ ఊరివాళ్ళంతా అతణ్ణి ముద్దుగా “పద్మయ్య” అని పిలిచేవారు. వాడొక ఆకతాయి పిల్లవాడు. అందరినీ ఆటలు పట్టిస్తూ తిరిగేవాడు.

ఆ ఊళ్ళోనే పాడుబడిపోయిన గుడి ఒకటి ఉండేది. అందులో విగ్రహం లేదు. బాగా పిచ్చి మొక్కలు పెరిగాయి. దాని మొండిగోడల మీద రావిచెట్లు, మర్చిచెట్లు బాగా వేళ్ళానుకుని పెరిగాయి. గబ్బిలాలు గుంపులు గుంపులుగా అందులో తిరుగుతూ ఉండేవి. గుడి లోపల వాటి పెంటతో, దుర్గంధంతో నిండి ఉండేది. అందువల్ల గ్రామస్థులు ఆ గుడికి వెళ్ళడం మానుకున్నారు.

ఇలా ఉండగా ఒకరోజు సాయంకాలం హతాత్తుగా ఆ గుడిలో నుంచి జేగంటల శబ్దమూ, శంఖారావమూ వినపడసాగాయి. గ్రామస్థులు అందరూ అశ్వర్యపోయారు. ఎవరో మహానుభావుడు వచ్చి గుడిని శుభ్రంచేసి, విగ్రహాన్ని పెట్టి, సాయంకాలం పూజ చేస్తున్నాడనుకున్నారు. తాము కూడా పోయి పూలు, పశ్చ దేవుడికి నైవేద్యంగా అర్పించామని అనుకున్నారు.

గ్రామస్థులు పూలు, అగరువత్తులు, కర్మార్పం తీసుకుని గుడి దగ్గరికి చేరారు. గుడి తలపులు మూసి ఉన్నాయి. గ్రామస్థులు భక్తితో గుడి బయట నిలబడి వేచిచూడసాగారు. ఎంతసేపు గడిచినా తలపులు తెరుచుకోలేదు. ఇంకా ఘంటానాదం, శంఖారావం వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి. అప్పుడు ఒక గ్రామస్థుడు శైర్యం చేసి తలపుల సందులలోంచి తొంగిచూశాడు. గుడి లోపల ఎప్పటిలాగానే ఆపరిశుభ్రంగా ఉంది. విగ్రహం లేదు, ఏమీ లేదు. పద్మయ్య మాత్రం ఒక మూల నిలబడి జేగంట వాయిస్తా, శంఖం ఊదుతున్నాడు. అప్పుడు గ్రామస్థులు తలపులు తెరిచి పద్మయ్యను, “ఇదేమిటి పద్మయ్యా! గర్భగుడి ఎలా ఉందో చూశావా? అనిలే విగ్రహం లేదు. పైగా పిచ్చి మొక్కలతో, గబ్బిలాల పెంటతో అంతా కంపుకొడుతూ ఉంది. కనీసం నేలకూడా శుభ్రం చెయ్యలేదు. అవేమీ లేకుండా ఎందుకు నువ్వు ఊరికి జేగంట వాయిస్తా, శంఖం ఊదుతున్నావు?” అని మందలించారు.

ఆదే విధంగా మన శరీరంలో కూడా హృదయమనే దేవాలయం ఉంది. అది పాడుబడిపోయింది. దానిలో చెడు ఆలోచనలతో కూడిన మనస్సు, చెడు విషయాల కోసం తిరుగాడే కర్మాంగ్రహించాలు, జ్ఞానాంగ్రహించాలు అనే గబ్బిలాలు ఆ గుడిని ఆపరిశుభ్రం చేస్తున్నాయి. మనం ఆ దేవాలయాన్ని శుభ్రం చేసినప్పుడు భగవంతుడే వచ్చి ఆ దేవాలయంలో తనను తాను ప్రతిష్ఠించుకుంటాడు.

5. కృష్ణుడు నీ అన్న!

ఒక ఊళ్ళో ఒక పేద వితంతువు ఉండేది. ఆమెకు జటిలుడు అనే కొడుకు ఉండేవాడు. అతడు ఇంకా చిన్న పెల్లవాడు. ఆ ఊళ్ళో జండి లేదు. అందుకని ఆమె తన కొడుకును ప్రక్క ఊరిలో ఉన్న బడిలో చేర్చించింది. ఆ ఊరికి వెళ్లాలంటే ఒక చిన్న అడవిని దాటి వెళ్లాలి.

ముందు కొన్ని రోజులు తల్లి జటిలుణ్ణి బడికి తీసుకువెళ్లి దిగబెట్టి, సాయంత్రం మళ్ళీ తీసుకువచ్చేది. కానీ అలా చేయడం వల్ల ఆమెకు

పనిచేసుకోవడం కష్టమయింది. కొన్ని రోజులు అలవాటు అయిన తర్వాత ఆమె ఆ పిల్లవాళ్ళే వెళ్ళమని చెప్పింది. జటిలుడు కూడా తాను ఒంటరిగా బడికి వెళ్ళగలనని చెప్పాడు.

మొదటిరోజు వెళ్ళివచ్చాడు. కానీ రెండవరోజు తిరిగివచ్చేటప్పుడు వాడికి భయం వేసింది. “అమ్మా! ఒక్కణ్ణే అడవిలో నడచి రావడానికి భయంగా ఉందమ్మా!” అని తల్లితో చెప్పాడు. కానీ ఆమె ఏమి చేయగలదు? అందుకని ఆమె కొంచెం ఆలోచించి, “నాయనా! నీకు ఎందుకు భయం? కృష్ణట్టి పిలువు!” అని చెప్పింది. జటిలుడు, “కృష్ణుడు ఎవరమ్మా?” అని ప్రశ్నించాడు. “కృష్ణుడు నీ అన్న! వాడు అడవిలో ఉంటాడు. నువ్వు పిలిస్తే నీకు తోడుగా వస్తాడు!” అని తల్లి అతడితో చెప్పింది. అది విని జటిలుడు సంతోషించాడు. వాడికి దైర్యం వచ్చింది.

మరునాడు జటిలుడు మామూలుగా బడికి వెళుతున్నాడు. అతడికి భయం వేసింది. “అన్నా! కృష్ణా!” అని పిలిచాడు. కానీ ఎవ్వరూ రాలేదు. జటిలుడు ఇంకా భయపడిపోయి, ఏడుస్తూ, “అన్నా! కృష్ణా! ఎక్కడున్నావు? నా దగ్గరికి రావా? నాకు భయం వేస్తున్నది!” అని గట్టిగా పిలిచాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు (భగవంతుడు) ఆర్తితో పిలిచిన ఆ పిలువు విని రాకుండా ఉండలేకపోయాడు. “జటిలా! నేనిక్కడే ఉన్నానురా! భయపడకు! నేను నీకు తోడుగా వస్తానుగా!” అంటూ అతడ్చి ఓదార్థి అడవి దాటించి బడి దగ్గరికి చేర్చాడు. కృష్ణుడు తిరిగి వెళ్ళిపోతూ, “నువ్వు ఎప్పుడు పిలిస్తే అప్పుడు వస్తానురా!” అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

మనందరికి ఒక సందేహం ఉంటుంది. “దేవుడు అసలు ఉన్నాడా? ఉంటే మనకెందుకు కనపడడు?” అని మనం అందరం అనుకుంటూ ఉంటాం. ఈ ప్రశ్నకు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహాంస చక్కగా సమాధానం చెప్పారు. “మనం దేవుళ్ళి చూడాలనుకుంటే జటిలుడికి ఉన్నటువంటి ఆర్తి మనకు ఉండాలి. అటువంటి ఆర్తితో దేవుడు మాత్రమే కావాలి అని కోరుకోవాలి. అప్పుడు ఆయన తప్పక మనకు కనిపిస్తాడు. ఆకాశంలో మబ్బులు క్రమినప్పుడు సూర్యుడు కనపడడు. అంతమాత్రాన సూర్యుడే లేడని అంటామా? అదే విధంగా మన మనస్సులలో అజ్ఞానమనే మబ్బులు క్రముకున్నాయి, కనుక మనకు దేవుడు కనపడడం లేదు. ఎప్పుడైతే మనం నిజంగా దేవుళ్లి కోరుకుంటామో అప్పుడు ఆ మబ్బులు తొలగిపోయి దేవుడు కనిపిస్తాడు.”

6. ఇద్దరు రైతులు

ఒక ఊరిలో ఇద్దరు రైతులు ఉండేవారు. ఒకడి పేరు రామన్న, మరొకడి పేరు సోమన్న. వాళ్ళు చాలాకాలంగా అదే గ్రామంలో వ్యవసాయం చేస్తున్నారు. ఒక ఏదాది వానలు కురవక పొలాలకు నీళ్ళు అందలేదు. రైతులందరూ దిక్కుతోచక గాబరా పదుతున్నారు. రామన్న, సోమన్న దూరంగా ఉన్న నది నుండి కాలువలు త్రప్పుకుని తమ పొలాలకు నీరు పెట్టుకుండా మనుకున్నారు.

రామన్న ఉదయమే కాలువ త్రప్పుదం మొదలు పెట్టాడు. చకచకా పనిచెయ్యసాగాడు. క్రమంగా సూర్యుడు పైకెక్కాడు. స్నేహానికి వేళయింది. అతని భార్య స్నేహానికి రఘుని కూతురు ద్వారా కబురు పెట్టింది. కూతురు పొలానికి వెళ్లి తండ్రితో, “నాన్న వంటికి నూనె రాసుకుని స్నేహం చేసి రఘుని అమ్ము చెప్పమంది!” అని చెప్పింది. “ఇప్పుడు కాదు. ఇంకా చాలా పని ఉంది. తర్వాత వస్తానని చెప్ప! ఫో ఇక్కడ నుంచి!” అని రామన్న కూతుర్ని పంపివేశాడు.

క్రమంగా మధ్యహన్మయింది. సూర్యుడు నడినెత్తిమీదికి వచ్చాడు. రామన్న కాలువ త్రప్పుతూ పనిచేస్తున్నాడు. స్నేహం మాటే మర్చిపోయాడు. అప్పుడు అతని భార్య పొలానికి వచ్చింది. భర్తతో, “ఇంకా స్నేహమే చెయ్యలేదా? అక్కడ వండిన వంట చల్లారిపోతోంది. నీకు ఏ పని పట్టుకున్నా ఒళ్ళు తెలియదు. పని ఆపి స్నేహం చెయ్య. భోజనం చేసిన తర్వాత చూసుకోవచ్చు. ఇంటికి పోదాం!” అని పిలిచింది. రామన్న కోపంతో మండిపడ్డాడు. చేతిలో పలుగు పట్టుకుని, “నీకు అసలు బుద్ధి ఉండా? పొలం ఎండిపోతోంది. ఇప్పుడు పని చెయ్యకపోతే పొలానికి నీరు ఎలా వస్తుంది? వంట పండకపోతే నువ్వు పిల్లలూ ఏమి తింటారు? మీరంతా ఆకలితో మాడి చావాల్సి వస్తుంది. పని పూర్తయ్యేదాకా స్నేహం చెయ్యను సరికదా మంచినీళ్ళు కూడా ముట్టను! ఫో అవతలికి!” అంటూ భార్యను తరిమివేశాడు. అతడి కోపం చూసి భార్య భయపడి వెళ్లిపోయింది.

రామన్న రెక్కలు ముక్కలు చేసుకుని సాయంత్రానికి పొలానికి నీరు పెట్టాడు. నీరు గలగలా పొలంలోకి పారుతుంటే అతని మనస్సు ఆనందంతో నిండిపోయింది. సంతోషంగా ఇంటికి వెళ్ళాడు. స్నేహానికి నూనె, నీళ్ళు ఇమ్మన్నాడు. హాయిగా స్నేహం చేసి, భోజనం చేసి, గుర్తు పెట్టి నిద్రపోయాడు.

ఆతడి పొలం చక్కగా పండింది.

అలాగే సోమన్న కూడా ప్రాధ్యన్నే కాలువ త్రప్పడం మొదలు పెట్టాడు. కొంత ప్రాధ్యక్కాకు భార్య వచ్చి రమ్మని పిలిచింది. వెంటనే సోమన్న పని ఆపివేసి ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు. మరునాడు కూడా ఇలాగే జరిగింది. నాలుగు రోజులు గడచినా సోమన్న పొలానికి నీరు పెట్టలేక పోయాడు. పొలం ఎండిపోయింది. తిండి గింజలు దొరకక సోమన్న కుటుంబం నానాబాధలూ పడ్డారు.

కాబట్టి మనకు కూడా రామన్నకు ఉన్నటువంటి పట్టుదల ఉండాలి. చేపట్టిన పనిని పూర్తయ్యే వరకూ వదలకూడదు. అప్పుడే మనం గొప్పవాళ్ళం కాగలుగుతాము.

“వైరాగ్యం అంటే ఏమిటి?” అని మనందరికి సందేహం కలుగుతూ ఉంటుంది. వైరాగ్యం అంటే అన్నీ వదిలిపెట్టి సన్మానం తీసుకోవడం అని అనుకుంటూ ఉంటాము. కానీ అదే కానవసరం లేదు. చేపట్టిన పని మీదనే మనస్సును పూర్తిగా పెట్టి, మిగిలిన విషయాల గురించి ఆలోచించకుండా ఉండడమే “వైరాగ్యం”. ఇది సన్మానులకే కాక అందరికి అవసరమే. అంతేకాక చేపట్టిన పనిని రామన్న చూపించినటువంటి విపరీతమైన పట్టుదలతో చెయ్యాలని శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస బోధించారు. దానినే “తీవైరాగ్యం” అంటారని ఆయన చెప్పారు. మరి ఇటువంటి సుగుణాన్ని అలవరచుకోవడానికి కావలసిన పద్ధతి ఏమిటి? మళ్ళీమళ్ళీ ఆ విధమైన పట్టుదలతో పనిచెయ్యడానికి ప్రయత్నించడం ద్వారా మనం దాన్ని అలవాటు చేసుకోవచ్చు. దీనినే “అభ్యసం” అంటారని శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస బోధించారు.

7. నూతిలో కప్ప

ఒక నూతిలో ఒక కప్ప ఉండేది. అది అక్కడే పుట్టింది. అక్కడే పెరిగింది. దానికి వేరే లోకం తెలియదు. మిగిలిన కప్పలతో హాయిగా ఆడుకుంటూ అక్కడే జీవిస్తోంది.

ఒకసారి సముద్రం పొంగి గొప్ప ఉప్పెన వచ్చింది. ఉప్పెనతో పాటు కొట్టుకు వచ్చిన ఒక సముద్రపు కప్ప ఈ బావిలో పడింది. నూతిలో కప్ప ఈ క్రొత్తగా వచ్చిన కప్పను, “నువ్వేక్కడ నుంచి వచ్చారు?” అని అడిగింది. “నేను సముద్రం నుంచి వచ్చాను”, అని ఆ క్రొత్త కప్ప సమాధానం చెప్పింది. “సముద్రమా! అదేమిటి? ఆ పేరు కూడా వినలేదే!” అని నూతిలో కప్ప

ఆశ్వర్యాన్ని ప్రకటించింది. “సముద్రం చాలా పెద్దది. చాలా లోతుగా ఉంటుంది! అసలు సముద్రం ఎంత పెద్దదో చెప్పలేం!” అని సముద్రపు కప్ప బదులు పలికింది.

కానీ నూతిలో కప్పకి ఆ మాటలు నమ్మబుద్ధికాలేదు. తన కాళ్ళను బారజాపి “మీ సముద్రం ఇంత ఉంటుందా?” అని అడిగింది. “లేదు లేదు, సముద్రం చాలా పెద్దది” అని సముద్రపు కప్ప చెప్పింది. నూతిలో కప్ప నూతిలో ఒక మూలనుండి ఇంకో మూలకి గంతువేసి, “మీ సముద్రం ఇంత ఉంటుందా?” అని మళ్ళీ అడిగింది. అప్పుడు సముద్రపు కప్ప, “ఇదేం పోలిక! వర్షి అవివేకం! సముద్రం చాలా పెద్దది! దాన్ని ఈ నూతితో పోల్చడం కుదరదు!” అని చెప్పింది. అది విని నూతిలో కప్ప, “కాదుకాదు! ఈ నూతి కంటే పెద్దదిగా మరొకటి ఉండడానికి ఏల్లేదు! ఇది వర్షి అబద్ధాలకోరు. దీన్ని తరిమివేయండి రా!” అని తన తోటి కప్పలతో చెప్పింది. అన్నీ కలసి ఆ సముద్రపు కప్పను తరిమివేశాయి.

చికాగోలో జరిగిన విశ్వమతమహాసభలో ప్రసంగించినప్పుడు వివేకానంద స్వామి ఈ కథను చెప్పారు. వివిధ మతాల మధ్య వివాదాలు ఎందుకు వస్తాయో ఈ విధంగా వివరించారు. ఆ నూతికప్ప ఎలాగైతే తన చిన్న నూతిలో కూర్చుని అదే అన్నిటికన్నా గొప్పదని అనుకుండో అదే విధంగా సంకుచిత మనస్తత్తులు గలవారు తమ మతమే అన్నిటికన్నా గొప్పదని తలపోస్తారనీ, తాము తప్ప వేరెవ్వరూ గొప్పవారు కావడానికి ఏల్లేదని అనుకుంటారనీ, ఆ విధంగా ఉండకూడదనీ ఆయన బోధించారు.

8. బుద్ధుడు - ఆవగింజలు

బుద్ధుడు అవతారపురుషుడు. ఆయన దుఃఖాన్ని పోగొట్టే ఉపాయాన్ని కనుక్కొన్నాడు. ఒకసారి బుద్ధభగవానుడి దగ్గరకు ఒక స్త్రీ వచ్చింది. ఆమెకు లేకలేక పుట్టిన కుమారుడు చనిపోయాడు. భరించలేని దుఃఖంతో ఏదుస్తూ ఆ పిల్లవాడి శవాన్ని తీసుకువచ్చి ఆయన పాదాల దగ్గర ఉంచింది. భోరున ఏదుస్తూ ఆమె, “స్వామీ! నా ఒక్కగానొక్క బిడ్డ చనిపోయాడు. మీరు వాళ్ళి బ్రతికించాలి. నా దుఃఖాన్ని పోగొట్టాలి. లేకపోతే నేను ఇక్కడే ప్రాణాలు విడుస్తాను” అని చెప్పింది. బుద్ధభగవానుడు దయతో ఆమె వైపుకు తిరిగి “అమ్మా! మీ కొడుకుని నేను బ్రతికిస్తాను. నాకు కొన్ని ఆవగింజలు తెచ్చి పెట్టగలవా!” అని అడిగాడు. అంతవరకూ నిరాశతో క్రుంగిపోయి ఉన్న ఆమె ఉత్సాహంతో లేచి, ఆవాల

కోసం బయలుదేరింది. వెంటనే బుద్ధుడు ఆమెను ఆపి, “అమ్మా! ఒక చిన్న పరతు. ఏదోవొక చోటినుంచి ఈ ఆవాలు తేస్తే సరిపోదు. ఎప్పుడూ దుఃఖం అంటే ఏమిటో ఎరుగని ఇంటిలో నుంచి మాత్రమే ఈ ఆవాలు తీసుకు రావాలి!” అని చెప్పాడు. ఆమెకు అది అంత కష్టమైన పనిలాగా తోచలేదు. ఆమె ఒక ఇంటికి వెళ్ళి తన కుమారుణ్ణి బ్రతికించడానికి ఆవాలు కావాలని అడిగింది. ఆ ఇంటిలో వాళ్ళు వెంటనే తెచ్చారు. కానీ “మీ ఇంటిలో ఎప్పుడూ దుఃఖం కలగలేదా!” అని అడిగినప్పుడు, కొన్ని రోజుల క్రితం తమ తండ్రి చనిపోవడం వల్ల దుఃఖం కలిగిందని చెప్పారు. అందువల్ల ఆమెకు ఆవాలు తీసుకోవడానికి వీలు లేకపోయింది. తర్వాత ఆమె ఎన్నో గడపలెక్కి దిగింది. ప్రతి ఇంటిలోనూ ఎవరో ఒకరు చనిపోయారనో, లేక ఏదోవొక కారణంవల్ల దుఃఖం కలిగిందనో చెపుతూనే వచ్చారు. తిరిగితిగి వేసారి మధ్యాహ్నానికి వట్టిచేతులతో తిరిగి వచ్చింది. దుఃఖమనేది తనకే గాక అందరికీ కలుగుతుందని ఆమెకు తెలిసి వచ్చింది. బుద్ధభగవానుని వల్ల జ్ఞానోదయం కలిగి ఆ శవాన్ని దహనం చేసి ఆయన శిష్యురాలైంది.

ఈ ప్రపంచంలో అన్నీ ఏదోవొక నాడు అంతరించేవే. ఏదీ ఎల్లకాలం ఉండడు.

9. శిష్యురుగువాలని నీవలె ప్రేమించు!

“నీ శిష్యురుగువారిని నీవలె ప్రేమించు!” అని క్రైస్తవ మతంలో చెప్పబడింది. నిజమైన మంచితనం గల శిష్యురుగువాడెవరో తెలిపేందుకు ఏసుక్రీస్తు ఒక కథ చెప్పారు.

ఒకసారి ఒక బాటసారి జరూసలేము నుండి బయలుదేరి పోతున్నాడు. దారిలో అతడు కొండరు దొంగల చేతిలో చిక్కాడు. వారు అతని వద్ద ఉన్న డబ్బు, వస్తువులు దోచుకుని, అతణ్ణి చిత్రక్కాటి, కొన ఊపిరితో రోడ్డు ప్రక్కన పడవేసి వెళ్లిపోయారు. అప్పుడొక మతగురువు ఆ దారిన వెళ్లడం తటస్థించింది. ఆ మతగురువు అతణ్ణి చూసేచూడనట్లు ప్రక్కగా వెళ్లిపోయాడు. అలాగే ఒక వ్యాపారస్థిడు కూడా ఆ దారిన ప్రయాణిస్తూ అతణ్ణి చూసి, పట్టించుకోకుండా వెళ్లిపోయాడు. ఆ తరువాత ఒక దయగల సమరీయుడు అటుపోతూ, ఆ బాటసారిని చూసి జాలిపడ్డాడు. అతడి దగ్గరకు వెళ్లి, గాయాలకు కట్టుకట్టి, తన బండిమీద ఎక్కించుకుని ఒక పూటకూళ్ళ ఇంటికి తీసుకువెళ్లి ప్రేమతో అతడికి ఆ రోజు సేవచేశాడు. మరునాడు

అతడు కొంత డబ్బును ఆ పూటకూళ్ళ వాడికిచ్చి, “ఇతని మంచి చెడ్డలు కనిపెట్టు. ఇతడి కోసం నీవు ఇంకా ఎక్కువ ఖర్చుచేస్తే నేను మళ్ళీ వచ్చినప్పుడు నీకా డబ్బు ఇస్తాను” అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు.

“కష్టాలలో ఉన్న వారిమీద జాలిపడి ఆదుకొన్నవాడే నిజమైన పొరుగువాడు” అని ఈ కథ తెలియజేస్తోంది. కాబట్టి కష్టాలలో ఉన్న వారెవరైనా సరే, వారిని మన ఇరుగుపొరుగు భావించి సేవచేయ్యాలి.

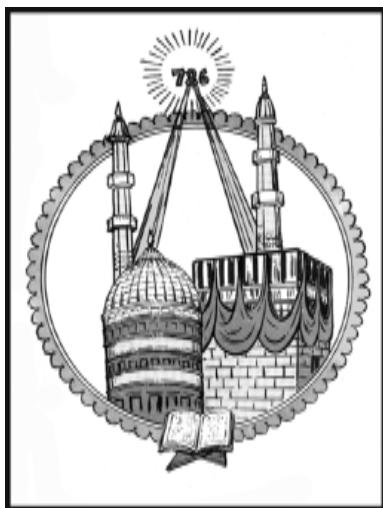

10. మహామృదు ప్రవక్త - సీగ్రో భాసిన

అది 1400 సంవత్సరాల క్రితం మాట. మహామృదు ప్రవక్త “మక్కా”ను జయించి మదీనాలో ఉన్నారు. మదీనా చారిత్రాత్మకమైనది. చాలా పవిత్రస్తలం.

బిలాల్ అనే ఒక సీగ్రో భాసిన అక్కడ నివసించేవాడు. ఆ కాలంలో సీగ్రోలు హీనంగా చూడబడేవాళ్ళు. కానీ ప్రవక్త ధృష్టిలో అందరూ సమానమే. ఒకరోజు

నమాజుకు వేళలుంది. మహామృదు ప్రవక్త నమాజు చేయడానికి అందరినీ పిలవదుని బిలాల్‌ను ఆదేశించారు. ప్రవక్త ఆదేశానుసారం ఆ నీగ్రో వెంటనే మిదై మీదకి వెళ్లి, నమాజుకు పిలవడానికి నిలబడ్డాడు. నల్లని రంగు, మొద్దు పెదవలు ఉన్న అతణ్ణి చూచి గర్వప్పులైన అరబ్బులు, “భీ! ఈ నల్ల నీగ్రో బానిస మనసు నమాజుకు పిలవడమా! ఏడు నాశనంగాను!” అన్నారు. వారికి సమాధానం చెప్పున్నారా అన్నట్లుగా ప్రవక్త ఇలా చెప్పారు, “మన గర్వం, పాపం, అజ్ఞనం తొలగించిన అల్లాకు జయమగుగాక! ప్రజలారా, ఇది గమనించండి. ప్రజలంతా రెండు తెగలుగా విభజింపబడ్డారు. దేవుని నమ్మిన పుణ్యాత్మలు ఒకరు. పాపాత్మలు, కరినాత్మలు ఇంకొకరు. అలా కాకపోతే అంతా దేవుని సంతానమే.”

ఈ మాటలతో మహామృదు ప్రవక్త వారిలో గొప్ప మార్పును తెచ్చారు. గౌరవనీయులు, మర్యాదస్తులైన అరబ్బులు తమ కుమారైలను ఆ నీగ్రో బానిసకిచ్చి పెళ్లి చేయడానికి ముందుకు వచ్చారు. ఎంత మార్పు! ఎంత సమభావం!

“ఇస్లాం మతస్థుడు ఏ దేశపు వాడైనా మొత్తం ప్రపంచంలో వున్న ముస్లింలందరూ అతణ్ణి తమ సోదరుడిగా భావిస్తారు. ఒక రేడ్ ఇంధియన్ ఇస్లాం మతాన్ని స్వీకరిస్తే, ఉర్కుసుల్తాను అయినా సరే అతడితో కలసి ఆహారం తీసుకోవడానికి సందేహించడు” అని వివేకానంద స్వామి అన్నారు.

ఒక విత్తనం నేలను, నీటిని, గాలిని ఉపయోగించుకుని ఆ విత్తనం ఏ చెట్టుదో ఆటువంటి చెట్టుగా ఎదుగుతుంది. కానీ తానే ఆ నేలగానో, నీటిగానో, గాలిగానో మారిపోదు. మనం హిందువుల ఆధ్యాత్మికతను, బౌద్ధమతస్థుల కరుణను, క్రైస్తవుల పనిచేసేగుణాన్ని, మహామృదీయుల సోదరభావాన్ని కలబోసిన ఒక నూతన సమాజాన్ని నిర్మించాలని వివేకానంద స్వామి బోధించారు.

11. కార్తికేయుడు

కార్తికేయుడు పార్వతీదేవికి, శివుడికి పుట్టిన కొడుకు. కార్తికేయుడు జీవితమంతా పెళ్ళి చేసుకోకుండా బ్రహ్మచారిగా ఉండిపోయాడు. అలా ఎందుకు జరిగిందో తెలిపే కథ ఒకటి ఉంది. దాన్ని శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస బోధించారు. ఆ కథను తెలుసుకుండాం.

కార్తికేయుడు ఒక పిల్లితో ఆడుకుంటున్నాడు. ఆటలో దాని ముఖం మీద గిల్లాడు. తరువాత అతడు తన తల్లి దగ్గరికి వెళ్ళినప్పుడు ఆమె బుగ్గమీద ఒక గాయం కనిపించింది. “అమ్మా! నీ బుగ్గమీద ఎంత దెబ్బ తగిలిందో చూడు! ఎలా తగిలింది అమ్మా!” అని అడిగాడు. పార్వతీదేవి, “నువ్వే కదా, నాయనా! నన్ను గిల్లావు!” అని సమాధానం చెప్పింది.

కార్తికేయుడు నివ్వేరపోయి, “అమ్మా! నిన్ను నేను ఎప్పుడు గిల్లాను? నాకేమీ గుర్తు లేదే!” అన్నాడు. పార్వతీదేవి, “నాయనా! ఈ రోజు ఉదయం ఆ పిల్లిని గిల్లావు కదా! మర్చిపోయావా? అని అడిగింది. కార్తికేయుడు, “అది నిజమే! మరి నేను ఆ పిల్లిని గిల్లితే నీ బుగ్గమీద ఎందుకు గాయం అయింది?” అని మళ్ళీ అడిగాడు. అప్పుడు ఆ జగజ్జనని, “నాయనా! ఈ ప్రపంచంలోని ప్రతి ప్రాణిలోనూ నేను ఉన్నాను. నేను కానిది దేరుగా ఏదీ లేదు. ఈ సృష్టి అంతా నేనే! అందువల్ల నువ్వు ఎవరిని గాయపరిచినా నన్ను గాయపరచినట్టే!” అని చెప్పింది. అది విని కార్తికేయుడు చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు. జీవితంలో తానెప్పటికీ పెళ్ళి చేసుకోకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు. అందరు స్త్రీలోనూ తన తల్లి మూర్తీభవించి ఉంది కదా! ఇంక ఎవరిని పెళ్ళి చేసుకుంటాడు?

సృష్టిలోని ప్రతివాక్య జీవి ఆ జగజ్జనని సంతానమే. ఈ విశ్వమే ఒక శరీరం అనుకుంటే అందులో మనమంతా వివిధ భాగాలు. “తోటివారికి సహాయం చెయ్యడం ద్వారా మనకు మనమే సహాయం చేసుకుంటున్నాం. అలాగే ప్రకృతి వారికి హాని చెయ్యడం ద్వారా మనకు మనమే హాని చేసుకుంటున్నాం,” అని వివేకానంద స్నామి బోధించారు.

12. గృహాన్మా - సన్మాని

పూర్వం ఒక రాజు “గృహాన్మా గొప్పవాడా? సన్మాని గొప్పవాడా?” అని తన దగ్గరికి వచ్చిన వారిని అందరినీ ప్రశ్నించేవాడు. కానీ ఆ రాజుకు తృప్తి కలిగించే సమాధానం ఎవ్వరూ ఇష్టాలేకపోయారు.

చివరికి ఒక వృద్ధ సన్మాని తన రాజ్యానికి రాగా, రాజు అతణ్ణి కూడా అదే ప్రశ్న వేశాడు. దానికి ఆ వృద్ధసన్మాని, “రాజు! ఎవరి స్థానంలో వారు గొప్ప!” అని బధులు చెప్పాడు. ఆ విషయాన్ని నిరూపించమని రాజు ఆ వృద్ధసన్మానిని కోరాడు. “బుజువు చేస్తాను గానీ అందుకోసం మీరు కొన్ని రోజులు నాతోపాటు రావాలి” అన్నాడు సన్మాని. రాజు దానికి సమ్మతించి మారువేషంలో, ఆ వృద్ధసన్మానితో బధులుదేరాడు. వారు అనేక దేశాలను దాటి చివరికి ఒక పెద్దరాజ్యం యొక్క రాజధాని నగరాన్ని చేరారు. అక్కడ ఆ దేశపు రాజకుమారై యొక్క స్వయంవరం జరుగుతోంది. నగరం అంతా పండుగ వాతావరణంతో కోలాహలంగా ఉంది. ఒక అందమైన యువకుణ్ణి వివాహం చేసుకోవాలని ఆ రాజకుమారి కోరుకుంది. అంతకు ముందు చాలాసార్లు ఇలాంటి స్వయంవరం ఏర్పాట్లు జరిగాయి. కానీ ఆ రాజకుమారి తనకు నచ్చిన వరుణ్ణి ఎన్నుకోలేకపోయింది. రాజకుమారి చేతిలో వరమాలతో నగర వీధులలో ఏనుగు మీద ఎక్కి తిరుగుతూ తనకు నచ్చే వరుణ్ణి అన్వేషిస్తోంది. ఆ సమయంలో అక్కడికి ఒక యువసన్మాని వచ్చాడు. అతడు, “సూర్యుడే ఆకాశం నుంచి దిగి వచ్చాడా!” అనుంత దివ్యసుందరమూర్తిలా ఉన్నాడు. అతడు ఒక మూల నిలబడి ఆ జరుగుతున్న స్వయంవరాన్ని చూస్తున్నాడు. చెలికత్తెలు రాజకుమారైను అక్కడకు తీసుకురాగానే ఆమె జగన్నాహనాకారుడైన ఆ యువసన్మానిని చూసి అతని మెడలో పూలమాలను వేసింది. ఆ యువసన్మాని, “ఇదేం అవివేకం? నేను సన్మానిని! నాకు పెళ్ళి ఏమిటి?” అంటూ ఆ పూలమాలను తీసిపారవేశాడు. అప్పుడు ప్రక్కనే ఉన్న ఆ దేశపురాజు, “ఇతడు పేదవాడు కాబట్టి రాజకుమారిని పెళ్ళిచేసుకోవడానికి జంకుతున్నాడు కాబోలు” అనుకుంటూ అతడితో, “నా కుమారైతోబాటు అర్థరాజ్యం కూడా మీదవుతుంది. నా తరువాత నా రాజ్యమంతా మీదే!” అని చెప్పాడు. కానీ ఆ యువసన్మాని, “చాలు! చాలు! పెళ్ళి వద్దు, ఏమీ వద్దు!” అంటూ రిప్పున అక్కడనుండి వెళ్ళిపోయాడు.

రాజకుమారి ఆ యువసన్మానిని మోహించి, “చేసుకుంటే ఇతణ్ణి పెళ్ళి చేసుకోవాలి, లేదా మరణమే శరణ్యం!” అంటూ అతణ్ణి ఒప్పించడానికి అతని వెనుకనే నడిచిపోసాగింది.

ప్రక్కనే ఉండి వృద్ధసన్మాని, మారువేషంలో ఉన్న రాజు ఇదంతా చూస్తున్నారు. ఆ వృద్ధసన్మాని, “పీరి వెంట వెళదాం పదండి!” అన్నాడు.

వారిద్దరూ ఆ రాజకుమారి వెనుక కాస్త దూరంలో నడవసాగారు.

యువసన్నాసి పరుగులాంటి నడకతో చకచకూ నడుస్తూ, ఒక అరణ్యంలో ప్రవేశించాడు. రాజకుమారి అతణ్ణి వెంబడిస్తూనే ఉంది. రాజు, వృద్ధసన్నాసి వాళ్ళ వెనుకే వన్నారు. యువసన్నాసికి ఆ అరణ్యం బాగా తెలిసినది కావడంతో హరాత్తూగా అదృశ్యమై పోయాడు. అతణ్ణి కనిపెట్టడానికి రాజకుమారి ఎంతో ప్రయత్నించి, చివరకు ఒక చెట్టుకింద కూలబడి విలపించసాగింది. పాపం అమెకు ఆ అరణ్యం నుండి బయటపడే మార్గం కూడా తెలియదు. అప్పుడు రాజు, వృద్ధసన్నాసి ఆమె వద్దకు వెళ్లి, “అమ్మా! విచారించవద్దు, ఈ అరణ్యం నుండి బయటపడే మార్గం మేము చూపిస్తాం. కానీ ఇప్పుడు చీకటి పడింది. ఇక్కడున్న పెద్ద చెట్టుకింద ఈ రాత్రికి విశ్రమించి, ఉదయం కాగానే బయలుదేరుదాం” అన్నారు.

ఆ చెట్టు మీదనే గూడు కట్టుకుని ఒక పాపురాల జంట నివసిస్తోంది. గూటిలో వాటి పిల్లలు మూడు ఉన్నాయి. మగ పాపురం కిందవన్న ముగ్గురినీ చూసి తన భార్యతో ఇలా అంది. “ప్రేయసీ! ఇప్పుడు ఏమి చెయ్యాలి? వీళ్ళు మన ఇంటికి వచ్చిన అతిథులు కదా! ఇది శీతాకాలం కూడా. చలి కాచుకోవడానికి వీరి దగ్గర నిప్పు కూడా లేదు.” ఇలా అంటూ ఆ పక్కి రివ్వున ఎగిరిపోయి ముక్కును ఒక చండ్రనిప్పు కరచుకుని వచ్చి అతిథులముందు పడవేసింది. వాళ్ళు దానికి ఎండుటాకులు, కట్టెలుచేర్చి మంట చేసుకున్నారు. కానీ ఆ పాపురం అంతటితో తృప్తి చెందక తన భార్యతో ఇలా అంది. “ప్రియా! ఇప్పుడేం చేధ్యాం? వీరికి ఆకలిగా వుంది, మన వద్ద పెట్టడానికి ఏమీలేదు. మనమేమో గృహస్థులం, ఇంటికి వచ్చిన వారి ఆకలి తీర్చుడం గృహస్థధర్యం కదా. నాకు చేత్తెన్న పని నేను చెయ్యాలి, కాబట్టి నా శరీరాన్ని వీరికి అర్పిస్తాను.” ఇలా అంటూ ఆ పాపురం అగ్నిజ్ఞాలలోకి దూకింది. ఆ పాపురం అగ్నిలో పడిపోవడం చూసి, అతిథులు రక్షించడానికి ప్రయత్నించారు కానీ లాభం లేకపోయింది.

అప్పుడు ఆడపాపురం తన భర్త చేసిన పనిని చూసి, “ఇక్కడ ఉన్నవారు ముగ్గురు. వీరు తినడానికి ఒక చిన్నపక్కి శరీరం ఎంత మాత్రమూ చాలదు. భర్త ప్రయత్నాన్ని వృథా కానీయకుండా చూడడమే కదా భార్య ధర్యం! కాబట్టి నా శరీరాన్ని కూడా వీరికి సమర్పిస్తాను” అనుకుంది. ఇలా అనుకుని ఆ ఆడపాపురం తాను కూడా అగ్నిలోకి దూకింది. తమ తల్లిదండ్రులు చేసిన

ఆత్మరూపణను చూసిన పావురాల పిల్లలు ఇలా అనుకున్నాయి: “మన తల్లిదండ్రులు తమ శక్తికొఢీ ప్రయత్నించినా, అతిథులకు తగినంత ఆహారం సమకూరలేదు. తల్లిదండ్రుల ఉద్దేశ్యాన్ని నెరవేర్చడం పిల్లల ధర్మం కదా! కాబట్టి మన శరీరాలను కూడా వారికి అర్పించాం!” ఇలా ఆలోచించి ఆ పక్షిపిల్లలు కూడా అగ్నిలో దూకాయి.

కళ్ళ ముందు జరిగినదంతా చూసి వారు ఆశ్చర్యచకితులై, ఆ పక్షులను తినలేకపోయారు. ఏమీ తినకుండానే ఆ రాత్రి గడిపారు. ఉదయం కాగానే ఆ రాజు, వృద్ధ సన్మాని రాజకుమారికి దారి చూపించగా, ఆమె తన తండ్రి దగ్గరకు వెళ్ళిపోయింది.

అప్పుడు వృద్ధసన్మాని రాజుతో ఇలా అన్నాడు, “రాజు! ఎవరి స్థానంలో వారు గొప్ప అనే విషయం నీకిప్పుడు స్పృష్టమైంది కదా! సంసారివై ఉండాలనుకుంటే ఏ క్షణంలోనైనా ఇతరుల మేలుకోసం ఆత్మరూపం చేయడానికి సంసిద్ధుడవై, ఆ పక్షులలగా జీవించు. అలా జీవించడమే గృహస్థధర్మం. సంసారాన్ని త్యాగం చేయాలనుకుంటే సాందర్భయాశి అయిన రాజకుమారిని, రాజుాన్ని గడ్డిపోచలాగా వదిలిపెట్టిన ఆ యువనస్మానిలా బ్రతుకు. సంపదలను, సాందర్భాన్ని, అధికారాన్ని కన్నెత్తి అయినా చూడవద్దు. అలా జీవించడమే సన్మానధర్మం. గృహస్థ, సన్మాని - ఎవరి స్థానంలో వారు గొప్ప. అంతేకానీ ఒకరి ధర్మాన్ని మరొకరి ధర్మంతో పోల్చుకూడదు. ఒకరి కంటే మరొకరు గొప్ప అని అనకూడదు.”

ఈ కథను వివేకానంద స్వామి బోధించారు. “అన్ని వసులూ గొప్పవే. ఒకటి గొప్పది కాదు, మరొకటి తక్కువది కాదు. మనం ఎలా జీవించాలనుకుంటున్నామో ముందు నిర్ణయించుకోవాలి. జీవితంలో ఏది సాధించాలనుకుంటున్నామో కూడా నిర్ణయించుకోవాలి. అలా ఒకసారి నిర్ణయించుకున్న తర్వాత మిగిలిన ఆలోచనలన్నింటినీ విడిచిపెట్టి దాని కోసమే వసిచెయ్యాలి. మనం ఎంచుకున్న పనిలో లోతుగా మునిగిపోవాలి. ఇలా చెయ్యడం ద్వారా మాత్రమే మనం బాగుపడి, ఇతరులకు కూడా సహాయపడగలుగుతాము” అని వివేకానంద స్వామి బోధించారు.

❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

పంచతంత్ర కథలు

1. మేకును పీకిన కోతి కథ

అవ్యాపారేషు వ్యాపారం

యో నరః కర్తుమిచ్ఛతి ।

స ఏవ నిధనం యాతి

కీలోత్పాటీవ వానరః ॥

(అర్థం: ఎవడైతే తనకు సంబంధం లేని పనుల్లో జోక్యం చేసుకుంటాడో వాడు మేకును పీకిన కోతిలాగా నశిస్తాడు.)

అనగా అనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊరి పేరు అరిదుర్గం. ఆ ఊరిలో శుభదత్తుడు అనే వర్తకుడు ఉన్నాడు. ఆ ఊరికి దగ్గరగా ఉన్న ఒక తోటలో ఒక పాడుబడిన దేవాలయం ఉంది. అతడు ఆ దేవాలయాన్ని బాగు చేయించడం మొదలుపెట్టాడు. అందుకోసం అతడు కలప కొని వడ్రంగులచేత దూలాలుగా కోయిస్తున్నాడు. వడ్రంగులు ప్రతి దూలాన్ని మధ్యకి కోస్తూ, రంపాన్ని సులువుగా అట్టుయిటూ లాగేందుకు వీలుగా ధానిలో ఒక కొయ్యమేకును కొట్టేవారు. ఒకనాడు వడ్రంగులు ఒక దూలాన్ని రంపంతో కొంతవరకు కోసి, భోజనానికి వేళ కావడంతో ఇళ్ళకు వెళ్ళారు. దూలంలోకి కొట్టిన కొయ్యమేకు ఇంకా అలాగే ఉంది. ఆ సమయంలో చాలా కోతులు అక్కడకు వచ్చాయి. ఆ కోతులన్నీ ఆ ఆలయం మీద, చుట్టూపక్కల కుప్పిగంతులు

వేయసాగాయి. ఆ గుంపులోని ఒక కోతి ఆ దూలాలు ఉన్నచోటుకు వచ్చింది. ఊరికే ఉండలేక సగం కోసిన దూలం మీద కూర్చుని ఆడుతోంది. చీలిక మధ్యలోకి కాలు దూర్చి కూర్చుంది. చేతులతో కొయ్యమేకును ముందుకీ వెనక్కి నాలుగుసార్లు ఊపి, బలంగా పైకిలాగింది. హరాత్తుగా మేకు ఊడిరావడంతో దూలం చీలికలు రెండూ శపీమని ఏకం అయ్యాయి. వాటి మధ్య కోతి నలిగి చచ్చిపోయింది.

నీతి: తనకు సంబంధించని పనులలో జోక్కుం చేసుకోకూడదు.

2. నక్క - యుద్ధభేట కథ

పూర్వమేవ మయా జ్ఞాతం పూర్వమేతథ్థి మేదసా ।

అనుప్రవిశ్య విజ్ఞాతం యావచ్చర్య చ దారు చ ॥

(అర్థం: విషయం తెలియక ముందు నక్క ఆ భేరిని చూసి అది త్రోప్పుతో నిండి ఉండనుకుంది. నిజానికి భేరి లోపల భారీగా ఉండి, పైన చర్యం, చెక్క మాత్రమే ఉన్నాయి.)

ఒక అడవిలో ఒక నక్క ఉండేది. దానికి చాలా రోజులు ఆహారం

దౌరకలేదు. అది ఆకలితో అల్లాడుతూ తిండికోసం అక్కడా ఇక్కడా తిరిగింది. తిరిగి తిరిగి ఒక యుద్ధభూమికి చేరింది. అక్కడ దానికి చాలా శవాలు ఆహారంగా కనిపించాయి. ఆ యుద్ధభూమికి ఒక మూల ఒక చెట్టు క్రింద ఒక యుద్ధభేరి పడివుంది. చెట్టుకొమ్మలు గాలికి ఊగి, ఆ భేరికి తగిలినప్పుడల్లా అది గట్టిగా శబ్దం చేస్తోంది. ఆ ధ్వనికి నక్క బెదిరిపోయి, ఏమీ తినకుండా చాలా నేపు ఒక ప్రక్కన నక్క కూర్చున్నది. అంతలో దానికి ఒక ఆలోచన కలిగింది. “నేను శబ్దాన్ని విన్నుందుకే ఎందుకు భయపడాలి? సుఖదుఃఖాలలో కాస్త ఆలోచించి, తెలివితో మెలిగినప్పుడే మనం సుఖపడగలం. అటువంటివాడే బుద్ధిమంతుడు” అనుకుని ఆ నక్క దైర్యంగా వెళ్ళి ఆ భేరిని చూసింది. ఆ శబ్దాల వెనుకనున్న రహస్యం దానికి తెలిసిపోయింది. ఆ భేరి నిండా కొవ్వు కూరి పెట్టారనుకుని అశతో దాన్ని కొరికి చూసింది. దానిలో ఏమీ లేదని, ఉన్నవి చర్చం, చెక్క మాత్రమేనని గ్రహించి ఆశ్చర్యపోయింది. యుద్ధభూమిలో పడి ఉన్న ఆహారాన్ని చాలా రోజులపాటు ఆనందంగా తింది.

సీతి: దేని గురించైనా విన్నుంత మాత్రంతోనే బెదిరిపోకూడదు. పరిస్థితిని పరిశీలించకుండా ముందుగానే ఏదేదో ఊహించుకుని భయపడడం తప్పు.

3. కాకి - పాము కద్ద

ఉపాయేన హి యత్ కుర్యాత్
 తన్ శక్యం పరాక్రమ్మః ।
 కాక్యః కనకసూత్రేణ
 కృష్ణసర్వో నిపాతితః ॥
 (అర్థం: కాకి బంగారు గొలుసుతో పామును
 చంపినట్టు, పరాక్రమం చేత సాధించలేని దాన్ని
 ఉపాయంతో సాధించాలి.)

పూర్వం ఒక మరిచెట్టు మీద ఒక కాకి
 గూడు కట్టుకుని నివసించేది. అదే
 చెట్టుకింద పుట్టలో ఒక త్రాచుపాము
 ఉండేది. కాకి అపోరం కోసం బయటకు
 పోయిన సమయం కనిపెట్టి, త్రాచుపాము
 చెట్టు ఎక్కి, కాకి పెట్టిన గుడ్లన్ని తినివేసేది.

తిరిగివచ్చిన కాకి పాము చేసిన దుర్మాగ్నాన్ని తెలుసుకుని ఎంతో బాధపడేది. ఇలా
 కొన్నిసార్లు జరిగింది. ఆ పాము పీడ ఎలా విరగడ చేసుకోవాలా అని కాకి
 తీవ్రంగా ఆలోచించింది.

కాకికి రాజుగారి ఉద్యానవన
 సరోవరంలో అంతఃపుర స్త్రీలు
 జలకాలాడడం గుర్తుకు వచ్చింది.
 వారు ఆ సమయంలో తమ నగలు
 ఒడ్డున పెట్టడం కూడా గుర్తుకు
 వచ్చింది. అప్పుడు దానికి ఒక
 ఉపాయం తట్టింది.

కాకి వెంటనే ఆక్షడకు చేరుకుని,
 ఒక రత్నపోరాన్ని తన ముక్కున
 కరచుకుని వారికి కనిపించేలా తక్కువ
 ఎత్తులో ఎగురసాగింది. అంతఃపుర
 స్త్రీల కేకలు విన్న రాజుసేవకులు
 కాకిని అనుసరించి పరుగెత్తసాగారు.

కాకి మెల్లగా ఎగురుకుంటూ రత్నహోరాన్ని తెచ్చి పాము పుట్టలో జారవిడిచింది. హోరం కోసం వచ్చిన రాజభటులు పుట్టను త్రివ్యగా పాము బుసలు కొడుతూ బయటకు వచ్చింది. రాజభటులు పామును చంపి హోరాన్ని తీసుకుపోయారు. ఆ విధంగా తన బుద్ధి కుశలతతో కాకి పాము హీడను తొలగించుకుంది.

నీతి: ఉపాయంతో ఎటువంటి కష్టాన్నేనా తప్పించుకోవచ్చ.

4. సింహాం - కుందేలు కథ

బుద్ధిర్యస్య బలం తస్య నిర్ఘంధేస్సు కుతో బలం ।

వనే సింహాం మదోస్తుతః శశకేన నిపాతితః ॥

(అర్థం: మదించిన సింహాన్ని బావిలోకి దూకేలా చేసిన కుందేలులాగా బుద్ధి ఉన్నవాడికి బలం ఉపయోగపడుతుంది. బుద్ధిలేనివాడికి ఎంత బలం ఉన్నా ఏమిటి ప్రయోజనం?)

ఒక అడవిలో ఒక సింహం ఉండేది. అది మృగాలన్నీంటినీ చకచకా చంపి వేయసాగింది. ఇలా అయితే అడవి త్వరలోనే భారీ అవుతుందని మృగాలు దాని దగ్గరకు వచ్చి ఇలా చెప్పుకున్నాయి. “రాజా! ప్రతిదినం ఇన్ని ప్రాణాలు తీయడం దేనికి? ఒకసారి తినెది ఒక జంతువునే కదా? రోజూ ఒక మృగాన్ని మీ దగ్గరకు పంపుతాం. దానితో మీకు తృప్తి కలుగుతుంది. మీకు వేటాడే పని కూడా తప్పుతుంది.”

అందుకు సింహాం అంగీకరించింది. రోజూ ఒక మృగం దాని దగ్గరకు అపోరంగా వస్తూ ఉండేది. ఒకసారి ఒక కుందేలు వంతు వచ్చింది. కుందేలు

ఈ గండం నుంచి బయటవడేది ఎలాగని ఆలోచించసాగింది. అది సింహం దగ్గరకు పోతూపోతూ ఒక బావిలోకి తొంగిచూసింది. అందులో తన ప్రతిబింబం కనబడడంతోనే, ఆ సింహాన్ని ఎలా చంపవచ్చునో అన్న ఉపాయం దానికి తట్టింది. చాలాసేపు పొదలలో తిరిగి, ఆలస్యంగా ఆ సింహం దగ్గరికి చేరింది. సింహం కోపంతో మండిపడుతూ, “నీకెంత పొగరు? ఇంత ఆలస్యంగా వస్తావా!” అని గర్జించింది. భయం నటిస్తూ కుందేలు, “రాజు! నేను వచ్చే దారిలో ఇంకాక సింహం ఎదురుగా వచ్చి నన్న నిలవమని ఆజ్ఞాపించింది. నేను తమకు ఆహారంగా వెళుతున్నాననీ, కాబట్టి నన్న విధిచి పెట్టమని చెప్పగా - ‘వాడెవడు’? ఈ అరణ్యానికి రాజును నేనే! ఇక్కడ నా మాటే చెల్లుబడి కావాలి!” అంటూ పట్టుపట్టింది. నేను అతికష్టంమీద ఆ సింహానికి ఏవేవో మాయమాటలు చెప్పి తప్పించుకుని వచ్చేసరికి ఇంత ఆలస్యం అయింది” అని చెప్పింది.

అప్పుడు ఆ సింహం కోపంతో, “ఆ క్రొత్త సింహం ఎక్కడ ఉండో చూపించు. దాన్ని నేను చంపుతాను” అంది. కుందేలు ఆ సింహాన్ని బావి దగ్గరకు తీసుకునిపోయి క్రొత్త సింహం అందులో దాగి ఉందని చెప్పింది.

సింహం తన ప్రతిబింబాన్ని చూసి ఇంకాక సింహం అనుకుని థ్రమించి, గర్జించింది. బావిలో నుంచి ప్రతిధ్వని వినిపించింది. ఆ ప్రతిధ్వనిని విని ఆ సింహం కూడా గర్జిస్తస్తుదనుకుని పట్టలేని కోపంతో ఆ బావిలోకి దూకింది. బయటకు రాలేక అక్కడే ప్రాణాలు విడిచింది.

సీతి: బుద్ధిబలం లేని కండబలం నిరర్థకం.

“ఇనుప కండరాలు, ఉక్కు నరాలు, వాటిమధ్య పిడుగువంటి పదార్థంతో చేసిన మనస్సు” కావాలని వివేకానంద స్వామి బోధించారు. కాబట్టి మనకు బుద్ధిబలం, కండబలం రెండూ కావాలి, ఒక్కటే చాలదు.

5. శిలిరంగు కుండలో పడిన నక్కకథ

త్యక్తాశ్చాభ్యంతరా యేన బహ్వోశ్చాభృష్టరి కృతాః ।

స వివ మృత్యుమాప్యోతి యథా రాజు కక్కద్రుమః ॥

(ఆర్థం: కక్కద్రుముడనే నక్క (రాజుగా నటించి) ఎలాగైతే ప్రాణాలు పోగొట్టుకుందో అదే విధంగా లోపల పరాక్రమం లేకుండా పైపై మెరుగులతో చేసే నటనలు చేటు తెస్తాయి.)

ఒక అడవిలో కక్కద్రుముడు అనే నక్క ఉంది. ఒకనాడు అది ఆహారం కోసం అడవికి దగ్గరలో ఉన్న ఉరిలోకి ప్రవేశించింది. ఉరకుక్కలు దానిని

తరిమాయి. అది పారిపోతూ, ఒక చాకలి గుడిసెలో దూరింది. అందులో ఉన్న ఒక బానలో పడిపోయింది. ఆ బానలో నీలిరంగు ఉంది. ఆ రంగులో మునిగిన నక్క నీలంగా తయారయింది. ఊరకుక్కలు దాని కోసం కొంతసేపు వెతికి, వెళ్ళిపోయాయి. తర్వాత నక్క బానలోనుండి బయటపడి, ఎలాగో అడవికి చేరింది, అప్పుడు అడవిలో జంతువులన్నీ ఆ నీలిరంగు నక్కను చూచి క్రొత్త జంతువు అనుకుని భయపడి పారిపోతున్నాయి. ఇది గమనించి ఆ నక్క తంతే బూరెల బుట్టలో పడ్డాను!” అనుకుంది. దానికి ఒక మంచి ఉపాయం తట్టింది. అన్ని జంతువులూ తనను చూసి భయపడుతున్నాయి కాబట్టి తానే వాటికి రాజు కావచ్చునని అనుకుంది. ఆ పారిపోయే జంతువుల్ని పిలిచి ఆ నక్క “మీరేమీ భయపడవలసిన పనిలేదు. ఆ బ్రహ్మదేవుడు నన్ను మీకు రాజుగా పంపించాడు. నేను ఈ పనానికి రాజును. మీరంతా నా ఆజ్ఞను పాటించాలి” అని అంది.

ఆ వింత మృగాన్ని దేవుడే పంపించాడని ఆ జంతువులు నమ్మాయి. పెద్దపెద్ద జంతువులే దానికి లొంగిపోయాయి. చివరికి సింహం, పులి కూడా తాము వేటాడి తెచ్చిన మాంసాన్ని ఆ నక్క ముందు ఉంచేవి. ఆ నక్క కొద్దిగా మాంసాన్ని వాటికి ఇచ్చి మిగిలిన మాంసాన్ని కడుపారా తినేది. ఇలా ఉండగా ఒక వెన్నెలరాత్రి అడవిలోని నక్కలన్నీ పెద్దగా ఊళ వెయ్యుడం మొదలు పెట్టాయి. ఆ కూతలు చెవిన పడగానే నక్క మైమరచి పోయింది. తాను కూడా వాటితో గొంతు కలిపి ఊళ వేసింది. అప్పుడు అది మామూలు నక్కేనని అన్ని మృగాలకూ

తెలిసిపోయింది. అవి ఆ నీలినక్కను చంపివేశాయి.

నీతి: మొసం ఎల్లకాలం సాగదు.

6. టీట్టిభ పక్కల కథ

శత్రోర్ప్రిజ్ఞానమజ్ఞాత్వా వైరమారభతే హీ యః ।

స పరాభవమాప్నేతి సముద్రః టీట్టిభాద్యధా ॥

(ఆర్థం: టీట్టిభ పక్కల యొక్క పట్టుదలను తప్పగా అంచనా వేసిన సముద్రుడు వాటితో వైరానికి దిగి పరాభవం పాత్రునట్టు, శత్రువు యొక్క శక్తిసామర్థ్యాలను సరిగా తెలుసుకోనివాడు ఓడిపోతాడు.)

ఒకానొక కాలంలో సముద్రం దగ్గర రెండు టీట్టిభపక్కలు నివసిస్తూ ఉండేవి. ఆ రెండు పక్కలు ఎంతో సంతోషంగా ఉండేవి. ఆడపక్కి గుడ్లు పెట్టే సమయం వచ్చింది. ఆ పక్కి దంపతులు ఎక్కడ గుడ్లు పెట్టులన్న విషయం మీద వాదులాడుకోసాగాయి. మగపక్కి ఆ సముద్రపు ఒడ్డునే ఇసుకలో గుడ్లు పెట్టమని చెప్పింది. కానీ ఆడపక్కి సముద్రపు అలలలో గుడ్లు కొట్టుకుపోతాయేమోనని భయపడసాగింది. కానీ మగపక్కి ఆడపక్కి మాట వినలేదు. సముద్రుడి వల్లనే కాదు, ఎవరివల్లా, ఏ భయమూ ఉండడని నొక్కి చెప్పింది. ఆ మాటలు విని సముద్రుడు నవ్వుకున్నాడు.

ఆడపక్కి సముద్రతీరానే గూడు కట్టి, గుడ్లు పెట్టింది. ఆ పక్కలు ఆహారం కోసం బయటికి వెళ్ళినప్పుడు సముద్రుడు తన అలలలో ఆ గూటిని, గుడ్లను

సముద్రంలోకి లాగుకొనిపోయాడు.

గూడు గుడ్లతో సహా మాయుమైనందుకు పట్టులు చాలా బాధపడ్డాయి. సముద్రుడి మీద కోపించి, నీటిని తోడివేసి ఆ సముద్రాన్ని ఎండగట్టాలని నిశ్చయించుకున్నాయి. తమ ముక్కులతో నీటిని తోడి దూరంగా పోయసాగాయి. అంతులేని మహాసముద్రాన్ని తమ చిన్నచిన్న ముక్కులతో ఎండగట్టుడం సాధ్యమయ్యే పనేనా? అయినా ఆ పట్టులు అలా పట్టువదలకుండా అసాధ్యమైన ఆ పనిని చేస్తూనే ఉన్నాయి.

వాటి పట్టువదలను చూసి పట్టుల రాజైన గరుత్వంతుడు జాలిపడ్డాడు. సముద్రుడి మీదకు యుద్ధానికి వచ్చాడు. సముద్రుడు భయపడి వాటి గుడ్లను తిరిగి ఇచ్చాడు. ఆ పట్టులు సుఖంగా జీవించాయి.

నీతి: పట్టువదలకుండా పనిచేసేవాడికి అన్నీ సానుకూలమవుతాయి.

7. పక్షి - కోతుల కద

ఉపదేశో న దాతవ్యో యాధృశే తాధృశే జనే ।

పశ్య వానరమూర్ఖేణ సుగృహీ నిగ్రంహీ కృతః ॥

(అర్థం: మూర్ఖులైన కోతులకు సలహ ఇచ్చి వాటి కోపానికి గురై తన గూటిని పోగొట్టుకున్న పక్షిలాగా, అనర్పులైన వారికి ఉపదేశం చేస్తే మనమే ఇక్కట్ల పాలవుతాము.)

ఒక అడవిలో ఒక జమ్మిచెట్టు ఉంది. దానిమీద ఒక పక్షి నివసించేది. అది చలికాలం. పైగా జోరుగా వాన కురిసింది. అందువల్ల చలి మరింతగా పెరిగింది. ఆ అడవిలో ఒక కోతుల గుంపు ఉంది. ఆ కోతులు ఆ వానలో ముద్దగా తడిసిపోయాయి. చలి భరించలేక గజగజ వణుకుతూ వచ్చి ఆ చెట్టు క్రింద చేరాయి.

ఆ సమయానికి చీకటి పడడంతో మిణగురు పురుగులు అడవిలో ఎగురుతున్నాయి. ఆ మెరుస్తున్న మిణగురు పురుగులను చూచి కోతులు ఆ పురుగులలో నిప్పు ఉండని అనుకున్నాయి. వాటితో నిప్పు రాజేసి, చలిమంట వేసుకుండామని ఆలోచించాయి. అడవిలో తిరిగి పుల్లలు ఏరుకు వచ్చాయి. ఆ మిణగురు పురుగులను తెచ్చి వాటి చుట్టూ పుల్లలను చేర్చి ఉండడం ప్రారంభించాయి. ఎంతసేపు శ్రమపడినా మంట రగులకోలేదు. కోతుల చలి తీరలేదు. ఇదంతా చెట్టుమీద ఉన్న ఆ పక్షి చూస్తోంది. దానికి ఆ పురుగులలో నిప్పు ఉండడని తెలుసు. చాలాసేపు చూసి, చివరకు ఆ పక్షి ఊరుకోలేక ఆ

కోతులతో, “ఆది నిప్పు కాదు. మిఱగురు పురుగుల కుప్ప. వాటితో మీ చలి తీరదు. మీ చలి తీరాలంబే నిప్పు సంపాదించండి” అని సలహా చెప్పింది. ఆ సలహా విని ఒక మూర్ఖపుకోతి, “సువ్యా పక్కి! నాకు సలహా చెప్పేదానివి?” అంటూ కోపంగా చెట్టిక్కి పక్కి గూటిని నాశనం చేసింది.

నీతి: ఎవరికి పడితే వారికి ఉచిత సలహాలు ఇప్పుకూడదు.

8. ఎలుకలు తిన్న త్రాసు కదు

పులాం లోహసహార్షస్య యత్త భాదంతి మూషికాః ।

రాజన్ తత్త హరేచ్ఛ్యనో బాలకం నాత్ర సంశయః ॥

(అర్థం: ఎక్కడైనా ఎలుకలు ఇనుపత్రాసును తినడం నిజమైతే, అక్కడ ఒక పిల్లలవాళ్లి గ్రద్ద తన్నుకుపోవడం కూడా నిజమౌతుంది.)

ఒక పట్టణంలో ఒక ధనికుడు ఉన్నాడు. వ్యాపారంలో నష్టం వచ్చి, ఆస్తి మొత్తాన్ని పోగొట్టుకున్నాడు. పూలు అమ్మినచోట కట్టిలు అమ్ముడం ఇష్టంలేక ఆ దేశం వదిలివెళ్లాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. అతడి ఇంట్లో తాతులకాలంనాటి ఒక ఇనుపత్రాసు ఉండేది. అది చాలా మంచిది. అటువంటి త్రాసు దొరకడం చాలా కష్టం. ఆ త్రాసును వదులుకోవడం అతడికి ఇష్టం లేదు. దాన్ని తన స్నేహితుడైన ఒక వర్తకుని ఇంటిలో ఉంచి దేశదేశాలు తిరిగాడు. చాలా ధనం కూడా సంపాదించాడు.

కొన్ని సంవత్సరాల తర్వాత తిరిగివచ్చి తన త్రాసును తనకు తిరిగి ఇప్పుమని ఆ వర్తకుళ్లి అడిగాడు. కానీ వర్తకుడు ఆ త్రాసును కాజియ్యాలని అనుకున్నాడు. “నీ త్రాసును ఎలుకలు తినేశాయి” అని ఆ ధనికుడితో చెప్పాడు. “అలాగా! అయితే సరేలే!” అని ఆ తెలివిగల ధనికుడు అప్పటికి ఊరుకున్నాడు. కానీ ఆ వర్తకుడికి బుద్ధి చెప్పడానికి ఒక ఎత్తు వేశాడు. స్నానం చెయ్యడానికి నదికి వెడుతూ ఆ వర్తకుడి కుమారుళ్లి తనతోపాటు తీసుకుని వెళ్లాడు. స్నానం చేసి తిరిగి వస్తూ ఆ పిల్లలవాళ్లి ఒకచోట దాచిపెట్టాడు. ఏదుస్తూ వర్తకుని దగ్గరకు వచ్చి, “నీ కొడుకుని గ్రద్ద తన్నుకు పోయింది,” అని చెప్పాడు.

అప్పుడు ఆ వర్తకుడు, “దుర్మార్గా! ఎక్కడైనా బాలుళ్లి గ్రద్ద తన్నుకుపోతుండా?” అని న్యాయాధికారి దగ్గరకు వెళ్లి ఫిర్యాదు చేశాడు. న్యాయాధికారి ఆ ధనికుళ్లి, “గ్రద్ద బాలుళ్లి ఎలా తన్నుకుపోగలదు?” అని అడిగాడు. ఆ మాటకు ఆ ధనికుడు, “ఇందులో అనుమానపడవలసింది ఏమీలేదు! ఈ నగరంలో ఇనుపత్రాసును తినే ఎలుకలే ఉంటే, బాలుళ్లి

ఎత్తుకుపోయే గ్రద్దలు ఉండవా?” అని అన్నాడు. అది విని అందరూ అశ్చర్యపోయారు. న్యాయాధికారి జరిగిన విషయాన్ని అడిగి తెలుసుకున్నాడు. వర్తకుడికి పిల్లవాళ్లి, ధనికుడికి త్రాసుని ఇప్పించాడు.

నీతి: తెలివి ఒక్కరి సొత్తే కాదు.

9. రాజుగారి పెంపుడు కోతి

పండితోఁ పి వరం శత్రుః న మూర్ఖో హితకారకః ।

వానరేణ హతో రాజు విప్రాశ్వరేణ రక్షితాః ॥

(అర్థం: మూర్ఖుడైన మిత్రుని కంటే తెలివిగల శత్రువే మెరుగు. తెలివి తక్కువ కోతిని చేరదీసి రాజు మృత్యువును కొని తెచ్చుకున్నాడు గదా!)

ఒక రాజుగారు ఒక కోతిని పెంచారు. ఆయన దానిని చాలా ప్రేమగా చూసుకునేవాడు. అది రాజుగారి అంతఃపురం అంతా తిరుగుతూ ఉండేది. రాజుగారు దానికి మంచి వేషం వేయించేవారు. ఒక కత్తిని కూడా దానికి ఇప్పించారు. అది ఆ కత్తిని పట్టుకుని ఒక సైనికుడిలా తీవిగా నడుస్తూ ఉండేది.

ఒకరోజు మధ్యాహ్నం ఆ రాజుగారు నిద్రపోతున్నారు. ఆ కోతి విసెనకర్తతో విసరసాగింది. అప్పుడు ఒక ఈగ అక్కడికి వచ్చి రాజుగారి మీద వాలింది. కోతి దానిని తోలివేసింది. కానీ ఆ ఈగ మళ్ళీమళ్ళీ రాజుగారి మీద వాలసాగింది. ఆ కోతి ఎంత తోలినా ప్రయోజనం లేకపోయింది. చివరికి ఆ కోతి విసిగి పోయి, ఆ ఈగని ఎలాగైనా సరే చంపాలనుకుంది. కత్తితో బలంగా ఒక వేటువేసింది. ఆ దెబ్బకు ఈగ చావలేదు కానీ రాజుగారి ప్రాణం పోయింది.

నీతి: తెలివితక్కువవాళ్లని, జంతువుల్ని చేరదీసినప్పుడు వాటితో కలగబోయే ప్రమాదాన్ని గురించి మెలకువతో ఉండాలి.

10. నక్క అత్యాక్ష

అతితృష్ణా న కర్తవ్యా తృష్ణాం నైవ పరిత్యజేత్ ।

అతితృష్ణాభిభూతస్య శిఖా భవతి మస్తకే ॥

(అర్థం: తన అత్యాక్ష వల్ల వింటిదెబ్బ తిని నక్క చనిపోయినట్లు, పిసినారివాడు తన దురాశవల్లే నశిస్తాడు.)

ఒక అడవిలో ఒక వేటగాడు ఉండేవాడు. అతడు విల్లంబులు ధరించి ఒకరోజు వేటకు వెళ్లాడు. అడవిలో మాటు వేసి ఒక జింకను చంపాడు. ఆ జింకను మోసుకుని వెడుతూ ఉండగా, ఒక అడవిపంది వాడికి ఎదురు

వచ్చింది. వేటగాడు ఆ పందిమీద గురిపెట్టి బాణం వేశాడు. బాణం దెబ్బకు ఆ పంది బాగా గాయపడింది. కానీ అది “ఘుర్ఘుర్” మంటూ ఆ వేటగాడిపై దూకి వాళ్ళి తన కోరలతో పొడిచి చంపివేసింది. బాణం దెబ్బ తగిలిన ఆ పంది కూడా అక్కడే పడి మరణించింది.

కొంతనేపటికి అక్కడికి ఒక నక్క వచ్చి, అక్కడ మరణించిన జింక, వేటగాడు, అడవి పంది శవాలను చూసింది. కొన్ని నెలలవరకూ తనకు అహారానికి లోటులేదని సంబరపడింది. కానీ పిసినారితనంతో, ఎదురుగా ఉన్న అంత మంచి మాంసాన్ని తినుకుండా, “ముందుగా ఆ వింటినారిని కొరికి తింటే ఈ రోజుకు సరిపోతుంది కదా!” అనుకుంది. నక్క ఇలా అనుకుని ఆ వింటిత్రాడు కొరికింది. వంకరగా ఉండే ఆ వింటిబద్ధ వెంటనే “ధన్” మని చక్కబడి నక్క గొంతులో దిగబడింది. ఆ దెబ్బకు నక్క మరణించింది.

నీతి: అత్యాశ పనికిరాదు.

11. పిచ్చుక - కుందేలు కథ

ఖ్యాదమర్భపతిం ప్రాప్య న్యాయాన్వేషణతత్పరో ।

ఉభావపి క్ష్యయం ప్రాప్తో పురా శశక పింజలో ॥

(అర్థం: కపటి అయిన పిల్లిని నమ్మి కుందేలు, పిచ్చుక మోసపోయినట్టు దుర్మాగ్నణి సలహా అడిగితే మొదటికి మోసం వస్తుంది.)

పూర్వం ఒక అడవిలోని చెట్టుతూర్లో ఒక పిచ్చుక నివసిస్తూ ఉండేది. ఆ పిచ్చుక కొన్నాళ్ళు ఆ తొరలో ఉండి ఎక్కడికో ఎగిరిపోయింది. చాలా రోజులు ఆ తొర భాళీగా ఉంది. కొన్నిరోజులకు ఒక కుందేలు వచ్చి ఆ తొరలో నివసం ఏర్పాటు చేసుకుంది.

ఒకరోజు ఆ పిచ్చుక తిరిగివచ్చి ఆ తొరలో ఉన్న కుందేలుని చూచి ఆ తొర తనదని, వెంటనే భాళీ చెయ్యమని అడిగింది. భాళీ చెయ్యనని కుందేలు మొండికేసింది. ఇలా వారిద్దురి మధ్య వాదులాట మొదలైంది. చివరకు ఆ రెండూ కలిసి ఇంకాకరిని న్యాయం అడుగుదాం అనుకుని బయలుదేరాయి.

వాటికి దారిలో ఒక పిల్లి కనిపించింది. ఆ పిల్లి ఒక చెరువు గట్టున బంటికి బూడిద పూసుకుని, మునిలాగా నిలబడి, “ఈ జీవితం నీటి బుడగలాంటిది. ఇది శాశ్వతం కాదు. చివరకు నిలిచేది మనం చేసుకున్న పుణ్యం ఒక్కటే!” అని ధర్మపన్నాలు పలుకుతోంది. ఆ పిల్లిని చూసి పిచ్చుక, కుందేలు సరైన చోటికి వచ్చామనుకుని చాలా సంతోషించాయి. పిల్లి దగ్గరకు వెళ్లి న్యాయం చెప్పమని

కోరాయి. ఎవరిది దోషమైతే వారిని తినవచ్చని ఆ పిల్లితో చెప్పాయి. కానీ పిల్లి అంటే ఉన్న సహజమైన భయంతో కొద్దిగా దూరంగా నిలబడి మాట్లాడసాగాయి. ఆ మాటలు విన్న ఆ పిల్లి, “శివశివా! నేను మాంసం తినడం మనేశాను. ముసలిదాన్ని అయిపోయాను. నాకు చెవుడు కూడా వచ్చింది. కొంచెం దగ్గరగా వచ్చి చెవిలో చెపితే వింటాను” అని అంది. పిచ్చుక, కుండేలు దాని మాటలకు మోసపోయి, మరింత దగ్గరగా వెళ్ళాయి. అవి దగ్గరకు రాగానే ఆ పిల్లి వాటిని రెంటినీ పట్టుకుని చంపి, తినివేసింది.

నీతి: దుర్మార్గుడికి న్యాయం, ధర్మం ఉండవు.

“అందరిలోనూ దేవుడున్నాడనే మాట నిజమే. కానీ దుర్మార్గులకు దూరంగా ఉండాలి. పులిలో దేవుడున్నాడు కదా అని పులిని కొగిలించుకోవాలనుకుంటే అది మన ప్రాణాలకే ముప్పు తెస్తుంది. కాబట్టి దుర్మార్గులకు దూరంగానే ఉండి నమస్కరించి మనదోష మనం చూసుకోవడం ఉత్తమం!” అని శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస బోధించారు.

12. మోసపశయిన బ్రాహ్మణుడి కథ

బహుబుధిసమాయకాః సువిజ్ఞానా బలోత్సాధాః ।

శక్తా వంచయితుం ధూర్మా బ్రాహ్మణం ఛాగలాదివ ॥

(అర్థం: బ్రాహ్మణుడు తెలివిగలవైనపుటీకి, వంచించడంలో ఆరితేరిన దొంగల మాటలను గ్రుడ్డిగా నమ్మడం వలన, తన మేకను పోగొట్టుకుని మోసపోయాడు.)

ఒక ఊరిలో ఒక బ్రాహ్మణుడు ఉన్నాడు. ఒకసారి ఆ బ్రాహ్మణుడు యజ్ఞం చేయాలని అనుకున్నాడు. ఎవరినో యాచించి ఒక మేకను సంపాదించాడు. ఆ మేక మెడకు తాడు కట్టి ఊరికి ప్రయాణం మొదలుపెట్టాడు. ఆ మేక అతడితో నడవకుండా మొరాయించింది. గతిలేక అతడు దానిని భుజాలపై ఎక్కించుకుని నడవడం మొదలుపెట్టాడు.

ఆ బ్రాహ్మణుడు అలా ఒక మేకను మోసుకుపోవడాన్ని ముగ్గురు దొంగలు చూశారు. మోసంతో ఆ మేకను సంపాదించాలని అనుకొన్నారు. ఒక పథకం ఉన్నారు. ముగ్గురూ విడిపోయి ఒక్కాక్కురిగా ఆ బ్రాహ్మణుడికి ఎదురుపడ్డారు.

వారిలో మొదటివాడు బ్రాహ్మణుడికి ఎదురువెళ్ళి, “అయ్యా! మీరు ఎంతో పవిత్రంగా ఉండాలి కదా, మరి ఆ కుక్కను ఎందుకు మోసున్నారు?” అని అడిగాడు. ఆ మాటకు బ్రాహ్మణుడు కోపంతో, “నీకు కళ్ళు లేవా? దీన్ని కుక్క అంటావేమిటి?” అని గద్దించాడు. అప్పుడు ఆ మొదటి దొంగ, “అయ్యా! కోపం

తెచ్చుకోవద్దు? మీకు ఇష్టంగా ఉంటే ఆ కుక్కనే మోసుకుని వెళ్లండి! అయినా నాకెందుకు?” అంటూ తనదారిన తాను వెళ్లిపోయాడు.

బ్రాహ్మణుడు ఇంకొంత దూరం నడిచాక, రెండవ దొంగ ఎదురుగా వచ్చి, “కుక్కనీ మోసుకుపోతున్నారేమిటి?” అని ప్రశ్నించాడు. వాణి కూడా ఆ బ్రాహ్మణుడు విదిలించి వేశాడు.

ఇంకా కొంతదూరం తరువాత మూడవ దొంగ వచ్చి మొదటి ఇధ్దరూ అన్న మూటలనే తాను కూడా అని, బ్రాహ్మణుడినీ వెక్కిరించాడు.

ఇలా వరుసగా తాను మోసేదాన్ని “మేక కాదు, కుక్క!” అంటూ ముగ్గురు ఎదురుపడేసరికి ఆ బ్రాహ్మణుడికి అనుమానం కలిగింది. తనకు మేకలాగానే కనిపిస్తున్న బయటివారికి అది కుక్కలాగా కనబడుతోంది కాబట్టి అదేదో భూతం అనుకుని, ఆ మేకను క్రింద పారేసి, భయంతో పారిపోయాడు. ఆ ముగ్గురు దొంగలు ఆ మేకను తీసుకుని నవ్వుకుంటూ వెళ్లిపోయారు.

నీతి: నలుగురూ ఒకే మాట చెప్పినంత మాత్రాన ఏ విషయాన్ని త్వరపడి నమ్మకూడదు. మన వివేకాన్ని, బుద్ధిని ఉపయోగించి నిజాన్ని తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి.

13. నక్క - మూట్లూడే గుహా

అనాగతం యః కురుతే స శోభతే స శోచ్యతే యో న కరోత్యానాగతం ।

వనేత్తు త్ర సంస్కృతసమాగతా జరా బిలస్య వాణీ న కదాపి మే త్రుతా ॥
(అర్థం: రాబోయే ప్రమాదాన్ని ముందే పసిగట్టి గలిగిన నక్క తెలివిగా సింహం బారి నుంచి తప్పించుకుంది.)

బకానొక అడవిలో ఒక సింహం ఉంది. ఒకరోజు అది ఎంత తిరిగినా కొంచెం కూడా ఆహారం సంపాదించలేకపోయింది. తిరిగితిరిగి అలసి పోయింది. అప్పుడు ఒక గుహను చూసింది. దానిలోకి వెళ్లి విత్రాంతి తీసుకుంటోంది.

ఆ గుహ ఒక నక్కది. ఆ నక్క అడవిలో వేటాడి సాయంత్రానికి తిరిగి గుహకు వచ్చింది. కానీ గుహ మొదట్లో దానికి సింహం అడుగుజాడలు కనిపించాయి. ఆ అడుగుజాడలు గుహలోకి వెళ్లాయి కానీ తిరిగి బయటకురాలేదు. ఆ నక్క వాటిని చూసి భయపడింది. గుహలో సింహం ఉందని అర్థం చేసుకుంది. వెంటనే దానికి ఒక ఉపాయం తోచింది. అది గుహతో మాట్లాడుతున్నట్టుగా ఇలా అంది. “ఏమండీ, గుహగారూ!

బాగున్నారా!” అని పలకరించింది. లోపల ఉన్న సింహం ఈ మాటలు వింది. “రోజు ఈ గుహ నక్కతో మాట్లాడుతుంది. కాబోలు!” అనుకుంది. ఇంతలో నక్క మళ్ళీ ఇలా అంది. “ఏమందీ! గుహగారూ! ఏమిటి మీరు మాట్లాడడం లేదు. నామీద కోపం వచ్చిందా? మీరు సమాధానం చెప్పకపోతే నేను వేరే చోటికి వెళ్లిపోతాను లెండి!” అంది. ఆకలితో ఉన్న ఆ తెలివితక్కువ సింహం, “నేను గొంతు మార్చి గుహలాగా మాట్లాడతాను. అప్పుడు నక్క లోపలికి వస్తుంది. నేను దాన్ని చంపి హాయిగా తింటాను” అనుకుంది. అయితే, సింహం మాట్లాడడం మొదలు పెట్టిన వెంటనే గుహలో సింహం ఉండని గ్రహించి నక్క పారిపోయింది.

నీతి: ఉపాయంతో అపాయం నుంచి తప్పించుకోవచ్చు.

14. కప్పులను మోసిన త్రాచుపాము కథ

స్వంధేనాపి వహేచ్చత్తుం కాలమాసాద్య బుధిమాన్ ।

మహాతా కృష్ణసర్వేణ మండూకా బహవో హతాః ॥

(ఆర్థం: కాలం తనది కానప్పుడు పాము కప్పులను మోసినట్లు, మనకు అనుకూలం కాని పరిశీతులలో మన కంటే తక్కువ వారికి అడిగిమణిగి ఉండాలి.)

పూర్వం ఒక అడవిలో ఒక త్రాచుపాము ఉండేది. అది ముసలిది అయిపోయింది. దానికి వేటాడే శక్తి తగ్గిపోయింది. అందువల్ల అది, “నేను శక్తి లేకపోయినా, యుక్తితో వేటాడతాను” అనుకుంది. ఇలా అనుకుని అది ఒక చెరువు గట్టుమీద పడుకుంది. ఏమీ తినకుండా, కట్టు తెరవకుండా అక్కడే కదలకుండా ఉండసాగింది. దాన్ని చూసిన కప్పులు ఆ పాము హింస చెయ్యడనీ, తపస్సు చేసుకుంటోందనీ అనుకున్నాయి.

ఒక కప్ప పాము దగ్గరకు వచ్చి, “ఎందుకి తపస్సు! సుఖంగా ఉండకుండా ఎందుకు ఉపవాసాలు చేస్తున్నావు?” అని అడిగింది. అప్పుడు ఆ పాము, “పూర్వం నేను ఒక ముని కుమారుణ్ణి కాటువేశాను. అందుకు కోపించిన ముని కప్పులను మోస్తూ జీవించమని నన్ను శపించాడు!” అని సమాధానం చెప్పింది. ఆ మాటలు విన్న కప్పులు ఎంతో సంతోషించాయి. ఆ పాముని గుడ్డిగా నమ్మి, దానిమీద ఎక్కి కూర్చున్నాయి.

ఆ పాము కప్పులను, ఆ కప్పుల యొక్క రాజును తన వీపుమీద ఎక్కించుకుని చాలా రోజులు మోసింది. ఒకరోజు ఆ కప్పులరాజు పాముతో, “నువ్వు ఇంత నెమ్ముదిగా ప్రాకుతున్నావెందుకు? త్వరగా ప్రాకరాదా?” అని అడిగింది. ఆ

పాము, “తిండి లేనందువల్ల నేను చికిపోతున్నాను! నీరసంగా ఉంది!” అని చెప్పింది.

“నువ్వు రాజుగారి వాహనానివి. నువ్వు ఇంత నీరసించిపోవడం నాకు అవమానకరం. నీకు ఇష్టమైన ఆహారమేమిటో చెప్పు. నేను దానిని సమకూరుస్తాను” అని కప్పులరాజు అంది. అప్పుడు ఆ పాము, “రాజు! నా ఆహారం కప్పులు!” అని బదులు చెప్పింది. మూర్ఖుడైన ఆ కప్పులరాజు కొంచెం సేపు తటపటాయించి, “అలా అయితే చిన్నచిన్న కప్పులను తిని నీ ఆకలి తీర్చుకో!” అంది.

ఆ మాటకు సరేనని పాము ఒక్కాక్క కప్పునే మింగివేయసాగింది. చిట్టచివరికి ఒకరోజు కప్పులరాజునే మింగి వేసింది.

నీతి: దుర్మార్గులు మంచి మాటలతో మోసగిస్తారు.

15. కోతి - మొనలి కథ

సముత్పన్నేషు కార్యేషు బుధిర్వస్య న హీయతే ।

స వివ దుర్గం తరతి జలసో వానరో యథా ॥

(అర్థం: ఎలాగైతే నీటి మధ్యలో ఉన్నప్పుడు కూడా కోతి అపాయం నుంచి తప్పించుకుందో అదే విధంగా బుధిమంతులు తమకు ఎదురయ్యే సమస్యలను తెలివితో పరిపురిస్తారు.)

పూర్వం ఒక నదీతీరంలో ఒకచోట ఒక పెద్ద నేరేడు చెట్టు ఉంది. అది ఎప్పుడూ పళ్ళతో నిండుగా, నది మీదకి వంగి అందంగా ఉండేది. ఆ చెట్టుమీద ఒక కోతి ఉంది. అది ఎంతో హోయా ఆ నేరేడుపళ్ళను తింటూ ఉండేది. ఒకరోజు ఒక మొనలి అక్కడికి వచ్చింది. ఆ కోతి దానికి కొన్ని నేరేడుపళ్ళను ఇచ్చింది. నేరేడు పళ్ళను తిన్న మొనలికి ఆ కోతితో మంచి స్నేహం కుదిరింది. రోజు మొనలివచ్చి కోతితో కబుర్లు చెపుతూ, కొన్ని నేరేడుపళ్ళ తిని, మరికొన్ని పళ్ళను తీసుకుపోయి తన భార్యకు ఇచ్చేది. ఒకరోజు ఆ మొనలి భార్య, “ఇంత తియ్యని నేరేడు పళ్ళను తినే ఆ కోతి గుండె ఇంకెంత రుచిగా ఉంటుందో!” నాకు దాని గుండెను తినాలని ఉంది” అని అంది. ఆ మాట విన్న ఆ మగ మొనలి, కోతి తనకు మిద్తుడని, అతణ్ణి చంపకూడదని చెప్పింది. కాని ఆ మొనలి భార్య మొండిపట్టు పట్టింది. ఇక ఆ మొనలి చేసేదిలేక, తన గుండెను రాయి చేసుకుని, ఆ కోతి గుండె కోసం బయలుదేరింది.

కోతిని తన ఇంటికి విందుకి రమ్యని ఆ మొసలి బ్రతిమాలింది. తన వీపువై ఎక్కించుకుని నీటిలో ఈడుతూ బయలుదేరింది. కానీ తెలివితక్కువతనంతో, నది మధ్యలోకి రాగానే అసలు విషయం బయట పెట్టింది. తాను అపాయంలో చిక్కుకున్నట్లు కోతి గ్రహించింది. తెలివిగా, “అయ్యా! మిత్రమా! ఈ విషయం నువ్వు నాకు మందే ఎందుకు చెప్పలేదు? నేను నా గుండెను చెట్టుకొమ్మకి తగిలించి వచ్చాను. మనం బయలుదేరేటప్పుడే చెపితే నాతోపాటు తీసుకువచ్చేవాళ్ళి కదా!” అంది. అప్పుడు ఆ మొసలి ఆ కోతిని తిరిగి నేరేడుచెట్టు దగ్గరికి చేర్చింది. ఆ కోతి గబగబా చెట్టు ఎక్కి “ఓరీ మూర్ఖుడా! గుండె శరీరంలో ఉండక ఇంకెక్కడ ఉంటుంది? ఓరీ పాపీ! భార్య చెప్పిన మాట విని మిత్రద్రోహం తలపెడతావా! నీ మాటలు ఇక నమ్మను. నీ స్నేహం ఇక నాకు వద్దు. నీ దారిన నువ్వు ఫో! ఇక ఇక్కడికి రావద్దు!” అని ఆ మొసలికి చీవాట్లు పెట్టింది. మంచి స్నేహితుణ్ణి కోల్పోయినందుకు విచారిస్తూ మొసలి వెళ్ళిపోయింది.

నీతి: నమ్మినవాళ్ళి మోసగించడాన్ని మించిన పాపం మరొకటి లేదు.

16. ములితిలు కప్పుకున్న గాడిద కథ

సుగుష్టం రక్షిమాణోపి దర్శయన్ దారుణం వపుః ।

వ్యాఘ్రమర్పు ప్రచ్ఛన్నో వాక్కుతే రాసభో హతః ॥

(అర్థం: పులి చర్యాన్ని ధరించి చూడడానికి భయంకరంగా కనిపించడంవల్ల ముందు బాగానే రక్షణ పొందినా, నోరు తెరిచేసరికి నిజం బయటపడి ఆ గాడిద మృత్యువు పాల్చింది.)

పూర్వం ఒక చాకలి ఉండేవాడు. వాడు గాడిద మీద ఉత్కవలసిన బట్టలమూటలు వేసి నదికి తీసుకుని వెళ్ళేవాడు. కానీ పిసినారి కావడం చేత, దాన్ని సరిగా మేవేవాడు కాదు. పైగా ప్రతిరోజు ఆ గాడిద మోయలేనంత బరువును దానిమీద వేసేవాడు. పాపం ఆ గాడిద ఈసురోమంటూ ఆ బరువులను మోసేది.

ఒకరోజు అతడు తన గాడిదతో అడవిలోకి పుల్లలకోసం బయలుదేరాడు. పెద్ద మోపు కట్టి ఆ గాడిద వీపుమీద వేశాడు. ఆ గాడిద పుల్లలను మోయలేక అక్కడే కూలబడింది. వాడు దానిమీద బరువు తీసివేశాడు. పుల్లల్ని బాగా తగించి మోపుకట్టి దానిమీద వేశాడు. తిరిగి వస్తూ, ఈ బక్కలికిన్ గాడిదతో బ్రతకిష్టేది ఎలాగని ఆలోచిస్తున్నాడు. అదే సమయంలో ఆ చాకలివాడికి ఒక చచ్చిన పులి

కనపడింది. ఆ పులి కళేబరాన్ని చూడగానే పైసా ఖర్చు లేకుండా తన గాడిదను చక్కగా మేపేందుకు వాడికి ఒక ఉపాయం తట్టింది. ఆ పులి చర్చన్ని జాగ్రత్తగా ఒలిచి, దాన్ని తీసుకుని గాడిదతో పాటు ఇల్లు చేరాడు.

ఆ రోజునుండి ప్రతిరాత్రి ఆ చాకలివాడు తన గాడిదకు పులితోలు కప్పి పొలాల మీదకి తోలేవాడు. గాడిద రాత్రంతా హాయిగా చేలల్లో మేస్తు ఉండేది. దాన్ని చూసి, పులి అనుకుని భయపడి, పొలాల్లో కాపలా ఉన్నవాళ్ళు పారిపోయేవాళ్ళు. కొద్ది రోజులల్లోనే ఆ గాడిద బాగా బలిసింది. చాకలివాడు వేసే బరువుల్ని సునాయసంగా మోయసాగింది.

ఒకనాటి రాత్రి ఆ గాడిద పొలాల్లో మేస్తుండగా మరొక గాడిద దూరం నుంచి ఓండ్ర పెట్టింది. అది విని పులివర్చుం కప్పుకుని మేస్తున్న గాడిద కూడా ఓండ్రపెట్టడం మొదలు పెట్టింది. దాని అరుపులు విస్తు కావలివాళ్ళకు అది పులి కాదనీ, గాడిద అనీ తెలిసిపోయింది. కోపంతో దానిని దుడ్డు కర్రలతో బాదారు. ఆ దెబ్బులకు గాడిద ప్రాణాలు విడిచింది.

నీతి: పైపై మెరుగులు నిజస్వభావాన్ని ఎక్కువకాలం దాచలేవు.

ఆధునిక భారతదేశంలోని యువత పాశ్వాత్మ్య దేశాలను గ్రూప్సిగా అనుకరించడాన్ని వివేకానంద స్వామి నిరసించారు. “నవీన భారతదేశంలోని యువత, ‘పాశ్వాత్మ్యుల ఆలోచనలు, భాష, ఆహారపు అలవాట్లు, దుస్తులు, సంప్రదాయాలను అనుకరిస్తే, మనం కూడా వారిలాగా సుసంపన్సుంగా, శక్తిమంతంగా తయారవుతాం!’ అని అనుకుంటున్నారు. కానీ ప్రాచీన భారత దేశం, ‘మూర్ఖులారా! కేవలం అనుకరణ ద్వారా ఇతరుల గొప్పతనం మీదవుతుందా? ఏదైనా సరే మనం కష్టపడి అభ్యాసం చెయ్యడం ద్వారా మాత్రమే మన సొంతం అవుతుంది. పులి చర్చన్ని కప్పుకున్నంత మాత్రాన గాడిద పులి అవుతుందా?’ అని మనల్ని ప్రశ్నిస్తోంది” అని బోధించారు.

17. బ్రాహ్మణాణడి భార్య - ముంగిసల కథ

అపరీక్ష్య న కర్తవ్యం కర్తవ్యం సుపరీక్షితం ।

పశ్చాధ్వవతి సంతాపో బ్రాహ్మణాణ్య నకులాధ్వధా ॥

(అర్థం: చక్కగా పరీక్షించి చూసి, మన కర్తవ్యాన్ని నిశ్చయించుకోవాలి. ఆలోచించకుండా చేసేది కర్తవ్యం కాదు. ఆలోచించకుండా పని చేస్తే, మంగిసను చంపిన బ్రాహ్మణానికి భార్యలాగా జరిగిపోయినదానికి పశ్చాత్తపడవలసి వస్తుంది.)

పూర్వం అధిష్టానం అనే నగరంలో ఒక పేద బ్రాహ్మణుడు తన భార్య, కుమారులతో నివసించేవాడు. వాళ్ళ ఇంటిలో ఒక ముంగిస ఉండేది. ఆ ముంగిసను ఆ బ్రాహ్మణుని భార్య చాలా ప్రేమతో చూసేది.

ఒకసారి ఆ ఇల్లలు పసివాడైన తన కొడుకుని ఉయ్యాలలో ఉంచి నీళ్ళు తేవడం కోసం బిందెతో నది దగ్గరికి వెళ్ళింది. ఎంతైనా ఆ ముంగిస జంతువు కదా! అది పిల్లవాడికి హోని చేస్తుందేమోనన్న భయం ఆమెకు ఉండేది. తన భర్తతో ముంగిస పిల్లవాడి దగ్గరకు వెళ్ళకుండా చూడమని చెప్పింది. కానీ ఆ విషయాన్ని మరచిపోయిన బ్రాహ్మణుడు, పట్టణంలో భిక్షకు వెళ్ళిపోయాడు.

కొంతసేవలికి అక్కడికి ఒక పాము వచ్చింది. వెంటనే ముంగిస దానితో పోరాడి, దాన్ని పట్టుకుని చీల్చివేసింది. దాని మూతి మీద, శరీరం నిండా రక్తం మరకలు అయ్యాయి. ఆ ముంగిస ఇంటి వాకిలిలో బ్రాహ్మణుని భార్య కోసం ఎదురు చూస్తూ నిలబడింది. నీటిచిందతో ఇల్లు చేరిన బ్రాహ్మణుడి భార్య ముంగిస నోటికి ఉన్న రక్తపు మరకలు చూసి కంగారు పడిపోయింది. ముంగిస తన కుమారుణ్ణి చంపివేసిందని అనుకుంది. పట్టలేని కోపం వచ్చి నీటిచిందతో ముంగిసను కొట్టింది. ముంగిస చచ్చిపోయింది. తర్వాత బ్రాహ్మణుడి భార్య ఇంటిలోకి వెళ్ళి చూసింది. అమె కుమారుడు క్షేమంగా ఉయ్యాలలో ఆడుకుంటున్నాడు. చచ్చిన పాము రక్తపు మడుగులో పడి ఉంది. నిష్టారణంగా తాను ముంగిసను చంపానని ఆమె ఎంతగానో బాధపడింది.

నీతి: తొందరపాటుతో ఏ పనీ చెయ్యారాదు. క్షణికమైన అవేశమే అన్ని అనర్థాలకూ మూలం.

కోపం ఏ రకమైనదైనా చెడ్డదేననీ, దానిలో మళ్ళీ మంచి, చెడు అని వేరువేరు రకాలు ఉండవనీ వివేకానంద స్వామి బోధించారు. శాంతస్వభావంతో, సమంగా ఆలోచించగలిగే మనిషి మాత్రమే చక్కగా పనిచెయ్యగలుగుతాడని ఆయన బోధించారు.

18. నలుగురు సాందర్భాలు - అస్తిపంజరం కథ

వరం బుధీః న సా విద్యా విద్యాయా బుధిరుత్తమా ।

బుధిహీనా వినశ్యంతి యథా తే సింహకారకా� ॥

(అర్థం: శాస్త్రజ్ఞానం ఎంతపున్నా లోకజ్ఞానం లేకపోతే సింహాన్ని బ్రతికించిన ముగ్గరు అన్నలలాగా వినాశం పొందుతాము.)

అనగా అనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊరిలో నలుగురు అన్నదమ్ములు ఉన్నారు. వారిలో మొదటి ముగ్గురు మంత్రశాస్త్రంలో ఆరితేసినవారు. వారిలో చివరివాడికి చదువు అబ్బలేదు. కానీ వాడు తెలివితేటలు, సూక్ష్మబుద్ధి కలవాడు, చురుకైనవాడు.

ఒకరోజు అన్నదమ్ములు తమ విద్యను రాజుగారి దగ్గర ప్రదర్శించి ధనం సంపాదించాలని అనుకున్నారు. వారంతా రాజునికి బయలుదేరారు. వారితోపాటు చివరివాడు కూడా బయలుదేరగా, వాణి తమతో రావద్దన్నారు. చదువురానివాడు తమతో రావడం దండగ అని వారు అనుకున్నారు. కానీ చివరివాడు వారిని ఎంతగానో బ్రతిమాలాడు. ఎల్లగైతేనేం, చివరకు అతణి తమతో తీసుకుని వెళ్ళడానికి అన్నలు అంగీకరించారు.

వారు కొండలూ, కోనలూ దాటి వెళుతుండగా ఒక సింహం అస్తిపంజరం కనిపించింది. అన్నదమ్ములు ఆ అస్తిపంజరానికి ప్రాణం పోసి తమ విద్యను పరీక్షించుకోవాలి అనుకున్నారు.

అప్పుడు చివరివాడు అది ప్రమాదకరమని, ఆ పని చెయ్యవద్దని తన అన్నల్ని పోచ్చరించాడు. కానీ వాడి మాటలు పట్టించుకోకుండా వారు సింహం ఎముకల్ని ఒకచోట చేర్చి మంత్రాలు చదవడం మొదలు పెట్టారు. చివరివాడు ఇక లాభం లేదు అనుకుని ప్రకృతున్న చెట్టు ఎక్కి కూర్చున్నాడు. అన్నలు చదివిన మంత్రాల మహిమతో సింహం క్షణంలో ప్రాణంతో లేచి నిలబడింది. క్రూరంగా ఆ ముగ్గరినీ చంపి తన దారిన తాను వెళ్ళపోయింది.

సీతి: సైపుణ్యాన్ని సంపాదించడమే చదువు కాదు. ఏది మంచో, ఏది చెడో తెలుసుకోగలిగే విచక్షణాశక్తిని ఇచ్చేదే అసలైన విద్య.

19. మూడు చేపల కథ

అనాగతవిధాతా చ ప్రత్యుత్పన్నమతిస్తథా ।

ద్వావేతా సుఖమేధేతే యద్భువిష్ణే వినత్యతి ॥

(అర్థం: మూడు చేపల కథలోని మొదటి చేపలాగా రాబోయే ప్రమాదాన్ని ముందుగానే ఊహించి, బయటపడే ఉపాయాన్ని ఆలోచించాలి లేదా రెండవ చేపలాగా ప్రమాదంలో చిక్కుకున్నాక బయటపడే తెలివితేటలుండాలి. ఈ రెండూ లేనివాడు మూడవ చేపలాగా నశిస్తాడు.)

ఒక కొలనులో చాలా చేపలు ఉండేవి. వాటిలో మూడు చేపలు చాలా సభ్యంగా ఉండేవి. వాటి మేర్లు అనాగతవిధాత (దీర్ఘదర్శి), ప్రత్యుత్సున్నమతి (ప్రాప్తకాలజ్ఞుడు), యద్భువిష్యం (దీర్ఘసూత్రుడు). అనాగతవిధాత రాబోయే సమస్యల్ని, ప్రమాదాల్ని ముందుగానే పసిగట్టి, బయటపడే ఉపాయాన్ని ఆలోచించేది. ప్రత్యుత్సున్నమతి అప్పబోికప్పుడు, సమయస్ఫూర్ణితో, ఏదోవొక ఉపాయంతో తప్పించుకునేది. యద్భువిష్యం, ఏదోవొకటి జరుగుతుందిలే అని ఊరుకునేది. ఒకసారి అనాపృష్టివల్ల చాలాకాలం వానలు కురవలేదు. కొలనులో నీరు తరిగిపోవడం మొదలు పెట్టింది. అది గమనించిన అనాగతవిధాత తన ఇద్దరు మిత్రులతో, “కొలనులో నీరు ఇంకా తగ్గిపోతే చేపలవాళ్ళు మనల్ని సులభంగా పట్టుకుంటారు. అందుకని బాగా నీరున్న వేరే కొలనులోకి ఇప్పుడే వెళ్లిపోదాం” అని చెప్పింది. ప్రత్యుత్సున్నమతి, “ఆక్కడ ఎంతో సుఖంగా ఉంది. చేపలవాళ్ళు వచ్చినప్పుడు ఏదో ఒక ఉపాయంతో తప్పించుకోవచ్చులే!” అని దాటవేసింది. యద్భువిష్యం కూడా ప్రత్యుత్సున్నమతినే సమర్థించింది.

తన మిత్రులతో ఉంటే ప్రమాదం తప్పదని నిశ్చయించుకుని, అనాగతవిధాత ముందుగానే ఆ కొలనులోకి ప్రవహించే ఒక కాలువకు ఎదురీది వేరే పెద్దకొలనుకు సురక్షితంగా చేరుకుంది. ఆక్కడ దానికి ఎటువంటి అపాయమూ లేదు.

ఆ చేపలు ఊహించినట్టుగానే కొలనులో నీటిమట్టం బాగా తగ్గిపోయింది. జాలరులు రానే వచ్చారు. వలలువేసి చేపల్ని పట్టుసాగారు. ప్రత్యుత్సున్నమతి, యద్భువిష్యం ఇద్దరూ వలలో పడిపోయారు. ప్రత్యుత్సున్నమతి తాను ప్రమాదంలో చిక్కుకున్నట్టు గ్రహించి చచ్చినట్టు నటించసాగింది. జాలరులు వలను పైకిలాగినప్పుడు దాన్ని చచ్చిన చేప అనుకుని ఒడ్డుకు విసిరేశారు. జాలరులు వేరే చేపల్ని పడుతున్నప్పుడు ప్రత్యుత్సున్నమతి చల్లగా నీటిలోకి జారుకుని ఆక్కడ నుంచి పారిపోయింది. యద్భువిష్యం వలలో చిక్కుకుని కొట్టుకోసాగింది. జాలరులు దాన్ని పట్టి తీసుకుపోయారు.

నీతి: సమస్యలను ముందుగానే తెలుసుకోగలిగే సూక్ష్మబుద్ధిని అలవరచుకోవడం ఉత్తమం. లేకపోతే ప్రమాదం నుంచి బయటపడే సమయస్ఫూర్ణి అయ్యా ఉండాలి. ఆ రెండూ లేనివాడికి నాశనం తప్పదు.

20. బ్రాహ్మణుడు - పేలపిండి

అనాగతవలీం చింతామసంభావ్యం కరోతి యః ।

స ఏవ పాండురః శేతే సోమశర్య వితా యథా ॥

(అర్థం: రాబోయే కాలాన్ని గురించి పగటికలలు కంటూ, చేసున్న పనిని నిర్మక్యం చేసే సోమశర్య తండ్రి కథలో లాగా సంపాదించిన కొద్ది పేలపిండి కూడా నేలపాలవుతుంది.)

పూర్వం ఒక ఊరిలో ఒక పేద బ్రాహ్మణుడు ఉన్నాడు. అతను మహా

బద్ధకస్తుడు. అతని వద్ద ఒక చెంబు తప్ప వేరే ఆస్తి ఏమీ లేదు. అతడు ఒకరోజు ఎన్నో అవస్థలుపడి ఆ చెంబు నిండా పేలాల పిండిని సంపాదించాడు. ఆ చెంబు తన ప్రక్కనే ఉంచుకుని ఒక చెట్టుకింద నిద్రపోయాడు. ఆ నిద్రలో భయంకరమైన కరవు వచ్చినట్లు కలగన్నాడు. ఆ కరవు సమయంలో ఆ పేలాల పిండిని అమ్మి చాలా ధనం సంపాదించినట్లు, ఆ ధనంతో ఒక ఆవును కొని మేపి చాలా పెద్ద ఆవులమందగా చేసినట్లు, ఆ ఆవులను అమ్మి గుర్రాలను కొన్నట్లు, అలాఅలా ఒక మేడ కట్టినట్లు, ఒక చక్కని అమ్మాయిని వివాహం చేసుకున్నట్లు, ఒక కొడుకు పుట్టినట్లు, ఆ పిల్లవాడికి సోమశర్య అనే పేరు పెట్టినట్లు, హోయిగా ఉన్నట్లు కలగన్నాడు. ఒకరోజు ఆ పిల్లవాడు అల్లరి చేస్తుంటే వాళ్ళి సముదాయించమని భార్యను అజ్ఞాపించాడు. ఆమె పట్టించుకోలేదు. అతడికి భార్య మీద చాలా కోపం వచ్చింది. ఆమెను తన్నాలని కాలు గట్టిగా జాడించాడు. ఆ కాలు తగిలి చెంబలో పేలాల పిండి మొత్తం నేలమీద పడి పాడయిపోయాంది. కల చెదిరి ఆ బ్రాహ్మణుడు ఏడుస్తూ కూర్చున్నాడు.

నీతి: పూనుకుని పనిచేసేవాడు గౌప్యవాడవుతాడు గానీ పగటికలలు కనే వాడు కాదు.

21. పేను - నల్లి కథ

న హృవిళ్ళాత శీలస్య ప్రదాతవ్యో ప్రతిత్రయః ।

మత్స్యుస్య చ దోషేణ హతా మందవిసర్పిణీ ॥

(ఆర్థం: క్రొత్తవాడి స్వోభావం ఏమిటో తెలియకుండా ఆత్రయమిస్తే నల్లి చేసిన తప్పువల్ల పేనుకు ముప్పు వాటిల్లినట్లు క్రొత్తవాడి చేష్టులవల్ల మనకు చేటు కలగవచ్చు.)

మందవిసర్పిణి అనే ఒక పేను ఉండేది. అది చాలాకాలంగా ఒక రాజుగారి హంసతూలికాతల్పాన్ని అంటి పెట్టుకుని, రాజుగారిని కుట్టి రక్తం త్రాగుతూ సుఖంగా జీవిస్తోంది. నెమ్మిగా ప్రాకుతుంది కనుక మందవిసర్పిణి అని దానికి పేరు. అయితే ఏమాత్రం నొప్పి కలగనివ్వదు కనుక దానివల్ల రాజుగారికి ఏ బాధా లేదు.

అయితే ఒకనాడు ఒక నల్లి వచ్చి ఆ పేనుని ఆత్రయం కోరింది. ప్రతిరోజూ పంచభక్త్యపరమాన్నాలు భోజనం చేసే రాజుగారి రక్తం చాలా బాగుంటుందని, దాన్ని ఒక్కసారి రుచిచూసి వెళ్ళిపోతానని ఆ నల్లి పేనుని వెడుకుంది. మొహమాటం కొద్ది ఆ పేను సరేనని ఒప్పుకుంది. అయితే, “రాజుగారికి

నిద్రప్పేవరకూ ఆగి, మెల్లగా నొప్పి పెట్టుకుండా పని కానివ్వు” అంటూ క్రొత్తగా వచ్చిన ఆ సల్లికి పేను ఎన్నో జాగ్రత్తలు చెప్పింది. కానీ, రాజగారు వచ్చి మంచం మీద నడుం వాల్యరో లేదో నల్లి ఆత్రంగా పుటుక్కున పొడిచి రక్కన్ని జురింది. ఆ బాధకు తట్టుకోలేక రాజు సేవకుడై పిలిచాడు. సేవకుడు దీపం తెచ్చి పట్టేమంచం, పరుపు అంతా గాలించాడు. ఈలోగా నల్లి పరుగెత్తి పారిపోయి పట్టేసందులో నక్కింది. ఏమీ తెలియని పేను దుష్టటిని అంటిపెట్టుకుని సేవకుడి కంటబడింది. అదే రాజును కుట్టిందనుకుని సేవకుడు ఆ పేనును పట్టుకుని నేలరాచి చంపేశాడు.

నీతి: గుణము, శీలము తెలియకుండా ఎవ్వరినీ చేరదీయరాదు.

22. రెండు హంసలు - తాబేలు కథ

సుహృదాం హితకమానాం న కరోతీహ యో వచః ।

స కూర్మ ఇవ దుర్భాగ్యిః కాషాధ్రుప్షో వినశ్యతి ॥

(అర్థం: తన మేలు కోరి చెప్పిన స్నేహితుని మాట ప్రకారం చేయనివాడు నోటితో పట్టుకున్న కర్మపుల్లను వదిలిపెట్టి క్రిందపడిన తాబేలులాగా సమిస్తాడు.)

ఒక కొలనులో ఒక తాబేలు, రెండు హంసలు ఎంతో స్నేహంగా ఉండేవి. కొన్నాళ్ళకు ఆ కొలనులోని తామరతూడులు అయిపోయాయి. దానితో హంసలు

రెండూ ఆహారం కోసం దూరంగా ఉన్న కొలనుకు పోవలసి వచ్చింది. అక్కడ చాలా తామరలు ఉన్నాయి. అయితే తాబేలు కూడా వాటితో వెళ్లడానికి తయారయింది.

“మేము ఆకాశంలో ఎగురుతూ వెళ్తాం. కాబట్టి నీకు మాతోపాటు రావడం కుదరదు. నువ్వు ఇక్కడే ఉండు. మేము తరచుగా వచ్చి నిన్ను చూసి వెళ్తాం” అని హంసలు చెప్పినా తాబేలు వినలేదు. తాను కూడా వెళ్లవలసిందేనని పట్టబట్టింది.

అప్పుడు ఆ హంసలు తాబేలను చూసి జాలిపడ్డాయి. ఒక ఉపాయాన్ని అలోచించాయి. ఒక కర్పులును తెచ్చి, దాని మధ్యలో నోటితో గట్టిగా కరిచి పట్టుకోమని ఆ తాబేలుకు చెప్పాయి. “నోరు తెరిస్తే క్రిందపడి ఘస్తావ”ని కూడా పొచ్చరించాయి. ఆ రెండు హంసలూ ఆ కర్పులు రెండు చివరల్ని తమ ముక్కులతో కరచిపట్టుకుని ఎగిరి పోసాగాయి. నేలమీదనుండి ఈ వింతను చూసిన జనం ఈలలువేసి, చప్పట్లు చరచసాగారు. తాను నోరు తెరువరాదన్న పొచ్చరికను మరచిపోయి, “ఏమిటా కలకలం?” అని తాబేలు అడగబోయింది. ఇంకేముంది? క్రిందపడి ప్రాణాలు పోగొట్టుకుంది.

నీతి: మేలుకోరేవారి మాట వినకపోవడం వినాశనాన్ని కొనితెచ్చుకోవడమే.

ఒకసారి శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస తమ శిష్యుడైన యోగానంద స్వామికి కొన్ని బొద్దింకల్ని చంపమని చెప్పారు. కానీ అతడు వాటిని చంపడం ఎందుకలే అని దూరంగా పారవేసి వచ్చాడు. కానీ శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస అతణ్ణి, “వాటిని చంపావా, లేదా?” అని మళ్ళీ అడిగారు. అతడు ఆ బొద్దింకల్ని చంపలేదని సమాధానం చెప్పినపుడు, “చెప్పినది చెప్పినట్టుగా చెయ్యాలి. ఎందుకంటే ఒక చిన్నపనిలో అశ్రద్ధ చూపిస్తే, అదే ఇతర విషయాలలోకి చాప క్రింద నీరులా ప్రవేశిస్తుంది. మనల్ని హీనస్తితికి దిగజార్ఘుతుంది” అని మందలించారు. అందువల్ల పెద్దలు, శ్రేయోభిలాషులు చెప్పేమాటల్ని శ్రద్ధగా అమలు చెయ్యాలి.

23. తండ్రి - నలుగురు కొడుకుల కథ

బహునామప్యుసారాణం సమవాయో హి దుర్జయః ।

తృష్ణరావేష్ట్యతే రజ్జుః ఏన నాగో_౨ పి బద్ధుతే ॥

(అర్థం: అతి సామాన్యాలే అయినా నలుగురు కలసికట్టగా పనిచేసినపుడు తిరుగులేని బలం కలవారవుతారు. గడ్డిపోచలతో పేనబడిన త్రాదు ఏనుగుసైనా కట్టివెయ్యగలుగుతుంది కదా!)

ఒక ఊరిలో ఒక తండ్రికి నలుగురు కొడుకులున్నారు. వాళ్ళు పెరిగి పెద్దవాళ్ళయినా, ఇంకా తమలో తాము పోట్లాడుకుంటూనే ఉండేవారు. ఇది చూసి తండ్రికి బాధ కలిగింది. ఆయన వారికి బుద్ధి చెప్పుదలచుకున్నాడు.

ఆ తండ్రి కొన్ని కర్తల్ని తెచ్చి ఒక్కాక్కటి ఇచ్చి వాటిని విరవమన్నాడు. వాళ్ళు వాటిని సునాయసంగా విరివిచేశారు. తరువాత తండ్రి నాలుగుకర్తలని కలిపి, మోపులా గట్టిగా కట్టివేసి ఒక్కాక్కటికి దాన్ని ఇచ్చి విరవమన్నాడు. వాళ్ళు విరవలేకపోయారు. నలుగురూ కలిసి ఒకేసారి ప్రయత్నించినా ఆ మోపు విరగలేదు.

అప్పుడు తండ్రి వారితో, “నాయనలారా! విడివిడిగా ఉన్నప్పచికంటే మోపుగా ఉన్నప్పుడు ఈ కర్తలకు ఎంత బలం వచ్చిందో చూశారు కదా! అలాగే, మీలో మీరు కలహించుకుంటే బలహినపడిపోతారు. ఐకమత్యంతో కలసి ఉంటే మహాబలవంతులవుతారు” అని హితవు చెప్పాడు. ఆనాటి నుండి ఆ అన్నదమ్ములు కలిసికట్టగా ఉండసాగారు.

నీతి: ఐకమత్యమే మహాబలం.

వివేకానంద స్వామి కలసి పనిచెయ్యడం గురించి ఇలా చెప్పారు.
“భారతదేశంలో ముగ్గురు మనుష్యులు ఏ పనినీ ఇదు నిమిషాలపాటు కలిసి
చెయ్యలేరు. ఎందుకంటే మనలో ప్రతి ఒక్కరూ అధికారం కోసం పోరాడేవారే.”
కలిసి సంఘటితంగా పనిచెయ్యలేకపోవడమే భారతదేశపు దీనస్థితికి కారణం
అని, సంఘటితంగా పనిచెయ్యడం ద్వారానే తిరిగి మన దేశాన్ని బలమైనదిగా
చెయ్యగలమని వివేకానంద స్వామి బోధించారు.

24. తెలివి తక్కువ నక్క కథ

ఒక అడవిలో గొర్రెలు చాలా ఉన్నాయి. ఒకరోజు రెండు గొర్రెపోతుల మధ్య
పోట్టాట మొదలైంది. అవి తలలతో ఒకదానినొకటి ఢీకొంటూ భయంకరంగా
పోరాడసాగాయి. అవి వెనక్కి వెళ్లి, చాలావేగంతో ముందుకు వచ్చి
ఢీకొనసాగాయి. ఈ పోరాటాన్ని ఒక నక్క చూసింది. గొర్రెలలో ఒకటి
తప్పకుండా మరణిస్తుందని, డానిని తినవచ్చునని ఆ నక్కకి ఆశ కలిగింది.
గొర్రెపోతులు ఢీకొన్నప్పుడు వాటి తలలలోంచి రక్తం కారసాగింది.
కొంతసేపటికి అవి ఢీకొట్టే చోట నేల రక్తంతో తడిసిపోయింది. నక్కకి ఆ రక్తాన్ని
చూడగానే నోరు ఊరి, మతిపోయింది. గొర్రెపోతులు మరొకసారి
కుమ్మకోవడానికి వెనక్కి నడిచినప్పుడు ఆ నక్క ఉండబట్టలేక ఆ రక్తాన్ని
నాకుదామని ముందుకు దూకింది. ఆ నక్క నేలపైపున్న రక్తాన్ని మైమరిచి
నాకుతుండగా, మళ్ళీ గొర్రెపోతులు రెండూ వచ్చి బలంగా ఢీ కొట్టుకున్నాయి.
వాటి మధ్యలో నలిగి నక్క మరణించింది.

నీతి: అత్యాశ పనికిరాదు. పరిస్థితులు అనుకూలంగా ఉన్నాయో లేదో
చూడకుండా దేనికి తొందరపడకూడదు.

25. పాపురాల సంఘబలం

ఒక అడవిలో కొన్ని పాపురాలు ఉండేవి. చిత్రగ్రీవం అనే పాపురం వాటి
రాజు. చిత్రగ్రీవం ఎప్పుడూ తన వారి సంక్లేషమం కోసం పాటుపడేవాడు.

ఒకరోజు ఒక వేటగాడు ఆ అడవికి వచ్చి కొన్ని నూకలు నేలమీద చల్లి,
వాటిమీద వల పన్నాడు. పట్టులు ఎప్పుడు వాలతాయా అని దూరంగా నక్క
చూస్తున్నాడు.

ఇంతలో చిత్రగ్రీవుడి పాపురాల బృందం అక్కడికి ఎగురుతూ వచ్చింది. ఆ
పాపురాలకు నూకలను చూసి నోరు ఊరింది. కొన్ని పాపురాలు అక్కడ వాలి

నూకలను తిందామని అన్నాయి. చిత్రగ్రీవం అడవిలో నేలపై నూకలు కనిపించడం విడ్డురమని, దీనిలో ఏదో మొసం ఉండని వారించాడు. కానీ మిగిలిన పావురాలు ఆ మాటలను పెడవెచిని పెట్టి, నూకలను తిందామని నేలమీద వాలి ఆ వలలో చిక్కుకున్నాయి. చిత్రగ్రీవం అది చూసి ఎంతో బాధపడ్డాడు. ‘చావైనా, బ్రతుకైనా తన పరివారంతోనే ఉండడం తన ధర్మం!’ అని తాను కూడా దిగి వలలో చిక్కుకున్నాడు. వలలో చిక్కుకున్న పావురాలు ఒకదానినొకటి నిందించుకోవడం మొదలు పెట్టాయి. అప్పుడు ఘైర్యవంతుడైన ఆ చిత్రగ్రీవం, “కష్టాలు వచ్చినప్పుడే గుండెబలం కావాలి, సమస్యలు వచ్చినప్పుడు భయపడకూడదు. మనం అందరం కలసికట్టగా ఒకేసారి ఎగిరి, ఈ వలను మొత్తం ఎగరేసుకు పోదాం” అని మిగిలిన పావురాలతో చెప్పాడు.

ఇంతలో దూరం నుంచి వేటగాడు వాటిని పట్టుకోవాలని రాశాగాడు. చిత్రగ్రీవం చెప్పినట్టుగా అన్ని పావురాలు కలిసి, ఒక్కసారిగా పైకి ఎగిరాయి. వాటితోపాటు వలను కూడా ఎగరేసుకు పోసాగాయి. బోయవాడు దీనిని చూచి అశ్వర్యపోయాడు. అప్పుడు చిత్రగ్రీవం తన తోటి పావురాలతో, “ఇక్కడకి దగ్గరలో నా హియమిత్రుడైన హిరణ్యకుడు అనే ఎలుకల రాజు ఉన్నాడు. మనం అతని వద్దకు వెళితే అతడు ఈ వలను కొరికి మనలను విడిపిస్తాడు” అని చెప్పాడు. పావురాలు వలతో సహి హిరణ్యకుడు నివసించే బిలం ముందు వాలాయి. హిరణ్యకుడు చిత్రగ్రీవుని గొంతువిని బయటకు వచ్చాడు. తన స్నేహితుడు వలలో చిక్కుకుని ఉండడం చూసి, “నువ్వు నా ప్రాణమిత్రుడివి, కనుక మొదట నీ బంధనాలను కొరుకుతాను. తర్వాత నీ మిత్రులను విడిపిస్తాను” అన్నాడు. కానీ చిత్రగ్రీవం తన స్నేహాన్ని చూసుకోకుండా, “పీళ్ళంతా నాకు అత్యంత అప్పులు. ముందుగా వీరిని విడిపించు. అప్పుడే నాకు తృప్తి కలుగుతుంది” అని చెప్పాడు. హిరణ్యకుడు చిత్రగ్రీవం యొక్క ధర్మగుణానికి ఎంతో సంతోషించి, తన మూడిక సైన్యాన్ని పిలిచాడు. వారంతా కలిసి వలను కొరికి పావురాలను విముక్తుల్చి చేశారు.

నీతి: కలసికట్టగా ఉంటే చెయ్యలేని పని లేదు. తెలివిగల మిత్రుణ్ణి మించిన వరం లేదు.

◇ ◇ ◇ ◇ ◇

శ్రీయుక్తి విశేషానంద

మహావ్యక్తి కథ

(వివేకానంద స్వామి సంకీర్ణ జీవిత చరిత్ర)

ప్రతి వ్యక్తి సుఖం కావాలని కోరుకుంటాడు. కానీ, మహావ్యక్తి మాత్రమే నిజంగా సుఖంగా ఉండగలడు. దుఃఖానికి కారణం భయం. మహావ్యక్తికి భయమనేది లేదు. అందువల్ల అతడే నిజంగా సుఖంగా ఉండగలడు. ఒక మహావ్యక్తి కథ చెబుతాను, వినంది! అప్పుడు మహావ్యక్తి అంటే ఎలా వుంటాడో మీకే తెలుస్తుంది. వివేకానంద స్వామి ఒక మహావ్యక్తి. ఆయన 1863లో కలకత్తాలో జన్మించారు. అతడికి తలితండ్రులు పెట్టిన పేరు నరేంద్రనాథ్ దత్త. చిన్నతనంలో అతడు తన స్నేహితులతో కలసి తపస్స చేసే బుఘులలాగా నటిస్తూ ఆటలాడేవాడు. నరేంద్రుడు బుధుడిలాగానో, ఒక మహారాజులాగానో నటిస్తూ ఆటలలో పాల్గొనేవాడు.

ఒకసారి వాళ్ళ ధ్యానం ఆట ఆడుతున్నారు. నరేంద్రుడు కళ్ళు మూసుకుని కూర్చున్నాడు. కానీ మిగిలిన పిల్లలు మధ్యమధ్యలో కళ్ళు తెరిచి చూస్తున్నారు. అప్పుడు వాళ్ళు ఒక పెద్ద త్రాచుపాము తమవైపు ప్రాకుతూ రావడాన్ని చూశారు. ఆ పిల్లలు చెల్లచెదరుగా పారిపోతూ, “నరేన్! త్రాచుపాము! పారిపో!” అని కేకలు పెట్టారు. నరేంద్రుడికి ఆ కేకలు విసబలించే ఉన్నాడు. అతడు భగవంతుడి మీద ధ్యానంలో మునిగి ఉన్నాడు. ఆ ఏకాగ్రతలో అన్నింటినీ మరచిపోయాడు. అతణ్ణి ఏమీ చేయకుండా, కొంతసేపటికి, ఆ పాము తనదారిన తాను వెళ్లిపోయింది.

మరొకనాడు పిల్లలందరూ కలిసి ఒక ఉయ్యాలను వ్రేలాడదీయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. స్తంభాలుగా పాతవలసిన దుంగలు బాగా బరువుగా ఉన్నాయి. ఆ పిల్లలు వాటిని నిలబెట్టలేకపోయారు. వారిచుట్టా పెద్దవాళ్ళు కొందరు చూస్తూ నిలుచున్నారు. కానీ ఎవరూ వారికి సహాయం చేయడం లేదు. వారిలో ఒక ఇంగ్రీషు నావికుడు

ఉన్నాడు. అతడు వారికి సహాయం చేయడానికి ముందుకు వచ్చాడు. దుంగలను ఎత్తుతుండగా ఒకటి ఆ నావికుడి తలమీద పడి గాయమై, రక్తం ధారలు కట్టింది. నావికుడు స్ఫూర్హ తప్పి పడి పోయాడు. బాలురు అతడు చనిపోయాడని అనుకున్నారు. వారిలో చాలామంది కాలికి బుద్ధి చెప్పారు. కాని నరేంద్రుడు, మరి ముగ్గరు మిత్రులు మాత్రం పారిపోలేదు. నరేంద్రుడు నావికుడి తలకు కట్టుకట్టాడు. అతడి ముఖం మీద నీరుచల్లి విసరగాగాడు. కొంత సేపటికి నావికుడు కళ్ళు తెరిచాడు. బాలురు అతణ్ణి దగ్గరలో ఉన్న ఒక పారశాలలోనికి తీసుకుని వెళ్ళి పడుకోబెట్టారు. డాక్టర్ను పిలుచుకు వచ్చారు. గాయం మానేవరకు అతడికి సేపచేశారు. అతణ్ణి బ్రతికించుకోగలిగినదుకు వారు సంతోషించారు. నావికుడు స్ఫూర్హతప్పి, చనిపోయినట్టే కనిపించినా, వారు భయపడలేదు. కనుకనే వారు పారిపోలేదు.

నరేంద్రుడికి అటలంటే చాలా ఇష్టం. బాగా ఆడేవాడు కూడా. కానీ అతడు చదువును నిర్లక్ష్యం చేయలేదు. కష్టపడి చదివేవాడు. విద్యార్థి దశలో కూడా అతడు ఎల్లప్పుడూ గాఢమైన ఆలోచనలో మునిగి ఉండేవాడు. పరీక్షలలో పౌసు కావడం, మంచి ఉద్యోగం సంపాదించుకోవడం, పెళ్ళి చేసుకోవడం, ఇవే జీవితలక్ష్యాలు కానవసరం లేదని, ఇవే మానవుళ్ళి సంతృప్తి పరచలేవని అతడు భావించేవాడు. వీటికి మించినది ఏదో మానవుడికి లక్ష్యమై ఉండాలి. అయితే, ఆ లక్ష్యం ఏదో అతడు నిర్ణయించుకోలేక పోయాడు. ఒకటి మాత్రం అతడు నిర్ణయించుకున్నాడు. “మానవునికి జ్ఞానం కావాలి, సచ్చిలం (మంచి నడవడిక) కావాలి.”

దేవుడున్నాడని పెద్దలు అంటారు. కానీ ఎక్కుడా కనపడడు కదా! నరేంద్రుడికి ఒక సందేహం కలిగింది. ‘మానవుడు ఆ దేవుళ్ళి ఎలా చూడగలడు?’ కలకత్తా అంతా కలయతిరిగి, దేవుళ్ళి చూచిన మనమ్ముల కోసం

వెతికాడు. ఎవరిని అడిగినా దేవుడు ఉన్నాడంటారు తప్ప తాము చూశామని చెప్పేవారు కనపడలేదు.

చిట్టచివరకు నరేంద్రుడు శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసను కలుసు కున్నాడు. “స్వామీ! మీరు దేవజ్ఞి చూశారా?” అని సూటిగా అడిగాడు. “చూశాను!” అని శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస తడుముకోకుండా జవాబు చెప్పారు. “నా ఎదురుగా నిన్ను చూస్తున్నంత నిశ్చయంగా, ఉహా, కాదు, నిన్ను చూస్తున్నదాని కంటే స్పష్టంగా, భగవంతుణ్ణి చూశాను. భగవంతుణ్ణి చూడవచ్చు. నేను నీతో మాటల్లాడుతున్నట్టే మనం ఆయనతో మాటల్లాడవచ్చు” అని చెప్పారు.

రామకృష్ణుల సుంచి నరేంద్రుడు ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకున్నాడు. నిర్భయత్వాన్ని (భయపడకుండా ఉండడాన్ని) నేర్చుకున్నాడు. స్వాపలంబనాన్ని (తనమీద తాను ఆధారపడడాన్ని) నేర్చుకున్నాడు. మహోపరుష లక్ష్మణులను అలవరచుకున్నాడు. బుద్ధిబలం అవసరం. కానీ, దానితోపాటు శారీరకబలం కూడా కావాలి. శరీరం, బుద్ధి ఇవి రెండూ సమగ్రంగా, సమానంగా అభివృద్ధి చెందాలి. వీటిని మించి ఆత్మబలం కావాలి. మనలో ఆత్మ ఉన్నది అని తెలుసుకున్నప్పుడు మనకు గొప్ప శక్తి కలుగుతుంది. దానినే ఆత్మబలం అంటారు. ఆత్మబలమే నిజమైన బలం. మంచి శీలాన్ని అలవరచుకోవడమే నిజమైన విధ్య.

నరేంద్రుడు “స్వామి వివేకానంద” అనే పేరుతో సన్మానం తీసుకున్నాడు. అయితే సన్మానం తీసుకున్నవారే మహాపురుషులు కాగలరని అనుకోనపసరం లేదు. సత్ప్రవర్తనను అలవరచుకోగలిగితే మనలో ఎవరమైనా మహావ్యక్తులం కావచ్చు.

ఉత్తరాన హిమాలయం సుంచి దక్షిణాన కన్యాకుమారి వరకు కొన్ని సంప్రదాలపాటు స్వామీజీ (వివేకానంద స్వామి) భారతదేశమంతా

పర్యటించారు. ఒక్కొక్కసారి ఆయనకు భోజనం దొరికేది కాదు. ఒక్కొక్కసారి రాత్రివేళ ఆయనకు వసతి దొరికేది కాదు. కానీ, వివేకానంద స్వామి తన హృదయంలోని భగవంతుణ్ణి ఎప్పుడూ విస్మరించలేదు. భగవంతుడు తనకు తోడుగా ఉన్నాడన్న విశ్వాసంతో ఆయన ఆకలి, దప్పిక, చలి, ఎండ, అపాయాలు, వేటినీ లెక్కచేసేవారు కాదు. దేశం నలుమూలల సంచారం చేస్తూ స్వామీజీ భారతీయ జీవనస్వరూపాన్ని తిలకించారు. నిరుపేదల తలలపై దారిద్రుదేవత చేస్తున్న విలయతాండవాన్ని చూచి చలించిపోయారు. సమాజంలో భారతీయ మహిళల నికృష్ట పరిస్థితిని చూసి ఆవేదన చెందారు. దేశ సమస్యలను పూర్తిగా అవగాహన చేసుకున్నారు.

భారతదేశపు దక్షిణాగ్రంతో ఉన్న కన్యాకుమారిని చేరుకున్నారు. అక్కడ ఆయన సముద్రశాఖను ఈది, తీరానికి అరమైలు దూరాన సముద్రం మధ్యలో ఉన్న ఒకపెద్ద కొండరాయి మీదకు ఎకార్చు. అక్కడ ధ్యానంలో నిమగ్నమై పోయారు. ఆయన ధ్యాననేత్రానికి భారత భవిష్యత్తు విస్పష్టంగానే కాక ఉజ్జ్వలంగా సాక్షాత్కరించింది. అయితే, ఆ భవిష్యత్తును భారతీయులు తమ స్వయంకృషితోనే నిర్మించుకోవాలనీ, ఎవరో వచ్చి సహాయం చేస్తారనుకుంటే కుదరదనీ, స్వామీజీ గ్రహించారు. ముఖ్యంగా భారతీయులకు కావలసింది శీలబలం. ఆ బలంతో మాత్రమే వారు తమ సమస్యలను పరిష్కరించుకోగలరు.

కానీ, మహాపురుషుడికి మాత్రదేశం ఏది? పరాయి దేశం ఏది? లోకమంతా తనదే కాదా? భారతదేశానికి కాక అఖిల ప్రపంచానికి సేవచేయాలన్న ఆరాటం వివేకానంద స్వామిలో ఉపైనలాగా పొంగి పొరలింది. పశ్చిమ దేశాలవారిని, తూర్పు దేశాలవారిని, సకల మానవాళిని ఉద్ధరించాలన్న తీవ్రమైన తపనతో ఆయన విశాలహృదయం నిండిపోయింది. ప్రతి మానవుడు అఖివృద్ధి సాధించాలని, పూర్ణజీవితాన్ని అనుభవించాలని ఆయన కాంక్షించారు.

చికాగోలో వివేకానంద స్వామి

వివేకానంద స్వామి 1893లో అమెరికా వెళ్ళారు. అక్కడ చికాగో నగరంలో ఒక మహాసభ జరుగుతోంది. ప్రపంచంలోని అన్ని మతాలవారు అక్కడ సమావేశమయ్యారు. ప్రతివారూ తమ మతమే అన్నిటికంటే గొప్పదని చాటుకుంటున్నారు. కానీ స్వామీజీ వారికి హిందూమతం అన్ని మతాల పట్ల సహనాన్ని చూపడమే కాక అన్ని మతాలూ సత్యమైనవే అని ఒప్పుకుంటుందని చెప్పారు. అన్ని నదులూ సముద్రం లోనికి

ప్రవహించినట్లు అన్ని మతాలూ ఒకే దేవిని వద్దకు చేరుస్తాయని వివరించారు. స్వామీజీ ప్రసంగాన్ని విన్నవారు అందరూ అక్కడి వక్తలందరిలోకి వివేకానందుడే గొప్పవాడని కొనియాడారు.

ఈ సభలో ఆయన అనేక ప్రసంగాలు చేశారు. ఒక ప్రసంగంలో వారికి ‘సూతిలో కప్ప’ కథను చెప్పారు. ఒక సూతిలో ఒక కప్ప నివసించేది. దానికి ప్రపంచంలో మరెన్నో సూతలు ఉంటాయని తెలియదు. ఆ సూతుల్లో మరెన్నో కప్పులుంటాయని అది ఎరుగదు. ఆ సూతల కంటే గొప్పమైన మహాసముద్రాన్ని గురించి అది కనీసం ఊహించున్నా లేదు. (ఈ కథను మీరు ఈ పుస్తకంలో మార్గదర్శక కథలు అన్న ఆధ్యాయంలో చూడవచ్చు.) తమ మతమే గొప్పదని చెప్పుకుంటున్న వేర్పేరు మతాలవారు ఆ సూతిలో కప్పను పోలినవారేనని స్వామీజీ చెప్పారు. వేరే మతమైనా తమ మతాన్ని పోలినదైతేనే మంచిదని వారు సంకుచితమైన మనస్యతో ఆలోచిస్తారు. తమ మతంలాగా లేని ఇతర మతాలు మంచివి కావని వారు భావిస్తారు. ఇది తప్ప. మనం సూతిలో కప్పులలగా ఉండకూడదు. మన మతం మనకు మంచిదే, అలాగే ఇతర మతాలు ఇతరులకు మంచివి. అన్ని మతాలు ఆత్మబలాన్ని బోధిస్తున్నాయి. అన్ని మతాలు మనిషిని భగవంతుని వద్దకు తీసుకువెళ్ళే దారులే. దేవుడు ఒకడే! దీన్ని అందరూ

అంగీకరిస్తారు. అందువల్ల అన్నిదారులు ఆ దేవుడి వద్దకే చేరుతాయి. ఒక్కొక్కు మతం ఒక్కొక్కు పేరుతో దేవుళ్ళి పిలుస్తుంది. కానీ అన్ని పిలుపులు దేవుడికి వినిపిస్తాయి. ఏ పేరుతో పిలిచినా దేవుడు పలుకుతాడు.

స్వామీజీ ప్రఖ్యాతి అమెరికా అంతటా ప్రాకింది. ఆయన వాక్యాలు కారుచీకచిలో కాంతికిరణాలలాగా మెరిశాయి. మానవుల హృదయాలలోని అజ్ఞానుపు చీకట్టను అవి పారద్రోలాయి. మానవ జీవితమ్మాన్ని అవి చెయ్యుత్తి చూపించాయి. పరిపూర్ణ జీవితాన్ని ఎలుగెత్తి చాటాయి.

అమెరికాలో ఉన్నప్పుడు ఒకసారి స్వామీజీ వసతి కోసం ఒక హోటలుకు వెళ్ళారు. హోటలు మేనేజరు స్వామీజీని చూసి ఒక నీగ్రో అనుకుని ఆయనకు గది ఇవ్వడానికి నిరాకరించాడు. స్వామీజీ బాధపడలేదు. తాను నీగ్రోను కానని, భారతీయుళ్ళని చెప్పుకోలేదు. తనకన్నా మరొక మనిషి హీనుడని చెప్పి తాను లాభపడడం ఆయనకు ఏ విధంగానూ, ఎంతమాత్రమూ ఇష్టం లేదు. మరునాడు పత్రికలన్నీ స్వామీజీ ప్రసంగాన్ని ప్రకటించి ఆయనపట్ల గౌరవాన్ని వెల్లడించాయి. హోటల్ మేనేజర్ తన తప్పు తెలుసుకుని పశ్చాత్తాపుపడ్డాడు.

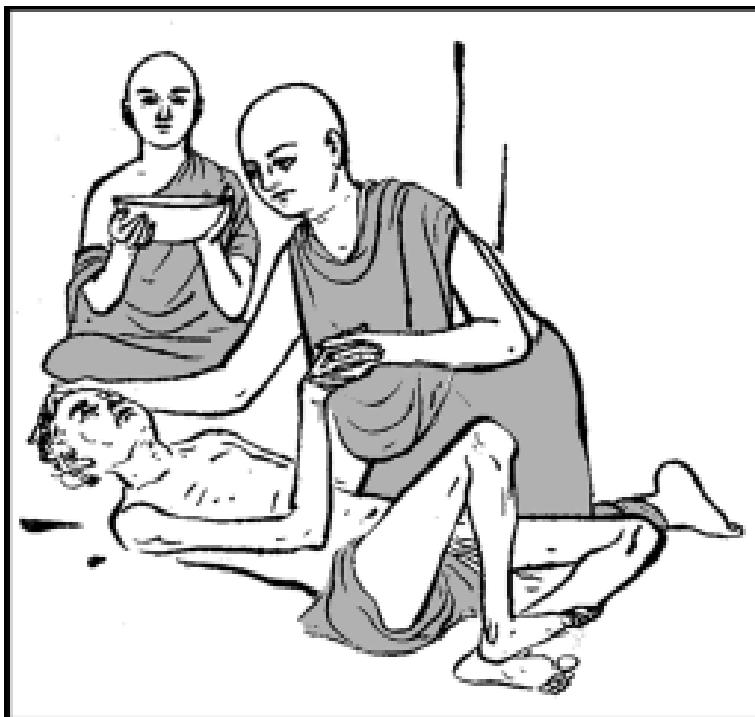
అమెరికా పశ్చిమభాగంలో వివేకానంద స్వామి పర్యాటిస్తుండగా ఒక గ్రామంలో “కొబాయిస్” (పశువుల కాపరులు) ఆయనపట్ల దురుసుగా ప్రవర్తించారు. దేవుళ్ళి చూచినవాడు భయాన్ని ఎరుగడని వారు విన్నారు. వివేకానందుడు ఏపాటి ఛైర్యవంతుడో పరీక్షించాలని వారు అనుకున్నారు. స్వామీజీ ఆరుబయట సమావేశంలో ప్రసంగిస్తున్నారు. బోర్డించిన ఒక కొయ్యుతోట్టె ఆయన ఉపన్యాస వేదిక. దానిపై ఆయన నిలబడి ఉన్నారు. ఉన్నట్టుండి ఆయన చెవుల పక్కనుంచి తుపాకీ గుండ్లు దూసుకు పోయాయి. అది కొబాయిస్ చేసిన పని. కానీ వివేకానంద స్వామి తొఱకలేదు, బింకలేదు. ఏమీ జరగనట్టే ప్రసంగాన్ని కొనసాగించారు. అప్పుడు ఆయనకు భయమస్తదే లేదని ఆ కొబాయిస్ గ్రహించి సిగ్గుపడ్డారు.

ఇంకొక సంఘటన. ఒకసారి స్వామీజీ ఒక నది ప్రక్కన నడుస్తున్నారు. ఆ నది వంతెన మీద కొండరు పిల్లలు నిలబడి నదిలో నీటిమీద తేలుతున్న కోడిగ్రుడ్డ దొల్లలను గురి చూసి తుపాకితో పేలుస్తున్నారు. ఆ దొల్లలను దారాలతో గుచ్ఛి దండగా చేసి, దానిని వంతెనకు కట్టి ఉంచడంచేత అవి ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోవడం లేదు. నీటిలో చిరు కెరటాలవల్ల గుడ్డడొల్లలు పైకి, క్రిందికి ఎగిరెగిరిపడుతున్నాయి. అందువల్ల ఆ పిల్లలకు గురి తప్పిపోతోంది. అది చూస్తున్న స్వామీజీ పెదవులపై మందహసం తొణికిసలాడింది. ఆయన చిరునవ్వులను చూసి ఆ పిల్లలు స్వామీజీని, “మీరు కొట్టండి చూద్దాం?” అని సవాలు చేశారు. ఆయన వారి ఆటతుపాకిని తీసుకుని జాగ్రత్తగా గురిచూసి కొట్టారు. ఆయన అన్ని దొల్లలను గురి తప్పకుండా కొట్టగలిగారు. ఆ పిల్లలు చాలా ఆశ్చర్యపడ్డారు. బహుళా స్వామీజీ ఇండియాలో ఘాటింగ్ నేర్చుకుని ఉంటారనుకున్నారు. కానీ, తానెప్పుడూ తుపాకిని పట్టుకోలేదని ఆయన వారికి చెప్పారు. వారి ఆశ్చర్యానికి మేరలేదు. అప్పుడు స్వామీజీ తన రహస్యాన్ని వారికి వెల్లడించారు. “మనస్సును ఏకాగ్రం చేయాలి. అంతకంటే విశేషమేమీ లేదు” అని చెప్పారు.

నిజమే. బలమైన శరీరం, బలమైన మనస్సు కలవాడికి మనస్సు ఏకాగ్రం అవుతుంది. అతడి మనస్సు నిశ్చలంగా వుంటుంది. నీతాకోక చిలుకలాగా ఒకచోటనుంచి మరొక చోటికి తిరుగుతూ ఉండదు. అందువల్లనే అది అన్నింటిని నిశితంగా అర్థం చేసుకోగలుగుతుంది. అందుచేతనే స్వామీజీ శరీరాన్ని, మనస్సున్ని బలమైనవిగా చేసుకోమని మళ్ళీమళ్ళీ బోధించారు.

స్వామీజీ అమెరికా అంతటా పర్యాటించి ఉపన్యాసాలిచ్చారు. అంతేకాక యూరోపు దేశాలలో కూడా పర్యాటించి ఉపన్యాసాలిచ్చారు. అమెరికాలోనూ, యూరోపులోనూ వేదాంత సమాజాల్ని స్థాపించారు. స్వామీజీ భారతదేశానికి తిరిగి రాగానే తన సేవాపథకాన్ని ఆచరణలో పెట్టారు. “రామకృష్ణ మిషన్” అనే పేరుతో ఒక సంస్థను స్థాపించారు. మానవుణ్ణి మాధవుడిగా సేవించడమే దాని లక్ష్యం. కష్టసమయాల్లో బాధితుల్ని ఆదుకోవడం ద్వారా, ఆస్పత్రులు, పారశాలలు, విద్యార్థుల వసతిగ్రహాలు మొదలైన వాటిద్వారా ఈ సంస్థ విభిన్నమతాల వారికి, జాతుల వారికి, వర్గాల వారికి సేవచేస్తున్నది.

మహావ్యక్తి కావడం కష్టమే. కానీ అది అసాధ్యం కాదు. వివేకానంద స్వామిని అదర్శంగా తీసుకోండి. ఆయనను అనుకరించండి. శక్తిని సాధించాలంటే గొప్పవనులు చేయనక్కరలేదు. స్వామీజీ తన చిన్న, పెద్ద కర్తవ్యాలను ఎంత నిస్సార్ధబుద్ధితో నెరవేర్చేవారో, అంత నిస్సార్ధబుద్ధితో మీరు కూడా రోజూ చెయ్యవలసిన పనులను, విధులను నెరవేర్చుండి. ఆయనలాగా ప్రేమతో, వివేకంతో మీ పనులు మీరు చేయండి. చిక్కులు ఎదురైనప్పుడు ఆయనైతే ఏమి చేసి వుండేవారో ఊహించుకుని అలా చేయండి. వివేకానందుని జీవితకథను, ఆయన ఉపదేశాలను చదవండి, మననం చేయండి. అందువల్ల మీ బలం సర్వతోముఖంగా పెరుగుతుంది. మీ వ్యక్తిత్వం బలంగా రూపొందినప్పుడు, మీరు దేశాన్ని కూడా బలోపేతం చేయగలరు. మనమందరం మహావ్యక్తులం కావడానికి ప్రయత్నిస్తే ఈ ప్రపంచం మరింత ఆహోదకరంగా రూపొందుతుంది.

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

ఉద్దీష్ట

(వివేకానంద స్వామి సూక్తులు)

1. మానవునిలోని బిహృత్యం

1. శక్తి అంతా మీలోనే ఉంది. మీరు ఏమైనా చెయ్యగలరు, అన్ని సాధించగలరు. దీన్ని నమ్మండి. మిమ్మల్ని మీరు బలహీనులుగా భావించకండి. ధీరులై లేచి నిలబడి, మీలోని దివ్యత్వాన్ని ప్రకటించండి.

2. అందరూ తమలో ఆత్మ (గొప్ప శక్తి) ఉందని తెలుసుకోవాలి. ఒక జాలరి తనలో ఆత్మ ఉందని తెలుసుకుంటే అతడు మరింత నిపుణుడైన జాలరి అవుతాడు. ఒక విద్యార్థి తనను తాను ఆత్మగా భావిస్తే మరింత ప్రతిభను చూపగలుగుతాడు. ఒక న్యాయవాది తనను తాను ఆత్మ స్వరూపునిగా తెలుసుకుంటే మరింత మంచి న్యాయవాది అవుతాడు.

3. బలహీనతను వదిలించుకోవాలంటే బలాన్ని గురించి ఆలోచించాలి. అంతేకానీ బలహీనతను గురించే ఆలోచిస్తే ప్రయోజనం లేదు. మనందరిలో ఆత్మ ఉంది. అదే మన నిజస్వభావం. ఈ నిజస్వభావం ఏమిటో అందరికీ బోధించండి! మీకు మీరే బోధించుకోండి! నిద్రిస్తున్న మీ ఆత్మను ఎలుగెత్తి పిలవండి! అది ఎంత చక్కగా మేలుకుంటుందో చూడండి. ఎప్పుడైతే ఈ నిద్రిస్తున్న ఆత్మ తనను తాను తెలుసుకుని, పనికి ఉద్యమిస్తుందో అప్పుడు శక్తి వస్తుంది, భ్యాతి వస్తుంది, మంచి వస్తుంది, పవిత్రత వస్తుంది, విశిష్టమైన ప్రతివొక్కటీ వస్తుంది.

4. మీరంతా దేవుని సంతానం! అమ్మతత్వాన్ని పంచుకు పుట్టిన, పవిత్రమైన, పరిపూర్ణమైన జీవులు! నేలమీద వెలసిన దేవతలు మీరు! అటువంటి మీరు పాపులా? ఒక మనిషిని పాపి అనడమే పాపం! మానవతకే అది మాయని మచ్చ. ఓ సింహాలలారా! ఉద్యమించండి! మిమ్మల్ని మీరు గౌరైలమని అనుకుని భ్రమపడుతున్నారు. ఆ భ్రమను విదిల్చిపారవెయ్యండి! మీరు అమరులైన ఆత్మలు! ధన్యులు, స్వేచ్ఛాజీవులు! మీరు జడపదార్థం కాదు, శరీరాలు కారు. భౌతికమైన వస్తువులూ, పదార్థాలే మీ సేవకులు. అంతేకానీ భౌతికమైన వస్తువులకు మీరు సేవకులు కారు.

5. ప్రతి మనిషిలోనూ దివ్యత్వం దాగి ఉంది. అయితే దాన్ని వెలికి తీయడం సాధ్యమే. మనకు లోపల, వెలుపల ఉన్న ప్రకృతిని స్మార్ధించడం చేసుకోవడం ద్వారా ఆ దివ్యత్వాన్ని వెలికితీసి, ప్రకటించడమే జీవితగమ్యం. దాన్ని పని ద్వారా (కర్కియోగం), ఆరాధన ద్వారా (భక్తియోగం), మానసిక నియంత్రణ ద్వారా (రాజయోగం), నిత్య-అనిత్యాల విచక్షణ (జ్ఞానయోగం) ద్వారా సాధించవచ్చు. ఈ నాలుగు పద్ధతులలో ఏదోవొక పద్ధతి ద్వారా గానీ, ఒకటి కన్నా ఎక్కువ పద్ధతుల ద్వారా గానీ, అన్ని పద్ధతులను కలిపి గానీ ఆచరించండి. ముక్కి పొందండి. మతబోధనలు, సమ్మకాలు, పూజాపూరస్కారాలు, మతగ్రంథాలు, దేవాలయాలు, దేవతళ్ళ రూపాలు - ఇవి ఎన్ని అయినా ఉండవచ్చు, కానీ అవి ముఖ్యమైనవి కావు.

2. మన మహిాశలు

6. వేదాలలోనూ, ఉపనిషత్తులలోనూ స్త్రీలు అత్యన్త సత్యాలను బోధించి, పురుషులతో సమానమైన గౌరవాన్ని అందుకున్నారు.

7. మహిాశల స్త్రీతిగతులను మెరుగుపరచకుండా ప్రపంచ సంక్లేషమానికి ఎటువంటి ఆస్యార్థం లేదు. పక్కికి ఒక రెక్కతో ఎగరడం సాధ్యం కాదు కదా!

8. మన స్త్రీలు విద్యతో పాటు శూరత్వాన్ని, ధీరత్వాన్ని కూడా అలవరచుకోవాలి. ఈ రోజున, వారికి ఆత్మరక్షణ ఎలా చేసుకోవాలో నేర్చుకోవలసిన అవసరం కూడా ఉంది. రూస్సీరాణి ఎంత గొప్పదో చూశారా!

9. ఏ కుటుంబాలలో స్త్రీలు సంతోషంగా ఉండి, చక్కగా గౌరవించబడతారో అటువంటి కుటుంబాలను దేవతలు దీవిస్తారు. కుమారులను ఎంత శ్రద్ధగా, జాగ్రత్తగా పెంచి చదివిస్తామో, కుమారైలను కూడా అంతే శ్రద్ధతో, జాగ్రత్తతో పెంచి చదివించాలి.

10. సంపూర్ణమైన ఓరిమితో, అన్ని బాధలను భరించే శక్తితో అలరారిన సీతాదేవి పవిత్రతకే పవిత్రురాలు. అమితమైన సహనంతో, చెరగని దైర్యంతో, ఏ మాత్రమూ విసుక్కేకుండా, ఆమె ఒక దుఃఖమయ జీవితాన్ని భరించింది. సర్వదా సత్త-శీలంతో, పవిత్రతతో ఉన్న అటువంటి భార్యామణి మానవజాతికి అదర్పం, దేవతలకే అదర్పం. అటువంటి మహాత్మరమైన సీత మన జాతికి ఆరాధ్యదేవతగా ఎల్లకాలం నిలచి ఉండవలసిందే.

3. ఆత్మ విశ్వాసం

11. మన దేశానికి ధీరులు అవసరం. మీరు ధీరులుగా తయారప్పంది! పనిచేస్తూ పోవడం వరకే మీ బాధ్యత - మిగిలినవన్నీ వాటంతట అవే అనుసరించి వస్తూయి.

12. ఓ మిత్రమా! ఎందుకు ఏడుస్తున్నావు? శక్తి అంతా నీలోనే ఉంది. ఓ ఆత్మరూపుడా! నీ దివ్యస్వరూపాన్ని గుర్తుచేసుకో! ఈ మూడులోకాలూ నీ పాదాల ముంగిట సాగిలపడతాయి. ఎల్లప్పుడూ నిలచి ప్రకాశించేది ఆత్మ ఒక్కటే కానీ జడపడార్థం కాదు.

13. మనుష్యులు! మనుష్యులు! మనకు కావలసింది మనుష్యులు! మిగిలినవన్నీ వాటంతట అవే సిద్ధమవుతాయి. కానీ బలవంతులు, తేజస్సంపన్నులు, ఆత్మవిశ్వాసం కలిగిన యువజనులు, నిలువెల్లా నిజాయితీతో నిండినవారు - మనకు కావాలి. ఇటువంటివారు ఒక వందమంది ఉంటే చాలు, ఈ ప్రపంచాన్ని తల్లుకిందులు చేయవచ్చు.

14. విశ్వాసం! విశ్వాసం! రగిలే విశ్వాసం! మనమీద మనకే విశ్వాసం, దేవుని మీద విశ్వాసం! - ఇదే గొప్పతనంలోని రహస్యం. మీ పురాణాలు వర్ణించిన ముపైమూడు కోట్లమంది దేవతల మీద మీకు విశ్వాసం ఉన్నా, అప్పుడప్పుడూ విదేశీయులు మీ మధ్యలోకి చొప్పించిన దేవతలందరి మీద కూడా మీకు విశ్వాసం ఉన్నా, మీమీదనే మీకు విశ్వాసం లేకపోతే, మీకు మోక్షం లేదు.

15. ఇప్పుడు మనకు కావలసింది - ఇనుప కండరాలు, ఉక్క నరాలు! ఇప్పటికి చాలాకాలంగా శోకాలు పెడుతున్నాం. ఈ ఏడుపులు ఇక చాలించి, మీ కాళ్ళమీద మీరు నిలబడి, మనుష్యులుగా మెలగండి. మనుష్యుల్ని తయారుచేసే మతం మనకిప్పుడు కావాలి. మనుష్యుల్ని తయారుచేసే సిద్ధాంతాలు మనకిప్పుడు కావాలి. బహుముఖ ప్రజ్ఞాతాలులైన మనుష్యుల్ని తయారుచేసే విద్య మనకిప్పుడు కావాలి.

16. మనం తినే ఆహారం, మనం నేర్చే విధ్య, మన ఆలోచనలు - మనల్ని మరింత బలవంతుల్ని చెయ్యాలి. ఏదైతే మిమ్మల్ని శారీరకంగా, మానసికంగా, ఆధ్యాత్మికంగా బలహీనపరస్తుందో దాన్ని విషణ్ణించండి.

4. బలం, నిర్వయత్వం

17. ఈ ప్రపంచం ఒక గొప్ప వ్యాయామశాల. మనల్ని మరింత బలవంతులుగా తీర్చిదిద్దుకోవడానికి ఈ ప్రపంచంలోకి వచ్చాలి!

18. బలమే జీవనం! బలహీనతయే మరణం! బలం సంక్లేషమాన్ని, అంతమే లేని జీవితాన్ని, అమరత్వాన్ని ఇస్తుంది. బలహీనత అంతలేని శ్రమను, దుఃఖాన్ని కలిగిస్తుంది. బలహీనతయే మరణం.

19. మీరు ఎలా ఆలోచిస్తే అలా తయారవుతారు. మిమ్మల్ని మీరు బలహీనులుగా ఊహించుకుంటే బలహీనులుగా తయారవుతారు. మిమ్మల్ని మీరు బలవంతులుగా భావించుకుంటే, బలవంతులుగా తయారవుతారు.

20. బలహీనతకు విరుగుడు కావాలంటే బలాన్ని గురించి ఆలోచించాలి. బలహీనతను గురించే దీర్ఘాలోచన చెయ్యడం వల్ల బలహీనత పోదు. కాబట్టి ఎల్లప్పుడూ బలాన్ని గురించే ఆలోచించండి! మనమ్మలకు వారిలోనే దాగివున్న శక్తిని గురించి బోధించండి.

21. నిలద్రోక్షుకున్నా, మరణించినా మీ బలం మీదనే ఆధారపడండి. ప్రపంచంలో పొపమనేది ఉంటే అది బలహీనతేగానీ మరొకటి కాదు. అన్నిరకాల బలహీనతల్ని వదిలిపెట్టండి! ఎందుకంటే బలహీనతయే పొపం. బలహీనతయే మరణం.

22. లేచి, బాధ్యతను మీ భుజాలకెత్తుకుని, ఉత్సాహంతో వదలకుండా పని చెయ్యండి! ఈ జీవితం నీటి బుడగ లాంటిది. పుట్టిన ప్రతి జీవీ చావక తప్పదు. మనమ్మలుగా పుట్టినందుకు, మరణించే లోపల ఏదో ఒకటి సాధించి, ఈ ప్రపంచం మీద మీదైన ఒక చెరగని ముద్రను వెయ్యండి. లేకపోతే మీకూ, ఆ చెట్టుచేమలు, రాయిరప్పలకూ మధ్య తేడా ఏముంటుంది?

23. దేన్ని చూస్తేనా సరే భయపడవద్దు! మీరు అధ్యుతమైన పనులు సాధిస్తారు! భయపడిన మరుక్కణం, మీరు ఎందుకూ కొరగానివారయిపోతారు. ఈ ప్రపంచంలో దుఃఖాన్ని కలిగినచే ఒకేవాక్క గొప్ప కారణం భయమే. భయమే అన్నిటికన్నా పెద్ద మూఢనమ్మకం. మన కష్టాలకు కారణం భయం. నిర్వయత్వం క్షణాలమీద మనకు స్వేచ్ఛను తెచ్చిపెడుతుంది. కాబట్టి, “లెండి! మేలోండి! గమ్మాన్ని చేరుకునే వరకూ ఆగకండి!”

24. ధిరులైనవారే ఈ భామిని ఏలగలిగేవారు. ఇది తిరుగులేని సత్యం. ధిరులై ఉండండి! ఎల్లప్పుడూ, “నాకెటువంటి భయమూ లేదు” అని పలకండి! “భయపడకు!” అని ప్రతి ఒక్కరికీ చెప్పండి. భయమే మరణం, భయమే పాపం, భయమే నరకం, భయమే అధర్మం, భయమే తప్పుడు జీవితం. ఈ ప్రపంచంలోని వ్యతిరేకపు (నెగటివ్) ఆలోచనలు, అపోహాలు అన్నీ ఈ భయమనే దుష్టశక్తి ద్వారా పుట్టినవే.

25. భారతదేశం ప్రపంచానికి నేర్చించవలసిన గొప్ప సత్యం ఒకటి ఉంది. అదే ఆధ్యాత్మికత. ఎందుకంటే అది మరొకచోట లేదు. మన దేశంలో మాత్రమే ఉంది. ఆత్మను గురించి చెప్పే శాస్త్రం ఇదే! ఒక మనిషి నిలబడి పనిచేసేలా చెయ్యగలిగేది ఏది? బలం! మంచితనమే బలం. పాపమే బలహీనత. అజ్ఞానపు రాశల్ని చెల్లాచెరుచేసే ఫిరంగి గుండులాగా, ఉపనిషత్తుల నుంచి వెలువదే ఒకేవొక్కమాట ఏమిటంటే నిర్భయత్వమే! (నిర్భయత్వం అంటే భయం లేకుండా ఉండడం - ఫియర్లెన్సెన్స్). మనం నిజంగా నేర్చించవలసిన మతధర్మం ఈ నిర్భయత్వమే. భయమే దుఃఖాల్ని కొనితెస్తుంది. భయమే మరణాన్ని కొనితెస్తుంది. భయమే దుష్టస్వభావాన్ని పుట్టిస్తుంది. మరి ఈ భయాన్ని కలగచేసే కారణం ఏమిటి? మన నిజస్వభావమేమిటో మనకు తెలియకపోవడమే.

5. నిజమైన విద్య

26. ఏద్యాలోని సారమంతా ఏకాగ్రతే. ఏకాగ్రత లేకుండా మనం ఏమీ సాధించలేం. సాధారణ మానవుడు తన ఆలోచనాశక్తిలో తొంబై శాతాన్ని వ్యధాచేస్తున్నాడు. అందుచేతనే నిరంతరం తప్పులు చేస్తూ ఉంటాడు. మనస్సును స్వాధీనం చేసుకోవడాన్ని చక్కగా నేర్చుకున్న మానవుడు ఎప్పుడూ తప్పుచేయడు.

27. మనమ్ములకూ, జంతువులకూ మధ్యనున్న తేడా ఇదే. ఏకాగ్రతాశక్తి మనమ్ములకు ఎక్కువగానూ, జంతువులకు తక్కువగానూ ఉంటుంది. ఒక మనిషికి, వేరాక మనిషికి మధ్య భేదాన్ని కలిగించేది కూడా ఈ ఏకాగ్రతాశక్తిలోని తేడాయే. ఒక అల్పాళ్ళి, ఒక గొప్పవాడితో పోల్చుండి! వారి మధ్య నిజంగా భేదాన్ని కలిగించేది వారి ఏకాగ్రతలలో ఉన్న తేడాయే.

28. కరినమైన బ్రహ్మాచర్యాన్ని అవలంబించడం ద్వారా కొద్దికాలంలోనే

అన్ని విద్యలలోనూ ప్రాచీనీకు సాధించవచ్చు. అటువంటి బ్రహ్మచర్యాన్ని అవలంబించిన వాడు ఏ విషయాన్ని అయినా ఒక్కసారి విన్నా, తెలుసుకున్నా చాలు - ఎన్నటికీ మర్చిపోనటువంటి అధ్యాత్మమైన మేధస్సును పొందుతాడు. ఈ బ్రహ్మచర్యాన్ని నిర్క్రమం చెయ్యడంవల్లనే మనదేశంలో అన్నీ వినాశపు అంచులకు చేరుకున్నాయి.

29. ప్రపంచంలోని విజ్ఞానమంతా ఏ విధంగా సంపాదించబడింది? మానసిక శక్తులను కూడగట్టి, “ఏకాగ్రం” చెయ్యడం ద్వారా మాత్రమే ఇది సాధ్యపడింది. మనం గట్టిగా తట్టగలిగితే ఈ సృష్టి దాని రహస్యాలన్నీంటినీ ఇచ్చి వెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉంది. దానికి అవసరమైన దెబ్బను ఎలా వెయ్యాలో మనకి తెలిస్తే చాలు. “ఏకాగ్రత” ద్వారా ఆ దెబ్బ వెయ్యడానికి కావలసిన బలము, శక్తి వస్తాయి. మానవ మేధాశక్తికి అంతలేదు. అది ఎంత ఏకాగ్రమైతే, అంత శక్తి ఒకే విషయం మీద కేంద్రికరించబడుతుంది. అదే ఏకాగ్రతలోని రహస్యం.

6. మంచి శీలం

30. ఎవరికీ, “నీవు చెడ్డవాడివి!” అని చెప్పవద్దు. “నీవు మంచివాడివే, కానీ నీలోని మంచిని ఇంకా పెంచుకో!” అని మాత్రమే చెప్పండి.

31. ధనంవల్ల, పేరుప్రతిష్టలవల్ల, విద్యవల్ల ఎటువంటి ప్రయోజనం లేదు. మంచిశీలం మాత్రమే దుస్సార్థమైన కష్టాల అడ్డగోడల్ని పగులగొట్టుకుని మందుకు చొచ్చుకుపోతుంది.

32. “సత్యం పలకడం” అనే ప్రతాన్ని అచరించండి. ఏ మనిషి ఆలోచనలో, మాటలో, పనిలో పరిపూర్ణంగా పన్నెండెళ్ళ పాటు సత్యానికి కట్టుబడి ఉంటాడో, ఆ మనిషి ఏదనుకుంటే అది జరుగుతుంది.

33. దురదృష్టవశాత్తూ, ఈ ప్రపంచంలో ఎక్కువశాతం మంది మనస్యులు ఏ ఆదర్శమూ లేకుండా తమ చీకటి జీవితాలలో దేవులాడుతున్నారు. ఏదోవొక ఆదర్శాన్ని కలిగివున్న వ్యక్తి వెయ్యి పొరపాట్లు చేస్తే, ఏ ఆదర్శమూ లేనివాడు యాభైవేల పొరపాట్లు చేస్తాడని నేను గట్టిగా నమ్ముతున్నాను. కాబట్టి, ఒక ఆదర్శాన్ని కలిగి వుండడం మంచిది.

34. ఒక మనిషి నడవడిక ఎటువంటిదో మీరు నిర్ణయించాలంటే, అతడు చేసిన గొప్పగొప్ప పనుల్ని చూడవద్దు. ఎంత అల్పడైనా నలుగురూ తనను పొగుడుతున్నప్పుడు ఏదోవొక గొప్పపని చేసి, మహా ధీరుడిగా వెలిగిపోవచ్చు.

ఆటువంటి గొప్పవనులు ఆ మనిషి యొక్క నిజమైన వ్యక్తిత్వాన్ని సరిగ్గా అంచనా వెయ్యాలేవు. అలాకాక అతడు ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు చేసే సర్వసాధారణమైన పనుల్ని చూడండి. ఆ పనులే నిజంగా ఒక గొప్పమనిషి యొక్క నిజమైన శీలాన్ని బయటపెడతాయి.

35. ఒక మనిషి నిరంతరం చెడుమాటలు ఏంటూ, చెడు ఆలోచనలు చేస్తూ ఉంటే అతని మనస్సుంతా చెడు ముద్రలు పడిపోతాయి. ఆ ముద్రలు అతడి ఆలోచనలను, పనులను ప్రభావితం చేస్తాయి. వాటి చేతులలో అతడు కీలుబోమృగా మారతాడు. అవి అతడిచేత బలవంతంగా చెడు చేయస్తాయి. అదే విధంగా ఒక మనిషి మంచి ఆలోచనలు, మంచి పనులు చేస్తూ ఉంటే వాటి ముద్రలు అతడిచేత బలవంతంగా మంచినే చేయస్తాయి. అలా జరిగినప్పుడు ఆ వ్యక్తి యొక్క సత్కర్మ-శీలం సుస్థిరమైనదని చెప్పబడుతుంది.

36. మీరు శక్తిహీనులనీ, మీకు ఎవరూ సహాయపడడం లేదనీ భావించవద్దు. మీకు కావలసిన శక్తి అంతా మీలోనే ఉంది. మీకు అవసరమైన సహాయం కూడా మీలోనే ఉంది. కాబట్టి మీ భవితను మీరే నిర్మించుకోండి... ఉజ్జ్వలమైన భవిష్యత్తు మీ ముందు ఉంది. మీరు పలికే ప్రతి మాట, ఆలోచించే ప్రతి ఆలోచన, చేసే ప్రతి పని ముఖ్యమైనవే. అవే పాపపుణ్ణాలుగా పేరుకుంటాయని, మీరు ఎల్లప్పుడూ తప్పక గుర్తుంచుకోవాలి. ఎలాగైతే మీ చెడ్డ ఆలోచనలు, చెడ్డపనులు పెద్దపులులలగా మీమీదకే దూకడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయో, అదే విధంగా మంచి ఆలోచనలు, మంచి పనులు లక్ష దేవతల శక్తితో మిముల్ని ప్రతిసారీ, ఎల్లకాలం రక్షించడానికి సిద్ధంగా ఉంటాయి.

7. భారతదేశం - మన జన్మభూమి

37. భారతదేశపు జాతీయ ఆదర్శాలు త్యాగము, సేవ. ఈ జాతీయ ఆదర్శాలను ఉద్ధృతంగా ప్రచారం చెయ్యండి. అప్పుడు మన దేశంలోని సమస్యలన్నీ వాటికవే తీరిపోతాయి.

38. సోదరులారా! మనమందరం కలసి, కష్టంచి పని చేద్దాం రండి! ఇది నిద్రపోయేందుకు సమయం కాదు. “భవిష్యత్తులో భారతదేశం ఎలా తయారవుతుంది?” అనే విషయం ఇప్పుడు మనం చేసే పని మీద ఆధార పడుతుంది. భారతమాత మన కోసం ఎదురుచూస్తోంది. లేచి, మేల్కాన్ని, మన భారతమాత తన అమర సింహసనం మీద క్రొత్త జీవంతో ఇంతకు ముందు

ఎన్నడూ లేనంత తేజస్వతో ఆసీనురాలై ఎలా వెలుగొందుతున్నదో చూడండి!

39. నవీన భారతదేశాన్ని బయటకు రానివ్యండి! నాగలిచేతబట్టిన సన్మకారు రైతుల కుటీరాలలోంచి, చేపలు పట్టేవారి గుడిసెలలలోంచి, చెప్పులు కుట్టేవారి పాకలలోంచి, వీధులూడ్చేవారి గుడిసెలలలోంచి క్రొత్త భారతదేశాన్ని బయటకు రానివ్యండి! కర్ణాగారాలలో నుంచి, సంతలలో నుంచి, బజార్లలో నుంచి ఆమెను బయటకు రానివ్యండి! అడవులలోనుంచి, వనాలలో నుంచి, కొండకోసలలో నుంచి, పర్వతాలలో నుంచి ఆమెను బయటకు రానివ్యండి!

40. మన ముందున్న మహాత్మార్థం భారతజాతి పునరుద్ధరణ. దీనిని సాధించడం కోసం శ్రద్ధ, ఆత్మ విశ్వాసం అత్యవసరం. ప్రతిదాన్ని నప్పులాటగా చూసే మనస్తత్తుం, గంభీరత లేకపోవడం (ఏ విషయాన్ని శీరియున్గా తీసుకోకపోవడం) అనే జబ్బులు మన జాతి నరనరాల్లో జీర్ణించుకపోయాయి. ఈ వ్యాధుల్ని మనం వదిలించుకోవాలి. బలవంతులై ఉండి శ్రద్ధను కలిగి ఉంటే, అంతా మంచే జరుగుతుంది.

41. ఓ భారతదేశమా! నీ స్త్రీజాతికి ఆదర్శం సీత, సావిత్రి, దమయంతి అని మరచిపోవద్దు. నీవు ఆరాధించే దేవుడు యతులకే యతీశ్వరుడు, సర్వసంగపరిత్యాగి, ఉమాపతి అయిన శంకరుడని మరచిపోవద్దు. నీ వివాహం, నీ సంపద, నీ జీవితం ఇంద్రియ సుఖాలకోసం కాదని, నీవొక్కడివే సుఖవడడం కోసం కాదని మరచిపోవద్దు. భారతజనని యొక్క బలివీరం మీద అర్పించబడేందుకే నీవు జన్మించావని మరచిపోవద్దు. బదుగువర్ధాలు, అజ్ఞానులు, పేదలు, నిరక్షరాస్యులు, చెప్పులు కుట్టేవారు, వీధులూడ్చేవారు - వీళ్ళంతా - నీ రక్తమాంసాలని, నీ తోబుట్టువులని మరచిపోవద్దు.

42. ఓ నా దేశజనులారా! మన ఈ జాతీయనోక యుగాల తరబడి అశేష మానవాళిని మోసుకుపోతూ, లెక్కకు అందని తన నిధులతో ప్రపంచం మొత్తాన్ని సుసంపన్నం చేస్తూ వచ్చింది. జాజ్ఞల్యమానమైన మన ఈ జాతీయనోక, శతాబ్దాల తరబడి, అన్ని దుఃఖాలకూ అతీతంగా లక్షలాదిమందిని ఈ జీవితసాగరాన్ని దాటించి, ఆవలి ఒడ్డుకు చేరుస్తున్నది. కానీ, ఈ రోజు, అది చిల్లులుపడి, దెబ్బతింది. అది మీ తప్పువల్లనే కావచ్చు, లేక ఏ కారణం వల్లనైనా కావచ్చు. అది కాదు ముఖ్యం! ఇప్పుడు ఆ నోకలో ఎక్కి ప్రయాణిస్తున్న మీరు ఏమి చేస్తారు! ఆ నోకనే తెట్టుకుంటూ, మీలో మీరు తగవులాడుకుంటూ కూర్చుంటారా? మీరందరూ కలసికట్టగా, మీ శక్తికొద్ది ప్రయత్నించి ఆ చిల్లుల్ని

మూసివెయ్యరా? ఈ పని చెయ్యడానికి మనమందరం సంతోషంగా మన గుండెల్ని పిండి రక్కాన్ని ధారపోద్దాం రండి! మనం ఆ ప్రయత్నంలో ఒడిపోతే, కలిసి మునిగి మరణిద్దాం! అయితే ఈ ప్రయత్నంలో మన నోటిలోనుంచి ఆశీర్పచనాలనే కానీ శాపాలను రానివ్యవధ్దు!

8. భారత యువజనులారా! లేవండి!

43. “ఉత్తిష్ఠతు! జాగ్రత! ప్రాప్యవరాన్నిబోధత!” లేవండి! మేలుకోండి! మీ గమ్యాన్ని చేరుకునే వరకూ ఆగకండి!

44. లక్ష్మీలాదిమంది ప్రజలు ఆకలితో, అజ్ఞానంతో జీవిస్తున్నంతకాలం, వారి కష్టార్థితంతో విర్యనేర్చి, వారి గోడు కొంచెమ్మొ పట్టించుకోని ప్రతి ఒక్కణీ నేను దేశద్రోహి అని అంటాను.

45. యువకులారా! మీకు కావలసింది ఇనుపకండరాలు, ఉక్కునరాలతో తయారైన శరీరం. అటువంటి శరీరంలో పిడుగులాంటి పదార్థంతో తయారైన మనస్సు ఉండాలి. బలము, శౌర్యము, జ్ఞాత్రపీర్యం కలగలసిన బ్రహ్మతేజం నాకు కావాలి.

46. ఆధునికతరం మీద, యువతరం మీదనే నా విశ్వాసం. వారిలో నుండే నా కార్యకర్తలు వస్తారు. వాళ్ళు మన దేశసమస్యలను ఆన్నిటినీ సింహాలలాగా చక్కనిద్దుతారు.

47. సత్యం, పవిత్రత, నిస్సాగ్రత - ఇవి ఏ వ్యక్తిలో లేదా ఏ సమాజంలో ఉన్నాయో, ఆ వ్యక్తిని లేదా ఆ సమాజాన్ని అణచివేసే శక్తి ఈ భూమ్యకాశాలలో ఎక్కుడా లేదు. వీటినే ఆయుధాలుగా చేసుకొన్నవాడు ఈ విశ్వమంతా ఒక్కణీ తనపై కత్తిగట్టినా ఎదుర్కొన్నగలగుతాడు.

48. ఒక లక్షమంది యువతీయువకులు, పవిత్రమైన భక్తితో జ్యులిస్తూ, భగవంతుని మీద తమకున్న అమితమైన విశ్వాసాన్నే రక్షణకవచంగా ధరించి, పేదలు, పతితులు, అణగొడ్కుబడినవారి మీద తమకున్న ఎనలేని కరుణచేత కొదమసింహాలకుండే దైర్యాన్ని పొంది, దేశపు నలుమూలలకూ పోయి స్నేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యం, సహాయం, సాంఘికాభివృద్ధి, సమానత్వాల మంగళిత్రద శుభవార్తలను బోధిస్తారు.

49. పయసుమళ్ళి, బలహీనులైన వారు మాత్రమే తమ తలరాత గురించి మాట్లాడతారు. బలవంతులైన యువకులు జ్యోతిష్యం జోలికి పోరు... ఏ

నక్కతాలు వచ్చినా, పోయినా ఏమి హని జరుగుతుంది? నా జీవితాన్ని ఒక నక్కత్తం తారుమారు చెయ్యగలిగితే అటువంటి జీవితం ఒక పైనా విలువ చెయ్యడు. జ్యోతిష్యం, గ్రహాంశోషాలు మొదలైన విషయాలు శరీరం, మనస్సు బలహీనపడిన వారికి మాత్రమే నమ్మతాయి. అటువంటి ఆలోచనలు మన మనస్సులలో ఎక్కువగా వస్తూ ఉంటే, శరీరం బలం పుంజుకునేందుకు మంచి బలపర్చకమైన ఆపోరం తీసుకుని, కొంత విక్రాంతి తీసుకోవడం మేలు. శరీరం బలపడితే ఆ ఆలోచనలు వాటంతట అవే మనల్ని వదిలిపోతాయి.

50. ఇప్పుడు మనకు దైర్ఘ్యపంతులు, సాహసవంతులు అయిన యువకులు కావాలి. ఉత్తేజవంతమైన రక్తం, ఇనుప కండరాలు, ఉక్కునరాలు మనకు కావాలి. అంతేకానీ జావకారిపోయే పిచ్చిపిచ్చి ఆలోచనలు కాదు. మర్మాలను, రహస్యాలను విడిచిపెట్టండి. మన బుధులు తాము కనిపెట్టిన గొప్ప వేదాంత సత్యాలను ప్రచారం చెయ్యడానికి ఎటువంటి కనికట్టు విద్యులను ఉపయోగించ లేదు కదా! కాబట్టి మతంలో ఎటువంటి తెలియరాని మర్మాలు, రహస్యాలు లేవు. ఏవేవో నిగుఢుమైన విషయాల్ని, రహస్యాల్ని తెలుసుకోవాలని అనుకోవడం, పిచ్చిపిచ్చి నమ్మకాల్ని పెట్టుకోవడం బలహీనతకు గుర్తులు. అవి దిగజారుడుతనానికి, మరణానికి చిహ్నాలు. కాబట్టి జాగ్రత్తగా ఉండండి! మీ కాళ్ళమీదే నిలబడండి.

9. పనిచెయ్యడంలోని రహస్యం

51. ఒక గ్రాము ఆచరణ ఇరవైవేల టన్నుల ప్రగల్భాలకన్నా గొప్పది.
52. మనం ఈ జీవితంలో నేర్చుకోవలసిన గొప్ప పారం ఒకటి ఉంది. అది మనల్ని మనం మర్మాపోవడం. ఎల్లప్పుడూ ఇతరులకు మంచిచెయ్యడానికి ప్రయత్నించండి. దీని ద్వారా మనల్ని మనం మర్మాపోతాం.
53. ఏ మనిషి అయినా, ఏ దేశం అయినా ఉన్నతస్థితిని చేరుకోవాలంటే ఈ మూడు గుణాలు అవసరం. అవి
 1. మంచితనానికి ఉన్న శక్తి మీద అభిందమైన విశ్వాసం,
 2. అసూయ, అనుమానం లేకుండా ఉండడం,
 3. మంచితనంతో మెలుగుతూ, మంచిపనులు చెయ్యాలనుకునే వారందరికి సహాయం చెయ్యడం.
54. ప్రకృతి మనల్ని ప్రతీకారం తీర్చుకోమంటుంది. దెబ్బకు దెబ్బ

తియ్యమంటుంది. మోసానికి మోసం చెయ్యమంటుంది. అబద్ధం చెప్పమంటుంది. మన శక్తికొద్దీ ఎదురుదెబ్బ కొట్టమంటుంది. కానీ ఎదురుతిరిగి కొట్టకుండా ఉండాలంటే, మనల్ని మనం స్వాధీనంలో ఉంచుకోవాలంటే, బంధాలలో పడకుండా ఉండాలంటే దేవుళ్ళకంటే ఎక్కువశక్తి కావాలి.

55. జయం సాధించాలంటే మీకు అమితమైన పట్టుదల, అమితమైన సంకల్పశక్తి కావాలి. పట్టుదల కలిగిన మనిషి, “నేను సముద్రాలను త్రాగివేస్తాను, నా సంకల్పశక్తితో కొండల్ని పిండికొట్టగలను” అంటాడు. అటువంటి శక్తిని, అటువంటి సంకల్పాన్ని కలిగివుండండి. కష్టపడి వనిచెయ్యండి. మీరు కోరుకున్న గమ్యాన్ని చేరుకుంటారు.

56. ఒకే ఆలోచనను లేదా పనిని చేపట్టండి. దానినే మీ జీవితంగా మలచుకోండి. దానినే తలపోయండి, దానినే కలగనండి, దానిమీదే జీవించండి. మీ మెదడు, కండరాలు, నరాలు, మీ శరీరంలోని ప్రతి అఱువణివునూ అదే ఆలోచనతో నిండిపోనివ్వండి. దాన్ని తప్ప మిగిలిన ప్రతివొక్క ఆలోచనను విచిచిపెట్టండి. విజయానికి దారి ఇదే! ఈ పద్ధతి ద్వారానే గొప్పగొప్ప మహాత్ములు, సత్పురుషులు తయారయ్యారు. మిగిలినవాళ్ళందరూ పట్టి చిలకపలుకులు పలికే యంత్రాలే!

10. మానవుళ్ళే మాధవుడిగా సేవించండి!

57. ఎంతో తపస్సు చేసిన తర్వాత నేను దీన్ని నిజమైన సత్యంగా తెలుసుకున్నాను - ప్రతిజీవిలోనూ శివుడున్నాడు. ఇంతకన్నా వేరే దేవుడెవ్వడూ లేదు. “ఎవడు జీవారాధకుడో, వాడే దైవారాధకుడు!”

58. ఈ జీవితం క్షణికం! ఈ ప్రపంచంలో మన గొప్పలన్నీ మూర్ఖుళ్ళ ముఖుళ్ళే! కానీ ఎవరైతే పరులకోసం జీవిస్తారో వాళ్ళే నిజంగా జీవిస్తున్నారు. మిగిలిన వాళ్ళు బ్రతికున్నా చచ్చినట్టే లెక్క!

59. హూజలన్నింటి సారాంశం ఇదే - మనం పవిత్రంగా ఉండడం, ఇతరులకు మంచి చెయ్యడం. ఎవడైతే పేదవాడిలో, బలహీనుడిలో, రోగిలో శివుళ్ళి చూడగలుగుతాడో అతడే నిజంగా శివుళ్ళి అర్థిస్తాడు. ఎవడైతే ఒక విగ్రహంలో మాత్రమే శివుళ్ళి చూస్తాడో, అతడి ఆరాధన ఇంకా ప్రాధమికమైనదే.

60. నేను నమ్మిన దేవుడు ఒకే ఒక్కడు. ఆ దేవుడే అన్ని ఆత్మల పూర్తి మొత్తం. అందరు దేవుళ్ళకంటే ఎక్కువగా, దుష్టులలో ఉన్న నా దేవుళ్ళి, బాధలలో

ఉన్న నా దేవుణ్ణి, అన్ని జాతులలోకీ పేద అయిన నా దేవుణ్ణి, నేను ప్రత్యేకంగా ఇష్టవడి ఆరాధించే నా దేవుణ్ణి సేవించడం కోసం నేను మళ్ళీమళ్ళీ జన్మిస్తాను గాక! ఎన్నివేల బాధలనయినా అనుభవిస్తాను గాక!

61. ఆత్మ ప్రతి మానవునిలోనూ ఉంది. ఆ ఆత్మ మాత్రమే మనం పూజించడగిన ఏకైక దైవం. ప్రతి జీవి యొక్క శరీరం ఒక దేవాలయమన్నది కూడా నిజమే. కానీ అన్ని జీవులలోనూ మానవుడు అత్యన్నతుడు. జీవులన్నీ దేవాలయాలయితే వాటిలో మానవుడు “తాజ్ మహాల్” లాంటివాడు. అంత గొప్ప దేవాలయమైన మానవుడిలో ఉన్న దేవుణ్ణి పూజించలేకపోతే మిగిలిన ఏ దేవాలయంలో పూజ చేసినా దానిపల్ల ఉపయోగం లేదు.

62. ఇతరులకోసం మనం ఏ కొద్దిపొటి పని చేసినా అది మనలోని శక్తిని మేల్కొల్పుతుంది. ఇతరులకు మంచి జరగాలని ఏ మాత్రం ఆలోచించినా అది క్రమంగా మన హృదయంలోకి ఒక సింహానికుండే శక్తిని నింపుతుంది. మిమ్మల్నిందరినీ నేనెంతగానో ప్రేమిస్తున్నాను. కానీ మీరందరూ ఇతరుల కోసం ప్రమిస్తూ మరణించాలని నేను కోరుకుంటున్నాను - మీరు అలా చెయ్యడాన్ని చూడడమే నాకు ఇష్టం.

63. బహుజన హితాయ! మీరు మీ శరీరాన్ని, మనస్సుని, వాక్యాన్ని ప్రపంచ సంక్లేషం కోసం ధారపొయాలి. మీరు, “మాతృదేవో భవ, పితృదేవోభవ - తల్లిని దేవునిగా చూడండి! తండ్రిని దేవునిగా చూడండి!” అని చదువుకున్నారు. కానీ నేను చెప్పేదేమంటే, “దరిద్రదేవో భవ, మూర్ఖదేవో భవ - పేదల్ని, నిరక్షరాస్యల్ని, అజ్ఞానుల్ని, రోగుల్ని మీ దేవుళ్ళగా చేసుకోండి!” అని. వారికి నేవ చెయ్యడమే అత్యన్నతమైన మతధర్మమని తెలుసుకోండి.

11. నిజమైన మతం

64. నాయనలారా! మతం యొక్క రహస్యం ఆచరణలోనే ఉంది కానీ సిద్ధాంతాలలో లేదు. తాను మంచిగా ఉండడం, అందరికీ మంచిని చెయ్యడం - ఇదే మతమంతా!

65. మత ధర్మమనేది పుస్తకాలలో లేదు, సిద్ధాంతాలలో లేదు, మత విశ్వాసాలలో లేదు, ఉపన్యాసాలలో లేదు - చివరకు వాదనలోనూ, తర్వాతాలోనూ కూడా లేదు. అది ఆచరించడంలోనూ, అనుభూతి చెందడంలోనూ ఉంది.

66. పికాగో విశ్వమత మహాసభ ఒక విషయాన్ని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పింది. ఆధ్యాత్మికత, పవిత్రత, దాతృత్వం అనేవి ఏదోహక మతం యొక్క సాత్మలు కావనీ, ప్రతి మతవ్యపస్తలోనూ అత్యన్త శీలం కలిగిన స్త్రీపురుషులు ఉద్ధువించారనీ ఈ మహాసభ ప్రపంచానికి నిరూపించింది. ఈ బుజువును చూసిన తర్వాత కూడా తన మతమే వర్ధిల్లాలనీ, మిగిలిన మతాలు నాశనమవ్వాలనీ ఎవరైనా కలలుగంటే, వారిని చూసి నా హృదయపులోటులనుంచి జాలిపడతాను. ఎంత వ్యాఖిరేకత ఎదురైనా త్వరలోనే అన్ని మతాల తోరణాల మీద, “స్నేహమేగానీ శత్రుత్వం కాదు”, “కలుపుకోవడమే కానీ నాశనం చెయ్యటం కాదు”, “సమన్వయం, శాంతియే కానీ విడిపోవడం కాదు” అని ప్రాయబడుతుంది.

12. ధ్యానం

67. ఏదోహక వస్తువు (విషయం) మీద మనస్సును లగ్గుం చెయ్యడమే ధ్యానం. మొట్టమొదటగా ఈ విధంగా లగ్గుం చెయ్యడాన్ని మీ మనస్సుకు నేర్చంది. తరువాత దానిని ఏ విషయం మీద కావాలంటే ఆ విషయం మీద ఏకాగ్రం చెయ్యపచ్చ.

68. అనంతమైన ఆనందం ఒకటుంది. ఆ ఆనందం ఎంత ఆనుభవించినా తరగడు. ధ్యానం డాని తలుపుల్ని తెరిచి ఆ అనందాన్ని మనకు చూపిస్తుంది. ప్రార్థనలు, పూజలు, మిగిలిన అన్నిరకాల పూజావిధానాలు ఈ ధ్యానంలో ఒకటవ తరగతిలాంటివి.

వివేకానంద గర్జన

1. లెండు! మేలొనుడు! పరమపద ప్రాప్తి పర్యంతమూ ఆగకుడు!
2. పరహితార్థము ఒక్క జీవితమునర్పింపజాలరా? వేదాంత శ్రవణము, ధ్యానాది సాధనలు మున్సుగువానిని ముందు జన్మమునకు విడిచిపెట్టడు! లోకసేవకై ఈ శరీరము నాహాతి యొనర్చుడు!
3. జాతీయ రక్తనాళములలో ఇతోధిక శక్తిని ఉణ్ణివింపజేయగల ఒక నూతన విద్యుత్తేజమే భారతదేశమునకిపుడు ఆవశ్యకమైయున్నది. అఖండశక్తి, అఖండ ఉత్సమాము, అఖండ దైర్ఘ్యము, అఖండ శాంతత - ఇవియే మనకు ఆవశ్యకములు.

4. “ఓ దీనులారా! ఓ దరిద్రులారా! ఓ అధఃపతిత సోదరులారా! రండు. మనమందరమూ ఆ రామకృష్ణుని బిడ్డలము!” అని యొలగెత్తి చాటుచు, జనులలో ఇకమత్య మొనగూర్చుటకై అస్పృశ్యతావరణము నూడబెరికివేయు సుదినమెపుడు ప్రాప్తించునో గదా! అస్పృశ్యల నుభూతింపనిదే మన భారతాంబ మేల్లొన్నదు.

5. ఎవడు జీవారాధకుడో వాడే దైవారాధకుడు... సమస్త జీవస్పూరూపుని, అద్వితీయుని, విశేషము నా యార్తనారాయణుని, నా దీననారాయణుని, సమస్త దేశీయులకెల్ల పేదయగు నా భారత నారాయణుని, నా ఇష్టదేవతను అర్పించుటకై ఎన్ని జన్మలైననూ ఎత్తెదను గాక! ఎన్ని వేల బాధలనైననూ అనుభవింతును గాక!...

6. లెండు! మీ మానవత్వమును ప్రకటింపుడు. మీ కూపములనుండి వెలువడి బాహోటముగా నలువైపులనూ తిలకింపుడు. ప్రపంచమందలి వివిధ జూతులెట్లు ముందంజ వేయుచున్నావో చూడు! సోదరమానవుని మీరు ప్రేమింతురా? స్వదేశమును మీరు ప్రేమింతురా? ప్రేమించుచో రండు! ఉన్నత పరిస్థితులకై, యోగ్యతర స్థితిగటులకై సధము కట్టుదము. వెనుకకు చూడకుడు.

7. జగద్రహస్యములను, మర్యాదలను భేదించు శక్తి కలిగి, ఆ ఉద్యమమును సాధించుటకై సముద్ర గర్జింతరాళములోనికి జొచ్చి, మృత్యువును ముఖాముఖీ ఎదురొన్నపలసి వచ్చినను వెరువని, అచంచల్లై, గాఢదీక్షగల అప్రతిహత-మహత్తర-సంకల్ప సంపన్ములు, ఇనుప కండరములు, ఊక్క నరములు కలవారు కావలసియున్నారు.

8. “అన్నమో రామచంద్రా!” యని విలపించు నార్తులకు మతబోధ లెందులకు?” అని శ్రీరామకృష్ణులు వచింపలేదా? భారతజన సామాన్యము కేవలము పశుప్రాయమై జీవించుటకు కారణము అజ్ఞానము, అక్షరజ్ఞాన శూన్యత... జనసామాన్యము నుభూతింపని మనకు జాతీయత అనునది కలలోని మాట... కానీ ఈ దోషమును సనాతనధర్మమున కంటగట్టట తగదు. ఇయ్యది మన దోషము.

9. హనుమన్సుహోవీరుడే మీకు ఆదర్శపురుషుడు. జితేంద్రియ చక్రవర్తియు, అద్వితీయ ధీశాలియు అగునాతడు రామనామమందలి అఖండభక్తికో ప్రాణభీతిని విడనాడి ఒక్క దుముకులో సాగరము నెట్లు లంఘించెనో చూడుడు.

ఆతడెట్టి భగవత్సేవకుడో, ఆదర్శమూర్తియో! తన అభింద బాహుబలముచే, అద్వితీయ పరాక్రమముచే రావణుని రాక్షస సైన్యములను హోహోకారమెత్తింప గలిగిన మహావీరుడాతడు. మరియుక్వైపున రామవదపంకజార్థకులలో అద్వితీయుడాతడే. అట్టి నిశ్చంచల భక్తియే దేశమున కిపుడు ఆవశ్యకము.

10. మానవుడు మాధవునకు పెట్టిన ఉత్సప్పనామము సత్యము. సత్యముపై నిలచితివా దేవుని పొందెదవు. సత్యమునకై సర్వము త్యజించుము. కానీ సత్యమును దేనికొరకైనను త్యజించకుము. సత్యవ్యాప్తికే కొంత ఆసత్యపు పైపూత అవసరమని తలచువాడు పొరబడుచున్నాడు. విషపుచుక్క ఒక్కటైనను కాలక్రమమున సర్వమును విషముగా మార్పును. అసత్యము ఏదియైనను జాగ్రత్త సుమా! సత్యమున కంటిపెట్టుకొంటియా జయించి తీరుదము. మోసము, కొటిల్యము, దుష్టత్వము పనికిరావు.

11. ఎచ్చటెచ్చట మహామారి క్షామము వెలువడునో, ఎచ్చటెచ్చట ప్రజలు దురవస్థలపాలగుచున్నారో, ఆయా చోట్లకు మీరందరును పొండు! వారి వ్యధిలను ఉపశమింపుడు... ఒక ఉత్తమాదర్శమునకై జీవించుచు, దానికై మృతినొంట శ్రేయస్తరము. ఈ ఆదర్శమును ఇంటింటను, వాడవాడలను బోధింపుడు. దానిచే మీకు మీరే ఉపకారమొనర్చుకొనిన వారగుచున్నారు. ఈ దేశాభ్యాదయపు ఆశలన్నియు మీ మీదనే ఆధారపడియున్నవి. కార్యారంభము కండు. కార్యదీక్షబూసుడు. లెండు! మేల్కొన్నాడు. గమ్యమును చేరువరకు నిలువకుడు.

12. వలయునది పురుషకారమని గ్రహింపుడు. పురుషకార విహీనునకు పరమేశ్వరానుగ్రహము లభించుట కల్ప! మహావీరుడగు అర్థసుడు తన హారుషమును కోల్పోవనున్న సమయమున శ్రీకృష్ణదాతనికి నిస్సంగబుద్ధితో స్వార్థము ననుష్టింపుని యాదేశించి, నిష్పాపుకర్మాచరణము వలన చిత్తసుద్ధియు, కర్మపరిత్యాగఫలమును, భగవదేకార్పితబుద్ధియు సిద్ధించునని ఉపదేశించెను. కావున యువకులారా! ధీరులై బలము నార్జింపుడు. దుర్జనుడైనను బలోపేతుడే నాకు మాన్యుడు. ఏలన వాడు తన బలముచే దొర్జన్యమును, స్వార్థపరతను విడనాడి తత్త్వసందర్భము చేయు దినము వచ్చి తీరును.

13. హో! భారత జననీ! నీ సతీత్యాదర్శము సీత - సావిత్రి - దమయంతి అనుమాట మరవకుము. సర్వసంగ పరిత్యాగియు, యతీశ్వరుడునగు శంకరుడు

- ఉమాపతి - నీకు ఆరాధ్యడను మాట మరవకుము. నీ ఐశ్వర్యమునకు, నీ వివాహమునకు, నీ జీవితమునకు పరమార్థము తుభ్య విషయసుఖము కాదనుమాట, వ్యక్తిగత భోగము కాదనుమాట మరవకుము. యజ్ఞసారాయణనకు ఆహాతియగు నిమిత్తము జన్మించితివనుమాట మరవకుము. నీ సాంఘిక వ్యవస్థ అనంత జగన్మాతృత్వమునకు ప్రతిబింబమను మాట మరవకుము. అస్మైశ్వ్యలనబడు, అవాశ్యలనబడు నిమ్మజాతులు, దీనులు, దరిద్రులు, అజ్ఞానులు, నిరక్కరాస్యలు నీ తనూభవులను మాట మరవకుము.

14. ఓ వీరభారత పుత్రా! దైర్యము వీడకుము. నేను భారతీయుడనని గర్వింపుము. “నేను భారతీయుడను! ప్రతి భారతీయుడు నా సహోదరుడు!” అని సగర్వముగా ప్రకటింపుము.

15. “భారతీయుడు నా సోదరుడు. నా ప్రాణములకు ప్రాణము, భారతీయ దేవతలే నా దైవతము, భారత సంఘము నా బాల్య డోలిక, యోవన నందన వనము, వార్ధక వారణాసి.”

16. సోదరూ ఇట్లు చాటుము: “భారతభావి నా మహాస్నేత స్వర్గము, భారత క్రేయమే నా క్రేయము.” అపార్చిశము ఇట్లు ప్రార్థింపుము: “ఓ మహేశ్వరా! ఓ లోకేశ్వరీ! నాకు పౌరుషమును ప్రసాదింపుడు, నాలోని దొర్చల్చుమును తొలగింపుడు, నన్న ధీరుడ నొనర్చుడు!”

17. నానాటికి విస్పష్టముగా నాకు గోచరించుచున్న విషయమిది. “సమస్తము దైర్యసాహసములతో కూడుకొనియున్నది. ఇదియే నా నూతన సందేశము. దుష్టార్థములనైననూ, సరియే, ధీరుడవై నొనర్చుము! దుర్మార్గుడవగుట విధియైనచో అపరిమిత దుర్మార్గుడవు కమ్ము!”

18. అలసట చేతనో, అశక్తత చేతనో క్షమచూపుట కంటే పోరాడుటయే మంచిది. దేవతా సైన్యములను సైతము అవలీలగా జయింపగలుగు శక్తినార్థించి యుండి, క్షమచూపుము... ప్రపంచము ఒక యుద్ధరంగము. వీరుడవై ప్రతికూలురను జయింపుము... అప్రతికారము సన్మానధర్మము, ఆత్మసంరక్షణము గృహస్థధర్మము.

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

సూక్తి - పద్మరూపంలో వివేకానంద సూక్తులు

(ఈ క్రింది పద్మములను
శ్రీ నెమ్మాని సీతారామయ్యగారు, భాపట్ల, రచించారు.)

మానవుడే మాధవుడు

1. జీవియందునున్న జీవాత్మ పరమాత్మ
కొలుచునెవడు వాని కోర్కెతోడ
అలయమ్ములగును అఖిలజీవులుజూడ
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
2. అఖిల జీవులందు అధికుడెవడన్నచో
మానవుండు కాడె మాధవుండు
తలప గుడులలోన తాజమహాలు తాను
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
3. కంటికెదుట నుండి కన్నించుదైవమ్ము
మానవుండె యునుచ మరువరాదు
అన్యదైవమొరుని ఆరయంగ నేలరా?
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
4. పరులమేలు కొఱకు పొటు పడుటయున్న
మంచి మనసుతోడ మసలుటయును
చాటి చెప్ప పూజ సారాంశమిదియొరా
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
5. పరులకొరకు ఎవరు బ్రిదుకుచుందురో యొప్ప
వారేచచ్చి బ్రిదుకు వారు భవిని
బ్రిదికియుండి చచ్చు బాధితులన్యులు
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!
6. పరులనేవలోన మరణింప వెనుదీక
చివరిదాక పోరి చిత్తికినట్టి
త్యాగధనులు జూడ ధన్యజీవులెపడు
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!

7. అన్య లెవరు సేవ కర్మలు లేరంచు
గర్వపడక సేవ ఘనముగాను
దైవదత్తమంచు తలచి సేవించుటీ
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
 8. పేదజూచి యొపడు పెట్టునో కన్నీరు
సౌధలగనుచు బాధ ఎదను బొంది
మహిని వాడె యొపడు మహితాత్ముడెన్నగా
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
 9. పరచియున్న మనలో పరమాత్మ నెరుగక
వెదుక నేల వేతె వెళ్ళిగాక
బావి త్రవ్వనేల భాగీరథిని జేరి
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
 10. ఇంత తెలిసికొంటి ఎంతయో తపియించి
జీవి సత్యముగను దేవుడనుచు
తగును జీవి సేవ దైవసేవయొయద్ది
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
- భారత యువజనులారా! లేపండి!**
11. ధైర్యసాహసముల దాల్చిన యువకులే
నేటి భారతాన మేటివారు
మూర్ఖనమ్మకాల మునుగుట తగదయా
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
 12. లెండు! మేలుకొండు! రండు యువకులార
మీరె చేయవలయు మేరలేని
దేశహితము కొఱకు దివ్యమోత్యాగమ్ము
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
 13. పదవి సుఖము వదలి పాటుపడగరండు
ప్రాణమైన చివర పణము పెట్టి
ప్రజలకు మేలు గూర్చు భవసాగరమునీద
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!

14. ఆచరింపనొప్పు అనుకొన్న దానిని
మంటదూకిట్టెన మడియుటకును
త్యాగులై కదులుడు ధైర్యాన యువకులు
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
15. చచ్చివరకు పనిని సాధించుటే మేలు
నిత్యముందు నేను నెపుడు మీతొ
చావుపుట్టు కెపుడు సహజమ్యు ప్రాణికి
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
16. భాగ్యభోగ మెపుడు పదిలమ్యు కాదులే
ముండునాళ్ళ వరకె ముచ్చటదియు
పురుగు చావుకంటె పోరి చచ్చట మేలు
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
17. ఇనుప కండరాల నెన్ను నుక్కనరాల
బలముకల్లు వారి వలతు నేను
బ్రహ్మతేజమొలుకు శౌరుషమ్యును వలతు
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
18. స్నానపరత లేమీ, సత్యసంధతయును,
ఆత్మశుద్ధి, యెవని ఆయుధములొ
వెలగుచుండు నతడు విశ్వవిజేతర్యై
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
- శీలాన్మినిర్మించేదెలా!**
19. పెద్ద విద్య, ధనము, పేరు ప్రతిష్ఠలు
పొందినంత మాత్ర ప్రోడకాడు
మంచి శీల మొకటె మార్గమ్యు కష్టాల
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
20. ఆచరించ తప్పు ఆదర్శవంతుడు
వెయ్యి తప్పిదముల వెత్తి చేయు
అనిశముండవలయు ఆదర్శ మొక్కటి!
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!

21. అగ్నిత్పత్తమైన ఆధ్యాత్మికమ్యున
తొలగు మనిషిలోని మలిన మెల్ల
ప్రకృతి సహజ మిదియు పరికింపనెప్పుడు
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
22. ధైర్యసాహసముల ధరణిపై నిల్చండి
బరువు బాధ్యతలను నెరపుచుండి
తామె ధాతలంచు తలచుడీ తలరాత
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!
23. మనదు జీవితాలు మంచిదారిలోనున్న
దేశమెల్ల నుండు దివ్యముగను
కనుక కళ్తిలేని ఘనులు కావలయును
రామకృష్ణ శిష్య రమ్యసూక్తి!!

(ఈ క్రింది పద్యములను
శ్రీ చిరువోలు విజయ నరసింహరావుగారు, రాజమండ్రి, రచించారు.)

నమ్మకము - శక్తి

1. తమను తాము నమ్మెడువారి ధన్యచరిత
జగతి చరితయేయని చెప్ప సబుగాదె
అట్టిగట్టి విశ్వాసమే తట్టిలేపు
అంతరాంతర దివ్యత్వ చింతపైకి
2. నమ్ము నమ్ముము నమ్ముమా నమ్ముకమ్ము
నమ్ము దైవంబు నిరతమా నమ్మకమ్ము
మహిత శక్తి రహస్యంబు, మనుజులార!
నమ్మి జీవించుటే శుభదమ్ము మీకు
3. ఆత్మకునసాధ్యమనుమాట ననకు మీవ
ఇంతకన్న నేపాపమీ యిలను లేదు
పరులుగాని తానగుగాని బలములేని
వారమని యొంచనదియొంతొ పాపమగును

4. నీవు తలచిన దేశైన నీకుదక్కు
పరమ బలహీనుడీవన్న బలము తగ్గు
బలముగలవాడనని యొంచ బలము పెరుగు
నమ్మకమెయిచ్చు నీళక్తి నెమ్మి నీకు
5. లేదు, నావల్ల కాదను వాదమేల?
నీవనంతుడవయ్య యిం నిజము నరయు
నీదు ప్రకృతికి పోల్చగా నెట్లేకాల
దేశములు కూడనల్పయ్య దీక్షబూన
ప్రతి పనిని చేయనోపదు, ప్రభువు వీవే!
6. ప్రభుని సంతాన భాగ్యాలై పరమపుణ్య
పూర్వజీవులొ నమ్మత సంభూతులకట!
భువిని దేవతలార! పాపులని మిమ్ము
పిలుచుటే యొక పాపంబు బీరుదమధ్య
మానవాళికి మాయని మచ్చ సుమ్ము!
7. సింగములు మీరు లేతెండు చింతవీడి
వెళ్లి గౌత్మేలనెడు మాయ విడుమువేగ
నిత్యశాశ్వతాత్మలు మీరు, నిరతతేజ
సత్యస్వేచ్ఛాయుత వివేక శాంతులౌర!
8. బలములేదని పలుమార్లు, తలచుటధ్య
తనదు బలహీనతను బాప తగని మందు
తనకు శక్తియే గలదన్న తలపునిచ్చి
మనుజలకు బోధ చేయుడు తమకు మున్నె
శక్తి గలదన్న నిజమునాసక్తిబెంచి.
9. నీ వరసిచూడ నావాక్కు నిశ్శయమగు
ఉపనిషత్తుల దక్కు నేనెపుడు చెప్పు
లేదు, వాని సారాంశమదేది యన్న
శక్తియని తెలియుడు మీరు సకలవేద
శాస్త్ర సారాంశసారమే “శక్తి” పదము

10. సాహసము చేయ సోదరా! సరగ రమ్ము
 ముక్కి లభియింపకున్న పో, మునుగునెద్ది?
 తిరిగితిరిగి పుట్టుకచావు జరిగి తీరు
 పలుకు, పనుల, యోచనలందు ఫలమొకటిగ
 పుణ్యమౌని పుంగవులెల్ల భువినిచాల
 మేలొనర్చిరి, హృదయంబు మేలుకొలిపి
 పరులనుధరింపగబుట్టు గిరి సమాను
 లిలనుగలరన్న సూక్తి నీవేల వినవు?

◊ ◊ ◊ ◊ ◊ ◊

శ్రీ శారదాదేవి బోధనలు

(శ్రీ ఖి. యస్. ఆర్. ఆంజనేయులు గారిచే
 పద్మరూపంలో రచించబడిన శ్రీ శారదాదేవి బోధనలు)

1. ఏకులని వదిలివేసిన మేకులగును
 మెదలకుండిన మొలకయె ముదిరిపోవు
 తప్పు చిన్నదియైనను ముప్పుతెచ్చు
 చిన్నపునులందె మానవుడెన్నబడును

2. శాంతి కోరెదవా తల్లి స్వాంతమందు
 చూడు నీ తప్పు పరులది చూడవడ్డ
 అన్యలెవ్వరు లేరు నీకవని యందు
 ఎల్లలోకము నీదె గావించు కొనుము

3. ఎట్టి చోటులకేగిన ఎట్టులున్న
 ఎన్ని కష్టాలు కలిగిన ఏమియైన
 ఎవ్వరేమన్న మరువకు మెప్పుడైన
 కలదు నాకొక తల్లియను జ్ఞాపకంబు

◊ ◊ ◊ ◊ ◊

గీత

లేవండోయ్! లేవండి! (పాఠలు)

(శ్రీ బి.యస్.ఆర్. అంజనేయులు గారిచే
గేయాల రూపంలో రచించబడిన వివేకానంద సూక్తులు)

1. లేవండోయ్! లేవండి!

1. లేవండోయ్ లేవండి!
లేచి ముందుకు నడవండి!
నవ్య భారతము మేలుకాంచెను
నవీన భారతముర్ఖవించెను ॥లే॥
2. నాగలి పట్టెడు శాలల నుండి
బెస్పారల గుడిసెల నుండి
చెప్పులు కుట్టు కుటీరము నుండి
వీధులూడ్చెడు పాకల నుండి
నవీన భారతముర్ఖవించెను ॥లే॥
3. కమ్మరవారి కొలుముల నుండి
చిల్లరవస్తు దుకాణము నుండి
సంతల నుండి బజార్లనుండి
కర్కూగారపు దారుల నుండి
నవీన భారతముర్ఖవించెను ॥లే॥
4. అడవుల నుండి, వనముల నుండి
కొండకోసల, గుట్టల నుండి
నెట్టుకు ముందుకు రాసీయండి!
బిరబిర ఊరుకుచు రాసీయండి!
నవీన భారతముర్ఖవించెను ॥లే॥

2. తేవాలీ! తేవాలీ!

జ్ఞానజ్యోతిస్త తేవాలీ!

1. తేవాలీ, తేవాలీ,
జ్ఞానజ్యోతిస్త తేవాలీ
ప్రతి ఒక్కరును పరమేశ్వరుని
చేరేదాకా తేవాలీ ||తేవాలీ||
2. పేదకు వెలుగును తేవాలీ
అర్థికి వెలుగును తేవాలీ
పేదల కంటే అధికాధికముగ
ధనికుల కెక్కువ తేవాలీ ||తేవాలీ||
3. విద్యాగంధము లేనివారికి
జ్ఞానదీపమును చూపాలీ
విద్యావంతుల మనుకొను వారికి
మరింత వెలుగును చూపాలీ ॥తేవాలీ||
4. అందరికటులే వెలుగును తెచ్చి
భారతము హరిపై వదలాలీ
‘పనికే నీకథికారము గాని
ఫలితము కాదని’ అనలేదా ॥తేవాలీ||
5. కర్కను వదలక చేయాలీ
వదలే తలపునె వదలాలీ
ఫలితము కోరుటమాని దానిపై
ముమకారమునే వదలాలీ ||తేవాలీ||

3. మతములైనవి హాస్యాస్యాదములు

1. క్షుప్తముగా నా ఆడర్చమును
కొలది మాటలలో తెలుపవచ్చును ॥క్లు॥
2. మానవకోటికి తమ దివ్యత్వము
బోధనేయుచు జీవితమందలి
ప్రతిస్పందనలో ఆ దివ్యత్వము
వెలికి తెచ్చుచు ప్రకట మొనర్చుతే ॥క్లు॥
3. దృష్టిపథములో పగటి వెలుగుగా
చూచుచుంటినే నొక్కఖాపమును
ఆజ్ఞానంబే దుఃఖమూలము
అన్యంబేమి కాదు కారణము ॥క్లు॥
4. ఘ్రార్వమునందున
త్యాగమె నియమము
ముందు యగముల
త్యాగమె నియమము
మహాపురుషులు మానవజాతి
అభ్యున్నతికే త్యాగమెనర్చిరి ॥క్లు॥
5. మతములైనవి హాస్యాస్యాదములు
భువికావశ్యము మంచి నడవడి
నిస్యార్థంబగు ప్రేమ అవసరము
అట్టి వాక్యమగు అశనిపాతము ॥క్లు॥

4. సత్యయుగంబే సంభవమౌను

1. సత్యయుగంబే సంభవమౌను
స్వరాయుగంబే సంప్రాత్మించును
అనాద్యార్యా ప్రాందవ ధర్మము
ఆచంద్రార్థంబౌను సుస్థిరము ॥సత్య॥
2. బ్రాహ్మణమ్యులో విజ్ఞానంబును
పైనికశక్తిలో సంస్కృతి దార్శయము
వ్యాపారములో సమాన పంపిణి
కనిష్ఠవర్ధము సామ్య సమస్థితి
చెక్కుచెదరకను చేరియున్నచో ॥సత్య॥
3. ఒకే కులంబు, ఒకే వేదము
సామరస్యము, శాంతి భావన
ఎపుడు వెలయునో అపుడే వెలయును
సత్యయుగంబని నా విశ్వాసము॥సత్య॥
4. సత్యయుగమ్యు అను ఈ భావన
భారత భువికుజ్ఞేవ మిచ్చును
నమ్మి లెండు! ఓ యువకుల్లారా!
ముందుకు ఉరుకుడు!
మనదే విజయము! ॥సత్య॥

5. ప్రతి యాత్మ దివ్యంబే!

ప్రతి యాత్మ దివ్యంబే
తత్ప్రతః దివ్యంబే ॥ప్రతి॥

లోబయళ్గల ప్రకృతిని
స్వాధీనంబున నుంచుకొని
అంతర్గతమగు దివ్యత్ప్రమును
ప్రస్నట పరచటి జీవితగమ్యము ॥ప్రతి॥

భక్తి, జ్ఞాన, ధ్యాన, కర్మముల
నన్నో, కొన్నో, ఎన్నుకొని
దివ్యత్ప్రమంబును ప్రస్నటపరచి
ముక్తాత్మండై మెలగవలె ॥ప్రతి॥

ఇదె పూర్ణంబో ధర్మమౌటచే
అర్పన, ఆలయ, ఆకృతులు
విధి, విధాయక, వివరణలెల్ల
అప్రధానమగు అంశములె ॥ప్రతి॥

6. రారండి! రారండి!

బాలకులారా! బాలికలారా!
బాలబాలిక ప్రోధల్లారా!
పిల్లల పెద్దల కండరికీ
చల్లని సలహో చెపుతాను
పరుగు పరుగునా రారండి!
పరుగు పరుగునా రారండి! ॥బా॥

ఆత్మరూపలే మీరంతా!
ఆత్మే నిజముగ మీరంతా!
ఆత్మే మీ నిజతత్ప్రమని
మీకే మీరు నేర్చుకొని
ప్రతి ఒక్కరికీ నేర్చండి
ప్రతి ఒక్కరికీ నేర్చండి ॥బా॥

నిదురపోయెడు మీ ఆత్మ
లేపినంతనే ఎంచక్కా
ప్రకాశించునో చూడండి
పరవశించునో చూడండి
ప్రకాశించునో చూడండి
పరవశించునో చూడండి ॥బా॥

అప్పుడు మీలో ఆత్మవల్లనే
శక్తివచ్చును, ఖ్యాతి వచ్చును;
మంచివచ్చును, మాన్యత వచ్చును;
పవిత్రమో మది, పరమైశ్వర్యము
ఎలా వెలయునో చూడండి
ఎలా వెలయునో చూడండి ॥బా॥

7. శక్తిమంతుడా లేవోయా!

శక్తిమంతుడా లేవోయా!
ధీరచురుషుడా లేవోయా
అప్రతిహాతమో ఆత్మశక్తి నీ
అంతరమందున గలదోయా॥

భౌతికములపై ప్రసరించితివా
భౌతిక సంపద నీదోయా ॥

బుద్ధి భావనల చౌప్పించితివా
ప్రజ్ఞాప్రాభవ పరిణతమో ॥

ఆత్మ ఆత్మపై పర్వించితివా
సరుడే శివుడై మనోయా ॥

8. వ్యర్థపోకడల విసర్జింపుము!

వ్యర్థాన్వేషణ విసర్జించుచు
దైవము మీరని తెలియుట మంచిది
దైవము మీరని తెలిసి సుఖముగా
తృప్తి చెందుచు మెలగండి ॥వ్యర్థ॥

వ్యర్థపోకడల విసర్జించుచు
పాత్రపోషణము బాగుగ చేయుము
విశ్వరంగమున నీదు పాత్రను
నటుని విధముగా నటున మొనర్పుము॥
॥వ్యర్థ॥

9. అడుగు, అడుగు, నడువు! ముందుకు!

అడుగు, అడుగు, నడువ ముందుకు,
(అడుగు, అడుగు, నడువగా)
అడుగు, అడుగు, గడచిపోవు;
అడుగు, అడుగు, నడచువాని,
అడుగులందు నడచు లజ్జీక్తి ॥అ॥

తరుముచున్న కోతులన్ని
పరుగుతీయు ఎదురుతిరుగ
ఎదురుకొనిన ఎంత ఫోర
కష్టమైన ఇట్టి తీరు ॥అ॥

నేల నాటినట్టి గింజ
నేల, నీరు, గాలి యగునె?
తనకు వలసినట్లు మలచి
గింజ వంటి మొలకె యగును ॥అ॥

హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవుడైనా
మతమునేల మారవలయు
మతములందు మర్మమెరిగి
తన మతమున పెరుగవలయు ॥అ॥

10. చెరువుకు నాలుగు గట్టులలో!

(శ్రీ బి.యస్.ఆర్. ఆంజనేయులు గారిచే
గేయరూపంలో రచించబడిన శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస సూక్తులు)

చెరువుకు నాలుగు గట్టులలో
నాలుగు విధముల పాత్రలలో ।
నీటిని తెచ్చెది స్నేలనిరి
అక్కా! వాటర్! పానీ! వారీ! ॥చెరువుకు॥

అంధులు నలుగురు ఏనుగును
తాకుచు నాలుగు వైపులను ।
ఏనుగు రూపము నిట్లనిరి
స్తంభం! పీపా! పామూ! చేటా! ॥చెరువుకు॥

ఊసరవెల్లికి రంగులను
పాంధులు నలుగురు చూచుచును ।
చెప్పిరి ఇట్లని గట్టిగనూ
ఎరువూ! పసుపూ! ఊదా! నీలం! ॥చెరువుకు॥

శ్రీగురుదేవులు ఇట్లనిరి,
అన్ని పేరులూ దేవునివే!
అన్ని రూపులూ దేవునివే!
సగుణ నిర్మణాతీతుడునూ! ॥చెరువుకు॥

◊ ◊ ◊ ◊ ◊

ಸ್ತ್ರೀಸಾರದಾದೇವಿ

స్తుతి

కృష్ణ శతకము

శ్రీ రుక్మిణీశ, కేశవ,
 నారద సంగీతలోల, నగధర శారీ,
 ద్వారకనిలయ, జనార్థన,
 కారుణ్యముతోడ మమ్మ గావుము కృష్ణ!
 నీవే తల్లివి తండ్రివి,
 నీవే నా తోడు నీడ, నీవే సభుడొ
 నీవే గురుడవు దైవము,
 నీవే నా పతియు గతియు, నిజముగ కృష్ణ!
 నారాయణ పరమేశ్వర,
 ధారాధర నీలదేహ, దానవవైరీ,
 క్షీరాభిశయన, యదుకుల
 వీరా, నను గావు కరుణ వెలయగ కృష్ణ!
 హరియను రెండక్కరములు
 హరియించును పొతకముల నంబుజనాభా!
 హరి నీ నామ మహాత్మము
 హరిహరి పొగడంగ వశమే హరి శ్రీకృష్ణ!
 క్రూరాత్ముడజామీళుడు
 నారాయణ యనుచు ఆత్మనందను పిలువన్,
 ఏరీతి నేలుకొంటివి!
 ఏరీ నీ సాటివేల్పు లెందును కృష్ణ!
 అక్కారవరద, మాధవ,
 చక్రాయుధ, ఖడ్గపాణి, శారి, ముకుందా,
 శక్తాది దివిజసన్ముత,
 శుక్రార్పిత, నన్న గరుణ జాడుము కృష్ణ!

సందుని ముద్దులపట్టివి,
మందరగిరిధరుని, హరిని, మాధవ విష్ణున్,
సుందర రూపుని మునిగణ
వందితు నిను దలతు భక్తవత్సల కృష్ణ!

ఓ కారుణ్య పయోనిధి,
నాకాధారంబవగుచు, నయముగ బ్రోవన్,
నాకేల ఇతర చింతలు,
నాకాధిప వినుత లోకనాయక కృష్ణ!

వేదంబులు గననేరని
ఆది పరబ్రహ్మమూర్తి, అనఘ మురారీ!
నాదిక్కు జాచి గాపము,
సీదిక్కే నమ్మినాడ, నిజముగ కృష్ణ!

జననము

పదునాలుగు భువనంబుల
కుదురుగ సీక్కు నిల్చుకొన నేర్వరివై,
విదితంబుగ నా దేవకి
యుదరములో నెట్లులొదిగి యుంచివి కృష్ణ!

అష్టమి రోహిణి ప్రాశ్నన,
అష్టమ గర్భమున బుట్టి యా దేవకికిం,
దుష్టుని కంసు వధింపవె,
శృంజి ప్రతిపాలనంబు సేయగ కృష్ణ!

బాల్యము

అందెలు గజ్జెలు ప్రోయగ,
చిందులు ద్రోక్కుమను, వేడ్కు చెలువారంగా,
సందుని సతి యా గోపిక
ముందర నాడుదువు మిగుల మురియుచు కృష్ణ!

హరిచందనంబు మేనున,
 కరమొప్పెదు హస్తములను కంకణరవముల్,
 ఉరమున రత్నము మెరయగ
 బరగితిపో నీదు బాల పయసది కృష్ణ!
 పాణితలంబున వెన్నయు,
 వేణీమూలంబు నందు వెలయగ హింఛం
 బాణిముత్యము ముక్కున,
 జాణుడవై దాల్చ శేషశాయివి కృష్ణ!

లీలలు

మడుగుకు జని కాళీయుని
 పడగలపై భరతశాప్రపద్ధతి వెలయన్,
 కడువేదుకతో నాడెదు
 అడుగులనే మదిదలంతు అచ్యుత కృష్ణ!
 బృందావనమున, బ్రహ్మ
 సందార్థకమూర్తి, వేణునాదము నీవా
 మందార మూలమున గో
 విందా పూరింతువోర, వేడుక కృష్ణ!
 దేవేంద్రుడలుకతోడను
 వావిరిగా రాళ్మివాన వడి గురియింపన్
 గోవర్ధన గరియెత్తితి,
 గోవుల గోపకుల గాచుకొరకై కృష్ణ!
 అండజపాపాన విను, బ్రి
 పర్మిండంబుల బంతులట్లు ఆడెదు నీవా
 కొండల నెత్తితి వందురు,
 కొండిక పనిగాక, దొడ్డకొండా కృష్ణ!

అంసాలంబిత కుండల,
కంసాంతక, నీవు ద్వారకాపురి లోనన్,
సంసారి రీతి నుంటివి,
హంసేంద్ర! విశాలనేత్ర అచ్యుత కృష్ణ!

శిష్టరక్షణ - దుష్టరిక్షణ

అంగన పసుపున, ధోవతి
కొంగున నటుకులను ముడుచుకొని వచ్చిన యా
సంగతి విని, దయనొసగితి
రంగుగ సంపదలు లోకరక్షక కృష్ణ!
“హా! వసుదేవ కుమారక!
కావుము నా మానమనుచు” కామిని వేడన్
ఆ వనజాక్షికి నిచ్చితి,
శ్రీవర అక్షయమటంచు చీరెలు కృష్ణ!
శుభ్రమగు పాంచజన్యము,
అట్రంకష పగిది ద్రౌవ ఆహవ భూమిన్,
విభ్రమము దనుజసుతా
గర్భంబుల బగులజేయు ఘనుడవు కృష్ణ!
జయమును విజయున కీయవె,
హాయముల ములుకోల మోపి యదలించి, మహో
రయమున రొప్పవె తేరును,
భయమున రిపుసేన విరిగి పారగ కృష్ణ!
దుర్జనులగు సృషసంఘము
నిర్రింపగ దలచి నీవు, నిఖిలాధారా!
దుర్జనులను వధియింపను,
అర్పున రథచోదకుండవైతివి కృష్ణ!

శక్తసుతు గాచుకొర్కె,
 శక్తము చేపట్టి భీష్య జంపగ జను నీ
 విక్రమ మేమని పొగడుదు
 నక్రగ్రహ సర్వలోక నాయక కృష్ణ!
 దివిజేంద్ర సుతుని జంపియు
 రవిసుతు రక్షించినావు రఘురాముడవై!
 దివిజేంద్ర సుతుని గాచియు,
 రవిసుతు బరిమార్చితోర రణమున కృష్ణ!
 దుర్ఘర బాణము రాగా,
 గర్భములో సుండియభయ కావుమటన్నన్,
 నిర్వరక్షప రక్షించితి
 అర్పకు అభీమన్యసుతుని అచ్యుత కృష్ణ!
 గిరులందు మేరువోదువు,
 సురలందును నింద్రుడోదు, చుక్కలోనన్
 పరమాత్మ చంద్రుడవుదువు,
 సరులందును సృపతివోదు, సయముగ కృష్ణ!
 చుక్కల నెన్నగ వచ్చును,
 గ్రమున భూరేణువులను గణతింపనగున్,
 జౌక్కపు నీ గుణజాలము
 అక్కజమగు లెక్కపెట్ట అజునకు కృష్ణ!
 కుక్కని నిఖిల జగంబుల
 నిక్షేపము జేసి, ప్రశ్నయ సీరథినడుమన్,
 రక్కక వటుపత్రముపై
 దక్కత పవళించునట్టి ధన్యుడ కృష్ణ!
 విశ్వేత్పత్తికి బ్రహ్మావు,
 విశ్వము రక్షింపదలచి విష్ణుడవనగా,
 విశ్వము జెరుపను హరుదవు,
 విశ్వాత్మక నీవెయగుచు వెలయగ కృష్ణ!

అగణిత వైభవ కేశవ!
 నగధర, పనమాలి యాదినారాయణ యో
 భగవంతుడు, శ్రీమంతుడు,
 జగదీశ్వర శరణ శరణ శరణము కృష్ణ!

శరణాగతి

పనజాష్ట భక్తవత్సల,
 ఘనమూర్తి త్రయమునందు కరుణానిధివై
 జను నీ సద్గుణజాలము,
 సనకాది మునీంద్రులెన్న జాలరు కృష్ణ!
 కుంభీంద్ర వరద, కేశవ
 జంభాసుర్వైరి, దివిజసన్నుత చరితా,
 యంభోజనేత్ర, జలనిధి
 గంభీరత నన్నగావు కరుణను కృష్ణ!
 దిక్కెష్వరు ప్రపణోదుకు
 దిక్కెష్వరు పాండవులకు, దీనుల కెపుడున్
 దిక్కెష్వరయ్యహల్యకు,
 దిక్కెష్వరు నీవె నాకు దిక్కువు కృష్ణ!
 హరినీవె దిక్కు నాకును,
 సిరితో నేతెంచి మకరి శిక్షించి దయన్
 బరమేష్టి సురలు బొగదగ
 కరి గాచిన రీతి, నన్న గావుము కృష్ణ!
 దండమయూ విశ్వంభర!
 దండమయూ పుండరీక దళనేత్ర హరీ!
 దండమయూ కరుణానిధి!
 దండమయూ నీకునెపుడు దండము కృష్ణ!

దాశరథీ శతకము

శ్రీరఘురామ, చారు తులసీదళ దామ, శమక్షమాది శృం
గార గుణాభిరామ, త్రిజగన్మత శౌర్యరమాలలామ, దు
ర్వార కబంధరాక్షస విరామ, జగజ్ఞన కల్యాపార్షవో
త్రారక నామ, భద్రగిరి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

రామ విశాల విక్రమ పరాజిత భూర్జవరామ సద్గుణ
స్నేహ పరాంగనా విముఖ సుప్రతకామ వినీల నీరద
శ్యామ, కక్కత్పువంశ కలశాంబుధిసోమ సురారిదోర్మలో
ద్వామ విరామ భద్రగిరి దాశరథీ! కారుణాపయోనిధి!

అగణిత సత్యభాష, శరణాగతపోష, దయాలసణ్ణరుండి
విగత సమస్తదోష, పుణివీసుర తోష, త్రిలోకపూత కృ
ధ్గన ధనీ మరంద పదకంజ విశేష, మణిప్రభా ధగ
ధగిత విభూష, భద్రగిరి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

రంగదరాతి భంగ, ఖగరాజ తురంగ, విపత్సరంపరో
త్తుంగ తమః పతంగ, పరితోషితరంగ, దయాంతరంగ, స
త్సుంగ, ధరాత్కుజా హృదయసారస భృంగ, నిశాచరాజ్ఞ మా
తంగ, శుభాంగ, భద్రగిరి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

దురితలతాలవిత్ర, ఖరదూషణ కానన వీతిపణోత్ర, భూ
భరణకళా విచిత్ర, భవబంధ విమోచనసూత్ర, చారువి
స్మృదరవింద నేత్ర, ఘన పుణ్యచరిత్ర, వినీలభూరికం
ధర సమగ్రాత, భద్రగిరి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

ముప్పున కాలకింకరులు ముంగిట వచ్చినవేళ, రోగముల్
గొప్పరమైనచోచ గఘము కుత్తుక నిండినవేళ, బాంధవుల్
గప్పినవేళ, మీ స్వరణ గల్లునొ గల్లుదొ నాటి కిప్పుదే
తప్పకచేతు మీ భజన దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

పరమదయానిధి, పతితపొవననామ హరే యటంచు ను
స్థిరమతులై సదా భజనసేయు మహాత్ముల పొదధూళి నా
శిరమున దాల్చు ‘మీరటకు జేరకు’ దంచు యముండు కింకరో
తృప్తముల కానబెట్టునట దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

రామహరే, కక్కత్త్స్నకుల రామహరే, రఘురామ రామ శ్రీ
రామహరే యటంచు, మది రంజిల భేకగళంబులీల నీ
నామము సంస్కరించిన జనంబు భవంబెడబాసి తత్పరం
ధామ నివాసులోదురట దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

చిక్కని పాలపై మిసిమిజెందిన మీంగడ పంచదారతో
మెక్కినభంగి, మీ విమలమేచకరూప సుధారసంబు నా
మక్కువప్పక్కెరంబున సమాపిత దాస్యమనేటి దోయటన్
దక్కెనటంచు జూత్తెదను, దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

జూత్తెద మీ కథామృతము జూత్తెద మీ పదకంజతోయమున్
జూత్తెద రామనామమున జొభ్యులుచున్న సుధారసంబు నే
జూత్తెద జూఱ్చుజూఱ్చుగ రుచుల్ గనువారి పదంబుగూర్చవే
తల్లులతోడి పొత్తిడక దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

సిరిగలనాండు మైమఱచి చిక్కిననాండు దలంచి పుణ్యముల్
పొరింబొరి సేయనైతినని పొక్కినుంగల్లునె గాలిచిచ్చుపైం
గెరలిన వేళఁ దప్పిగొని కిడ్పుడువేళ జలంబు గోరి త
తృప్తమునఁ ద్రవ్యినం గలదె దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

సరసుని మానసంబు సరసజ్ఞిడెరుంగును ముష్టురాధముం
డెత్తిఁగి గ్రహించువాడె కొలనేక నివాసముంగాగ దర్శరం
బరయఁగ నేర్చునెట్లు వికచాల్ మరంద రషైకసారభో
తృప్తము మిళిందముందు క్రియ దాశరథీ! కరుణాపయోనిధి!

భండనభీముండార్జన బాంధవుండుజ్ఞుల బాణతూణకో
దండకళాప్రచండ భుజ తాండవకీర్తికి రామమూర్తికిన్
రెండవసాటి దైవమింక లేండనుచున్ గడగట్టి భేరికా
దాండడ ధాండ ధాండ నినదంబు లజాండము నిండ మత్తవే
దండము నెక్కి చాటెదను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ!

ఎక్కుడి తల్లిదండ్రి సుతులెక్కుడివారు కళత్రభాంధవం
బెక్కుడ జీవుండెట్టి తనువెత్తిన బుట్టుచు బోవుచున్న వా
డొక్కుడె పాపపుణ్ణఫల మొందిన నొక్కుడె కానరాడు వే
తొక్కుడు వెంటనంటిభవ మొల్లనయూ కృపజాడవయ్య నీ
టుక్కరి మాయలందిడక దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ!

నోంచిన తల్లిదండ్రికిం దనుభవుం డొక్కుడెచాలు మేటి చే
చాంచని వాడు వేత్తాకండు చాచిన లేదన కిచ్చువాండు నో
రాంచి నిజంబ కాని పలుకాడని వాడు రణంబులోన మేన్
దాంచని వాడు భుద్రగిరి దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ!

బొంచని వాండె యోగ్య డరిబ్యందము లెత్తిన చోట జివ్వకుం
జంకనివాండె జోదు రభసంబున నథ్రి కరంబు సొంచినం
గొంకనివాండె దాత మిముంగొల్చి భజించిన వాడెపో నిరా
తంకమనస్సుకె డెన్నగను దాశరథీ! కరుణాపయోనిధీ!

◊ ◊ ◊ ◊ ◊

శ్రీ కాళహాస్తీశ్వర శతకము

నిను సేవింపగ నాపదల్గొడునీ, నితోత్సవంబభ్యనీ
జనమాత్రుండననీ మహాత్ముడననీ సంసారమోహంబు పై
కొననీ జ్ఞానముగల్లనీ గ్రహగతుల్ కుందింపనీ, మేలు వ
చ్చిన రానీ యవి నాకు భూపణములే, శ్రీకాళహాస్తీశ్వరా!
ఏ వేదంబు పరించెలూత, భుజగంబే శాస్త్రముల్చాచె దా
నే విద్యాభ్యునం బోనర్చె గరి, చెంచెమంత్రమూహించె, బో
ధావిర్మావనిదానముల్ వదువులయ్య? కావు! మీ పౌదసం
సేవాస్కియె కాక జంతుతతికిన్, శ్రీ కాళహాస్తీశ్వరా!

నిన్నున్నమ్మినరీతి నమ్మనొరులన్, నీకన్న నాకెన్న లే
 రన్నల్లమ్ములు తల్లిదండ్రులు గురుందాపత్నపోయుండు నా
 యన్నా! యెన్నడు నన్ను సంసృతి విపాదాంబోధి దాటించు య
 చ్ఛిన్నానంద సుభాష్టిదేల్చైదోకదే శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!
 కొడుకుల్ పుట్టరటంచు నేడ్తురవివేకుల్ జీవనభ్రాంతులై!
 కొడుకుల్ పుట్టరె కౌరవేంద్రునకనేకుల్, వారిచే నేగతుల్
 వడసెన్? బుత్రులులేని యూ శుకునకున్ వాటిల్నె దుర్గతుల్
 చెడునే మోక్షపదం బపుత్రకునకున్ శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!
 గ్రహదోపంబులు దుర్మిమిత్రములు నీ కళ్యాణనామంబు ప్ర
 త్యహమున్ బేర్మాను నుత్తమోత్తముల బాధంబెట్టగా నోపునే!
 దహనుంగప్పజాలునే శలభసంతాసంబు? నీ సేవచే
 సి హతక్కెపులుగారుగాక మనుజుల్ శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!
 చనువారింగనియేడ్చువారు, జముదా! సత్యంబుగాపత్తుమే
 మనుమానంబిక లేదు నమ్ముమని తారావేళ నారేపునన్
 మునుగంబోపుచు బాసచేయుట సుమీ ముమ్మటికింజూడగా
 చెనటుల్లానరు దీని భావమిదివో శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!
 పవిపుపుంబగు, నగ్నిమంచగు నకూపారంబు భూమీష్ఠలం
 బపు, శత్రుండతిమిత్రుడో, విషము దివ్యాపోరమోనెన్నగా
 నవనీమండలి లోపలన్ శివ శివేత్యా భాషణోల్లాసికిన్
 శివ! నీ నామము సర్వవశ్యకరమో, శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!
 పాలుంబువ్యయు బెట్టిదన్ గుడువరా పాపన్న, రాయన్న, లే
 లే లెమ్మన్న, నరంటిపండ్ల గొనితే, లేకున్న నే నొల్లనం
 టే, లాలింపరె తల్లితండ్రులపుడట్లే తెచ్చి, వాత్సల్య ల
 క్షీప్తిలీవచనంబులం గుడువరా శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!
 శ్రీశైలేశు భజింతునో యభవు గాంచీనాథు సేవింతునో
 కాళిష్వల్లభు గొల్పబోదునొ, మహాకాళేశు బూజింతునో
 నాశిలంబబువైన మేరుపనుచున్ రజ్జింపవే నీ కృపా
 శ్రీ శృంగార విలాసపోనములచే శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

ఒక పూటించుక కూడు తక్కువగునే నోర్షంగలే, దెండ కో
పక నీడన్నెదకుం, జలిం జడిసి కుంపట్టత్తుకో జూమ, వా
నకు నిండ్లింప్పను దూరు, నీ తనువు దీనన్నచ్చు సౌఖ్యంబు రో
సి కడాసింపరుగాక మర్చులకటా! శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

కేదారాది సమస్తతీర్థములు కోర్చిం జూడ బోనేటికిన్?
కాదా ముంగిలి వారణాసి కడుపే కైలాసశైలంబు నీ
పాద ధ్యానము సంభవించునపుడే భావింప సుజ్ఞన ల
శ్చీ దారిశ్రులుగారె లోకులకటా శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

పుడమి న్నిన్నొక ఖిల్వపత్రముననే పూజించి, పుణ్యంబు నుం
బడయన్నెరక పెక్కు దైవములకుం బప్పుల్ ప్రసాదంబులున్
కుడుముల్ దోసెలు సారసత్తులటుకుల్ గుగ్గిళ్నసుంబెట్టుచున్
చెడి, యెందుం గొరకాక పోదురకటా, శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

నీపై కావ్యము జెప్పుచున్న యతడున్, నీ పద్యముల్ ప్రాసియి
మ్యా పారంబోనరింతునన్న యతడున్, మంజుప్రబంధమ్యు ని
ప్యాపూర్తిం బరియించుచున్న యతడున్, సద్యంధవుల్ గాక, చీ
ఛీ! పృష్ఠాగతబాంధవంబు నిజమా! శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

వన్నే యేసుగుతోలు దుప్పటము, ఐవ్యా కాలకూటంబు, చే
గిన్నే బ్రహ్మకపాల ముగ్రమగు భోగే కంతహరంబు, మే
ల్చిన్నీలాగున నుంటయుం దెలిసియు న్నీ పాదపద్మంబు చే
ర్చిన్నారాయణు డెట్లు మానసము దా శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

తాత ల్లభియు దండ్రియు నృరియు పెద్దల్చివగా జూడరో
భీతిం బొందగ సేల చాపునకుగా, పెండ్లము విడ్డవిత్త
ప్రాతంబు ల్లిలకింప, జంతువులకు న్యాలాయమైయుండగా
చేతోఫీధి నరుండు నిన్ గొలువడో శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

జాతులైప్పుట, సేవచేయుట, మృషల్ సంధించుట, న్యాయుపు
భ్యాతింబొందుట, కొండెగాడవుట, హింసారంభకుండోట, మి
ధ్యాతాత్పర్యము లాడుటన్నియు పరద్రవ్యంబు నాశించి, యూ
శ్రీ తానెన్ని యుగంబులుండగలదో శ్రీ కాళహస్తిశ్వరా!

సీత

సుమతీ శతకము

చేయవలసిన వనులు

జిచ్చునదె విద్య, రణమున
జొచ్చునదె మగతనంబు, సుకవీశ్వరులన్
మెచ్చునదె నేర్పు, వాడుకు
వచ్చునదె కీడు సుమ్ము, వసుధను సుమతీ!
ఉపకారికి నుపకారము
విపరీతము కాదు సేయ వివరింపంగా
అపకారికి నుపకారము నెపమెన్నక
సేయువాడు నేర్పరి సుమతీ!

ఎప్పటి కెయ్యది ప్రస్తుత
మప్పటికా మాటలాడి యన్నుల మనముల్
నొప్పింపక తానొవ్వుక
తప్పించుకు తిరుగువాడు ధన్యుడు సుమతీ!

ధీరులకు చేయు మేలది
సారంబగు నారికేళ సలిలము భంగిన్
గారహము మీరి, మీదట
భూరి సుఖావహములగును భువిలో సుమతీ!

పతికడకు, తన్న గూర్చిన
సతికడకును వేల్పుకడకు, సద్గురు కడకున్,
సుతుకడకు, రిక్తచేతుల
మతిమంతులు చనరు, నీతి మార్గము సుమతీ!

వినదగు నెవ్వరు చెప్పిన,
వినిసంతనె వేగపడక వివరింపదగున్,
కని కల్ల నిజము తెలిసిన
మనుజుడెపో నీతిపరుడు మహిలో సుమతీ!

ఉత్తముల ఆఖలక్షణాలు

ఆకొన్న కూడె యమృతము
తాగొంకకనిచ్చవాడె దాత ధరిత్రిన్,
సోకోర్చువాడె మనుబుడు
తేకువ గలవాడె వంశ తిలకుడు సుమతీ!

ఉడుముండదె నూరేండ్లను,
పడియుండదె పేర్చిపాము పదినూరేండ్లన్
ముడుగున కొక్కెర యుండదె,
కడునిల పురుషార్థపరుడు కావలె సుమతీ!

పరనారీ సోదరుడై,
పరధనముల కాసపడక, పరులకు హితుడై,
పరులు తను బొగడ నెగడక
పరులలిగిన నలుగ నతడు పరముడు సుమతీ!

లోక సామాన్య విషయములు

ఉత్తమ గుణములు నీచున
కెత్తెరగున గలుగనేర్చు; ఎయ్యెడలందా
నెత్తిన్ని కరుగపోసిన
ఇత్తడి బంగారమగునె, ఇలలో సుమతీ!

ఎప్పుడు సంపదగలిగిన
నప్పుడె బంధువులు వత్తురది యొట్లస్త్రోన్
తెప్పులుగ చెరువు నిండిన
కప్పులు పదివేలు చేరు గదరా సుమతీ!

ఓడల బండ్లను వచ్చును,
ఓడలునా బండ్లమీద నొప్పుగ వచ్చున్
ఓడలు బండ్లను వలెనే
వాడంబడు కలిమిలేమి వసుధను సుమతీ!

కనకపు సింహసనమున
 శునకము గూర్చుండబెట్టి శుభ లగ్నమున్
 దొనరగ పట్టము గట్టిన,
 వెనుకటి గుణమేల మాను వినరా సుమతీ!

 కమలములు నీటబాసిన
 కమలాప్తుని రశ్మి సోకి కమలిన భంగిన్,
 తమతమ నెలవులు దప్పిన
 తమ మిత్రులె శత్రులోట తథ్యము సుమతీ!

 కూరిమిగల దినములలో
 నేరములెన్నడును గలుగనేరపు, మరియా
 కూరిమి విరసంబైనను
 నేరములే దోచుచుండు నిక్షపు సుమతీ!

 కొరగాని కొడుకు పుట్టిన
 కొరగామియెకాదు; తండ్రి గుణముల జెరచున్,
 చెరకు తుద వెన్ను పుట్టిన
 చెరకున తీపెల్ల జెరచు, సిద్ధము సుమతీ!

 చీమలు పెట్టిన పుట్టలు
 పాముల కిరవైనయట్లు, పామరుడు తగన్
 హేమంబు గూడబెట్టిన
 భూమీశుల పాలజేరు భువిలో సుమతీ!

 చుట్టుములుగాని వారలు
 “చుట్టుములము నీ” కటంచు సొంపుదలిర్పన్
 నెట్టుకొని యాశ్రయింతురు
 గట్టిగ ఉదవ్యంబు గలుగ గదరా సుమతీ!

 తడవోర్పక, యొడలోర్పక
 కడువేగంబడచి పడిన కార్యంబగునే?
 తడవోర్చిన, నొడలోర్చిన
 జెడిపోయిన కార్యమెల్ల జేకురు సుమతీ!

తన కోపమె తన శత్రువు,
 తన శాంతమె తనకు రక్ష దయ చుట్టంబో,
 తన సంతోషమె స్వర్ధము,
 తన దుఃఖమె నరకమండ్రు తథ్యము సుమతీ!

 తల నుండు విషము ఘణికిని,
 వెలయంగా తోకనుండు వృశ్చికమునకున్,
 తల తోకయనక యుందును
 ఖలునకు నిలువెల్ల విషము గదరా సుమతీ!

 ధనపతి సఖుడై యుండియు,
 నెనయంగా శివుడు బిచ్ఛమెత్తగ వలసెన్,
 తనవారికెంత గలిగిన
 తన భాగ్యమె తనకుగాక తథ్యము సుమతీ!

 నయమున బాలును ద్రావరు,
 భయమున విషమైనగాని భజ్ఞింతురుగా;
 నయమెంత దోసకారియు
 భయమే చూపంగవలయు బాగుగ సుమతీ!

 పుత్రోత్సాహము తండ్రికి
 పుత్రుడు జన్మించినప్పడ పుట్టదు; జనులా
 పుత్రుని కనుగొని పొగడగ
 పుత్రోత్సాహంబు నాడు పొందుర సుమతీ!

 సరసము విరసము కొరకే,
 పరిపూర్ణ సుఖంబు లధికబాధల కొరకే,
 పెరుగుట విరుగుట కొరకే,
 ధర తగ్గట హెచ్చుకొరకె, తథ్యము సుమతీ!

 సిరితావచ్చిన వచ్చును
 సలలితముగ నారికేళ సలిలము భంగిన్,
 సిరితాబోయిన పోవును
 కరి ప్రింగిన వెలగపండు కరణిని సుమతీ!

విదువదగినవి, చేయకూడణివి

అడిగిన జీతం బియ్యని
 మిడిమేలపు దొరనుగోళ్ళి మిదుగుట కంటెన్,
 వడిగల యొఢ్డులగట్టుక
 మదిదున్నుక బ్రతుక వచ్చు మహిలో సుమతీ!
 అడియాస కొలువు గొలువకు,
 గుడిమణియము సేయబోకు, కుజనులతోడన్
 విదువక కూరిమి సేయకు,
 అడవిని తోడరయకొంటి నరుగకు సుమతీ!
 అధరము కదిలియు గదలక
 మధురములగు భాషులుడిగి, వౌన్ప్రతుడో,
 అధికార రోగపూరిత
 బధిరాంధక శవముజూడ పాపము సుమతీ!
 ఇమ్ముగ చదువని నోరును,
 అమ్మాయని బిలచి యన్నమడుగని నోరున్,
 తమ్ముల బిలువని నోరును,
 కుమ్మరి మనుద్రవ్యిసట్టి గుంటర సుమతీ!
 ఉపమింప మొదలు తియ్యన
 కపటం బెడనెడను చెరకుకైవడనె పో,
 నెపములు వెదకును కడపట,
 కపటపు దుర్జాతిపొందు గదరా సుమతీ!
 ఎప్పుడు తప్పులు వెదకెడు
 అప్పురుఫని గొల్పగూడదది యొట్లన్నన్,
 సర్వంబు పడగనీడను
 కప్ప వసించిన విధంబు గదరా సుమతీ!

ఏరకుమీ కసుగాయలు
 దూరకుమీ బంధుజనుల దోషము సుమీళు;
 పారకుమీ రణమందున
 మీరకుమీ గురువునాళ్ళ మేదిని సుమతీ!
 కొంచెపు నరు సంగతిచే
 అంచితముగ కీడువచ్చు; అది యొట్లున్నన్న,
 కించిత్తు నల్లికుట్టిన
 మంచమునకు పెట్లు వచ్చు మహిలో సుమతీ!
 తనవారు లేని చోటను
 చనువించుక లేనిచోట, జగడము చోటన్,
 అనుమానమైన చోటను,
 మనుజనకును నిలువదగదు మహిలో సుమతీ!
 నడువకు మీ తెరువొక్కట,
 కుడువకుమీ శత్రునింట కూరిమితోడన్,
 ముడువకుమీ పరథనముల,
 నుడువకుమీ ఒరుల మనసు నొప్పగ సుమతీ!
 పాలను గలసిన జలములు
 పాల విధంబుననె యుండు పరికింపంగా,
 పాలచవి చెరచుగావున,
 పాలసుడగు వాని పొందు పలదుర సుమతీ!
 బలవంతుడ నాకేమని,
 పలువురతో నిగ్రహించి పలుకుటమేలా?
 బలవంతమయిన సర్పము
 చలిచీమల చేతచిక్కి చావదె సుమతీ!

◊ ◊ ◊ ◊ ◊

వేమన శతకము

ఆనగననగరాగ మతిశయల్లచునుండు
 తినగతినగ వేము తియ్యనుండు
 సాధనమున పసులు సమకూరు ధరలోన,
 విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

 ఆన్ని దానములందు నన్నదానమెగొపు
 కన్నతల్లి కంటే ఘనము లేదు,
 ఎన్న గురుని కన్న నెక్కువ లేదయా,
 విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

 అల్పాదెపుడు బల్య నాడంబరముగాను,
 సజ్జనుండు బల్య చల్లగాను,
 కంచుమ్రోగునట్లు కనకంబు మ్రోగునా,
 విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

 ఆత్మశుద్ధి లేని యాచారముది యేల?
 భాండపుర్ణిలేని పాకమేల?
 చిత్తశుద్ధిలేని శిష్పుజలేలయా?
 విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

 ఇంటిలోని ధనము “యిదినాది” యనుచును
 మంటిలోన దాచు మంకుజీవి
 కొంచబోడు వెంట గుల్లకాసును రాదు
 విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

 ఉప్పు కప్పురంబు నొక్క పోలిక సుండు
 చూడ చూడ రుచుల జాడ వేరు
 పురుషులందు పుణ్యపురుషులు వేరయా
 విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

కొండకుధరమన్న, కుండభాండంబన్న

ఉపులవణమన్న నోకటి గాడె

భాషులెన్ని రైన బరతత్పుమెక్కటే,

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

జీవి జీవిజంప శివుని జంపుటె యగును

జీవుదరసి చూడ శివుడు గాడె?

జీవుడే శివుడని సిద్ధంబు తెలియరా

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

తప్పులెన్న వారు తండోపతండంబు

లుర్య జనులకెల్ల నుండు తప్పు

తప్పులెన్న వారు తమ తప్పు లెరుగరు

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

తల్లిదండ్రి మీద దయలేని పుత్రుండు

పుట్టనేమి? వాడు గిట్టనేమి?

పుట్టలోని చెదలు పుట్టవా గిట్టవా?

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

సీళ్ళలోని మొసలి నిగిడి యేనుగు బట్టు

బైట కుక్కచేత భంగపడును

స్థాన బలిమి గాని తన బల్మీ కాదయూ

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

పట్టుపట్టరాదు, పట్టివిడువరాదు

పట్టునేని బిగియ బట్టవలయు

బట్టి విడుటకన్న బరగ జచ్చుట మేలు,

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

పూజకన్న నెంచ బుద్ధి నిదానంబు

మాటకన్న నెంచ మనసు దృఢము

కులముకన్న మిగుల గుణము ప్రధానంబు

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

మాటలాడుటోకటి, మనసులో నొక్కబీ,
ఒడలి గుణము వేతె యోజ వేతె
ఎట్లుగల్లు ముక్కి యిలాగు తానుండ?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

మృగమదంబు జూడ మీద నల్లగ నుండు
బరిథవిల్లు దాని పరిమళంబు
గురువులైన వారి గుణములిలాగురా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

మ్రానులోన నగ్ని మరియుండగావచ్చు
అగ్నిసుండ మ్రాను కలవిగాదు
మ్రానులోన యగ్ని మర్యాద సంసారి
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

* * * * *

ఇతర పద్యములు

ఒరులేయవి యొనరించిన
సరవర! యప్పియము దన మనంబునకగు, దా
నొరులకు నవి సేయకునికి,
పరాయణము పరమధర్మ పథములకెల్లన్.

విను, పురుషుడు గావింపని
పనులకు దైవముది యెట్లు ఘలమొనరించున్?
జనములు కార్యము నడుపగ,
ననుకూలత నిచ్చుగాక యయ్యయి ఘలముల్.

చేతులారంగ శివుని ఘ్రాజించువాడు,
నోరునొవ్వంగ హరికీర్తి నుడుపువాడు
దయయు సత్యంబు లోనుగా తలచువాడు
తల్లిదండ్రులు చేసిన తపసుపంట.

* * * * *

భాస్కర శతకము

అలఫుగుణ ప్రసిద్ధుడగు నట్టి ఘనుండొకఁ డిష్టుడై తనున్
వలచి యొకించు కే మిడిన వానికి మిక్కిలి మేలుచేయుంగా;
తెలిసి కుచేలుండొక్క కొణిదెం డడుకుల్ దనకిచ్చినన్ మహో
ఘలదుండు కృష్ణుడత్యధిక భాగ్యము లాతనికిందె? భాస్కరా!

ఒక్కడెచాలు నిశ్చల బలోన్నతుడెంతటి కార్యమైనఁ దాచ
జక్కునొనర్చు; గౌరవ లసంబ్యులు పట్టిన ధేనుకోటులం
జిక్కుగనీక తత్త్వబలసేన ననేక శిలీముఖంబులన్
మొక్కపడంగఁ జేసి తుద ముట్టఁడె యొక్క కిరీటి భాస్కరా!

కులమున నక్కడక్కడ సకుంరిత ధార్మికు ఊక్కడొక్కడే
కలిగెడుగాక పెందఱుచు గల్గగ నేరరు; చెట్టుచెట్టునన్
గలుగుఁగ నేర్చునే? గొడుగు కామలు చూడఁగ నాడనాడ నిం
పలరఁగ నొక్కడొక్కటి నయంబునఁ జేకుఱుగాక భాస్కరా!

చదువదియొంత గల్లిన రసజ్జుత యించుక చాలకున్న నా
చదువు నిరథకంబు గుణసంయుతు లెవ్వరు మెచ్చు; రెచ్చటం
బదనుగ మంచికూర సలపాకము చేసిన్ననెన నందు నిం
పొదవెదునుపు లేక రుచి పుట్టఁగ నేర్చునటయ్య భాస్కరా!

తగిలి మదంబుచే నెదురిందన్న నెఱుంగక దొడ్డవానితో
బగఁగొని పోరుటెల్ల నతి పామరుడై చెడుటింతెగాక తా
నెగడి జయింపనేరఁడది నిక్కము తప్పదు; ధాత్రిలోపలన్
దగి యొక కొండతో తగరు ధీకొని తాంకిన నేమి భాస్కరా!

తడవగ రాదు దుష్టుగుఁడత్తు మెఱుంగక యొప్పురైన నా
చెడుగుణ మిట్లు వల్పదని చెప్పిన గ్రిక్కున గోపచిత్తుడై
కడుఁ దెంగజూచుగా; మఱుగు గాగిన తైలము నీటిబొట్టుపై
బదునెడ నాక్కణం బగసి భగ్గన మండక యున్న భాస్కరా!

తనకు ఘలంబు లేదని యొదం దలపోయఁడు కీర్తిగోరునా
ఘనగుణశాలి లోకపాత కార్యము మిక్కిలిబారమైన మే
లనుకొని పూను; శేషుండు సహార్పముఖంబుల గాలిగ్రోలి తా
ననిశము మోవడేఁ మఱి మహోబరమైన ధరిత్రి భాస్కరా!

తాలిమితోడుతం దగవు దప్పక నేర్చరి యొప్పదప్పులం
బాలన సేయుఁగాకట నుపాయివిహినుడు సేయనేర్చునే?
పాలను నీరు వేఱుపఱుపంగ మరాళ మెఱుంగుఁగాని మా
ర్జుల మెఱుంగునే తదురు చారురసజ్జత బూన భాస్కరా!
తెలియని కార్యమెల్లఁగడ తేర్చుట కొక్క వివేకిం జేకొనన్
వలయునటైన దిద్దుకొన వచ్చుఁ బ్రయోజనమాంద్యమేమియుం
గలుగదు, ఫాలమందుఁ దిలకం బిడునప్పుడు చేతనద్దుమున్
గలిగినఁ జక్కడజేసికొనుఁ గాదె నరుండది చూచి భాస్కరా!
దక్కుండు లేనియంటికిం బదార్థము వేత్తాక చోటనుండి వే
లక్షులు వచ్చుచుండినఁ బలాయనమై చనుఁ గల్లగాదు; ప్ర
త్యక్కము వాగులున్ వఱదలన్నియు వచ్చిన నీరునిల్చునే
యక్కయమైన గండి తెగినట్టి తటాకములోన భాస్కరా!
సుడువుల నేర్చుచాలని మనుమ్యఁడెఱుంగక తప్పనాడినం
గడుఁగ్గపతో జెలంగుదురు కాని యదల్పురు తజ్జలెల్లఁ; ద
ప్పుడుగులు వెట్టుచున్నడుచు నప్పుడు బాలుని ముద్దుచేయఁగా
దొడుగుదు రింతెకాని పడుఁగ్గోయుదురే యొవరైన భాస్కరా!
నేరిచి బుధ్మంతుఁడతి నీతివివేకము దెల్చినం జెడం
గారణమున్నవాని కది కైకొనఁగుడదు నిక్కమే; దురా
చారుఁడు రావణాసురుఁడు డసహ్యమునొందదడె చేటుకాలముం
జేరువ ద్యైననాఁడు నిరసించి విభీషణు బుధ్మ భాస్కరా!
పరహితమైన కార్యమతి భారముతోడిదియైనఁ బూను సత్పు
రుపుఁడు లోకముల్చిగడఁ బూర్ధమునందొక ఔలవర్షమున్
గురియుఁగణొచ్చినన్ గదిసి గొబ్బున గోజన రక్షణార్థమై
గిరినాక కేల నెత్తెనట కృష్ణుఁడు ఛత్రము భాతి భాస్కరా!
పలుచని హీనమానపుఁడు పాటిఁడలంపక నిష్టరోక్కులం
బలుకుచు నుండుఁగాని, మతి భాసురుఁడైన గుణప్రపార్శుఁడ
ప్పులుకులఁ బల్మయోవడు నిబద్ధిగ నెఱ్లన; వెల్తికుండఁ దాఁ
దొలఁకుచునుండుఁగాని మతి తొల్చునె నిండుఫుటంబు భాస్కరా!

పలుమఱు సజ్జనుండు బ్రియభాషలే పల్చుం గరోరవాక్యముల్
బలుకం దొకానొకప్పుడవి పలిగ్నం గీడును గాదు నిక్కమే;
చలువకు వచ్చి మేఘుండొక జాడను దా వడగండ్లరాల్చినన్
శిలలగునోటు వేగిరమె శీతలనీరముగాక భాస్కరా!

బంధురసద్గుణాధ్యుం దొకపట్టున లంపట నొందియైన దు
స్నంధిం దలంపం డన్యులకుం జాలహితం బోనరించుగాక, శీ
గంధపుం జెక్కు రాగిలుచుగాదె శరీరుల కుత్సవార్థమై
గంధములాత్ముం బుట్టుండులంగంబడి యుండుటల్ల భాస్కరా!

మదిందను నాసపడ్డయెడ మంచి గుణోన్నతుం డెట్టిహీనునిన్
వదలండు మేలుపట్టున నవశ్యము మున్మగ నాదరించుగా
త్రిదశవిమానమధ్యమునం డెచ్చిక్కపామతిసారమేయమున్
మొదల నిండడె ధర్మజుండు మూగి సురావళి చూడ భాస్కరా!

సంతత పుణ్యశాలి నొక జాడను సంపద వాసిపోయి తా
సంతటం బోక నెట్లుకొని యప్పటియట్ల వసించియుండు; మా
సాంతమునందుం జందురుని నన్నికళల్ పెడంబాసి పోయనం
గాంతి వహింపండోటు? తిరుగంబడి దేహమునిండ భాస్కరా!

సన్మతకార్యదక్షుండొక చాయ నిజప్రభ యప్రకాశమై
యున్నపుడైన లోకులకు నొండొక మేలొనరించు సత్కుసం
పన్నుండు భీముండా ద్విజుల ప్రాణము కావండె యేకచక్రమం
దెన్నికగా బకాసురుని నేపున రూ పడంగించి భాస్కరా!

సిరిగలవానికియ్యేడలం జేసిన మేలది నిష్పలంబగున్
నెత్తిగుణి గాదు పేదలకు సేర్పునం జేసిన సత్కులం బగున్
వఱపున వచ్చి మేఘుండొక వర్షము వాడిన చేల మీందటం
గురిసినం గాక యంబుధులం గుర్వుంగ నేమిఫలంబు భాస్కరా!

స్థిరతరధర్మ వర్తనం బ్రిసిధికి నెక్కినవాని నొక్క ము
ష్మరుం డతి నీచవాక్యములం గాడని పలిగ్న నమ్మపోత్సుండుం
గొఱంతపహింపండుయ్యేడ; నకుంలితపూర్ణ సుధాపయోధిలో
నరుగుచుం గాకి రెట్ల యిడినందున నేమి కొఱంత భాస్కరా!

నీతి శ్లోకములు

భూప్రదక్షిణ పట్టేను కాశీయాత్ర యుతేన చ ।

సేతుస్నాన శత్రైర్ఘ్య తత్పలం మాతృవందనే ॥

(ఆరుసార్లు భూప్రదక్షిణం చేసిన ఫలం, పెక్క కాశీయాత్రలు చేసిన ఫలం, అనేక వందలసార్లు రామేశ్వరంలో సేతుస్నానం చేసిన ఫలం, ఒక్కసారి తల్లికి నమస్కరించుట వలన లభించును.)

శ్లోకార్థేన ప్రవక్ష్యామి యదుక్తం గ్రంథకోటిభిః ।

పరోపకారః పుణ్యాయ పాపాయ పరపీడనమ్ ॥

(క్రోట్ల గ్రంథములలో చెప్పబడిన సారం మొత్తాన్ని అర్ధశ్లోకంలో వివరిస్తాను. అదేమిటంబీ, పరులకు ఉపకారం చెయ్యడమే పుణ్యం, పరులను పీడించుటయే పాపం.)

నాన్నేదక సమం దానం న ద్వాదశ్యః పరం ప్రతమ్ ।

న గాయత్ర్యః పరం మంత్రం న మాతుః పరదైవతమ్ ॥

(అన్నము, మంచినిరు ఇచ్ఛినదానికి మించిన దానము, ద్వాదశీ ప్రతమును మించిన ప్రతము, గాయత్రీ మంత్రమును మించిన మంత్రము, తల్లిని మించిన దైవము లేవు.)

ఆకాశాత్మతితం తోయం యథా గభూతి సాగరమ్ ।

సర్వదేవ నమస్కారః కేశవం ప్రతిగభూతి ॥

(ఆకాశం నుండి కురిసిన నీరంతా రకరకాల మార్గాలలో సమద్రామ్మి చేరినట్టే, ఏ దేవునికి, ఏ పద్ధతిలో నమస్కరించినా ఆది ఆ పరమాత్ముడికే చేరుతుంది.)

పరోపకారాయ దుహంతి గావః పరోపకారాయ వహంతి నద్యః ।

పరోపకారాయ ఫలంతి వృక్షః పరోపకారాధ మిదం శరీరమ్ ॥

(పరులకు ఉపకారం చెయ్యడం కోసమే ఆవులు పాలు ఇస్తున్నాయి. పరులకు ఉపకారం చెయ్యడం కోసమే నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. పరులకు ఉపకారం చెయ్యడం కోసమే చెట్లు ఫలాలను ఇస్తున్నాయి. అదే విధంగా మన శరీరం కూడా పరులకు ఉపకారం చెయ్యడం కోసమే.)

దుర్భిక్షే చాస్తుదాతారం సుభిక్షే చ హిరణ్యదమ్ ।

చతురోఽహం నమస్కారి రజే ధీరం బుటే పుచిమ్ ॥

(శ్రీ కృష్ణుడు ఇలా పలికాడు: కరవు సమయంలో అన్నదానం చేసేవాడికి, దేశం సుఖిక్షంగా ఉన్నప్పుడు ధనాన్ని దానం చేసేవాడికి, యుద్ధంలో వెన్ను చూపని ధీరుడికి, ఇచ్చినమాట నిలబెట్టుకుని, అప్పు సకాలంలో తీర్చేవాడికి నేను నమస్కరిస్తాను.)

మృత్పిండ ఏకో బహుభాండరూపం సువర్దమేకం బహుభూషణాని ।

గోక్కీరమేకం బహుధీను జాతం ఏికః పరాత్మా బహుదేహవర్తి ॥

(కుండలు ఎన్ని ఆకారాలలో ఉన్నా మట్టి ఒక్కటే. నగలు ఎన్ని ఆకారాలలో ఉన్నా బంగారం ఒక్కటే. అవులు ఎన్ని రంగులలో ఉన్నా పాలుమాత్రం తెల్లగానే ఉంటాయి. అదే విధంగా జీవుల శరీరాలు వేర్వేరుగా కనిపించినా వాటిలోని పరమాత్మ ఒక్కడే.)

మాతృవత్ పరదారాంశ్చ పరప్రవ్యాణి లోష్టవత్ ।

ఆత్మవత్ సర్వభూతాని యః పశ్యతి స పండితః ॥

(పరస్థిలను తన తల్లిగాను, ఇతరుల డబ్బును మట్టిపెళ్ళతో సమానంగాను, అన్ని జీవులను తనతో సమానంగాను ఎవడు చూస్తాడో వాడే నిజమైన పండితుడు.)

జిహ్వోగ్రే వర్తతే లక్ష్మీ జిహ్వోగ్రే మిత్ర బాంధవాః ।

జిహ్వోగ్రే బంధన ప్రాణిః జిహ్వోగ్రే మరణం ధ్రువమ్ ॥

(నాలుక చివర మంచిమాట ఉండడం వలన సంపదలు కలుగుతాయి. మూర్ఖుడగా మాట్లాడడం వలన అందరూ మనకు మిత్రులు, బంధువులు అవుతారు. తప్పుగా, నోటిదురుసుతో మాట్లాడడంవలన చిక్కల్లో పడతాం, చివరికి మరణం కూడా సంభవించవచ్చు.)

సత్యం బ్రూయాత్ ప్రియం బ్రూయాత్ న బ్రూయాత్ సత్యమృతియమ్ ।

ప్రియం చ నాన్యతం బ్రూయాత్ ఏష ధర్మః సనాతనః ॥

(సత్యమే పలకాలి. ఇతరులకు ప్రియమైన మాటలనే మాట్లాడాలి. ఇతరులకు కష్టాన్ని కలిగించే సత్యాన్ని చెప్పుకూడదు. మరొకపైపు ప్రియమైన మాట పలకాలని అబద్ధమాడకూడదు. ఇదే సనాతనకాలం నుంచి చెప్పుబడుతున్న ధర్మం.)

దృష్టిపూతం స్వేసేత్ పాదం వప్రపూతం పిబేజ్జలమ్ ।

సత్యపూతం వదేద వాక్యం మనసపూతం సమాచరేత్ ॥

(నడిచేటప్పుడు చూసి అడుగుపెయ్యాలి. మంచినిటిని పొరలు వేసిన గుడ్డతో వడకట్టి త్రాగాలి. నిజమైన మాటనే పలకాలి. నిర్మలమైన మనస్సతో పనిచెయ్యాలి.)

రూపయోవన సంపన్నా విశుద్ధ కులసంభవాః ।

విద్యాహీనా న శోభంతే పాలాశ కుసుమం యథా ॥

(ఎంత గొప్ప రూపము, యోవనము, సంపద, మంచి కులగోత్రములు ఉన్నవాడైనా విద్యలేకపోతే సువాసనలేని మోదుగపూవులాగా శోభించడు.)

ఉత్తమం స్వార్జితం విత్తం మధ్యమం పితుర్మార్జితం ।

అధమం భ్రాత్యవిత్తం చ బుణ విత్తమధమాధమమ్ ॥

(ధనం రకరకాలుగా ఉంటుంది. తాను సొంతగా సంపాదించిన డబ్బు ఉత్తమమైనది. తండ్రి సంపాదించి ఇచ్చిన సామ్య మధ్యరకమైనది. అస్తుదమ్యుల నుంచి తీసుకున్న సామ్య హీనమైనది. అతిగా, దాబుకోసం అప్పుచేసి తెచ్చిన సామ్య హీనాతిహీనమైనది.)

ఉత్తమే క్షణకోపస్యాత్ మధ్యమే ఘుటికా ధ్వయమ్ ।

అధమేస్యాదహోరాత్తం పాపిష్టే మరణంతకమ్ ॥

(కోపం వచ్చినా క్షణంలో దాన్ని అణచుకునేవాడు ఉత్తముడు. రెండు ఘుటియలపాటు కోపం తగ్గినివాడు మధ్యముడు. ఒక రాత్రి, పగలు కోపం తగ్గినివాడు అధముడు. చనిపోయేవరకూ కోపం తగ్గినివాడు పాపిష్టివాడు.)

కృషితో నాస్తి దుర్ఖిక్షం జపతో నాస్తి పాతకమ్ ।

మానేన కలహో నాస్తి నాస్తి జాగరతో భయమ్ ॥

(కష్టపడి పనిచేసేవాడికి కరవు ఉండదు. జపం చేసేవాడికి పాపం ఉండదు. మౌనంగా ఉండేవాడికి పోట్లాటలు ఉండవు. మెలకువతో, జాగ్రత్తగా ఉండేవాడికి భయం ఉండదు.)

గీతే వాద్యే తథా సృష్టే సంగ్రామే రిపు సంకటే ।

ఆహారే వృపహరే చ త్యక్తలజ్ఞా సుభీ భవేత్ ॥

(సంగీతం పాడడం, వాయిద్యములు వాయించడం, నాట్యం చెయ్యడం మొదలైన కళలను నేర్చుకునేటప్పుడు, సాధన చేసేటప్పుడు; శత్రువులతో యుద్ధం చేస్తున్నప్పుడు; భోజనం చేస్తున్నప్పుడు; వృపహరాలు కుదుర్చుకునేటప్పుడు - బిడియపడనివాడు, మొహమాటపడనివాడు సుఖపడడమే కాక ఆయా విద్యలలో మరింతగా రాణించగలుగుతాడు.)

సరస్యభరణం రూపం రూపస్యభరణం గుణమ్ ।

గుణస్యభరణం జ్ఞానం జ్ఞానస్యభరణం క్షమా ॥

(నరులకు రూపమే ఆభరణం. రూపానికి ఆభరణం సుగుణం. ఆ గుణానికి అలంకారం జ్ఞానం. ఆ జ్ఞానానికి అలంకారం సహనం.)

కాకః కృష్ణః పికః కృష్ణః కో భేదః పికకాకయోః ।

పసంత సమయే ప్రాప్తే కాకః కాకః పికః పికః॥

(కాకి, కోకిల రెండూ చూడడానికి నల్లగానే ఉంటాయి. అయితే వాటి మధ్య తేడా ఏమిటి? పసంతబుతువు వచ్చినప్పుడు వాటి మధ్య తేడా ఇట్టే తెలిసిపోతుంది. అదే విధంగా మంచివారికి, చెడ్డవారికి మధ్య తేడా కూడా ఇట్టే తెలిసిపోతుంది.)

చితా చింతా ద్వయోర్ధ్వయై చింతానామ గరీయనీ ।

చితా దహతి నిర్జీవం చింతా ప్రాణయుతం వపుః ॥

(చిత అంటే నిష్పు. చింత అంటే దిగులు. చిత, చింత అనే ఈ రెండుమాటలలో చింతయే పెద్దది. చిత ప్రాణం లేనిదాన్ని కాలిస్తే, చింత ప్రాణమున్న మనిషినే దహించి వేస్తుంది.)

ఉత్సాహః సాహసం దైర్ఘ్యం బుధిశ్కృతిః పరాక్రమః ।

షడేతే యత్తత తిష్ఠంతి తత్తత దేవోత్తాపి తిష్ఠతి ॥

(ఉత్సాహం, సాహసం, దైర్ఘ్యం, బుధి, శక్తి, పరాక్రమం - ఈ ఆరు గుణములు ఎవరిలో ఉంటాయో వారికి దేవుడు కూడా సహాయపడతాడు.)

సర్వం పరవరం దుఃఖం సర్వం ఆత్మవరం సుఖమ్ ।

ఏతద్ విద్యాత్ సమాసేన లక్షణం సుఖదుఖయోః ॥

(మన స్వాధీనంలో లేనిది ఏదైనా సరే దుఃఖాన్నే కలిగిస్తుంది. మన ఆధీనంలో ఉన్నది సుఖాన్ని కలిగిస్తుంది. సుఖదుఖాల స్వాభావం ఇదేనని తెలుసుకోవలేను.)

పుస్తకేము చ యా విద్యా పరహస్తే చ యథ్థనమ్ ।

సమయే తు పరిప్రాప్తే న సా విద్యా న తథ్థనమ్ ॥

(పుస్తకంలో ఉన్న చదువు, పరులకు ఇచ్చిన ధనం సమయానికి ఉపయోగపడవు. ఎందుకంటే మనం నేర్చుకుని, ఆకశింపు చేసుకున్న చదువు మాత్రమే మనకు నిజంగా ఉపయోగపడుతుంది. దబ్బు మనదే అయినప్పటికీ అది పక్కపారి చేతిలో ఉన్నప్పుడు మనకు సమయానికి అందక, ఉపయోగపడకపోవచ్చు.)

దరిద్రాయ కృతం దానం శూన్యలింగస్య పూజనమ్ ।

అనాధ ప్రేతసంస్కారం అశ్వమేధ సమం విదుః ॥

(దరిద్రుడికి అంటే అపసరంలో ఉన్నవాడికి దానం చెయ్యడం, పూజలే జరుగని ఆలయాన్ని పుట్టం చేసి మళ్ళీ పూజాపురస్కారాలు జరిపించడం, దిక్కులేని శవానికి అంతిమ సంస్కారాలు చేయడం, అశ్వమేధయాగానికి సమానమవుతాయి.)

స్వగృహే పూజ్యతే మూర్ఖః స్వగ్రామే పూజ్యతే ప్రభుః ।

స్వదేశే పూజ్యతే రాజు విద్యాన్ సర్వత్త పూజ్యతే ॥

(మూర్ఖుడు తన ఇంటిలోని వారిచేత మాత్రమే గౌరవించబడతాడు. ప్రభువును అతని గ్రామంలోని వారు మాత్రమే గౌరవిస్తారు. రాజు తన దేశంలో మాత్రమే గౌరవించబడతాడు. కానీ విద్యాంసుడు, అంటే పండితుడు, అన్ని ప్రదేశాలలోనూ గౌరవాన్ని పొందుతాడు.)

కర్తవ్యమేవ కర్తవ్యం ప్రాణః కంరగతైరపి ।

అకర్తవ్యం న కర్తవ్యం ప్రాణః కంరగతైరపి ॥

(ప్రాణం పోయే పరిస్థితి వచ్చినా మన కర్తవ్యాన్ని చేసి తీరపటెను. అలాగే కొన ఊహిరితో ఉన్నా చేయరాని పనిని చెయ్యకూడదు.)

శరది న వర్షతి గర్జతి వర్షతి వర్షాసు నిఃస్వనో మేఘః ।

నీచో వదతి న కురుతే వదతి న సాధుః కరోత్యేవ ॥

(శరత్మాలంలో మేఘాలు ఉరుముతాయి. కానీ ఆ మేఘాలు వాన కురిపించవ. వర్షాకాలంలో మేఘాలు ఉరుమకుండా, నిశ్చబ్దంగా వర్షిస్తాయి. అదే విధంగా నీచుడు మాట్లాడతాడు కానీ పని చేయడు. సజ్జనుడు పనిచేస్తాడు కానీ మాట్లాడడు.)

ఉధ్యమేన హి సిధ్యంతి కార్యాణి న మనోరథైః ।

న హి సుష్టుస్య సింహస్య ప్రవిశ్చి ముఖే మృగాః ॥

(మెలకుపతో, ఒళ్ళుధాచుకోకుండా, శక్తికొండ్రి ప్రయత్నించి, పనిచెయ్యడం ద్వారా మాత్రమే పనులు సాధించబడతాయి. మృగరాజే అయినా నోరు తెరుచకుని నిద్రపోయే సింహం నోటిలోకి మృగాలు వచ్చి దూరపు కదా!)

అగ్నిహాత్రం గృహాక్షేత్రం గర్భిణీం వృధ్భాలకో ।

రిక్తహస్తే న నోపేయాత్ రాజానం ద్విపతం గురుమ్ ॥

(యజ్ఞయాగాలులు జరుగుతున్న బోటికి, ఇంబికి, పుణ్యాక్షేత్రాలకూ, గర్భిణీంప్రిలను, వృధ్భులను, పిల్లలను, రాజుగారిని, దేవప్రాతి, గురువుగారిని చూడడానికి వెళ్ళేటప్పుడు వట్టిచేతులతో పోరాదు.)

అర్థా గృహో నివర్తంతే స్నేహానే మిత్ర బాంధవాః ।

సుకృతం దుష్టుతం చైవ గచ్ఛంతమనుగచ్ఛతి ॥

(చనిపోయిన మనిషి సంపదలు అతడి వెంటరాక, ఇంబిదగ్గరే ఆగిపోతాయి. మిత్రులు, బంధువులు స్నేహానం వరకే వస్తారు. కానీ మనిషి చేసిన పాపవుణ్యాలు అంటే మంచి-చెడు పనులే ఆతణ్ణి వదలకుండా వెంటవస్తాయి.)

త్యజేదేకం కులస్యాద్రే గ్రామస్యాద్రే కులం త్యజేత్ ।

గ్రామం జనపదస్యాద్రే ఆత్మాద్రే పృథివీం త్యజేత్ ।

(నలుగురి బాగుకోసం అవసరమైతే ఒక వ్యక్తిని త్యజించడంలో తప్పు లేదు. గ్రామం బాగుకోసం కొంతమందిని త్యజించడంలో తప్పు లేదు. ఒక గ్రామాన్ని త్యజించడం ద్వారా దేశసంక్షేమాన్ని కాపాడడంలో తప్పు లేదు. తాను నిజమని నమ్మిసుదాన్ని సాధించడం కోసం ప్రపంచాన్నే ఎదిరించి, త్యజించినా తప్పు లేదు.)

న త్వహం కామయే రాజ్యం న స్వర్గం నాపునర్థవమ్ |

కామయే దుఃఖ తచ్ఛాం ప్రాణినాముర్తినాశనమ్ ||

(ఈ భగవంతుడా! నా కెటువంటి సాప్రాజ్యమూ అవసరం లేదు. ఏ స్వర్గసుభాలూ అక్కర లేదు. పునర్జన్మల నుండి తప్పించుకోవాలని నేనుకోవడం లేదు. కానీ సర్వజీవరాశుల దుఃఖాలన్నీ అంతం కాపాలని నేను కోరుకుంటున్నాను.)

ఉద్యోగినం పురుష సింహముపైతి లక్ష్మీ

దైవేన దేయమితి కాపురుషా వదంతి |

దైవం నిహత్య కురు పౌరుషమాత్య శక్తా

యత్నే కృతే యది న సిద్ధ్యంతి కో_త్ర దోషః ||

(కష్టపడి పనిచేసే వారికే అద్భుషం కలసి వసుంది. విధిని నిందించేవారు పిరికివారు. విధిని ఎదిరించి పౌరుషంతో, స్వరక్తితో పని చెయ్యాలి. ఇలా చేసినప్పటికీ ఘలితం రాకశోతే మన దోషం ఏముంది?)

అయం నిజః పరోవేతి గణనా లఘుచేతసామ్ |

ఉదార చరితానాం తు వసుదైవకుటుంబకమ్ ||

(సంకుచిత మనస్యులు ఇతడు మనవాడు, అతడు పరాయివాడు అని లెక్కలు కడతారు. కానీ విశల వ్యాదయులకు ప్రపంచమంతా తమ కుటుంబమే.)

అర్థానాం ఆర్జునే దుఃఖం ఆర్జితానాం చ రక్షణే |

ఆయే దుఃఖం వ్యయే దుఃఖం ధిక్! అర్థా: కష్టసంత్రయః ||

(ధనం సంపాదించడం ఎంతో కష్టం. అలా సంపాదించిన ధనాన్ని నిలువుకోవడం మరింత కష్టం. షైగా అది ఏదో ఒక రోజున పోక మానదు. ధనం రావడమూ దుఃఖమే, పోవడమూ దుఃఖమే. అలా అన్నివిధాలా కష్టాలనే కొనితెచ్చే ధనం గురించి వెంపర్లాడడం తెలివితక్కువతనం కాదా!)

కో హి భారః సమర్థానాం కిం దూరం వ్యవసాయినామ్ |

కో విదేశః సువిద్యానాం కః పరః ప్రియువాదినామ్ ||

(సమర్థులకు సాధ్యం కానిదంటూ ఏదీ లేదు. కష్టపడి పనిచేసే వారు ఎంతపైనై లెక్క చెయ్యారు. బాగా చదువుకున్న వారికి ఏ చోటు అయినా ఒకటే. మంచిగా మాటల్లాడేవారికి శత్రువులు ఎవరు ఉంటారు?)

యత్ర నార్యస్తు పూజ్యంతే రమంతే తత్ దేవతః : |

యత్రైతాస్తు న పూజ్యంతే సర్వాప్తత అఫలా: క్రియః ||

(ఎక్కడయితే స్త్రీలు గౌరవించబడతారో ఆ ప్రదేశంలో దేవతలు సంతుష్టులై ఉంటారు. ఎక్కడ అయితే అలా గౌరవించబడరో అక్కడ జరిగే అభివృద్ధి ప్రయత్నాలన్నీ వ్యధా అవుతాయి.)

భర్తాచారి సుభాషితములు

(ప్రతి శ్లోకమునకు తరువాత, దానికి అనువాదంగా ఏనుగు లక్ష్మణకవిచే రచించబడిన తెలుగు పద్యము, దాని తర్వాత భూపము ఇవ్వబడ్డాయి.)

నీతిశతకము

**1. హర్షర్యాతి న గోచరం కిమపి శం పుష్టాతి యత్పుర్వదా
పృథిభ్యః ప్రతిపాద్యమానమనిశం ప్రాపోతి వృథిం పరాం ।
కల్పనైష్పాపి న ప్రయాతి నిధనం విద్యాఖ్యమంతర్థనం
యేషాం తాప్రతి మాసముజర్ముత నృపాః కస్యైః సహ స్పర్ధతే ॥
హర్షకుం గాదు గోచర మహర్మితమున్ సుఖపుష్టి సేయు న
తీర్మర్తి ఘుటించు విద్యయను దివ్య ధనం బఖిలార్దికోటికిం
బూర్తిగ నిచ్చినన్ బెరుంగుం, బోదు యుగాంతపువేళనైన, భూ
భర్తలు తద్నాధికులపట్టున గర్వము మాను టోప్పగున్.**

(విద్య అనే ధనము దొంగలకు కనిపించదు; రాత్రింబవక్కూ సుఖాన్ని పెంచుతుంది. మంచి పేరును తెచ్చి పెడుతుంది. అగినపారికి ఎంత ఇచ్చినా తరిగిపోక, వృద్ధి చెందుతూనే ఉంటుంది. ప్రతయుకాలంలోనైనా నశించదు.)

**2. కేయూరాణి న భూషణంతి పురుషం హోరా న చంద్రోజ్యులా
న స్నానం న విలేపనం న కుసుమం నాలంకృతా మూర్ఖజాః ।
వాణ్ణేకా సమలంకరోతి పురుషం యూ సంస్కృతా ధార్యతే
శ్లీయంతే_ ఫిల భూషణాని సతతం వాగ్మాషణం భూషణమ్ ॥
భూషలుగావు మర్యాలకు భూరిమయాంగద తారహోరముల్,
భూషితకేశపాశ మృదుపుపు సుగంధ జలాభిపేకముల్
భూషలుగావు, పూరుషుని భూషితుం జేయుం బవిత్రవాణి, వా
గ్ర్యాషణమే సుభూషణము, భూషణముల్ నశియించునన్నియున్.**

(మనుష్యులకు జుట్టు, పూలమాలలు, పరిమళస్న్యానాలు అలంకారాలు కావు. పవిత్రమైన వాక్యాలే మనిషికి అలంకారాలు. వాక్య అనెడి ఆభరణమే నిజమైన ఆభరణం. తక్కినవన్నీ నశించిపోయేవే.)

3. విద్యా నామ నరస్య రూపమధికం ప్రచ్ఛన్న గుప్తం ధనం

విద్యా భోగకరీ యశః సుఖకరీ విద్యా గురూణాం గురుః ।

విద్యా బంధుజనో విదేశగమనే విద్యా పరా దేవతా

విద్యా రాజసు పూజ్యతే నహి ధనం విద్యావిహీనః పతుః ॥

విద్య నిగూఢగుప్తమగు విత్తము, రూపము పూరుషాళికిన్

విద్య యశస్సు భోగకరి విద్య గురుండు విదేశబంధుండున్

విద్య విశిష్టదైవతము విద్యకు సాటి ధనంబు లే దిలన్

విద్య నృపాలపూజితము విద్య నెఱుంగనివాడు మర్ముదే.

(మనిషి నేర్చుకున్న విద్యయే అతడికి దాచిపెట్టుకున్న సొమ్యులాంటిది. అదే అతణ్ణి రూపుదిద్దేది. అతడికి కీర్తిని, సౌభాగ్యాన్ని తెచ్చి పెట్టేది. విద్యయే గురువు. అదే విదేశాలలో అతణ్ణి బంధువులా ఆదుకునేది. విద్యే దైవం. ఈ లోకంలో విద్యకు సమానమైన ధనం లేదు. విద్య రాజులచేత పూజించబడుతుంది. కాబణ్ణి విద్యలేనివాడు పతువుతో సమానం.)

4. దానం భోగో నాశ్శిషో గతయో భవ్త్వి విత్తస్య ।

యన్న దదాతి న భుంక్తే తస్య తృతీయా గతిర్భవతి ॥

దానము భోగము నాశము

పూనికతో మూండుగతులు భువి ధనమునకున్,

దానము భోగము నెఱుంగని

దీనుని ధనమునకు గతి తృతీయమే పొసంగున్.

(దానం, ఖర్ప (భోగం), నాశనం అనే మాడు మార్గాలలో ధనం ఏదోవాక మార్గంలో పోవలసిందే. పిసినిగొట్టువాడు దానం చెయ్యలేదు. ఖర్పపెట్టి తానయినా అనుభవించలేదు. అటువంటి వాడి డబ్బు నాశనమయిశోతుంది.)

5. లోభ శ్చే దగుణేన కిం? పిశునతా యద్యస్తి కిం పాతక్కిః?

సత్యం చే త్తపనా చ కిం? శుచి మనో య ద్యస్తి తీర్థేన కిం?

సౌజన్యం యది కిం బలేన? మహిమా యద్యస్తి కిం మండనైః?

సద్విద్యా యది కిం ధనైః? అపయశో యద్యస్తి కిం మృత్యునా?

వగగొను లోభముం బిశునభావము సత్యము చిత్తశుద్ధియుం
దగు సుజనత్వమున్ సుమహితత్వము విద్యయు లోకనిందయుం
దగిలిన, దుర్గంభు దురితంబు దపంబును దీర్ఘసేవ భృ
త్యగంము సౌమ్యులుం ధనచయంబును జావును వేఱయున్నదే?
(లోభగుణం కంటే చెడ్డగుణము లేదు. కొండెములు (చాడీలు) చెప్పడం కంటే పాపం
లేదు. సత్యం పలకడాన్ని మించిన తపస్సు లేదు. మనస్సును స్వాధీనంలో
ఉంచుకోవడానికి మించిన తీర్థయాత్రలు లేవు. మంచితనానికి మించిన బలం లేదు.
ఆతరులు చూపే గౌరవానికి మించిన అలంకారం లేదు. విద్యను మించిన ధనం లేదు.
పరువు పోవడాన్ని మించిన మరణం లేదు.)

6. ఆరంభ గుర్పి క్షయిణీ క్రమేణ లభ్యు పురావృద్ధిముషైతి పశ్చాత్ ।

దినస్య పూర్వార్థ పరార్థ భిన్నా చాయేవ మైత్రీ ఖలసజ్జనానామ్ ॥

మొదలం జూచినం గడు గొప్ప పిదపం గుఱుచ

యాదిం గొంచెము తర్వాత నధిక మగుచుం,

దనరు, దిన పూర్వపరఖాగజనితమైన

చాయపోలికం గుజన సజ్జనుల మైత్రి.

(చెడ్డవారితో స్నేహం ఉదయపు సీడలలాగా ముందు పొడవుగా, అట్టపోసంగా ఉండి
క్రమేపీ తగ్గిపోతుంది. మంచివారితో స్నేహం మధ్యమ్మాపు సీడలాగా ముందు చిన్నటిగా,
నిరాడంబరంగా ఉన్నా క్రమేపీ పెద్దదవుతుంది.)

7. ఏతే సత్పురుషాః పరార్థఫుటకాః స్వారథ్ పరిత్యజ్య యే

సామాన్యాస్తి పరార్థ ముద్యమభృతః స్వారథ విరోధేన యే ।

తేం మీ మాసుష రాక్షసాః పరహితం స్వారాయ నిఘ్నంతి యే

యే తు ఘ్నంతి నిరథకం పరహితం తే కే న జానీమహే ॥

తమ కార్యంబు బరిత్యజించియుం బరార్థ ప్రాపకుల్ సజ్జనుల్,

దమకార్యంబు ఘుటించుచున్ బరహితార్థ వ్యాప్యతుల్ మధ్యముల్,

దమకై యన్యహితార్థ ఘుటుకజనుల్ దైత్యుల్ వృథాన్యార్థ భం

గము గావించెదువార లెవ్వరో యెఱుంగన్ శక్యమే యేరికిన్?

(తన సాంత పనులను మానుకుని ప్రకృత్యారికి సహాయం చేసేవారు ఉత్తములు. తమ వనిచేసుకుంటూనే ప్రకృత్యారికి సహాయపడేవారు మధ్యములు. తమ పనులకోసం ప్రకృత్యారి పనులు చెడగొట్టేవారు రాక్షసులు. ఊరకనే ప్రకృత్యారి పనులను చెడగొట్టేవారు ఎటువంటి మనుషులో ఎవ్వరూ చెప్పలేరు.)

8. పాపాన్నివారయతి యోజయతే హితాయ

గుహ్యం నిగూహతి గుణాన్ ప్రకటీకరోతి ।

ఆపద్ధతం చ న జహోతి దదాతి కాలే

సన్నిత్త లక్ష్మణ మిదం ప్రవదంతి సన్మః ॥

అఘమువలన మరల్చు, హితార్థకలితుఁ

జేయు, గోప్యంబు దాంచుఁ, బోషించు గుణము,

విదువఁ దాపన్ను, లేవడివేళ నిచ్చు

మిత్రుఁడే లక్ష్మణంబుల మెలఁగుచుండు

(మిత్రుడనేవాడు ఈ లక్ష్మణాను కలిగి ఉంటాడు: తన స్నేహితుణ్ణి పాపవ పనులనుండి మరలిస్తాడు. అతడి హితవు కోరి పనిచేస్తాడు. అతడి రహస్యాలను బయటకు పొక్కనీయదు. అతడికి ఉన్న మంచిగుణాన్ని ఎత్తిచూపి, ప్రోత్సహిస్తాడు. అతడి ఆపదలో వదిలిపెట్టిపోడు. అతడు దారిద్ర్యంలో చిక్కుకున్నప్పుడు సహాయం చేస్తాడు.)

9. మనసి వచసి కాయే పుణ్యపీయుష పూర్ణః

త్రిభువన ముపకార శ్రేణిభిః ప్రీతియంతః ।

పరగుణ పరమాణుాన్ పరప్తికృత్యత్తు నిత్యం

నిజహృది వికసంతః సంతి సంతః కియంతః ॥

హృదయవచశ్చరీరముల నెంతయుఁ బుణ్యసుధాప్రపూర్ణులై

ముదము బహుపకారముల మూఁడు జగంబులకున్ ఘుటీంచుచున్

వదలక సాధుసద్గుణలవంబులు గొండలు సేసి మెచ్చుచున్

ముదని వికాసయుక్తులగు మాన్యులు గొందలు వోల్చ రిద్ధరన్

(మనస్సులో, మాటలలో, చేతలలో పుణ్యమనే అమృతాన్ని నింపుకుని, ముల్లోకాలకూ సంతోషాన్ని కలిగించే విధంగా అనేక ఉపకారాలు చేస్తూ, ఎవరిలోనైనా పరమాణువంత సుగుణం ఉంటే దాన్ని కొండంతచేసి, మెచ్చుకుని, ప్రోత్సహిస్తూ, హృదయంలో గొప్ప సంతోషాన్ని నింపుకున్ కొండరు మహానుభావులు ఈ లోకంలో అందరికి ఆనందాన్ని వంచుతూ ఉంటారు. మనం కూడా ఆ విధంగా ప్రవర్తించాలని అర్థము.)

**10. రత్నరూపభేస్తు తుషుర్తు దేవా న భేజిరే భీమవిషేణ భీతిమ్ ।
సుధాం వినా న ప్రయయుర్విరామం న నిశ్చితార్థాద్విరమంతి ధీరాః ॥**

తనిసిరే వేల్పు లుదధి రత్నములచేత?
వెఱచిరే ఘోరకాకోల విషముచేత?
విడిచిరే యత్న మమ్యతంబు వొదముదనుక?
నిశ్చితార్థంబు వదలరు నిపుణమతులు.

(ప్రాలసముద్రాన్ని దేవతలు మధించారు. అప్పుడు ముందుగా పుట్టిన మఱలకే వారు సంతోషపడిపోలేదు. భయంకరమైన కాలకూటవిషం పుట్టినా భయపడిపోలేదు. అమృతం పుట్టేవరకూ తమ ప్రయత్నాన్ని మానుకోలేదు. నిపుణులైన బుద్ధిమంతులు ఆ విధంగా తాము సంకల్పించిన పని స్కరమంగా పూర్తయ్యేవరకూ వదిలి పెట్టరు.)

**11. ప్రారభ్యతే న ఖలు విష్ణు భయేన నీచ్చేః
ప్రారభ్య విష్ణునిహతా విరమంతి మధ్యాః ।
విష్ణుః ముహూర్యుహూ రపి ప్రతిహస్యమానాః
ప్రారభ్య ముత్తమగుణా న పరిత్యజంతి ॥**

ఆరంభింపరు నీచమానవలు విష్ణుయాన సంత్రస్తులై,
యారంభించి పరిత్యజింతు రురు విష్ణుయత్తులై మధ్యముల్,
ధీరుల్ విష్ణునిహస్యమానులగుచున్ ధృత్యస్తోత్సాహులై

(ప్రారభ్యాద్ధారము లుజ్జిగింపరు సుమీ ప్రజ్ఞానిధుల్ గావునన్
(అటంకాలు కలుగుతాయనీ, శ్రుపడవలసి వస్తుందన్ భయపడి అధములైనవారు అసలు ఏ పనినీ మొదలు పెట్టరు. పని మొదలు పెట్టిన తర్వాత ఏదోవాక చిన్న అడ్డంకి వచ్చినా, పనిని మానుకునేవారు మధ్యములు. ఉత్తములైనవారు ధీరులు, ఎన్ని అడ్డంకులు ఎదురైనా, గొప్పాద్వార్యంతో, ఉత్సాహాన్ని వీడకుండా మొదలు పెట్టిన పనులను పూర్తి చేస్తారే కానీ మధ్యలో ఆపివెయ్యరు.)

**12. క్వచిత్ పృథ్వీశయ్యా క్వచి దపి చ పర్యంక శయునః
క్వచిత్ శాకాహారః క్వచి దపి చ శాలోదన రుచిః ।
క్వచిత్ కంధాధారీ క్వచి దపి చ దివ్యాంబరథరః
మనస్స్ కార్యార్థి న గణయతి దుఃఖం న చ సుఖమ్ ॥**

ఒకచో నేలను బవ్వించు, నొకచోనొప్పారుఁ బూనెజ్జెపై,
నొకచో శాకము లారగించు, నొకచో సుత్కుష్టశాల్యేదనం,
బొకచోఁ బొంత ధరించు, నొక్కొక్కతఱీన్ యోగ్యాంబర్లేణి, లె
క్కకు రానీయండు కార్యసాధకుండు దుఃఖంబున్ సుఖంబున్ మదిన్.

(చెప్పిన పనిని సాధించే విషయంలో కార్యసాధకుడు నడచుకునే తీరు ఇలా ఉంటుంది.
శయనించడానికి పూల పొన్న లభించినా, కటిక నేలపై నిదించవలసి వచ్చినా
లెక్కచెయ్యడు. దొరికితే పరి అన్నాన్ని భుజిస్తాడు, లేకపోతే పచ్చి కాయగూరల్ని,
కండమూలాల్ని తిని సరిపెట్టుకుంటాడు. ఒక్కొక్కసారి విలుపైన బట్టలు ధరిస్తాడు, లేని
పక్కంలో బొంత ధరిస్తాడు. ఇలా కష్టం, సుఖం లెక్క చెయ్యకుండా అనుకున్నపనిని
సాధించడానికి కార్యసాధకుడు ఉద్యమిస్తాడు.)

**13. నిందంతు నీతిపిపుణా యది వా స్తువంతు
లక్ష్మీ సమావిశతు గచ్ఛతు వా యఛీష్టమ్ |
అష్టవ వా మరణమస్తు యుగాంతరే వా
న్యాయ్యాత్ పథః ప్రవిచలన్తి పదం న ధీరాః ॥**

నీతి ప్రోఢ విహోరులైన నిపుణుల్ నిందింపనీ మెచ్చనీ,
ఖ్యాతిం జెందిన సంపదల్ నిలువనీ గాధంబుగా సాగనీ,
ఘూతం బహుడ పొందనీ నియతిమైఁ గానీ యుగాంతంబున్న
నీతి శ్లాఘ్యపదంబు దహను గదా నిత్యంబు ధీరోత్తముల్
(నీతివేత్తలైనవారు నిందించినా, పొగడినా; గొప్ప సంపదలు కలిగాయని తెలిసినా,
పూర్తిగా పోయాయని చెవినబడినా; తాను ఆ క్షణమే మరణిస్తాడని తెలిసినా, యుగాల
తరబడి జీవించబోతాడని తెలుసుకున్నా; ధీరోత్తముడైన వాడు నీతిమార్గం నుంచి
తొలగిపోడు.)

**14. కదర్థిత స్యాపి హి దైర్యపుత్తేః న శక్యతే దైర్యగుణః ప్రమార్పణమ్ |
అధోముఖస్యాపి కృతస్య వహ్నాః నాథః శిఖా యాతి కదాచిదేవ ||**

నియతిచేతఁ గదర్థితుండయన దైర్య
పరుని దైర్యగుణంబు మాన్సంగఁ దరమే?
క్రింద సేయంగఁబడినట్టి కృష్ణపుథుని
కీల యొందైన మీఁదుగాఁ గెరలుఁ గాదె!

(దైర్ఘ్యపంతుడైనవాడు చేసే పనులలో ఏదైనా పని చెడిపోయినంత మాత్రాన అతని ధైర్యగుణం సడలిపోతుందా? మండుతున్న అగ్నిని తల్లకిందులు చేసినా దాని శిఖలు ఎల్లప్పుడూ పైకే ఎగసి వస్తాయి కదా!)

వైరాగ్య శతకము

15. భోగా న భుక్తా వయమేవ భుక్తాః తపో న తప్తం వయమేవ తప్తాః ।
కాలో న యాతో వయమేవ యాతాః తృష్ణాపజీర్ణా వయమేవ జీర్ణాః ॥

భోగాను భవంబు తపో

యోగము కాలంబు చనుటయును ఘనతృష్ణాపజీణ్ణా
ద్వ్యోగవిరామము లే దహ

హో గురుత వహించి తృష్ణా యలజడి తెచ్చెన్.

(భోగాలను రుచి చూడాలనుకుంటే అవే మనల్ని తినివేస్తున్నాయి; కోరికలను తీర్చుకోవడం కోసం తపస్సు చెయ్యబోతే, ఆ తపస్సే మనల్ని దహించి వేస్తోంది. మనం కాలాన్ని గడపడం లేదు, మనమే కాలంలో గతించి పోతున్నాము. ఎంత అనుభవించినా కోరికలు తీరి సంతృప్తి కలగడం లేదు గానీ, కోరికలు తీర్చుకునే ప్రయత్నంలో మనమే జీర్ణపైపోతున్నాము.)

16. భోగే రోగ భయం, కులే చ్యాతి భయం, విత్తే సృపాలాఢ్యయమ్
మానే దైన్యభయం, బలే రిపు భయం, రూపే జరాయా భయమ్ ।
శాస్త్రే వాడ భయం, గుణే భల భయం, కాయే కృతాంతాఢ్యయమ్
సర్వం వస్తు భయాన్వితం భువి స్వాణాం, వైరాగ్యమేవాభయమ్ ॥

బలగుణరూప భోగకుల భర్య కళేబర శాస్త్రమానముల్

బలిభలరుగ్గరాచ్యాతి సృపాలయమప్రతివాది దైన్యసం

కులభయ యుక్తముల్ నరులకున్ భువి నవ్వియు నిర్వయంబులై

నెలకొన వెన్ని భంగులను నిర్వయ మొక్క విరాగమే సుమీ

(భోగాలను అనుభవించడంలో రోగాలు వస్తాయనే భయం ఉంటుంది. ఆదే విధంగా ఉన్నతకులంలో పుట్టినవాడికి వెలివేస్తారన్న భయం, ధనవంతుడికి ప్రభుతృపు (రాజుల) పన్నుల భయం, పరువుగా బ్రతుకుతున్న వాడికి పరువ పోతుందన్న భయం, బలంగలవాడికి శత్రువుల భయం, అందమైన వారికి ముసలితనపు భయం, పండితుడికి వాడంలో ఓడిపోతానేమోనన్న భయం, మంచివాడికి చెడ్డవారివల్ల భయం, శరీరానికి మృత్యు భయం ఉంటాయి. అలా ఈ లోకంలో భయంలేని వస్తువులే లేవు. వైరాగ్యము ఒక్కటే నిర్వయత్వాన్ని ఇవ్వగలిగేది.)

17. అదిత్యస్య గతాగతైః అహరహః సంక్లీయతే జీవితం
వ్యాపారైః బహుకార్యభార గురుభీః కాలోన విజ్ఞాయతే ।
ధృష్టౌ జస్యజరా విపత్తి మరణం త్రాసశ్చ నోత్పుద్యతే
పీత్యౌ మోహమయిం ప్రమాదమదిరాం ఉన్నత్పుభూతం జగత్ ॥

అనుదినమున్ నశించుఁ బరమాయువు సూర్యుని రాకపోకలన్,
ఘునబహుకార్యభారములఁ గాలము పోవుట గాన రాదు, సం
జననజరామయంబులును జావును జాచి భయంబు లేదు, దు
ర్జనభువనంబు మోహమదిరా రసవిహ్వల మయ్యే నయ్యయో!

(ప్రతిదినం సూర్యుడు ఉదయంచి అస్త్రమించి కాలం గడచిపోతున్నా, వనుల ఒత్తిడిలో
కాలం ఎలా గడిచిపోయిందో తెలియదు. ప్రతిరోజూ పుట్టుకలు, ముసలితనాలు,
ప్రాణాంతక ప్రమాదాలు, చాపులు కట్టేదుట కనపడుతునే ఉన్నా భయం కలగదు.
అయ్యయో, ఈ ప్రపంచం మోహమనే సారాయి మత్తులో వశంతప్పి ఉన్నది కదా!)

18. అయుర్వర్ష శతం నృణాం పరిమితం, రాత్రో తదర్థం గతం
తస్యార్థస్య పరస్య చార్థమపరం బాలత్వవృధ్యత్వయోః ।
శేషం వ్యాధి వియోగదుఃఖ సహితం సేవాదిభిరీయతే
జీవే వారితరంగ చంచలతరే సౌఖ్యం కుతః ప్రాణినామ్ ॥

అయువు నూఱువత్సరము, లందు సగంబు నశించె నిద్రచే,
నాయతలో సగంబు గత మయ్యేను బాల్యజరాప్రస్తిచేఁ,
బాయక తక్కినట్టి సగంబాలు గతించుఁ బ్రయాసవృత్తిచే,
నాయువు చంచలం, బగుడుఁ బ్రాణుల కెట్టు సుఖంబు చేకుఱున్.

(మనిషి ఆయుర్వాయం సూరు సంవత్సరాలే. అందులో సగం నిద్రలో గడచిపోతున్నది.
మిగిలిన సగంలో ఆర్థభాగాన్ని బాల్యం, ముసలితనం హరించి వేస్తున్నాయి. మిగిలిన
కొద్దికాలం వ్యాధులు, వియోగాలు, దుఃఖాలలోను, శ్రమపడి పనిచేయడంలోను గతించి
పోతున్నది. ఇటువంచి చంచలమైన ఆయుష్మ వలన జీవులకు సుఖం ఎలా
కలుగుతుంది?)

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

శ్రీమద్ భగవద్గీత

మనకున్న ముఖ్యమైన ఇతిహాసాలు రెండు. అవి రామాయణము, మహాభారతము. భరతవంశంలో సుప్రసిద్ధులయినవారు పాండవులు, కౌరవులు. వారి చరిత్రను వివరంగా తెలియజేసే గ్రంథమే మహాభారతం. మోసవు జూరంలో కౌరవుల చేతిలో ఓడిపోయిన పాండవులు అనుకున్న షరతుల ప్రకారం పన్నెండేళ్ళు వనవాసము, ఒక ఏడాదిపాటు అజ్ఞాతవాసము పూర్తిచేసి మళ్ళీ తమ రాజ్యాన్ని తమకు ఇష్టమని అడిగారు. కానీ, కౌరవులకు రాజయిన దుర్యోధనుడు అందుకు ఒప్పుకోలేదు. న్యాయంగా తమకు రావలసిన రాజ్యం కోసం పాండవులు యుద్ధం చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. కురుక్షేత్రం అనేవేట పాండవులకు, కౌరవులకు మధ్య జరిగిన యుద్ధమే మహాభారత సంగ్రామం.

యుద్ధం చేయడానికి ఇరు వర్గాలూ కురుక్షేత్రంలో మొహరించాయి. అప్పుడు తన పక్షంలోనూ, శత్రువుకుంలోనూ ఉన్న తాతలు, తండ్రులు, తమ్ములు, బంధువులు మొదలైన వారందరినీ చూసి అర్పునుడు, “యుద్ధం జరిగితే వీరంతా చనిపోతారు కదా!” అని దుఃఖంలో మునిగిపోయాడు. ఈ విధమైన యుద్ధాన్ని చేసి బంధువులనందరినీ చంపుకోలేనని విషాదంలో మునిగిపోయాడు. చేతిలోని విల్యు జారిపోయింది. రథంలో కూరలబడ్డాడు.

అప్పుడు అర్పునుడికి సారథిగా ఉన్న శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ అతడికి ఈ భగవద్గీతను బోధించాడు. అర్పునుడికి తన కర్తవ్యాన్ని గుర్తుచేసి, అనుమానాలను పోగొట్టి ధర్మయుద్ధానికి ప్రేరిపించాడు. మహాభారతంలో పద్మానిమిది పర్వతాలు ఉన్నాయి. అందులో భగవద్గీత ఆరవ పర్వమైన భీష్మపర్వంలో ఉంది. ఏడువందల శ్లోకాలు గల భగవద్గీత ఉపనిషత్తులలో ఉన్న సారాన్ని తేలికగా ఆర్థం చేసుకోగలిగేలా మనకు బోధిస్తుంది. గొంధీ, తిలక్ వంటి భారతీయ మహాత్ములే గాక కార్యేల్, ఎమర్సన్ లాంటి విదేశీయ మహాత్ముల్ని కూడా ప్రభావితం చేసి, ముందుకు నడిపించిన మహాత్మ గ్రంథం మన భగవద్గీత. మీరు కొంచెం పెద్దవాళ్ళు అయ్యాక భగవద్గీత అంతా చదివి, అర్థం చేసుకుని, అచరణలోపెట్టి, కర్మవీరులయి, మానవోత్తములు కావాలి!

రెండవ అధ్యాయం - సాంబృత్యమోగం

భగవద్గీతలోని రెండవ అధ్యాయం సాంబృత్యమోగం. బంధువులను చంపవలసి వస్తుంది గనుక యుద్ధం చెయ్యునేని విషాదంలో మునిగి, కూలబడ్డ అర్జునుడిలోని దౌర్ఘటాన్ని పోగాట్టి తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించేవాడిగా చెయ్యడానికి శ్రీకృష్ణుడు బోధించిన బోధ ఇది. ఈ అధ్యాయాన్ని గీతాసారం అని చెప్పవచ్చు. ఈ అధ్యాయం స్థితప్రజ్ఞాడి లక్ష్మణాలను తెలియజేస్తుంది. స్థితప్రజ్ఞాడంటే స్థిరమైన ప్రజ్ఞ కలవాడని అర్థం. కష్టాలు వచ్చినప్పుడు పొంగిపోకుండా ఉండడం, సుఖాలు వచ్చినప్పుడు పొంగిపోకుండా ఉండడం, మనస్సును స్వాధీనం చేసుకుని, ఇంద్రియాలను అదుపులో పెట్టుకోవడం, కోరికల్ని, అహంకార మమకారాల్ని వదిలిపెట్టి శాంతంగా ఉండడం - ఇవన్నీ ఒక స్థితప్రజ్ఞాడికి ఉండే లక్ష్మణాలు. మనం కూడా ఈ లక్ష్మణాలను అలవరుచుకోవాలి.

శ్రీమధ్గవధీంశ్చ ద్వీతీయోఽధ్యాయః
సాంబృత్యమోగః

అర్జున ఉవాచ:

స్థితప్రజ్ఞస్య కా భాషా
సమాధిస్థస్య కేశవ |
స్థితధీః కిం ప్రభాషేత
కిమాసీత ప్రజేత కిమ్

॥54॥

శ్రీ భగవానువాచ:

ప్రజహోతి యదా కామాన్
సర్వాం పొర్చ మనోగతాన్ |
ఆత్మున్నేవాత్మనా తుష్టః
స్థితప్రజ్ఞ స్తదోచ్యతే

॥55॥

దుఃఖేష్యను ద్విగ్రమనాః
సుఖేషు విగతస్పుర్హాః |
వీత రాగ భయ బ్రోధః
స్థితధీర్ ముని రుచ్యతే

॥56॥

య స్సర్వత్రానభిస్నేహః
తత్తత్ ప్రాప్య శుభాశుభమ్ |

నాభినందతి న దేష్టి
తస్య ప్రజ్ఞ ప్రతిష్టితా

॥57॥

యదా సంహరతే చాయం
కూర్మోత్త ంగా నీవ సర్వంశః |

ఇంద్రియా జీంద్రియార్థేశ్వరః
తస్య ప్రజ్ఞ ప్రతిష్టితా

॥58॥

విషయా వినివర్తంతే
నిరాపోరస్య దేహినః : |

రసవర్జం రసోత్త స్యస్య
పరం దృష్ట్యై నివర్తతే

॥59॥

యతతోహృషి కొన్నేయ
పురుషస్య విషశ్చితః : |

ఇంద్రియాశి ప్రమాణిని
హరంతి ప్రసభం మనః

॥60॥

<p>తాని సర్వాణి సంయమ్య యుక్త ఆసీత మత్వరః । వశే హి యస్యేద్రియాణి తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా</p>	<p>తస్యాద్ యస్య మహోబ్హావో నిగ్యహీతాని సర్వశః । ఇంద్రియా జీంద్రియార్థేభ్యః తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా</p>
<p>ధ్యాయతో విషయాన్ పుంసః సంగట్టే మాపజాయతే । సంగాత్ సంజాయతే కామః కామాత్ క్రోధో_భిజాయతే</p>	<p>యూ నిశా సర్వభూతానాం తస్యాం జాగర్తి సంయమీ । యస్యాం జ్ఞాగ్రతి భూతాని సా నిశా పశ్యతో మునేః</p>
<p>క్రోధాద్ భవతి సమ్మాహః సమ్మాహత్ స్మృతివిభ్రమః । స్మృతిభ్రంశాద్ బుద్ధినాశో బుద్ధినాశాత్ ప్రణశ్చతి</p>	<p>అపూర్వమాణం అవలప్రతిష్ఠం సముద్ర మాపః ప్రవిశంతి యద్వత్త్ । తద్వత్తామూ యం ప్రవిశంతి సర్వే స శాంతి మాపోత్తి న కామకామీ ॥ 70॥</p>
<p>రాగద్వేష వియక్తిస్తు విషయా నిందిష్ట్యశ్వరన్ । ఆత్మవశ్వర్ విధేయత్యా ప్రసాద మధిగచ్ఛతి</p>	<p>విషోయ కామాన్ య స్పర్శాన్ పుమాంశురతి నిఃస్మృహః । నిర్మమా నిరహంకారః స శాంతి మధిగచ్ఛతి</p>
<p>ప్రసాదే సర్వయఃభానాం హాని రస్యేపజాయతే । ప్రసన్సు చేతసో హృషు బుద్ధిః పర్వతిష్టతే</p>	<p>విషోయ బ్రాహ్మణస్థితిః పార్థ షైనాం ప్రాప్త విముహ్యతి స్థిత్యా_స్య మంత కాలే_పి బ్రహ్మనిర్వాణ మృచ్ఛతి</p>
<p>నాస్తి బుద్ధి రయుక్తస్య న చాయుక్తస్య భావనా । న చాభావయత్యాంతిః అశాంతస్య కుతః సుఖమ్</p>	<p>జతి శ్రీ మధ్యగవదీతాసు ఉపనిషత్తును బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాప్త్రే</p>
<p>ఇంద్రియాణాం హి చరతాం యస్యనో_ను విధీయతే । తద్వస్య పారతి ప్రజ్ఞాం వాయుర్వాప మివామ్యసి</p>	<p>లీకృష్ణరూప సంవాదే సాంబ్యయోగో నామ ద్వితీయా_ధ్యాయః ॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 71॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 72॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 73॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 74॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 75॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 76॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 77॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 78॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 79॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 80॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 81॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 82॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 83॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 84॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 85॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 86॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 87॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 88॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 89॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 90॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 91॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 92॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 93॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 94॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 95॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 96॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 97॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 98॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 99॥</p>
	<p style="text-align: right;">॥ 100॥</p>

మూడవ అధ్యాయం - కర్తృ యోగం

మనం ఏ పని చేసినా ఏదో ఒకటి ఆశించి చేస్తాము. కానీ అలా చేసినప్పుడు కొన్నిసార్లు మనం అనుకున్నది నెరవేరదు. అప్పుడు బాధ కలుగుతుంది. లేకపోతే ఫలితం ఎలా ఉంటుందో అన్న ఆదుర్దాతో చేసే పనిని మనం సక్రమంగా చెయ్యకపోవచ్చు). కాబట్టి ఫలితాల్ని గురించి ఆలోచించకుండా పనిమీదే మనస్సును హర్షిగా పెట్టి పని చెయ్యాలి. మనం చేసే ప్రతి పనినీ దేవునికి సమర్పిస్తున్నామన్న ఆలోచనతో ముగించాలి. మనం చేసే పనుల ఫలితాల్ని భగవంతుడికే అర్పించాలి. ఈ విషయాలనే మూడవ అధ్యాయమైన కర్తృయోగం మనకు వివరిస్తుంది.

శ్రీమధ్గవద్గీతా
తృతీయాంధ్యాయః
కర్తృయోగః
అర్థాన ఉవాచ:
జ్ఞాయసీ చేత్ కర్తృణస్తే
మతా బుద్ధిర్ జనాద్ధన |
తత్త్వం కర్తృణి హరీ మాం
నియోజయసి కేశవ || 1 ||

వాయిదైశేవ వాకేన బుద్ధిం
మోహయ సీవ మే |
తదేకం వద నిశ్చిత్య యేన
శ్రేయాం హ మాప్మయామ || 2 ||

శ్రీ భగవానువాచ:
లోకోస్తోన్ ద్వివిధా నిష్ఠో
పురా ప్రోక్తా మయూఽనఘ |
జ్ఞానయోగేన సాంఖ్యానాం
కర్తృయోగేన యోగినామ || 3 ||

న కర్తృణా మనారంభాత్
నైష్మర్యం పురుషోఽ శ్నుతే |
న చ సన్మిసనాదేవ
సిద్ధిం సమధి గప్పతి || 4 ||

న హి కశ్మిత్ క్షణమపి
జాతు తిష్ఠ త్యకర్కృకృత్ |
కార్యతే హ్యవరః కర్తృ
సర్వః ప్రకృతిజ్ఞేర్ గుణైః || 5 ||
కర్మందియాణి సంయమ్య
య ఆస్తే మనసా స్వరన్ |
ఇంద్రియార్థాన విమూఢాత్మా
మిథ్యాచార స్న ఉచ్యతే || 6 ||

యస్త్వందియాణి మనసా
నియ మ్యారభతేఽ ర్షున |
కర్మందియైః కర్తృయోగం
అస్త్ర స్న విశిష్యతే || 7 ||
నియతం కురు కర్తృ త్వం
కర్తృ జ్ఞాయో హ్యకర్తృణః |
శరీర యాత్రాం పి చ తే
న ప్రసిద్ధే దకర్తృణః || 8 ||

యజ్ఞారూత్ కర్తృణోఽ న్యత్
లోకోఽ యం కర్తృబంధనః |
తదర్థం కర్తృ కొంతేయ
ముక్త సంగ స్పమాచర || 9 ||

<p>సహా యజ్ఞఃః ప్రజాః స్నష్టో పురోవాచ ప్రజాపతిః ।</p> <p>అనేన ప్రసవిష్ట్యం ఏష వోఽస్తిష్టో కామధుక్</p> <p>దేవాన్ భావయతానేన తే దేవా భావయంతు వః ।</p> <p>పరస్వరం భావయంతః క్రైయః పర మవాష్యథ</p> <p>ఇష్టోవ్ భోగ్వా హో దేవః దాస్యంతే యజ్ఞబ్ధావితాః ।</p> <p>తైర్ దత్తా న ప్రదాయైభో యో భుంక్తే స్నేహ ఏవ సః</p> <p>యజ్ఞ శిష్టా శినసుంతో ముచ్యంతే సర్వకిల్పిష్టోః ।</p> <p>భుంజతే తే తప్మం పాపాః యే పచం త్యాత్మ కారణాత్</p> <p>అన్యాద్ భవంతి భూతాని పర్మన్య దన్య సంభవః ।</p> <p>యజ్ఞాద్ భవతి పర్మన్యో యజ్ఞః కర్త సముద్భవః</p> <p>కర్త బ్రహ్మాద్భువం విధి బ్రహ్మాద్భువ సముద్భువమ్ ।</p> <p>తస్యాత్ సర్వగతం బ్రహ్మ నిత్యం యజ్ఞే ప్రతిష్ఠితమ్</p> <p>ఏవం ప్రవర్తితం చక్తం నాను వర్తయతీహ యః ।</p> <p>అఘూయు రింద్రియా రామో మోఘుం పాఢ స జీవతి</p> <p>యస్త్వాత్మ రతి రేవ స్యాత్ ఆత్మత్వాత్ శ్చ మానవః ।</p>	<p>ఆత్మన్యేవ చ సంతుష్టః తస్య కార్యం న విద్యతే</p> <p>నైవ తస్య కృతే నార్థో నాక్షతే నేహ కశ్చన ।</p> <p>న చస్య సర్వభూతిము కళ్చిదర్థ వ్యాపాత్రయః</p> <p>తస్య దసక్త స్పుతతం కార్యం కర్త సమాచర ।</p> <p>అసక్తో హ్యాచరన్ కర్త పరమాష్టమి హారుషః</p> <p>కర్తుషేవ హి సంసిద్ధిం అశ్చితా జనకాదయః ।</p> <p>లోకసంగ్రహా మేవాపి సంపత్యన్ కర్త మర్పసి</p> <p>యద్వాచరతి క్రైష్ణః తత్తదేవేతరో జనః ।</p> <p>స యత్ ప్రమాణం కరుతే లోకస్తదనువర్తతే</p> <p>న మే పార్మాష్టి కర్తవ్యం త్రిషు లోకేషు కించన ।</p> <p>నానవాత్ మవాత్వయం వర్త ఏవ చ కర్తుణి</p> <p>యది హృషం న వర్తేయం జాతు కర్తుణైతంద్రితః ।</p> <p>మమ వర్మాను వర్తంతే మనపోః పాఢ సర్వశః</p> <p>ఉత్సిదేయు రిమే లోకః న కుర్యాం కర్త చే దహమ్ ।</p> <p>సంకరస్య చ కర్త స్యాం ఉపహన్య మిమాః ప్రజాః</p>	<p> 17 </p> <p> 18 </p> <p> 19 </p> <p> 20 </p> <p> 21 </p> <p> 22 </p> <p> 23 </p> <p> 24 </p>
<p> 10 </p> <p> 11 </p> <p> 12 </p> <p> 13 </p> <p> 14 </p> <p> 15 </p> <p> 16 </p>		

<p>సక్తా� కర్మణ్య విద్యాంసో యద్భా కుర్వంతి భారత । కుర్యాద్ విద్యాం స్తుధా సక్తః చికీర్సుర్ లోక సంగ్రహమ్</p> <p>న బుద్ధిభేదం జనయేత్ అజ్ఞానాం కర్మసంగినామ్ । యోజయేత్ సర్వకర్మాణి విద్యాన్ యుక్త స్పస్తమాచరన్</p> <p>ప్రకృతేః క్రియమాణాని గుణైః కర్మాణి సర్వశః । అహంకార విమూఢాత్మా కర్తా_ఉ హ మితి మన్యతే</p> <p>తత్త్వవిత్తు మహాబాహో గుణకర్మ విభాగయోః । గుణా గుణేషు వర్తంతే ఇతి మత్యా న సజ్జతే</p> <p>ప్రకృతేర్ గుణసంమూఢాః సజ్జరతే గుణకర్మను । తానకృత్ము విదో మందాన్ కృత్మువిన్న విచాలయేత్</p> <p>మయి సర్వాణి కర్మాణి సన్మస్యా ధ్యాత్తు చేతసా । నిరాశీర్ నిర్వమో భూత్యా యుధ్యస్వ విగత జ్వరః</p> <p>యే మే మత మిదం నిత్యం అనుత్పిష్టంతి మానవః । శ్రద్ధావంతో_ఉ నసూయంతో ముచ్యంతే తే_ఉ పి కర్మభీః</p> <p>యే త్యైత దభ్యసూయంతో నానుత్పిష్టంతి మే మతమ్ ।</p>	<p>॥25॥</p> <p>॥26॥</p> <p>॥27॥</p> <p>॥28॥</p> <p>॥29॥</p> <p>॥30॥</p> <p>॥31॥</p>	<p>సర్వజ్ఞాన విమూఢాంస్తాన్ విద్ధి నష్టా న చేతసః 32 </p> <p>సదృశం చేష్టతే స్వస్యాః ప్రకృతేర్ జ్ఞానవానపి । ప్రకృతిం యాంతి భూతాని నిగ్రహః కిం కరిష్యతి 33 </p> <p>ఇంద్రియ స్యేంద్రియస్యారే రాగద్వేషా వ్యవస్థితో । తయార్ న వశమాగచ్ఛేత్ తో హృష్య పరిపంధినో 34 </p> <p>శ్రేయాన్ స్వధర్మై విగుణః పరధర్మై స్వనుష్టితాత్ । స్వధర్మై నిధనం శ్రేయః పరధర్మై భయావహః 35 </p> <p>అర్పన ఉపాచ: అథ కేన ప్రయుక్తో_ఉ యం పాపం చరతి పూరుషః । అనిచ్చ న్నాణి వార్షిష్ఠు బలాదివ నియోజితః 36 </p> <p>శ్రీ భగవానువాచ: కామ ఏష క్రోధ ఏషః రజోగుణ సముద్ధవః । మహాశనో మహాపాప్యా విద్యేన మిహ వైరిణమ్ 37 </p> <p>ధూమేనా బ్రియతే వహ్నిః యద్భా_ఉ దర్శై మలేన చ । యథోల్మే నావృతో గర్భః తథా తేనేద మావృతమ్ 38 </p> <p>ఆవృతం జ్ఞాన మేతేన జ్ఞానినో నిత్యవైరిణా ।</p>
---	---	---

కామరూపేణ కౌరంతేయ దుష్టురేణానలేన చ	39	జంద్రియాణి పరాణ్యాహుః జంద్రియేభ్యో పరం మనః ।
జంద్రియాణి మనోబుధ్యిః ఆస్యాధిష్ఠోన ముచ్యతే ।		మనసస్తు పరా బుధ్యిః యో బుధ్యేః పరతస్తు నః
విత్తైర విమోహయ త్యేషః జ్ఞాన మాఘృత్య దేహినమ్	40	విపం బుధ్యేః పరం బుద్ధ్యా సంస్త భ్యాత్మాన మాత్రనా ।
తస్యాత్ త్వమిందియాణ్యదౌ నియమ్య భరతర్భా ।		జహి శత్రుం మహోబాహో కామరూపం దురాసదమ్
పాప్యానం ప్రజహి హ్యానం జ్ఞాన విజ్ఞాన నాశనమ్	41	జతి శ్రీ మధుగవద్గీతాసు ఉపనిషత్స్సి బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జున సంవాదే కర్మయోగోనామ తృతీయోఽధ్యాయః

నాలుగవ అధ్యాయం - జ్ఞానయోగం

చెయ్యుపలసిన పని ఏదో, చెయ్యుకూడని పని ఏదో సరిగా ఆర్థం చేసుకుని చెయ్యాలి. శాంతంగా ఉంటునే చురుకుగా పనిచెయ్యగలగాలి. చురుకుగా పనిచేస్తున్నప్పుడు కూడా ధ్యానంలో మునిగి ఉన్నంత శాంతంగా ఉండగలగాలి. జ్ఞానులైన వారికి సేవచేసి, వారి నుంచి నేర్చుకోవాలి. శ్రద్ధగా పని చేసేవాడికి జ్ఞానం లభిస్తుంది. ఇటువంటి విషయాలన్నింటినీ నాలుగవ అధ్యాయమైన జ్ఞానయోగం మనకు బోధిస్తుంది.

శ్రీమద్గవద్గీతా చతుర్థోఽధ్యాయః జ్ఞానయోగః శ్రీ భగవానువాచ: ఇమం వివస్వతే యోగం ప్రోక్తవానహ మయ్యయమ్ । వివస్వాన్ మనవే ప్రాపా మను రిక్ష్యాకవేం బ్రాహీత్ ఎవం పరంపరా ప్రాప్తం ఇమం రాజర్షయో విదుః । స కాలేనేహ మహతా యోగో నష్టః పరంతప	1 2	స ఏవాయం మయా తే_ దృ యోగః ప్రోక్తః పురాతనః । భక్తో_ సి మే సభా చేతి రహస్యం హ్యాత దుత్తమమ్ అర్పన ఉవాచ: అపరం భవతో జన్మ పరం జన్మ వివస్వతః । కథమేతద్ విజానీయాం త్వమాదో ప్రోక్తవా నితి 3 4
---	------------------	---

<p>శీ భగవానువాచः బహుని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చార్ఘను । తా స్వహం వేద సర్వాణి న త్వం వేత్త పరంతవ 5 </p> <p>అజో_ఉ పి సన్వస్యయత్స్య భూతానా మీశ్వరో_ఉ పి సన్ । ప్రకృతిం స్వామధిష్టాయ సంభవా మృత్తమాయయా 6 </p> <p>యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లానిర్ భవతి భారత । అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదా_ఉ త్యానం సృజా మృహమ్ 7 </p> <p>వరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్టుతామ్ । ధర్మ సంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే 8 </p> <p>జన్మ కర్మ చ మే దివ్యం వివం యో వేత్తి తత్త్వత్తుతః । త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సో_ఉ ర్జున 9 </p> <p>వీతరాగ భయక్రోధః మన్మయా మాముపోత్రీతాః । బహవో జ్ఞానతపసా పూతా మద్భావ మాగతాః 10 </p> <p>యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాం స్తుతే భజమ్యహమ్ । మమ వర్ధాను వర్తంతే మనుష్యో పార్థ సర్వశః 11 </p>	<p>కాంక్షంతః కర్మణాం సిద్ధిం యజంత ఇహ దేవతాః । జీపుం హి మానుషే లోకే సిద్ధిర్ భవతి కర్మజా 12 </p> <p>చాతుర్ వర్షం మయా సృష్టం గుణ కర్మ విభాగశః । తస్య కర్తారమపి మాం విద్ధి కర్తార మయ్యయమ్ 13 </p> <p>న మాం కర్మాణి లింపంతి న మే కర్మఫలే సృష్టాః । ఇతి మాం యో_ఉ భిజానాతి కర్మభిర్న స బధ్యతే 14 </p> <p>వివం జ్ఞాత్స్య కృతం కర్మ పూర్వైరపి ముముక్షుభిః । కురు కర్మావ తస్యాత్ త్వం పూర్వైః పూర్వతరం కృతమ్ 15 </p> <p>కిం కర్మ కిమ కర్మతి కవయో_ఉ ప్యత మోహితాః । తత్తే కర్మ ప్రవక్ష్యామి యద్ జ్ఞాత్స్య మోక్షసే_ఉ శుభాత్ 16 </p> <p>కర్మణో హృపి బోధవ్యం బోధవ్యం చ వికర్మః । అకర్మణశ్చ బోధవ్యం గహనా కర్మణో గతిః 17 </p> <p>కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేత్ అకర్మణి చ కర్మ యః । స బుద్ధిమాన్ మనుషేషు స యుక్తః కృత్స్న కర్మకృత్ 18 </p>
---	--

<p>యన్య సర్వే సమారంభః కామసంకల్ప వర్జితాః । జ్ఞానాగ్ని దగ్డ కర్మణం తమాహుః పండితం బుధాః</p> <p>తృత్వా కర్మఫలా సంగం నిత్య తృష్ణో నిరాక్రయః । కర్మణాభి ప్రవృత్తో_ఉ పి నైవ కించిత్ కరోతి నః</p> <p>నిరాశీర్ యత చిత్తాత్ము త్వీక్త సర్వ పరిగ్రసాః । శారీరం కేవలం కర్మ కుర్వన్నాపోత్తి కిల్పిషమ్</p> <p>యదృచ్ఛ లాభ సంతప్తో ద్వంద్వాతీతో ఏమత్సరః । సమ స్మిద్ధావ సిద్ధో చ కృత్యాపి న నిబద్ధ్యతే</p> <p>గత సంగస్య ముత్క్య జ్ఞానావస్తిత చేతనః । యజ్ఞాయాచరతః కర్మ సమగ్రం ప్రవిలీయతే</p> <p>బ్రహ్మర్పణం బ్రహ్మ హవిః బ్రహ్మగ్ని బ్రహ్మణా హుతమ్ । బ్రహ్మావ తేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మ సమాధినా</p> <p>దైవ మేవా పరే యజ్ఞం యోగినః పర్యాపోనతే । బ్రహ్మగ్ని వపరే యజ్ఞం యజ్ఞే నైవోప జుహ్వతి</p> <p>శ్రోత్రాదీ నీంద్రియాణ్యే సంయమగ్నిషు జుహ్వతి ।</p>	<p>శబ్దాదీన్ విషయానన్యే జంద్రియగ్నిషు జుహ్వతి 26 </p> <p>సర్వాషీంద్రియ కర్మాణి ప్రాణకర్మాణి చాపరే । ఆత్మ సంయుమ యోగాగ్ని జుహ్వతి జ్ఞాన దిపితే 27 </p> <p>ప్రవ్యాయజ్ఞ స్తవోయజ్ఞః యోగయజ్ఞ స్తథా_ఉ పరే । స్వాధ్యాయ జ్ఞాన యజ్ఞాత్మ యతయ స్వంశిత ప్రతాః 28 </p> <p>అపానే జుహ్వతి ప్రాణం ప్రాణే_ఉ పానం తథాపరే । ప్రాణాపానగతీ రుద్ధ ప్రాణాయామ పరాయణాః 29 </p> <p>అపరే నియతాపోరాః ప్రాణాన్ ప్రాణేషు జుహ్వతి । సర్వో_ హేతే యజ్ఞవిదో యజ్ఞ క్షపిత కల్యామాః 30 </p> <p>యజ్ఞ శిష్టా మృత భుజో యాంతి బ్రహ్మ సనాతనమ్ । నాయం లోకో_ఉ స్తుయజ్ఞస్య కుతో_స్యాః కురుసత్తమ 31 </p> <p>ఏవం బహువిధా యజ్ఞః వితతా బ్రహ్మాణో ముఖే । కర్మజాన్ విద్ధి తాన్ సర్వాన్ ఏవం జ్ఞాత్వా విమోక్ష్యనే 32 </p> <p>శ్రేయాన్ ప్రవ్యమయాద్ యజ్ఞాత్మ జ్ఞానయజ్ఞః పరంతప । సర్వం కర్మాభిలం పార్థ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే 33 </p>
<p>బ్రహ్మర్పణం బ్రహ్మ హవిః బ్రహ్మగ్ని బ్రహ్మణా హుతమ్ । బ్రహ్మావ తేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మ సమాధినా</p> <p>దైవ మేవా పరే యజ్ఞం యోగినః పర్యాపోనతే । బ్రహ్మగ్ని వపరే యజ్ఞం యజ్ఞే నైవోప జుహ్వతి</p> <p>శ్రోత్రాదీ నీంద్రియాణ్యే సంయమగ్నిషు జుహ్వతి ।</p>	<p>బ్రహ్మర్పణం బ్రహ్మ హవిః బ్రహ్మగ్ని బ్రహ్మణా హుతమ్ । బ్రహ్మావ తేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మ సమాధినా</p> <p>దైవ మేవా పరే యజ్ఞం యోగినః పర్యాపోనతే । బ్రహ్మగ్ని వపరే యజ్ఞం యజ్ఞే నైవోప జుహ్వతి</p> <p>శ్రోత్రాదీ నీంద్రియాణ్యే సంయమగ్నిషు జుహ్వతి ।</p>
<p>దైవ మేవా పరే యజ్ఞం యోగినః పర్యాపోనతే । బ్రహ్మగ్ని వపరే యజ్ఞం యజ్ఞే నైవోప జుహ్వతి</p> <p>శ్రోత్రాదీ నీంద్రియాణ్యే సంయమగ్నిషు జుహ్వతి ।</p>	<p>దైవ మేవా పరే యజ్ఞం యోగినః పర్యాపోనతే । బ్రహ్మగ్ని వపరే యజ్ఞం యజ్ఞే నైవోప జుహ్వతి</p> <p>శ్రోత్రాదీ నీంద్రియాణ్యే సంయమగ్నిషు జుహ్వతి ।</p>

<p>తద్ విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిత్రశైన సేవయా । ఉపదేశ్యంతి తే జ్ఞానం జ్ఞానిన సత్క్షదర్శనః 34 </p> <p>యద్ జ్ఞాత్వా న పునర్జ్ఞహం వివం యాస్యాసి పాండవ । యేన భూతా స్వశేషణ ద్రక్ష్య స్యాత్మ స్వధో మయి 35 </p> <p>అపి చేదసి పాపేభ్యః సర్వేభ్యః పాపకృత్తమః । సర్వం జ్ఞాన ప్లవేవ వృజినం సంతరిష్యసీ 36 </p> <p>యత్క్రథాంసి సమిర్థోఽగ్నిః భస్మసాత్ కురుతేత్తు ర్జున । జ్ఞానాగ్ని స్వర్వకర్మాణి భస్మసాత్ కురుతే తథా 37 </p> <p>న హి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర మిహ విద్యతే । తత్ స్వయం యోగ సంసిద్ధః కాలే నాత్మని విందతి 38 </p>	<p>శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం తత్పూర స్పందయతేంద్రియః । జ్ఞానం లబ్ధు పరాం శాంతిం అచిరేణాధి గచ్ఛతి 39 </p> <p>అజ్ఞ శ్చ శ్రద్ధధాన శ్చ సంశయాత్మా వినశ్యతి । నాశ యం లోకోత్సి న పరో న సుఖం సంశయాత్మనః 40 </p> <p>యోగసన్ముష్ట కర్మాణం జ్ఞానం సంభిన్చ సంశయమ్ । అత్మవంతం న కర్మాణి నిబద్ధంతి ధనంజయ 41 </p> <p>తస్యా దజ్ఞాన సంభూతం హృత్త స్థం జ్ఞానాసి నాత్మనః । భిత్తినం సంశయం యోగ మాతిషోత్రిష్ట భారత 42 </p> <p>ఇతి శ్రీ మధుగవదీతాసు ఉపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణర్జున సంవాదే జ్ఞానయోగో నామ చతుర్థోత్తు ధ్యాయః ॥</p>
---	--

తొమ్మిదవ అధ్యాయం - రాజవిద్య రాజగుహ్య యోగం

అన్ని విద్యలోకీ అత్యుత్తమమైన విద్యయేదో, భగవంతుణ్ణి చేరే రహస్యం ఏదో ఈ అధ్యాయం వివరిస్తుంది. భగవంతుడు మన యొక్క భక్తిని చూస్తాడు కానీ మనం ఎంత ఆడంబరంతో, ఎంత పెద్ద కానుకలు ఇస్తున్నామో చూడడు. భక్తితో ఒక పూర్వను కానీ, ఆకును కానీ, పండును కానీ, కనీసం మంచి సీటిని కానీ సమర్పిస్తే చాలు, ఆయన ప్రసన్నుడవుతాడు. దుర్మార్గదయినా తన నడవడికను మార్పుకున్నప్పుడు భగవంతుడు అతణ్ణి మంచివాడుగానే చూస్తాడు. ఇటువంటి విషయాలన్నిటినీ తొమ్మిదవ అధ్యాయమైన రాజవిద్య రాజగుహ్య యోగం వివరిస్తుంది.

<p>శ్రీమద్భగవద్గీతా నవమో_ ధ్యాయః రాజవిద్యా రాజగుహ్యా యోగః శ్రీభగవానువాచ: ఇదం తు తే గుహ్యతమం ప్రవక్ష్యా మ్యానసాయవే । జ్ఞానం విజ్ఞానసమీతం యద్ జ్ఞాత్యా మోక్ష్యేను_ శుభాత్ ॥1॥</p> <p>రాజవిద్యా రాజగుహ్యం పవిత్రమిద ముత్తమ్ । ప్రత్యక్షావగమం ధర్షిం సుసుఖం కర్తుమవ్యాయమ్ ॥2॥</p> <p>అప్రద్భుదానాః పురుషాః ధర్షింస్యాస్య పరంతప । అప్రాప్య మాం నివర్తంతే మృత్యు సంసారవర్తని ॥3॥</p> <p>మయా తతమిదం సర్వం జగదవ్యక్తముర్తినా । మత్ స్థాని సర్వభూతాని న చాహం తేష్వప్సితః ॥4॥</p> <p>న చ మత్ స్థాని భూతాని పత్య మే యోగమైశ్వరమ్ । భూతభూతును చ భూతస్థితి మమాత్మా భూత భావనః ॥5॥</p> <p>యథాకార స్థితిఁ నిత్యం వాయు స్పృష్టిగో మహాన్ । తథా సర్వాణి భూతాని మత్ స్థాని త్యపథారయ ॥6॥</p> <p>సర్వభూతాని కొంతేయ ప్రకృతిం యాంతి మామికామ్ ।</p>	<p>కల్పక్షయే పునస్థాని కల్పదో విస్మయమ్యహమ్ ॥7॥</p> <p>ప్రకృతిం స్వామపష్ఠభ్య విస్మయామి పునః పునః : భూతగ్రామ మిమం కృత్సుం అవశం ప్రకృతేర్వశాత్ ॥8॥</p> <p>న చ మాం తాని కర్మాణి నిబద్ధంతి ధనంజయ । ఉదాసీనవదాసీనం అసక్తం తేషు కర్మసు ॥9॥</p> <p>మయూర్ధ్యేణ ప్రకృతిః సూయతే సచరాచరమ్ । హౌతునానేన కొంతేయ జగద్ విపరివర్తతే ॥10॥</p> <p>అపజానంతి మాం మూర్ఖః మానుషీం తనుమాశ్రితమ్ । పరం భావ మజానంతో మమ భూత మహేశ్వరమ్ ॥11॥</p> <p>మోఘూశా మోఘుకర్మాణి మోఘుజ్ఞానా విచేతనః : రాక్షసీ మాసురీం చైవ ప్రకృతిం మాహినీం శ్రీతాః ॥12॥</p> <p>మహాత్మానస్తు మాం పార్థ దైవీం ప్రకృతి మాశ్రితాః : భజంత్యనస్య మనసో జ్ఞాత్యా భూతాది మవ్యయమ్ ॥13॥</p> <p>సతతం కీర్తయంతో మాం యతంతశ్చ దృఢప్రతాః । సమస్యంతశ్చ మాం భక్త్య నిత్యయక్తు ఉపాసతే ॥14॥</p>
<p>155</p>	<p>155</p>

శ్లోనరుజ్జేన చాప్యన్యే యజంతో మాముపాసతే ।		తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగక్షేమం వహోమ్యహామ్ ॥ 22॥
ఎకష్ణేన పృథక్ త్యేన బహుధా విశ్వతోముఖమ్	॥ 15॥	యేం పృష్ఠ దేవతా భక్తాః యజంతే శ్రద్ధయాన్వితాః ।
అహం క్రతురహం యజ్ఞః స్వదాహామహ హాషధమ్ ।		తేం పి మామేవ కొంతేయ యజంత్య విధిపూర్వకమ్
మంత్రోఽహ మహమేవాజ్యం	॥ 16॥	అహం హి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తా చ ప్రభరేవ చ ।
అహమగ్ని రహం హుతమ్		న తు మామభిజానంతి తత్ప్ర్య నాతః చ్యవంతి తే
పితామహస్య జగత్తో మాతా ధాతా పితామహః ।	॥ 17॥	యూణంతి దేవవ్రతా దేవాన్ పిత్ర్యాన్ యాంతి పిత్ర్ప్రతాః ।
వేద్యం పవిత్రమోంకారః బుక్సామ యజ్ఞరేవ చ		భూతాని యాంతి భూతేజ్యః యూణంతి మద్యాజినోఽపి మామ్ ॥ 25॥
గతిర్భూతా ప్రభుస్సాక్షీ నివాస శ్వరణం సుహృత్తి ।	॥ 18॥	పత్రం పుష్పం ఘలం తోయం యో మే భక్తా ప్రయచ్ఛతి ।
ప్రభవః ప్రలయః స్థానం నిధానం బీజమవ్యముమ్		తదహం భక్తుపహృతం అశ్చామి ప్రయత్నాత్మనః
తపామ్యహ మహం వర్షం నిగ్రహ్ణి ముఖ్యత్త సృజామి చ ।	॥ 19॥	యత్పరోషి యదశ్శాసి యజ్ఞవశోషి దదాసి యత్తి
అమృతం చైవ ముత్యుత్సు సదసచ్చాహ మర్మను		యత్తపస్సి కొంతేయ తత్తుర్పుష్ప మదర్పణమ్
త్రైవిద్య మాం సోమపాః పూతపాపాః యజ్ఞేరిష్ట స్వర్ణతిం ప్రార్థయంతే ।	॥ 20॥	శుభాశుభఫలై రేవం మోక్ష్యనే కర్మబంధనై ।
తే తం భక్తా స్వర్ణలోకం విశాలం కీషేష పుణ్య మర్మలోకం విశంతి ।		సన్మానయోగ యుక్తాత్మా విముక్తో మాముషైష్యసీ
ఏవం త్రయా ధర్మమనుప్రవన్నాః గతాగతం కామకామా లభంతే	॥ 21॥	సమోఽహం సర్వభూతేము న మే ద్వైషోఽస్తి న త్రియః ।
అనన్య శీంతయంతో మాం యే జనాః పర్యపాసతే ।		యే భజంతి తు మాం భక్తాః మయి తే తేషు చాప్యహామ్

<p>అపిచేత్ సుదురాచారో భజతే మామన్యై భాక్ । సాధురేవ స మంతవ్యః సమ్యగ్ వ్యపసితో హి సః 30 </p> <p>క్షిపం భవతి ధర్మాత్మ శత్యచ్ఛాంతిం నిగచ్ఛతి । కొంతేయ ప్రతిజ్ఞనీహి న మే భక్తః ప్రణత్యతి 31 </p> <p>మాం హి పార్థ వ్యపార్శ్రిత్య యేఉ పి స్యో పాపయోనయః । ప్రియా వైశ్యా స్తధా శూద్రా: తేఉ పి యాంతి పరాంగతిమ్ 32 </p>	<p>కిం పుసర్ బ్రాహ్మణాః పుణ్యాః భక్తా రాజరథ్య స్తథా । అనిత్యమసుభం లోకం జమం ప్రాప్య భజస్య మామ్ 33 </p> <p>మన్యునా భవ మధ్యక్తో మద్యాజీ మాం నమస్యరు । మామేషైష్యసి యుక్తేవం ఆత్మానం మత్పరాయః 34 </p> <p>జతి శ్రీమధ్గగవద్గీతాను ఉపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణరూప సంవాదే రాజవిద్యారాజగుహ్యా యోగేసామ నవమోత్సాయః</p>
---	--

వన్మొడవ అధ్యాయం - భక్తియోగం

ఎవ్వరినీ ద్వేషించకుండా ఉండడం, దయ, స్నేహభావాలను కలిగి
ఉండడం, సుఖాన్ని, దుఃఖాన్ని ఒకే రకంగా చూడడం, ఇతరులను
భయపెట్టకుండా ఉండడం, ఇతరులను చూసి భయపడకుండా ఉండడం,
భగవంతుడు మనకేది ఇచ్చినా అది మన మేలు కోసమే అని భావించడం
మొదలైనవి ఉత్తమ భక్తుడి లక్షణాలు. మనం ఈ లక్షణాలను అలవరచుకుని
ఉత్తమ భక్తులుగా మన జీవితాల్ని తీర్చిదిద్దుకోవాలి!

<p>శ్రీమధ్గగవద్గీతా ద్వాదశోం ధ్యాయః భక్తియోగః</p> <p>అర్థాన ఉపాయః : ఏవం సతత యుక్తా యే భక్తాస్త్రాం పర్యపొసతే యే చాప్యక్షర మప్యక్షం తేపాం కే యోగవిత్తమః 1 </p> <p>తీ భగవానువాచః: మయ్యావేశ్య మనో యే మాం నిత్యయుక్తా ఉపాసతే ।</p>	<p>ప్రద్ధయా పరయోపేతఃః తే మే యుక్తతమా మతః 2 </p> <p>యే త్వక్షర మనిషీశ్శుం అప్యక్తం పర్యపొసతే । సర్వత్రగ మచింత్యం చ కూటస్త మచలం ప్రువమ్ 3 </p> <p>సంనియ మ్యేందియగ్రామం సర్వత సమబుద్ధయః । తే ప్రాపుమంతి మామేవ సర్వభూతపీతే రతః 4 </p>
--	---

<p>క్లోన్ ల్ ధికతరః తేషాం అవ్యక్తాసక్తచేతసామ్ । అవ్యక్తా హి గతిర్ దుఃఖం దేహవద్భు రవాప్యతే ॥ 5॥</p> <p>యే తు సర్వాణి కర్మాణి మయి సంన్యస్య మత్పురాః । అనన్యేనైవ యోగేన మాం ధ్యాయంత ఉపాసతే ॥ 6॥</p> <p>తేషామహం సముద్రత్తా మృత్యుసంసారసాగరాత్ । భవామి న చిరాత్ పార్థ మయ్యావేషిత చేతసామ్ ॥ 7॥</p> <p>మయ్యేవ మన ఆధత్మమ్ మయి బుధిం నివేశయి । నివసిష్యసి మయ్యేవ అత ఊర్ధ్వం న సంశయః ॥ 8॥</p> <p>అధ చిత్తం సమాధాతుం న శక్నోణి మయి స్థిరమ్ । అభ్యాసయోగేన తతో మామిచ్ఛాప్తం ధనంజయ ॥ 9॥</p> <p>అభ్యాసేన్ ల వ్య సమర్థోన్ సి మత్పర్మ పరమో భవ । మదర్థ మపి కర్మాణి కుర్వన్ సిధి మవాప్యసి ॥ 10॥</p> <p>అభైతద వ్యవక్తోన్ సి కర్త్తం మద్యోగ మాత్రితః । సర్వకర్మ ఫలత్యాగం తతః కురు యతాత్మవాన్ ॥ 11॥</p> <p>శ్రేయో హి జ్ఞాన మభ్యాసాత్ జ్ఞానాద్ ధ్యానం విశిష్యతే ।</p>	<p>ధ్యానాత్ కర్మ ఫలత్యాగః త్యాగాచ్ఛాంతి రనంతరమ్ ॥ 12॥</p> <p>అద్విష్టా సర్వభూతానాం మైత్రః కరుణ ఏవ చ । నిర్మమో నిరహంకారః సమ దుఃఖ సుఖః క్షుమీ ॥ 13॥</p> <p>సంతుష్టా స్వతతం యోగి యతాత్యా దృఢనిశ్చయః । మయ్యర్పిత మనో బుద్ధిః యో మర్ధుక్షః స మే ప్రియః ॥ 14॥</p> <p>యస్యా న్నోద్యోజతే లోకో లోకాన్నోద్యోజతే చ యః । హర్షామర్ష భయోద్యోగః ముక్తో య స్ప చ మే ప్రియః ॥ 15॥</p> <p>అనపేష్ట శ్వచ్ఛిర్ దక్షః ఉదాసీనో గతవ్యధః । సర్వారంభ పరిత్యాగి యో మర్ధుక్షః స మే ప్రియః ॥ 16॥</p> <p>యో న హృష్యతి న దేషిషి న శోచతి న కాంక్షతి । శుభాశుభపరిత్యాగి భక్తిమాన్ య స్ప మే ప్రియః ॥ 17॥</p> <p>సమ శృతో చ మిత్రే చ తథా మానాపమానయోః । శీతోష్టసుఖదుఃఖేషు సమ స్పుంగ విపర్చితః ॥ 18॥</p> <p>తుల్య నిందా స్తుతిర్ మానీ సంతుష్టో యేన కేనచిత్ । అనికేతః స్థిరమతిః భక్తిమాన్ మే ప్రియో నరః ॥ 19॥</p>
---	---

యే తు ధర్మమృత మిదం
యథోక్తం పర్యాపొసతే ।
శ్రద్ధధానా మత్వరమః
భక్తస్తేఉ తీవ మే ప్రియః ॥20॥

జతి శ్రీ మధుగవద్గీతాసు
ఉపనిషత్స్ని బ్రహ్మవిద్యాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణరూప సంవాదే
భక్తియోగో నామ ద్వాదశోఉ ధ్యాయః

పరిపోనవ అధ్యాయం - పురుషోత్తమప్రాప్తియోగం

ఈశ్వరుడికి, మానవుడికి, ఈ ప్రపంచానికి గల అన్యోన్య సంబంధాలను వివరించేంద్రి వేదాంత శాస్త్రం. ఈశ్వరుణ్ణి గురించి, జీవులు పుట్టుక - చావు అనే ఈ సంసార చక్రంలో ఎలా పరిభ్రమిస్తున్నారు అన్నదాని గురించి, ఆ జీవులు తమ పరమగమ్యమైన ఆ భగవంతుణ్ణి చేరుకొనే మార్గాన్ని గురించి ఈ అధ్యాయంలో స్పష్టంగా చెప్పబడింది.

శ్రీమద్ భగవద్గీతా పంచదశోఉ ధ్యాయః
పురుషోత్తమప్రాప్తి యోగః

తీ భగవానువాచః:
ఊర్ధ్వమూల మధుర్మాఖం
అశ్వత్థం ప్రాపురవ్యయమ్ ।
ఛందాంసి యస్య పర్మాన్ని
యస్తం వేద స వేదవిత్ ॥1॥

అధ శోచ్ఛుం ప్రస్తుతా ప్రస్తు శాఖాః
గుణప్రవృద్ధా విషయప్రవాళాః ।
అశ్వత్థ మూలా స్వయసంతతాని
కర్మానుబంధిని మనప్యలోకే ॥2॥

న రూప మస్యేహ తథోపలభృతే
నాంతో న చాదిర్ న చ సంప్రతిషో ।
అశ్వత్థ మేనం సువిరూఢమూలం
అనంగ శస్త్రేణ దృఢేన చిత్వా ॥3॥

తతః పదం తత్ పరిమార్గితవ్యం
యస్మిన్ గతా న నివర్తంతి భూయః ।
తమేవ చార్యం పురుషం ప్రపదే
యతః ప్రవృత్తిః ప్రస్తుతా పురాణీ ॥4॥

నిర్మాస మోహ జితసంగదోషః:
అధ్యాత్మ నితాయ వినిపృత్తకామాః ।
దృంద్రైవ్యముక్తాః సుఖదుఃఖ సంక్షిప్తః
గచ్ఛంత్యమూర్ఖాః పదమప్యయం తత్త్వం ॥5॥

న తద్ భాసయతే సూర్యో
న శశాంకో న పావకః ।
యద్ గత్యా న నివర్తంతే
తద్ధామ పరమం మమ ॥6॥

మమైవాంశో జీవలోకే
జీవభూత స్నాతనః ।
మనః షష్ఠో ణీంద్రియాణి
ప్రకృతిస్థాని కర్మతి ॥7॥

శరీరం యదవాష్టోత్తి
యచ్చాప్య త్రామతీశ్వరః ।
గృహీత్వైతాని సంయాతి
వాయుర్ గంధానివాశయాత్ ॥8॥

తోతం చక్షుః స్పృశ్యనం
చ రసనం ప్రూణమేవ చ ।
అధిష్టాయ మనశ్చాయం
విషయానుపనేవతే ॥9॥

ఉత్కామంతం స్థితం వాపి భుంజనం వా గుణన్వితమ్ । విముధా నానుపశ్యంతి పశ్యంతి జ్ఞానచక్షుషః 10	ద్వావిషా పురుషో లోకే క్షరశ్చాక్షర ఏవ చ । క్షర స్నర్వాణి భూతాని కూటసోఽక్షర ఉచ్చతే 16
యతంతో యోగిన తైప్పనం పశ్యంత్యాత్మ న్యవస్థితమ్ । యతంతోఽప్య కృతాత్మాన్నో నైనం పశ్యంత్యచేతనః 11	ఉత్తమః పురుషస్వర్వః పరమాత్మే త్యుదాహృతః । యో లోకత్రయ మావిశ్య బిభర్త వ్యయ ఈశ్వరః 17
యదాదిత్యగతం తేజో జగద్ భాసయతేఽఖిలమ్ । యచ్ఛంద్రమసి యచ్ఛాగ్ని తత్త తేజో విద్ధి మామకమ్ 12	యస్యాత్ క్షరమతీతోఽహం అక్షరాదపి చోత్తమః । అతోఽస్మి లోకే వేదే చ ప్రధితః పురుషోత్తమః 18
గామావిశ్య చ భూతాని ధారయా మృహమోజనా । పుష్టామి చౌషధీః సరాసి సోమా భూతాపా రసాత్మకః 13	యో మామేవ మనమ్యాదో జానాతి పురుషోత్తమమ్ । స సర్వవిద్ భజతి మాం సర్వభావేవ భారత 19
అహం వైశ్వాసరో భూతాపా ప్రాణినాం దేహమాట్రితః । ప్రాణాపాన సమాయుక్తః పచామ్యస్యం చతుర్ప్రధమ్ 14	ఇతి గుహ్యాతమం శాస్త్రం ఇదముక్తం మయూఽనఘః । ఏతద్ బుద్ధ్య బుద్ధిమాన్ స్యాత్ కృతకృత్యాత్మ భారత 20
సర్వస్య చాహం హృది సన్నివిష్టో మత్తుః స్నేతిర్ జ్ఞానమపోహనం చ । వేదైశ్చ సర్వై రహమేవ వేదో వేదాంతక్ దేవదవి దేవ చాహమ్॥ 15॥	ఇతి శ్రీ మధుగవదీతాసు ఉపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జున సంవాదే పురుషోత్తమప్రాప్తి యోగోనామ పంచదశోఽధ్యాయః

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

మిగిలిన అధ్యాయాల నుండి కొన్ని ముఖ్య శీలకాలు

<p>క్షేబ్యం మాస్మ గమః పాఢ నైతత్త్వ యుయపపద్యతే ।</p> <p>క్షాద్రం హృదయదౌర్ఘల్యం తృట్టోత్తిష్ఠ పరంతప</p>	॥ 2. 03॥	<p>కర్మష్టే వాధికారస్తే మా ఘలేషు కదాచన ।</p> <p>మాకర్మఫలహేతుర్ భూః మా తే సంగోఽస్వకర్మణి</p>	॥ 2. 47॥
<p>అశోచ్యాసనస్థోచస్ప్రం ప్రజ్ఞావాదాంశ్చ భాషనే ।</p> <p>గతాసూనగతాసూంశ్చ నానుశోచంతి పండితాః</p>	॥ 2. 11॥	<p>యోగస్థః కురు కర్మాణి సంగం త్యక్తాపు ధనంజయ ।</p> <p>సిద్ధసిద్ధోస్మో భూత్వా సమత్వం యోగ ఉచ్యతే</p>	॥ 2. 48॥
<p>నైనం భిందంతి శస్త్రాణి నైనం దహతి పాపకః ।</p> <p>న చైనం ల్షేదయస్యాపో న శోపయతి మారుతః</p>	॥ 2. 23॥	<p>విద్యావినయ సంపన్నే బ్రాహ్మణో గవి హస్తిని ।</p> <p>శుని షైవ శ్వాపాకో చ పండితా స్ఫురుధర్మినః</p>	॥ 5. 18॥
<p>అచ్చేద్యోఽ య మదాహోఽ యం అక్షేద్యోఽ శోష్య ఏవ చ ।</p> <p>నిత్యస్పర్శగతః స్థాణః అచలోఽ యం సనాతనః</p>	॥ 2. 24॥	<p>యే హి సంస్పర్శజా భోగా దుఃఖయోనయ ఏవ తే ।</p> <p>ఆద్యంతపంతః కొంతేయ న తేషు రమతే బుధః</p>	॥ 5. 23॥
<p>హతో వా ప్రాప్యసి స్ఫురం జిత్యా వా భోజ్యసే మహీమ్ ।</p> <p>తస్మా దుత్తిష్ఠ కొంతేయ యుద్ధాయ కృతనిశ్చయః</p>	॥ 2. 37॥	<p>ఉద్ధరేదాతృ నాత్మానం నాత్మాన మపసాదయేత్ ।</p> <p>ఆత్మైవ హ్యత్తునో బంధుః ఆత్మైవ రిపురాత్మనః</p>	॥ 6. 05॥
<p>సుభదుఃఖే సమే కృత్యా లాభాలాభో జయాజయో ।</p> <p>తతో యుద్ధాయ యుజ్యస్య నైవం పాపమవాప్యసి</p>	॥ 2. 38॥	<p>యుక్తాపోర విపోరస్య యుక్త చేష్టస్య కర్మసు ।</p> <p>యుక్త స్ఫుర్యాపబోధస్య యోగో భపతి దుఃఖపో</p>	॥ 6. 17॥
<p>త్రైగుణ్యవిషయా వేదా నిష్ట్రగుషో భవార్షున ।</p> <p>నిర్వింద్యో నిత్యస్తుత్యాసో నిర్మోగక్షేషు ఆత్మాన్</p>	॥ 2. 45॥	<p>యుధా దీపో నివాతసో నేంగతే సోపమా స్మృతా ।</p> <p>యోగినో యతచిత్తస్య యుంజతో యోగమాత్మనః</p>	॥ 6. 19॥

<p>అనంతయం మహాబాహో మనో దుర్విగ్రహం చలమ్ । అభ్యాసేన తు కొంతేయ వైరాగ్యేణ చ గృహ్మాతే ॥ 16.35॥</p> <p>పార్థ నైవేహ నాముత్ వినాశస్తస్య విద్యుతే । న హిం కల్యాణకృత్ కళ్యాత్ దుర్గతిం తాత గచ్ఛతి ॥ 16.40॥</p> <p>మత్తు పరతరం నాన్యత్ కించిదస్తి ధనంజయ । మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ ॥ 7.07॥</p> <p>తస్మాత్ సర్వేషు కాలేషు మామనుస్మర యుధ్య చ । మయ్యార్విత మనో బుధ్సిః మామే వైష్యస్యసంశయః ॥ 8.07॥</p> <p>మచ్ఛిత్తా మధుతప్రాణః బోధయంతః పరస్పరమ్ । కథయంతశ్చ మాం నిత్యం తుష్ణంతి చ రమంతి చ ॥ 10.09॥</p> <p>యద్వద్ విభూతి మత్తుత్వం లీమదూర్జిత మేవ వా । తత్తుదేవావ గచ్ఛ త్వం మమ తేజోంశ సంభవమ్ ॥ 10.41॥</p> <p>తస్మాత్ త్వముత్తిష్ఠ యశో లభస్య జిత్యా శత్రుాన్ భుంక్య రాజ్యం సమృద్ధమ్ । మయ్యువేతే నిహతాః పూర్వమేవ నిమిత్త మాత్రం భస్త సయ్యసాచిన్ ॥ 11.33॥</p>	<p>మత్తుర్వక్షన్మత్తురమో మధ్మక్ స్పుంగవర్జితః । నిరైర స్పుర్షభూతేషు య స్పు మామేతి పాండవ ॥ 11.55॥</p> <p>నాన్యం గుణేభ్యః కర్తారం యదా ద్రష్టాం నుపత్యతి । గుణేభ్యశ్చ పరం వేత్తి మధ్మపం సోం ధిగప్పతి ॥ 14.19॥</p> <p>త్రివిధం నరకస్యేదం ద్వారం నాశనమాత్మనః । కామః క్రోధస్తథా లోభః తస్మాదేతత్ త్రయం త్యజేత్ ॥ 16.21॥</p> <p>దేవ ద్విజ గురు ప్రాజ్ఞ పూజనం శౌచ మార్జవమ్ । శ్రిహృచర్య మహింసా చ శారీరం తప ఉచ్యతే ॥ 17.14॥</p> <p>అనుద్వేగకరం వాక్యం సత్యం ప్రియమితం చ యత్ । స్వాధ్యాయాభ్యసనం చైవ వాజ్మయం తప ఉచ్యతే ॥ 17.15॥</p> <p>అనుద్వేగకరం వాక్యం సత్యం ప్రియమితం చ యత్ । స్వాధ్యాయాభ్యసనం చైవ వాజ్మయం తప ఉచ్యతే ॥ 17.15॥</p> <p>మనః ప్రసాద సౌమ్యత్వం మౌనమాత్మ వినిగ్రహః । భావసంపుద్ధి రిత్యేతత్ తపో మానస ముచ్యతే ॥ 17.16॥</p> <p>యుస్య నాశం కృతో భావో బుధిర్యస్య న లిప్యతే । హత్యాపి స ఇమాన్ లోకాన్ న హంతి న నిబద్ధతే ॥ 18.17॥</p>
---	---

<p>ముక్తసంగోఽ నహంవాదీ ధృత్యాత్మాహ సమన్వితః । సిద్ధ్యసిద్ధోర్ నిర్వికరః కర్తా సాత్మ్యిక ఉచ్చయే ॥18.26॥</p> <p>రాగి కర్మఫలప్రేప్సుర్ లబ్దో హింసాత్మకోఽ హచిః హర్షశోకాన్వితః కర్తా రాజసః పరికీర్తితః ॥18.27॥</p> <p>అయుక్తః ప్రాకృతః ప్రభ్యః శలో నైప్యుటికోఽ లసః । విషాదీ దీర్ఘసూత్రీ చ కర్తా తామస ఉచ్చయే ॥18.29॥</p> <p>సుఖం తీవ్రదానీం త్రివిధం శృంగా మే భరతర్షభ । అభ్యసాద్రమతే యత్త దుఃఖాంతం చ నిగచ్ఛతి ॥18.36॥</p> <p>యత్త దగ్రే విషమివ పరిణామేఽ మృతోపమమ్ । తత్సుఖం సాత్మ్యికం ప్రోక్తం ఆత్మబుద్ధి ప్రసాదజమ్ ॥18.37॥</p> <p>విషయేంద్రియ సంయోగాత్ యత్త దగ్రేఽ మృతోపమమ్ । పరిణామే విషమివ తత్సుఖం రాజనం స్నేతమ్ ॥18.38॥</p> <p>యదగ్రే చానుబంధే చ సుఖం మోహన మాత్రునః । నిప్రాలస్య ప్రమాదోళ్లం తత్తామస ముదాశ్చాతమ్ ॥18.39॥</p>	<p>యతః ప్రవృత్తిర్ భూతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్ । స్వపర్మణా తమభృత్య సిద్ధిం విందతి మానవః ॥18.46॥</p> <p>సహజం కర్మ కొంతేయ సదోష మపి న త్యజేత్ । సర్వారంభా హి దోషేణ ధూమే నాగ్ని రివా వృతాః ॥18.48॥</p> <p>ఈశ్వర స్నిర్వ భూతానాం హృదైశేషై ర్జున తిష్ఠతి । భ్రామయన్ సర్వభూతాని యంత్రారూధని మాయయా ॥18.61॥</p> <p>తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత । తత్ ప్రసాదాత్ పరాం శాంతిం స్థానం ప్రాప్సుసి శాశ్వతమ్ ॥18.62॥</p> <p>సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం ప్రజ । అహం త్వా సర్వాపేభో మోక్షయాశ్యమి మా శుచః ॥18.66॥</p> <p>యత్త యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్త పార్శ్వ ధనుర్ధరః । తత్ తీర్మిష్యయో భూతిః ద్రువా నీతిర్మతిర్మమ ॥18.78॥</p>
---	--

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

తెల్తురుమోట్నిపుత్తు నుండి కొన్ని ముఖ్య శిక్షాలు

టం స్తుతా స్తాపనము | స్తుతా స్తా భువణు | స్తుతా వీర్యం కశమాప్తై |
శేషస్థోవథథితమును తూ వీర్యమాప్తై | || టం రాంచి రాంచి రాంచి |

୧୦ ଏଠା ହେ ମୁଖ୍ୟ ଏଠା ପରିଷକ । ଏଠା ହେ ଭବତ୍ସର୍ଗପୂର୍ବ । ଏଠା ନେ ଜଳତ୍ର
ଲୁହାପୁର୍ବ । ଏଠା ହେ ଵିଷ୍ଣୁ-ରୁଧିଶମ୍ଭୁ । ପର୍ବତୀ ପର୍ବତୀଙ୍କେ । ନମ୍ବେ ପାର୍ଵତୀ
ଶ୍ରୀମୁଖ ପ୍ରତ୍ୟେକଂ ପର୍ବତୀଙ୍କେ । ଶ୍ରୀମୁଖ ପ୍ରତ୍ୟେକଂ ପର୍ବତୀ ପରିଷକିମ୍ବା
ଲୁହାପୁର୍ବ ପରିଷକିମ୍ବା । ଶ୍ରୀମୁଖ ପରିଷକିମ୍ବା । ଶ୍ରୀମୁଖ ପରିଷକିମ୍ବା ।
ଅର୍ଥାତ୍ ପାର୍ଵତୀ । ଅର୍ଥାତ୍ ପରିଷକିମ୍ବା ॥ ୧୦ ଚାଂଦୀ ଚାଂଦୀ ଚାଂଦୀ ॥

卷之三

କେବଳମହାଦ୍ୟାଦୀର୍ଦ୍ଧଟିଙ୍କେତାନ୍ତିଃପୁରୁଷାତ୍ମିକ୍ଷା । ପରିଶ୍ରଦ୍ଧା ପର । ପରିଶ୍ରଦ୍ଧା
ପର । ପାଦଧ୍ୟାମ୍ଭାସ୍ୟ ପ୍ରମାଣ । ଅଦ୍ୟାଦ୍ୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉତ୍ତମାଚ୍ଛାକ୍ଷ୍ଵା
ପ୍ରମାଣକୁଂଠ ମହା ପ୍ରେତ ପ୍ରେତିଃ । ପାଦଧ୍ୟାନ୍ତିଃପ୍ରମାଣିତକ୍ଷେତ୍ରମେ । ଅଦ୍ୟାତ୍ମା
ପ୍ରମାଣିତକ୍ଷେତ୍ରମେ । ମହାନ୍ତିଃପ୍ରମାଣିତକ୍ଷେତ୍ରମେ । ଯାତ୍ରୀ ନ ପ୍ରମାଣିତକ୍ଷେତ୍ରମେ ।
ପାଦଧ୍ୟାମ୍ଭାସ୍ୟ-ପ୍ରମାଣାଭାଗୀ ନ ପ୍ରମାଣିତକ୍ଷେତ୍ରମେ ॥ ତେବେ ପିତୃଶାଦ୍ୟଭାଗୀ
ନ ପ୍ରମାଣିତକ୍ଷେତ୍ରମେ । ମାତୃଶତ୍ରୀ ଭବ । ପିତୃଶତ୍ରୀ ଭବ । ଅଦ୍ୟା ଶତ୍ରୀ ଭବ
ଅତିଥିଶତ୍ରୀ ଭବ । ଯୋନ୍ୟପରିବାହି କରୁଣ । ଆଜି ପ୍ରମାଣିତକ୍ଷେତ୍ରମେ । ତେବେ
ଭର୍ତ୍ତାଶି । ଯୋନ୍ୟପାଦଧ୍ୟାର୍ଥି ମୁଦ୍ରିତାରି । ଆଜି ଶ୍ରୀମାତୀନ୍ଦ୍ରାରି । ତେବେ
ଭର୍ତ୍ତାଶି । ଦ୍ୟୁ କେ ଲାଲୁପ୍ରେଣ୍ୟାକିଂନେ ପ୍ରାତ୍ସନ୍ଧା । ତେବେଂ

త్వయాయసి న ప్రత్యోతప్యమ్ | ప్రత్యయా ద్వీయమ్ | అశ్రుయాద్వీయమ్ |
 శ్రీయా త్రైయమ్ | ప్రొయా త్రైయమ్ | థీయా త్రైయమ్ | సంపీలా త్రైయమ్ |
 అథ యది శే కర్మవిచిత్రా వా పృత్తవిచిత్రా వా ప్రొక్తి | ద్వే తత్త
 భ్రాహ్మణా-స్నాన్యుద్దీషా యుక్తా అయ్యుక్తా | అయ్యక్తా ధర్మ-కాముచ్యుక్తా |
 యుభా తే తత్త పర్వైరిన్ | తథా తత్త వర్షైథా | అథభ్యాఖ్యాతేము | ద్వే
 తత్త భ్రాహ్మణా-స్నాన్యుద్దీషా | యుక్తా అయ్యుక్తా | అయ్యక్తా
 ధర్మ-కాముచ్యుక్తా | యుభా తే తేము పర్వైరిన్ | తథా తేము వర్షైథా | విభ
 గట్టిః | విభ ఉభయైః | విభా వేదోత్పొలితికి | విభదసురాసివమ్ |
 విభముపోత్తప్యమ్ | విభముశైలింగప్పొస్యమ్ ||

ఓ ఓ శే వ్యాత్రిః ఓ వంటిః | ఓ శే భపత్యుత్యుషా | ఓ న జంత్రి
 బ్యాప్తుప్తుః | ఓ శే విష్ణుయురుక్తముః | తప్యో బ్రహ్మాప్తుః | సమ్ప్రే బాయో |
 త్వయైథ ప్రత్యోక్తం ప్రపోక్తిః | శ్యాయైథ ప్రత్యోక్తం ప్రపోక్తి వాదియమ్ |
 యుభైమువాదియమ్ | లింగైమువాదియమ్ | తహ్నామాచిత్ | శ్రుత్యక్తారమాచిత్ |
 అప్తిహ్నామ్ | అప్తిధ్వరామ్ || ఓ భంధ్మిః భంధ్మిః భంధ్మిః ||

మార్కెట్‌లు మర్కెట్

ଏହିଦିନ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ଯୁଦ୍ଧରେ ନାଶକାରୀ ହେଲେ
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

కొలి చోటిం పుట్టుం దేది: పుట్టుణాన్ త్రిశాస్తాన్ లుట్టుణాన్ భంతమి: తండ్రిమూ దా అపొం పుట్టుమ్మొ పుట్టుణాన్ త్రిశాస్తాన్ లుట్టుణాన్ భంతమి: యి వైపుం దేది: చోటింపుట్టాయింద్దుం దేది: ఇయితీణాన్ భంతి: అగ్నిరాక్ష అపొట్టుణాయితిమొ: ఇయితీణాన్ భంతి: చోటింపుట్టాయితిస్సం దేది:

ఇయితీర్ణాన భద్రి అట్టి దా కుగైర్మాయితీర్ణి। ఇయితీర్ణాన భద్రి। యె వ్రించ చేటి చొంపాలూరుయితీర్ణం చేటి ఇయితీర్ణాన భద్రి। క్రాయిర్కు కుగైర్మాయితీర్ణి। ఇయితీర్ణాని భద్రి। చొంపాలూరుయితీర్ణం చేటి ఇయితీర్ణాని భద్రి।

అద్ది వై రాచ్చిరూయితినీ! ఇల్లయితీసి భవతి! యి ప్రాంతం జేడి!
మోహితూయితినీ! జెడి! ఇయితీసి భవతి! ఇంకా క
రథిత్తుర్మాహూయితినీ! ఇల్లయితీసి భవతి! తొంపుట్ట లంక
ఇయితినీ! జెడి! ఇయితీసి భవతి! అద్ది! ఓ ఇంపుట్ట కంక
ఇయితినీ! ఇయితీసి భవతి!

என் வகுக்கீர்த்தி மூலம் பார்த்து விட வேண்டும். அதற்கு விரிவாக விடுவது என்று சொல்ல வேண்டும்.

ప్రందితూ గా ఇంధూయితినీఁ | ఇయనిసునాన్ భద్రి | యెంగ్విద్రములు
ఇయిత్తుం చేరు | ఇయిత్తునాన్ భద్రి | అల్లి కై త్రందిములు ఇయిత్తునీఁ |
ఇయనిసునాన్ భద్రి | యు ప్రంచ చేరు |

యోహిత్తూయిత్తుం చేరు | ఇయిత్తునాన్ భద్రి | నృత్తాల్మి గా
ఇంధూయిత్తునీఁ | ఇయనిసునాన్ భద్రి | యో నృత్తాయాంధూయిత్తునీఁ
చేరు | ఇయిత్తునాన్ భద్రి | అల్లి కై స్వత్తూయాంధూయిత్తునీఁ | ఇయిత్తునాన్
భద్రి | యు ప్రంచ చేరు |

యోహిత్తూయిత్తుం చేరు | ఇయిత్తునాన్ భద్రి | ప్రంత్తీక్క గా
ఇంధూయిత్తునీఁ | ఇయనిసునాన్ భద్రి | యు ప్రంత్తీక్కింధూయిత్తుం
చేరు | ఇయిత్తునాన్ భద్రి | అల్లి కై ప్రంత్తీక్కింధూయిత్తునీఁ | ఇయిత్తునాన్
భద్రి | యు ప్రంచ చేరు | యోహిత్తూయిత్తుం చేరు |

ఇయిత్తునాన్ భద్రి | శ్రింగ్రస్త్రీ గా ఇహిత్తూయిత్తునీఁ |
ఇయనిసునాన్ భద్రి | యుంగ్విద్రముత్తునాన్ చేరు | ఇయనిసునాన్
భద్రి | అల్లి కై సంపత్తీర్థిక్కింధూయిత్తునీఁ | ఇయిత్తునాన్ భద్రి | యు
ప్రంచ చేరు | యోహిత్తూయిత్తుం చేరు | ప్రంత్తీక్కింధూయిత్తుం చేరు |

ఓ ర్మార్మార్మాయి ప్రంపంక్కిర్మాయి | నమో కుయిం శ్రీశ్రీయాయి
మర్మింశా | ఒ కై వాంధూయాంధూయాయి మహాము | క్రమముర్మా శ్రీశ్రీయి
ప్రంచాయి | యుశ్రీయాయి శ్రీశ్రీయాయి | పుష్టిర్మాయి నమా |

ఓ శాంతిః శాంతిః శాంతిః ||

శాంతిః ఓ శాంతిః ||

మా ఇతర ప్రచురణలు

1. ఒక కథ చెపుతా విను!	25.00
(శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస చెప్పిన గూడార్థ కథలు)	
2. పారమార్థిక నిధులు	20.00
(శ్రీ స్వామి తురీయానంద లేఖలు)	
3. పుష్టింజలి	20.00
(బాలలకు నీతిబోధ)	
4. గృహస్థులకు గురుదేవుల సందేశం	5.00
(గృహస్థులకు శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస ఉపదేశములు)	
5. సమస్యలు-వాటిని ఎదుర్కొపడం ఎలా?	10.00
(స్వామి అక్షరాత్మానంద)	
6. సంఘం - సంఘటితంగా పనిచేయడం ఎలా?	4.00
(స్వామి వివేకానంద)	
7. అర్థస్ (సంకలనం - స్వామి అక్షరాత్మానంద)	5.00
శ్రీరామకృష్ణశారదావివేకానందుల అష్టోత్తరశతనామ స్తోత్రములు మరియు రామకృష్ణ, శారదా, శివ, శ్యామ నామ సంకీర్తనలు	
8. మనస్సు - దాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడం ఎలా?	12.00
(స్వామి బుధానంద)	
9. హనుమంతుడు ఆదర్శంగా వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం	5.00
10. Organization and Organized Work	4.00
(Swami Vivekananda)	
11. Problems and how to face them?	10.00
(Swami Aksharatmananda)	

